ALMANAH

scînteia tineretului

'82

ALMANAH
Scînteia tineretului

1982

IANUARIE

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	31

FEBRUARIE

L		1	8	15	22
M		2	9	16	23
M		3	10	17	24
J		4	11	18	25
V		5	12	19	26
S		6	13	20	27
D		7	14	21	28

MARTIE

L	1	8	15	22	29	
M	2	9	16	23	30	
M	3	10	17	24	31	
J	4	11	18	25		
V	5	12	19	26		
S	6	13	20	27		
D	7	14	21	28		

APRILIE

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	
D	4	11	18	25	

MAI

L	3	10	17	24	31	
M	4	11	18	25		
M	5	12	19	26		
J	6	13	20	27		
V	7	14	21	28		
S	1	8	15	22	29	
D	2	9	16	23	30	

IUNIE

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

IULIE

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31
D	4	11	18	25	

AUGUST

L	2	9	16	23	30	
M	3	10	17	24	31	
M	4	11	18	25		
J	5	12	19	26		
V	6	13	20	27		
S	7	14	21	28		
D	1	8	15	22	29	

SEPTEMBRIE

L		6	13	20	27
M		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	
S	4	11	18	25	
D	5	12	19	26	

OCTOMBRIE

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	31

NOIEMBRIE

L	1	8	15	22	29	
M	2	9	16	23	30	
M	3	10	17	24		
J	4	11	18	25		
V	5	12	19	26		
S	6	13	20	27		
D	7	14	21	28		

DECEMBRIE

L		6	13	20	27	
M		7	14	21	28	
M	1	8	15	22	29	
J	2	9	16	23	30	
V	3	10	17	24	31	
S	4	11	18	25		
D	5	12	19	26		

„Uniunea Tineretului Comunist, întregul tineret trebuie să pună în centrul activității însușirea temeinică a celor mai înaintate cuceriri ale științei, tehnicii, ale cunoașterii umane, să facă totul pentru ridicarea pregătirii profesionale și pentru lărgirea orizontului politic și cultural, deoarece numai astfel își va putea îndeplini în orice condiții sarcinile și misiunile încredințate. Rolul tinerilor de azi — viitori constructori ai comunismului — este nu numai de a continua ceea ce s-a realizat, ci de a ridica pe noi culmi, de a da noi dimensiuni dezvoltării societății, de a cuceri noi și noi taine ale naturii, noi domenii ale cunoașterii umane și de a le pune în serviciul socialismului și comunismului".

NICOLAE CEAUȘESCU

Exemplul eroic al tinereţii noastre

O trăsătură caracteristică a conştiinţei istorice şi politice a tinerei generaţii din patria noastră este aceea a amplitudinii cu care oglindeşte imaginea Partidului Comunist Român ca forţă politică ce a reuşit, încă de la făurirea sa ca partid al clasei muncitoare, al maselor largi de oameni ai muncii, să capteze gîndurile şi aspiraţiile tineretului, nu numai prin noblețea idealului preconizat, dar îndeosebi prin conţinutul practicii revoluţionare, prin pasiunea şi devotamentul cu care s-a înrolat în lupta pentru libertate socială, unitate şi independenţă naţională. Această imagine, eroică fără doar şi poate, a căpătat necontenit contururi din ce în ce mai clare, a alimentat spiritul viu al acţiunii în cîmpul fertil al confruntărilor social-politice, constituindu-se, odată cu trecerea timpului, într-o mărturie istorică pilduitoare a patriotismului, a dăruirii şi pasiunii revoluţionare cu care tineretul a ajuns a se contopi, a se integra organic şuvoiului viu al luptei partidului pentru angajarea clasei muncitoare, a altor forţe sociale, pe calea luptei pentru libertate socială şi naţională. „Este de datoria fiecărui muncitor tînăr, – scria gazeta „Tineretul socialist" la scurt timp după făurirea Partidului Comunist Român – să lucreze după putinţă pentru clasa sa. Ar fi o laşitate fără seamăn să ne dăm înapoi de la lucru numai că ne expunem în orice moment să fim izbiţi de măsuri samavolnice".

Pe de altă parte, e de reţinut că, în efortul său de a mobiliza tînăra generaţie, de a face din conştiinţa ei politică o forţă propulsivă în vederea unei şi mai ample angajări pe frontul confruntării cu burghezia, organizaţia revoluţionară a tineretului, Uniunea Tineretului Comunist a făcut din imaginea luptei comuniştilor, din pilduitorul lor devotament faţă de cauza clasei muncitoare, în fond cauza care dădea conţinut şi sens mişcării istorice reale, obiective determinante, din spiritul de jertfă şi pasiunea angajării lor în acţiunea revoluţionară un exemplu luminos, un adevărat model care putea şi trebuia să fie urmat în fapte. Tot în coloanele unei gazete ce se adresa tinerei generaţii în

epoca interbelică se scria: „Avem nevoie de pilda marilor noştri dispăruţi care, cu sănătatea, cu voinţa lor, au zămislit, au cimentat mişcarea muncitorească din care facem parte".

Lupta susţinută a Partidului Comunist Român pentru o nouă condiţie de existenţă a celor mulţi şi obidiţi, pentru împlinirea idealului libertăţii sociale, spiritul revoluţionar de gîndire şi acţiune ce i-a caracterizat pe comunişti şi care aveau să-şi îmbogăţească necontenit atît sensul cît şi semnificaţia-intimă sub impulsul nemijlocit al dezvoltării istorice, al devenirii poporului român în epoca contemporană, i-au determinat pe tineri să exprime nu o dată convingerea că „Partidului Comunist de la noi — singurul şi adevăratul organism politic de luptă al muncitorimii din România — îi incumbă datoria de a-şi spune cuvîntul, de a da dezlegare tuturor chestiunilor ce frămîntă viaţa politică şi economică a ţării, pentru că de dezlegarea ei atîrnă interesele generale ale muncitorimii de la noi".

Şi dacă în deceniul trei puteau fi aşternute pe hîrtie asemenea gînduri şi făcute publice de conducerea organizaţiei revoluţionare a tineretului din România, gînduri ce exprimau încredere deplină în capacitatea de acţiune a partidului comunist, în forţa-i politică şi ideologică de a descifra conţinutul şi sensul dezvoltării istorice a poporului, atunci este de la sine înţeleasă aderiunea tinerei generaţii la proiectele preconizate de comunişti sau conştiinţa ei fermă „că viabilitatea mişcării tineretului muncitor este condiţionată de existenţa organizaţiilor politice şi sindicale muncitoreşti", ca un „lucru îndeobşte cunoscut şi recunoscut", o conştiinţă al cărei suport era „credinţa nestrămutată că deasupra tuturor baionetelor burgheziei stă neîntinat idealul revoluţionar al clasei proletare".

Nu numai atît, dar imaginea luminoasă şi optimistă a efortului revoluţionar depus de partidul comunist încă din primii ani ai existenţei sale, preocuparea permanentă de a fi un exponent fidel şi consecvent al intereselor fundamentale nutrite de clasa muncitoare, de poporul român îi determina necontenit pe tineri să urmeze îndeaproape iniţiativele comuniştilor, să vadă în idealurile acestora idealuri scumpe nu numai clasei muncitoare ci şi tinerei generaţii, atingerea scopurilor urmărite de partidul comunist să fie considerată ca ideal propriu şi pentru vlăstarele tinere ale ţării. De unde şi unitatea frontului de luptă dintre generaţii, materializată prin grija deosebită a partidului pentru destinele istorice ale schimbului de mîine, pe de o parte, iar, pe de altă parte, elanul cu care tineretul exprima hotărîrea de a-şi aduce contribuţia la desfăşurarea luptei organizate şi conduse de partidul comunist aşa cum se străduise s-o facă şi pînă atunci.

Sub steagul idealurilor revoluționare

Condusă și îndrumată permanent de partidul comunist, tînăra generație nu numai că a privit și și-a asimilat organic exemplul tonifiant al militanților forței politice și ideologice care conducea pas cu pas lupta clasei muncitoare, a maselor largi de oameni ai muncii pe calea făuririi unei societăți noi, o societate a libertății sociale și naționale, dar a făcut ea însăși dovada imenselor disponibilități de acțiune în cîmpul atît de larg al luptei revoluționare; tinerii comuniști au fost, prin faptele lor, nu o dată exemple ilustre de eroism, dîrzenie și combativitate revoluționară în lupta ce au desfășurat-o alături de clasa muncitoare. Iar cronica vie a acestei lupte a înregistrat și înregistrează la loc de cinste contribuția pe care a adus-o tînăra generație, sub îndrumarea directă a Partidului Comunist Român și sub conducerea nemijlocită a Uniunii Tineretului Comunist. Imaginea acestei lupte este una deosebit de relevantă și s-a constituit cu timpul într-un adevărat tezaur de învățăminte pentru tinerii zilelor noastre. Unele din momentele acestei lupte, sau faptele săvîrșite de tinerii comuniști, cu precădere în anii ilegalității, în confruntarea cu fascismul sau în rezistența antihitleristă din anii celui de al doilea război mondial, sînt deosebit de semnificative, sînt argumente dintre cele mai elocvente ale abnegației revoluționare, ale spiritului de jertfă, ale dăruirii totale atunci cînd erau în joc interese majore ale țării.

La școala aspră a luptei eroice desfășurate de partidul comunist, în creuzetul viu, incandescent al practicii revoluționare, Uniunea Tineretului Comunist s-a călit și maturizat nu numai pe ea, dar și oamenii ce i-a încorporat în cadrele sale organizate, i-a atras sub steagul ideilor pentru care militau comuniștii. În rîndurile U.T.C., tinerii au avut posibilitatea să-și formeze și modeleze înalte trăsături morale și de caracter proprii comuniștilor: combativitatea și fermitatea revoluționară, patriotism înflăcărat, eroism, pasiune și dăruire în gînd și faptă, angajare totală în slujba cauzei clasei muncitoare, a partidului comunist. Iar faptele lor au ajuns a se constitui în pilde vii, însuflețitoare, de trăire militantă a vieții, de acțiune cutezantă pentru întreaga masă a tineretului.

Și exemplul cel mai luminos dintre miile și miile de activiști crescuți și afirmați în rîndurile Uniunii Tineretului Comunist este, fără îndoială, persoana secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care din cea mai fragedă vîrstă s-a alăturat cu entuziasm luptei clasei muncitoare; s-a afirmat repede ca un autentic talent organizatoric; s-a impus prin nivelul tot mai ridicat de pregătire politică și ideologică, prin pasiunea

revoluționară și patriotismul înflăcărat, prin spiritul de jertfă și dăruire pentru misiunea istorică a clasei muncitoare, pentru împlinirea idealurilor de libertate socială și națională ale poporului său.

Scrutînd din perspectiva zilelor noastre imaginea eroică a istoriei luptei revoluționare desfășurate de tînăra generație sub conducerea P.C.R. în perioada interbelică și a anilor celui de al doilea război mondial, îndeosebi a deceniilor 4 și 5, nu putem să nu relevăm că toate marile ei

izbînzi, de fapt firul însuși al ascensiunii necontenite pe care a cunoscut-o, sînt indisolubil legate de activitatea cu totul remarcabilă a tînărului comunist Nicolae Ceaușescu – pilduitor exemplu pentru tînăra generație prin energia, patriotismul înflăcărat și devotamentul nețărmurit față de cauza clasei muncitoare, față de interesele majore ale poporului – activitate care a imprimat acțiunii revoluționare a tineretului forță și dinamism organizatoric, angajare fermă și dăruire plenară în procesul viu al creației istorice.

Contactul cu mișcarea muncitorească l-a realizat, cum bine se știe, în 1929, anul dezlănțuirii violente a crizei economice mondiale care a afectat grav și țara noastră. Era anul în care Capitala devenise scena unor puternice greve și demonstrații muncitorești, a unor acute conflicte de clasă care l-au atras și pe tînărul Nicolae Ceaușescu, determinîndu-i repede opțiunea fermă pentru mișcarea revoluționară a proletariatului.

Spirit dinamic, gata de acțiune în orice moment, tînărul Nicolae Ceaușescu a activat mai întîi în cadrul sindicatelor pentru a se impune foarte repede în mișcarea revoluționară de tineret, devenind, în 1933, membru al U.T.C. Așa începea o neobosită și tumultuoasă activitate de militant comunist, așa își făcea debutul pe scena practicii politice revoluționare o personalitate extrem de timpurie pe care istoria însăși validîndu-i trăsăturile-i caracteristice, va face la rîndul ei operă de „sculptor" modelînd aceste trăsături, conturînd în timp unul din eroii reprezentativi

pe care i-a zămislit poporul român de-a lungul existenței sale milenare.

Dealtfel activitatea tînărului comunist Nicolae Ceaușescu și-a găsit o primă și strălucită manifestare în cadrul Comitetului Național Antifascist creat în vara anului 1933, în conducerea căruia s-a aflat din însărcinarea partidului comunist ca reprezentant al tineretului revoluționar din Capitală. În această calitate a acționat intens și energic pentru atragerea pe făgașul mișcării antifasciste a unor largi forțe sociale și politice de orientare democratică, patriotică în special a tinerei generații, pentru mobilizarea și antrenarea acestora la manifestări de masă contra pericolului fascist, în vederea apărării integrității teritoriale a României, a independenței și suveranității naționale a poporului român.

Ilustrîndu-se printr-o capacitate organizatorică și de înrîurire politică deosebită, prin combativitate revoluționară și patriotism înflăcărat ca izvoare ale gîndului și faptelor sale de zi cu zi, tînărul comunist Nicolae Ceaușescu a ajuns să se situeze în primele rînduri ale mișcării antifasciste, dobîndind foarte repede admirația și prețuirea tineretului revoluționar, ale muncitorimii în mijlocul căreia se afla în permanență, iar dovada cea mai elocventă care poate fi desprinsă din imaginea istorică a luptei antifasciste românești este contribuția sa personală la organizarea și desfășurarea multora din marile manifestații și demonstrații contra pericolului fascist și de război cu momentul de maximă amplitudine pe care l-au reprezentat evenimentele de la 1 Mai 1939.

Din același context istoric trebuie relevată și ampla acțiune de reorganizare a U.T.C., în fruntea căreia tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat din însărcinarea conducerii partidului comunist, desfășurînd o activitate tumultuoasă în condițiile unei permanente și dure prigoane din partea aparatului represiv. Pentru crezul său comunist, pentru activitatea sa politică revoluționară tînărul comunist Nicolae Ceaușescu a avut de îndurat un lung și greu pelerinaj al temnițelor începînd cu Doftana — cea mai sinistră și temută temniță a regimului burghez — și sfîrșind cu lagărul de la Tg. Jiu — un adevărat supliciu care l-a îndîrjit însă și mai mult, i-a întărit credința fermă în nobilul ideal căruia i-a închinat viața de la vîrsta copilăriei, și în viitorul luminos al patriei, al poporului. Prin activitatea sa a contribuit în mod hotărîtor la intensificarea muncii în rîndul tineretului, a înrîurit profund unitatea de acțiune a tinerei generații în lupta împotriva fascismului, pentru apărarea integrității teritoriale a patriei, angajarea sa efectivă la pregătirea și înfăptuirea marelui act al re-

naşterii noastre naţionale – revoluţia de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă din august 1944.

Simbolul viu a tot ce sîntem, a tot ce vrem să devenim

Noua etapă din istoria ţării l-a găsit pe tînărul militant comunist Nicolae Ceauşescu în funcţia de secretar al C.C. al U.T.C. Experienţa dobîndită în anii luptei ilegale, maturitatea politică şi ideologică, spiritul organizatoric, dinamismul şi fermitatea în decizii vor fi plenar valorificate în ampla acţiune de organizare pe baze legale a tineretului, în dinamizarea participării tinerei generaţii la lupta forţelor democratice conduse de partidul comunist pentru instaurarea primului guvern revoluţionar-democratic din istoria României, pentru înfăptuirea unor profunde prefaceri înnoitoare în societatea românească şi izbînda revoluţiei democrat-populare. Şi aceasta cu convingerea fermă, nutrită şi astăzi, că tineretul este viitorul de aur al ţării, că aportul său la edificarea noii orînduiri poate şi trebuie să fie cît mai mare posibil, cît mai preţios. Asemenea gînduri limpezi, de un robust optimism revoluţionar, erau

exprimate, în septembrie 1944, în coloanele primului număr legal al ziarului „Scînteia" unde tovarășul Nicolae Ceaușescu scria : „Tineretul este viitorul unui popor ; spre el își îndreaptă privirea și speranța toți oamenii de știință și politici. Cu energia și entuziasmul său, tineretul este o forță creatoare care, pusă în serviciul științei și progresului, poate da un ajutor prețios pentru dezvoltarea economică, socială, politică și științifică a unui popor".

A fost un îndemn urmat cu încredere de tineretul revoluționar al patriei, un îndemn ce și-a găsit concretizarea în aportul consistent al tinerei generații la edificarea noii orînduiri în țara noastră care s-a constituit într-un mesaj cu valoare perenă, apt a fertiliza și astăzi conștiința politică a tinerilor.

Prin faptele sale de muncă, prin efortul susținut de a se pregăti pentru muncă și viață, pentru a răspunde cerințelor tot mai mari ale procesului istoric de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare treptată spre comunism, tineretul patriei se dovedește nu numai receptiv în fața idealului înfățișat de partid, a aspirațiilor de progres și dezvoltare accelerată a societății care și-au găsit o concretizare programatică în proiectele politice făurite de partid, cu aportul hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu, dar înțelege să aibă cu adevărat o tinerețe revoluționară ; să gîndească și să acționeze în spirit revoluționar îndeplinindu-și exemplar îndatoririle profesionale și obștești ; să se angajeze cu întreaga sa capacitate în efortul constructiv al întregului nostru popor.

Iar modelul cu valoare de simbol către care tînăra generație își îndreaptă necontenit privirile, personalitatea cu adevărat iradiantă care arată generației tinere calea de urmat este aceea a secretarului general al partidului, președintele țării, cu înaltele sale calități de revoluționar, de patriot înflăcărat și militant internaționalist consecvent, de gînditor cutezător și revoluționar încercat, pentru care nu există un alt țel în viață decît slujirea cu credință a clasei muncitoare, a poporului, a păcii și colaborării între națiuni, a luptei pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă, într-adevăr, simbolul viu al năzuințelor și puterii de creație, al vocației constructive a poporului nostru, el întruchipînd toate virtuțile unui mare conducător, virtuți pe care le-a moștenit de la poporul său. Fiindcă poporul, cu năzuințele și aspira-

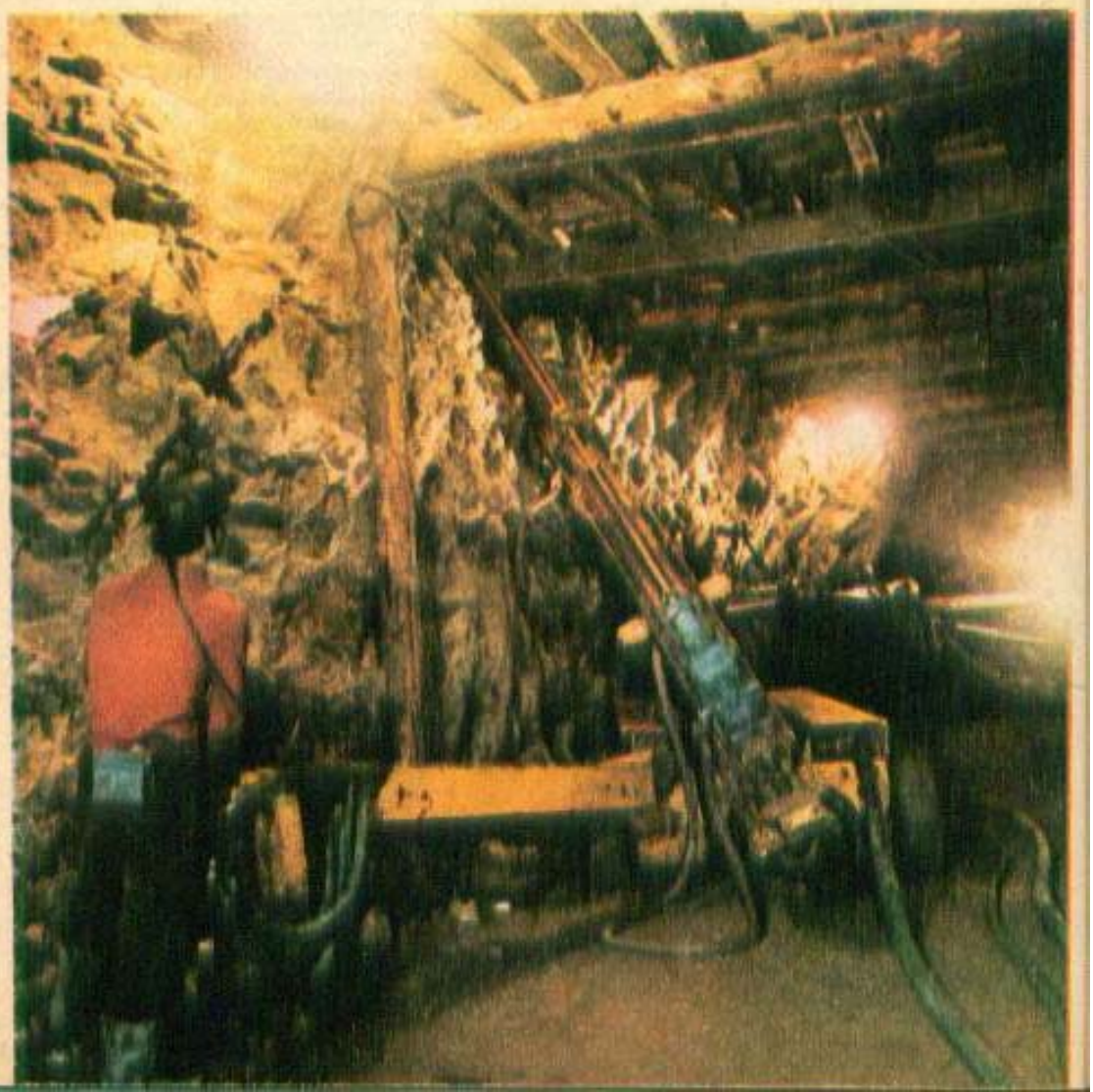

ţiile sale, cu înţelepciunea pe care şi-a făurit-o în cursul milenarei sale existenţe oferă inepuizabile resurse de inspiraţie conducătorilor reali, personalităţilor de care are nevoie într-o epocă sau alta a devenirii sale.

Angajat temeinic, cu întregul său potenţial creator pe calea dezvoltării economico-sociale a ţării, mai ales în perioada ultimilor 17 ani — care poartă amprenta gîndirii profunde, de mare cutezanţă şi de o autentică originalitate a secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu — tineretul patriei îşi pune necontenit semnătura pe tot ce se construieşte, pe tot ceea ce este efectul roditor al muncii şi creaţiei poporului român. Şi aceasta pentru că întreaga politică a partidului a deschis cîmp larg de manifestare tuturor tinerilor patriei, fără deosebire de naţionalitate. În fabrici şi uzine, pe marile şantiere naţionale ale muncii patriotice, în şcoli şi facultăţi sau pe întinsele ogoare ale ţării, tineretul munceşte cu însufleţire ori se pregăteşte pentru a transpune în practică măreţele proiecte făurite de partid. Este acesta legămîntul de faptă, de ideal prin care tînăra generaţie — pregătită la nivelul cerinţelor prezentului eroic, clocotitor pe care îl străbate ţara — şi-a definit şi îşi defineşte idealurile de progres şi de bunăstare, de libertate şi independenţă care au animat dintotdeauna lupta organizată şi condusă de partidul nostru comunist.

Crescut şi educat de partid la flacăra virtuţilor celor mai înaintate ale poporului, tineretul României socialiste — pentru care viaţa şi activitatea remarcabile, tinereţea revoluţionară a secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, reprezintă un înalt şi pilduitor exemplu — este ferm angajat să facă totul pentru a-şi onora datoria revoluţionară şi patriotică ce îi revine în societate, punîndu-şi întreaga capacitate, iniţiativa şi inteligenţa creatoare în serviciul cauzei partidului şi ţării, pentru a da viaţă celui mai cutezător şi grandios program de dezvoltare a patriei pe drumul mereu ascendent al progresului şi civilizaţiei socialiste.

Nu numai atît, dar convingerea că marile idealuri şi căile de acţiune ca atare pe care le-a deschis partidul pentru ţară vor putea fi atinse doar de o generaţie care să întruchipeze calităţile tipice revoluţionarilor — hotărîre, abnegaţie, spirit de sacrificiu, cinste, tărie morală — s-a încrustat adînc în fizionomia de ansamblu a tineretului patriei noastre. Şi aceasta cu atît mai mult cu cît, aşa cum a precizat în repetate rînduri tovarăşul Nicolae Ceauşescu, „tineretul este însuşi viitorul ţării". Un viitor căruia secretarul general i-a închinat întreaga sa viaţă, în activitatea de zi cu zi a militat şi militează pentru ca acest viitor să fie

cît mai temeinic asigurat, cît mai ştiinţific fundamentat. Şi ce exemplu mai elocvent ar putea fi evocat, ce probă mai strălucită ar putea fi adusă pentru un adevăr atît de simplu că destinul unei naţiuni stă în mîinile tineretului, decît viaţa însăşi, tinereţea revoluţionară a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, imaginea personalităţii sale proeminente a cărei cizelare, la aspra şcoală a luptei, a început din cea mai fragedă tinereţe. Tinereţea i-a fost viitorul nostru, prezentul de azi al naţiunii şi chezăşia, în ultimă instanţă, a prosperităţii sale în perspectivă istorică.

Imaginea a ceea ce este astăzi România — ţară liberă, independentă, înfloritoare, a ceea ce este viaţa noastră, inclusiv a tinerei generaţii — o viaţă dreaptă, luminoasă, optimistă — încorporează în ea efortul de luptă, capacitatea de sacrificiu, gîndul înaripat, voinţa fermă de acţiune ale revoluţionarului care a fost şi este tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Este, fără îndoială, o imagine pe care conştiinţa istorică şi politică a poporului român, a tineretului patriei şi-a încorporat-o organic, a făcut din ea un ideal de viaţă, un imbold interior în lupta pentru materializarea aspiraţiilor generoase de înaintare a societăţii noastre către culmile înscrise ale culturii şi civilizaţiei socialiste şi comuniste.

La cea de-a 60-a aniversare a făuririi organizaţiei revoluţionare de tineret, Uniunea Tineretului Comunist, tînăra generaţie trăieşte sentimentul tonic al împlinirii şi al angajării cu trup şi suflet în opera de edificare a propriului viitor, avînd întotdeauna ca exemplu mobilizator atît gîndul şi fapta contemporană datorate secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, cît şi imaginea tinereţii sale revoluţionare.

Sub semnul de flacără al partidului

Întotdeauna de partea mișcărilor revoluționare, progresiste. Întotdeauna, preluînd din generație în generație torța vie a dragostei de țară, a idealurilor de libertate și dreptate, acționînd cu toată energia pentru realizarea lor. Întotdeauna tînăra generație a României și-a marcat cu pregnanță participarea la toate marile evenimente ale istoriei. Dar niciodată un mai profund și amplu proces de clarificare ideologică, de călire și maturizare politică a întregului nostru tineret, ca momentul generat de crearea Partidului Comunist Român, moment istoric de importanță hotăritoare în viața societății românești. Îngrijindu-se îndeaproape de formarea și educarea tineretului în spiritul principiilor comuniste, de atragerea, de antrenarea lui la lupta grea dar nobilă pentru transformarea revoluționară a societății românești, partidul a însemnat din primul moment pentru tineretul revoluționar un experimentat tovarăș de luptă și ideal, îndrumătorul și conducătorul luptei sale, ideologia revoluționară, comunistă, a partidului reprezentînd pentru el, de la început, firul călăuzitor în activitatea de zi cu zi. „Noi, tineretul muncitor — se spunea într-un articol din „Tineretul socialist" din 1922 — sîntem trup din trupul clasei muncitoare, suflet din sufletul ei. Noi trăim odată cu ea, suferim alături de ea, sperăm și credem laolaltă cu ea și trebuie să luptăm cot la cot cu ea". Făurită, condusă și îndrumată în permanență de partidul comunist, Uniunea Tineretului Comunist și-a îndeplinit cu cinste și înaltă răspundere revoluționară rolul de organizator și conducător al luptelor tineretului pentru libertate socială și națională, de propagator activ al concepțiilor înaintate în rîndul maselor de tineri și de ajutor de nădejde al partidului în educarea comunistă a tinerei generații.

Pentru noi, cei născuți, crescuți și educați în anii socialismului, atașați profund cauzei partidului și poporului, lumea pe care o construim reprezintă un moment de mîndrie și adîncă vibrație patriotică, de afirmare plenară a

potențialului creator, a înaltelor convingeri și responsabilități revoluționare. Este justificata mîndrie generată de faptul că în fruntea țării, a partidului, se află acela care din fragedă tinerețe s-a înrolat trup și suflet, cu vigoare și curaj în lupta organizației revoluționare de tineret pentru edificarea unei societăți mai bune și mai drepte pe pămîntul României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ne împlinim personalitatea urmînd necontenit exemplul său strălucitor de revoluționar desăvîrșit, de comunist de omenie dedicat cu toată ființa sa partidului, poporului, cauzei socialismului, păcii și înțelegerii între popoare, răspunzînd continuu, prin faptele noastre, chemărilor sale de a spori tezaurul de frumusețe materială și spirituală a patriei. Trăim bucuria prezentului și știm ce înseamnă viitorul. Încrederea noastră în strălucirea zilei de mîine izvorăște din unitatea națiunii noastre în jurul partidului, al secretarului său general. Timpul este dimensionat de fiecare din noi, fără deosebire de naționalitate, în raport cu istoricele documente ale Congresului al XII-lea al partidului. Confirmînd răspunderea cu care înțelegem să acționăm în spiritul indicațiilor date de partid, de secretarul său general, Congresul al XI-lea al Uniunii Tineretului Comunist a aprobat Programul unitar privind educarea comunistă, revoluționară, prin muncă și pentru muncă a tinerei generații din patria noastră, participarea tot mai activă a întregului tineret la înfăptuirea măreților obiective ale Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, precum și Programul privind participarea tinerei generații la realizarea obiectivelor de dezvoltare economico-socială a țării, de cercetare științifică, de dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1985. Sub semnul de flacără al partidului, organizația noastră revoluționară, Uniunea Tineretului Comunist, ne consfințește certitudinile comuniste de mîine, faptul că ele se află în mîinile puternice ale celor care au fost, sînt și vor fi mereu tineri pe pămîntul României.

GABRIEL NĂSTASE

Sub semnul de flacără al partidului

60 DE ANI DE LA CREAREA U.T.C.

File din istoria Uniunii Tineretului Comunist

1922

19—20 martie : Conferința generală a tineretului socialist de la București care reunește, pentru prima dată în istoria mișcării revoluționare de tineret, reprezentanți ai organizațiilor din toate provinciile istorice ale României. Luînd în dezbatere probleme fundamentale care preocupă organizațiile de tineret în acești ani, Conferința pune bazele organizației unice comuniste de tineret din România care la 1 mai 1924 va adopta denumirea de Uniunea Tineretului Comunist.

1924

19—20 ianuarie. Congresul I al Uniunii Tineretului Comunist, la Sibiu, în cea mai strictă conspirativitate sancționează centralizarea mișcării de tineret din România într-o organizație comunistă unică — înfăptuită de Conferința din martie 1922 — și adoptă o moțiune privind relațiile sale cu partidul comunist.

Iulie. Partidul Comunist Român, Uniunea Tineretului Comunist, alte organizații revoluționare ale clasei muncitoare sînt dizolvate și scoase în afara legilor de către autorități, sediile închise, militanții revoluționari urmăriți și arestați.

Octombrie. Congresul al II-lea al Uniunii Tineretului Comunist, la București, stabilește formele de organizare și metodele de luptă ale organizației în noile condiții de ilegalitate. Lozinca lansată de Congres — Reorganizarea Uniunii pe baza nucleelor de fabrică concomitent cu utilizarea tuturor posibilităților de activitate legală.

1925

20 iulie. Crearea din inițiativa P.C.R. și a U.T.C. a Uniunii Studenților Independenți, organizație democratică, pe bază de front unic al studenților comuniști, socialiști, de alte orientări politice sau neorganizați.

26 iulie. Plenara C.C. al U.T.C. stabilește drept sarcină principală a Uniunii traducerea în viață a „Hotăririi conducerii centrale a P.C.R. în problema tineretului muncitor", adoptată de plenara din 21—24 iulie 1925.

1926

9 februarie — 19 aprilie. Consiliul de război al Corpului III Armată din Chișinău judecă procesul intentat unor cadre din conducerea U.T.C., cunoscut în epocă sub denumirea de Procesul celor 65. Un număr de 36 de tineri comuniști sînt condamnați pentru activitatea lor revoluționară la pedepse între 6 luni și 5 ani închisoare.

1927

Octombrie. Conferința Uniunii Tineretului Comunist de la Oradea analizează activitatea politică și organizatorică a Uniunii în anii de după ilegalizare și stabilește sarcinile în direcția consolidării și extinderii rîndurilor U.T.C., amplificării acțiunilor sale revoluționare.

1929

20—22 iulie. Congresul al III-lea al Uniunii Tineretului Comunist la București dezbate probleme privind ridicarea nivelului activității organizațiilor comuniste de tineret, orientarea acestora spre problemele fundamentale care se ridicau în fața proletariatului român, a tineretului, în noua etapă a luptei revoluționare determinată de izbucnirea crizei economice.

1930

Decembrie. Apare la București publicația ilegală Buletinul (pînă în ianuarie 1935), organul Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist.

1932

August. Conferința tineretului ceferist, la București evidențiază necesitatea participării sale active, în deplină unitate, alături de muncitorii vîrstnici la lupta împotriva consecințelor nefaste ale crizei economice, pentru cucerirea și apărarea revendicărilor sale legitime.

1933

15—16 februarie. La chemarea U.T.C., tinerii muncitori și ucenici participă în masă la eroicele lupte ale muncitorilor de la Atelierele C.F.R. Grivița. Totodată, tineri de la celelalte fabrici și ateliere, elevi și studenți se alătură amplelor manifestări de solidaritate cu greviștii. Represiunii sîngeroase din dimineața zilei de 16 februarie îi cad victimă, alături de alți tineri ceferiști, utecistul Vasile Roaită.

Iunie. Crearea Comitetului Național Antifascist în conducerea căruia C.C. al P.C.R. trimite pe tînărul comunist Nicolae Ceaușescu (în vîrstă de numai 16 ani) ca reprezentant al tineretului revoluționar democrat din Capitală.

60 DE ANI DE LA CREAREA U.T.C.

Iulie. Constituirea Comitetului național antifascist al tineretului, în conducerea căruia se află tînărul comunist Nicolae Ceaușescu ; desfășoară o susținută activitate ideologică de demascare a ideologiei fasciste, pentru crearea unui larg front antifascist al tinerei generații.

1934

Iunie. Plenara C.C. al U.T.C. relevă creșterea pericolului fascist și stabilește sarcinile ce reveneau Uniunii și celulelor sale pe linia dezvoltării luptei antifasciste a tineretului.

27 iunie. În vecinătatea Tribunalului militar din Craiova sînt arestați tinerii comuniști Nicolae Ceaușescu, Vasile Pogăceanu, Vasile Gabor și Ion Brad veniți să depună ca martori în apărarea conducătorilor luptelor din ianuarie-februarie

1935

Martie. Organizația tineretului social-democrat din București aderă la propunerile de front unic ale secțiunii locale U.T.C. — cea mai puternică organizație a Uniunii Tineretului Comunist. Pe această bază tineretul din Capitală participă activ la demonstrația din Piața Unirii cu prilejul zilei de 1 Mai 1935.

1936

Ianuarie. Apare broșura „Sarcinile Partidului Comunist din România privitoare la tineret" care cuprinde principalele sarcini ce reveneau U.T.C. pe linia făuririi unui larg front de luptă antifascistă a tinerei generații.

27 mai — 5 iunie. Consiliul de război al Corpului V Armată din Brașov judecă procesul intentat unui grup de 21 de militanți comuniști, în frunte cu tînărul comunist Nicolae Ceaușescu. La sfîrșitul dezbaterilor sale, Tribunalul militar îl condamnă pe tînărul comunist Nicolae Ceaușescu la 2 ani și 6 luni închisoare, 2 000 de lei amendă și un an de interdicție de a părăsi satul natal după executarea sentinței.

1939

1 Mai. Marile manifestații antifasciste și antirăzboinice ale maselor populare desfășurate în București și în alte centre ale țării sub semnul unității de acțiune între comuniști și socialiști. Un rol important în pregătirea și desfășurarea acestor manifestații politice îl are tînărul comunist Nicolae Ceaușescu, prezent în comisia de organizare din însărcinarea conducerii P.C.R.

Decembrie. Conferința de organizare a Uniunii Tineretului Comunist, la București, dezbate problemele majore cuprinse în raportul privind refacerea U.T.C., prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, adoptă un cuprinzător plan de acțiune al organizației și alege Comitetul Central. Dînd o înaltă apreciere activității desfășurate de tovarășul Nicolae Ceaușescu din 1933 în mișcarea comunistă, contribuției sale esențiale la ampla acțiune de reorganizare a U.T.C., conferința îl alege în Secretariatul C.C. al U.T.C.

1940

3 noiembrie. Marea manifestație antihitleristă organizată de Partidul Comunist Român și Uniunea Tineretului Comunist în Piața Obor din București.

1942

Februarie. Comitetul Central al U.T.C. elaborează documentul intitulat „Situația actuală și sarcinile tineretului din România", care jalonează tactica recreării Frontului Patriotic al Tineretului.

1944

5 septembrie — Făurirea Frontului Unic al Tineretului Muncitoresc între U.T.C. și U.T.S. — adevărată coloană vertebrală a unui larg front al tineretului revoluționar, democratic, interesat în propășirea țării.

5 noiembrie. Apare la București primul număr al ziarului Scînteia tineretului, organul de presă al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist.

1947

14—15 martie. Conferința de constituire a Uniunii Tineretului Muncitoresc din România — pas important pe drumul realizării unității tineretului muncitoresc, a unității politice și organizatorice a clasei muncitoare.

1948

12 ianuarie. Se dă publicității hotărîrea Comitetelor Centrale ale U.T.M. și U.T.S. privind desăvîrșirea unității întregului tineret muncitoresc în cadrul Uniunii Tineretului Muncitoresc.

22—24 decembrie. Plenara Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român adoptă „Rezoluția asupra activității partidului în rîndurile tineretului" care stabilește drept sarcină principală trecerea neîntîrziată la unificarea organizațiilor de tineret într-o organizație unică a tineretului muncitor.

1949

19—21 martie. Congresul organizației unice revoluționare a tineretului muncitor din România, desfășurat în Sala Ateneului din Capitală, consfințește unificarea politică și organizatorică a tineretului în cadrul Uniunii Tineretului Muncitor.

1952

21 martie. Uniunii Tineretului Comunist i se conferă Ordinul Apărarea Patriei, clasa I-a, „pentru merite deosebite în lupta pentru cauza poporului muncitor și contribuția de seamă la opera de construire a socialismului".

60 DE ANI DE LA CREAREA U.T.C.

1954

29—31 iulie. Conferința pe țară a Uniunii Tineretului Comunist la București, dezbate activitatea C.C. al U.T.C. pentru îndeplinirea hotărîrilor plenarei C.C. al P.C.R. din august 1953 și stabilește sarcinile U.T.C. în direcția mobilizării tineretului la realizarea sarcinilor trasate de partid și guvern pentru dezvoltarea industriei și agriculturii.

1956

27—30 iunie. Congresul al VI-lea al Uniunii Tineretului Comunist de la București analizează activitatea desfășurată de C.C. al U.T.C. de la Conferința pe țară din iulie 1954 și stabilește sarcinile ce revin U.T.C. în mobilizarea tineretului la vasta operă constructivă a întregului popor pentru îndeplinirea hotărîrilor Congresului al VII-lea al P.C.R.

1965

4 august. Plenara lărgită a Comitetului Central al U.T.C. adoptă în unanimitate hotărîrea cu privire la schimbarea denumirii Uniunii Tineretului Muncitor în Uniunea Tineretului Comunist.

1966

23—26 martie. Congresul al VIII-lea al Uniunii Tineretului Comunist dezbate activitatea desfășurată de organizație după Congresul al VII-lea și stabilește sarcinile ce revin Uniunii Tineretului Comunist pe baza hotărîrilor istorice ale Congresului al IX-lea al P.C.R. privind consolidarea construcției socialiste și a bazei tehnico-materiale a noii societăți.

1968

9—10 februarie. Consfătuirea pe țară a Uniunii Tineretului Comunist de la București dezbate măsurile ce urmează a fi luate de organizațiile de tineret în vederea aplicării hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 29 noiembrie — 1 decembrie 1967 cu privire la îmbunătățirea muncii educative în rîndul tineretului.

1969

15—20 iunie. Masa rotundă de la Snagov, organizată de Uniunea Tineretului Comunist, cu tema „Rolul și contribuția tineretului la asigurarea unui climat de pace și securitate în Europa".

1971

18—23 februarie. Congresul al IX-lea al Uniunii Tineretului Comunist la București face bilanțul unei bogate perioade de activitate desfășurate de la ultimul Congres și stabilește jaloanele de acțiune ale etapei viitoare, corespunzător cerințelor și perspectivelor dezvoltării României socialiste cuprinse în hotărîrile adoptate de Congresul al X-lea al P.C.R.

2—3 decembrie. Plenara comună a Comitetului Central al U.T.C. și Consiliului U.A.S.C.R. dezbate activitatea politică și educativă desfășurată de U.T.C. și sarcinile ce îi revin în lumina Programului de educație socialistă adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971.

1972

14 aprilie. Uniunii Tineretului Comunist i se conferă Ordinul Victoria Socialismului cu prilejul aniversării a 50 de ani de existență a organizației.

23 decembrie. Hotărîrea Biroului C.C. al U.T.C. privind organizarea, începînd din anul 1973, a unei ample întreceri a tinerei generații sub deviza „Tineretul — factor activ în îndeplinirea cincinalului înainte de termen".

1974

11—16 august. Conferința internațională a tineretului pe problemele populației — organizată la București de Uniunea Tineretului Comunist împreună cu un grup de organizații internaționale de tineret și studenți — dezbate tema centrală intitulată „Tineretul și populația".

1975

25 februarie. Constituirea Asociației Tineretului și Studenților din România pentru Națiunile Unite și afilierea sa la Mișcarea Internațională a Tineretului și Studenților pentru Națiunile Unite.

3—5 noiembrie. Congresul al X-lea al Uniunii Tineretului Comunist la București face o analiză temeinică a contribuției tineretului la marile realizări obținute de poporul nostru în toate domeniile de activitate și adoptă hotăriri pe linia angajării ferme a tinerei generații în muncă și lupta întregii națiuni pentru înfăptuirea prevederilor de însemnătate istorică a documentelor celui de-al XI-lea Congres al P.C.R.

1980

5—7 mai. Congresul al XI-lea al Uniunii Tineretului Comunist la București analizează activitatea desfășurată după Congresul al X-lea și sarcinile ce revin U.T.C. în vederea participării tinerei generații la realizarea hotărîrilor Congresului al XII-lea al P.C.R. Congresul adoptă Programul unitar de educare comunistă a tinerei generații și Programul privind participarea tinerei generații la dezvoltarea economico-socială și tehnico-științifică a țării în perioada 1981—1985.

9—11 octombrie. Seminarul internațional cu tema „Contribuția tinerei generații la edificarea păcii și securității, la înfăptuirea dezarmării în Europa;" organizat la București de Uniunea Tineretului Comunist.

Probe ale romantismului revoluționar pe harta țării

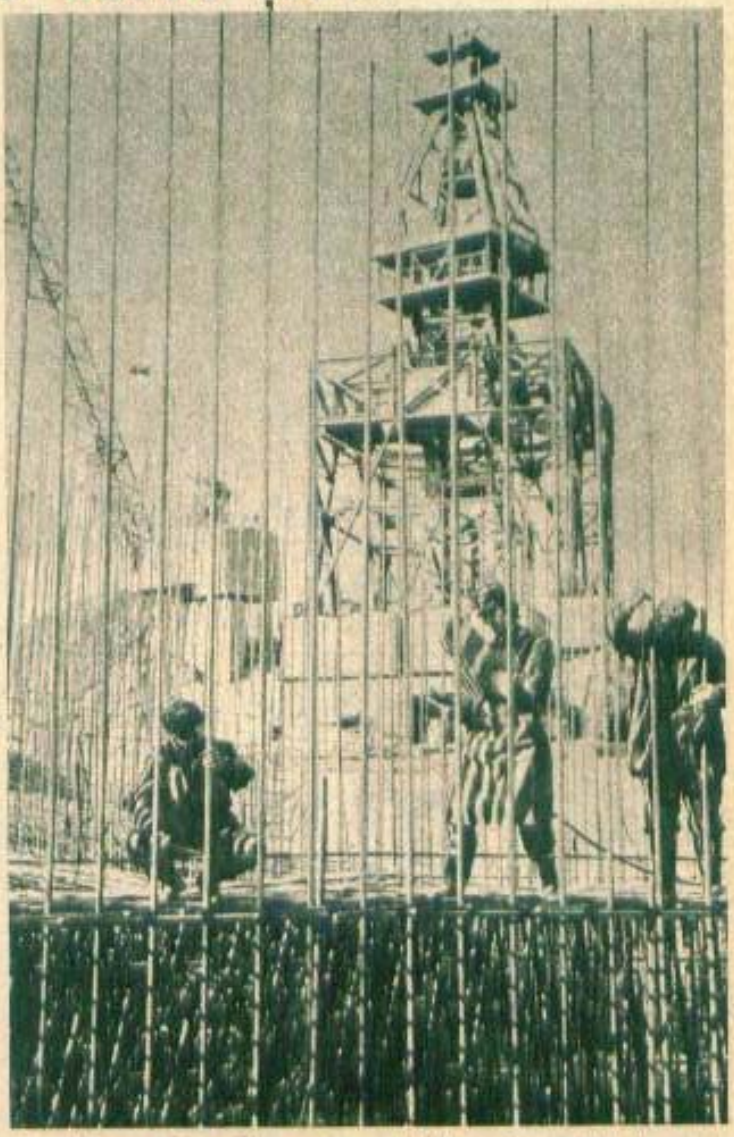

Au fost romantici — visînd o lume mai bună și mai dreaptă, au fost revoluționari — luptînd pentru ca ea să existe. Probează existența unui spirit și a unei împliniri de romantism revoluționar un rotund de țară : de la razele de soare ale semnului în alegeri ce-au luminat (după victoria sa) și cele mai obscure locuri, pînă la șantierele deschise pentru construcția și reconstrucția țării, de la orașele vechi (cu blazoane medievale prăfuite de țăndările sărite din spargerea vremurilor) pînă la orașele fără arhive, de la atelierele sau malaxoarele care măcinau, mai întîi și mai întîi, forță umană pînă la gipanții industriali și automatizare, de la casele învelite cu stuf sau paie pînă la ponderea mașinilor proprietate personală (ca indice al nivelului de trai în sate). Drumul acesta (căci, în mod cert, numai de un singur drum sau de o singură cale poate fi vorba) a însemnat entuziasm și trudă, speranțe și renunțări, dar, mai ales, muncă, muncă încordată, muncă de zi cu zi. Alăturînd muncii visul au putut apărea pe harta țării hidrocentrale și salbe de hidrocentrale, căi ferate (cu viaducte, tuneluri, capete de linii intrate în legendă că aproape automat îți vin în minte și pe limbă Bumbești, Livezeni, Salva, Vișeu) și orașe (apărute din lanuri de porumb), combinate chimice și combinate siderurgice, adică meserii noi pentru oameni noi.

Cînd vremurile vuiau, noi abia ne nășteam. Cînd marșurile brigadierilor zguduiau munții (voind „a-i sparge-n pumni") cu ajutorul tîrnăcoapelor și cazmalelor, cînd „electrica" devenea poem de primă pagină (pentru ediția de seară a satelor și ediția de dimineață a ziarelor), cînd fiecare vagonet de cărbune peste plan era o sărbătoare (și chiar era o sărbătoare), cînd satul lua cunoștință de primele combine, primele tractoare românești, primele autocamioane „Carpați" sau SR și primele aspersoare (și erau atîtea noutăți încît lumea le privea cu suspiciune, prea erau multe și noi ca să fie adevărate, de tot adevărate !), noi începeam a descifra alfabetul și a învăța, pe de rost și cu mîndrie, noua geografie a patriei. Și în chiar miezul acestor vremuri cînd totul părea făcut spre a ivi biografii fără mari forme de relief, tinerii au început să adune date pentru o posibilă biografie comună : au apărut Porțile de Fier (ce mai tîrziu a trebuit să i se adauge semnul distinctiv și orgolios !), Someșul, Lotrul, Transfăgărășanul, Giurgiu-Răzmirești, Viișoara, Combinatul minier Oltenița, Galațiul, Călărașiul, Canalul Dunăre-Marea Neagră, Zăladul și Călimanii. Cine sînt oamenii aceștia tineri ce azi ard pentru fiecare metru

cub de beton sau de excavații, pentru fiecare tonă de minereu sau pentru fiecare palmă de pămînt ce trebuie să rodească. La Cluj-Napoca, din vorbă-n vorbă cu Viorel Ciobotarenco (constructor de meserie) am aflat că s-a născut la Giurgiu, a copilărit la Vatra-Dornei și s-a întors, din aproape în aproape — la Cluj. De ce un traseu atît de lung? Pentru că tatăl său, de meserie tot constructor, fusese unul din acei brigadieri ai începutului de drum la care noi visam cînd ni se povestea despre ei. La Vatra Dornei, Viorel s-ar fi putut întîlni cu un alt copil (ce se iniția „la fața locului" în tehnica turnării betoanelor) Mihai, fiul inginerului Margine, adică azi inginerul Mihai Margine care are în grijă dirijarea fluxului de beton (cred că mai corect ar fi fost să zicem fluviului de beton) ce ridicat pe verticală va crește lucrarea de artă numită ecluza Cernavodă. După cum Nicolae Vlad, miner de meserie, miner pentru că, așa cum spune el, în Oltenia se scoate cărbune și toți cei care scot cărbune sînt mineri, cunoscînd îndeaproape viața șantierului spunea „cu un om trecut printr-un șantier am curaj să mut nu un munte, un lanț de munți din loc", s-ar fi putut întîlni cu orice alt tînăr aflat pe unul din șantierele deschise azi în țară. Și pentru că mulți dintre ei „au șantierul în sînge" se vor întîlni, fără îndoială, pe alte puncte geografice, dar, în mod sigur, pe aceleași coordonate ale muncii romantice, revoluționare, muncă al cărui conținut este, desigur, altul, romantism care și el capătă, la proporțiile acestui sfîrșit de secol, atributele tehnicizării, automatizării, cibernetizării, rămînînd însă ca o stabilă coordonată curajul omului de a se proiecta cu idealurile sale pe constelația lumii umane într-un rotund de țară numit ROMÂNIA.

CE ÎNSEAMNĂ SĂ FII TÎNĂR AZI?

Anchetă de opinie politică

Anul 1982 stă așezat pentru tînăra generație — și, desigur, nu numai pentru ea — sub semnul momentului aniversar de profunde și inconfundabile semnificații pe care îl reprezintă împlinirea a șase decenii de la făurirea Uniunii Tineretului Comunist, șase decenii de eroice lupte și jertfe date de tinerii comuniști și revoluționari pentru triumful cauzei istorice a partidului, șase decenii care legitimează deplin și definitiv rolul și locul U.T.C., al tinerei generații în munca și lupta poporului pentru a asigura României un destin nou, luminos, demn. Firesc, așadar, să ne întrebăm și să întrebăm ce înseamnă pentru tinerii zilelor noastre faptul că trăiesc din plin și cu atîta intensitate vîrsta celor mai înaintate aspirații și a viselor celor mai cutezătoare, ce înseamnă deci să fii tînăr în anul în care Uniunea Tineretului Comunist își sărbătorește șase decenii, cu sentimentul răspunderilor ce-i revin în opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

La Tîrgoviște, la Întreprinderea de utilaj petrolier, stăm de vorbă cu tînărul muncitor Ioan Oproiu, secretarul comitetului U.T.C. din întreprindere. „Pentru noi, tinerii din această citadelă industrială de acum „veterană" (în 1982 întreprinderea sărbătorește 110 ani), jubileul U.T.C. constituie un bun prilej de a rememora activitatea noastră, a tinerilor, consacrată îndeplinirii exemplare și în cele mai bune condiții a sarcinilor de plan în acest cincinal care a fost numit pe drept cuvînt un cincinal al calității și eficienței. Nu am să mă refer de această dată la obiective și la indicatorii economici, ci la un alt aspect la fel de important, formarea și educarea noilor detașamente muncitorești. Pentru că aici, la noi în întreprindere, tinerii nu învață doar o meserie ci se împlinesc ca destine, se afirmă ca oameni, își conturează o dată pentru totdeauna un ideal de viață. În acest sens, s-a născut în întreprinderea noastră inițiativa ca fiecare muncitor cu înaltă calificare să educe cel puțin un tînăr nou intrat în activitate, care de-acum ne dă certitudinea că ștafeta muncii, a dragostei pentru meseria aleasă, virtuțile morale și umane ale muncitorului nou sînt predate unui nou detașament al muncii, cu sentimentul continuității dar și al saltului calitativ. Vreau deci să spun că a fi tînăr în acest an jubiliar pentru U.T.C. înseamnă să te gîndești cu toată răspunderea la modul în care tu însuți îi educi și îi sprijini pe cei care acum trec pragul frumoasei vîrste a tinereții".

De la Tîrgoviște, poposim pe meleagurile bi-

60 DE ANI DE LA CREAREA U.T.C.

ne cunoscute de la Humuleşti Neamţului, unde discutăm cu tînărul mecanizator Vasile Stan : „Eu cred că a fi tînăr al satului românesc de azi, mai ales în condiţiile în care în acest an sărbătorim şase decenii de la făurirea U.T.C., aceasta înseamnă să ai bucuria şi şansa de a participa direct, nemijlocit, la înfăptuirea cutezătoarelor obiective ale unei noi, profunde revoluţii în agricultura românească. Aceasta înseamnă să sporeşti zestrea satului de astăzi, dimensiunile progresului şi civilizaţiei, să onorezi tradiţia acestor adevărate vetre de muncă, cinste şi hărnicie prin fapte pe măsura timpului pe care-l trăim.

De la industrie şi agricultură, iată-ne într-o zonă fierbinte şi pasionantă prin însuşi specificul ei de activitate — construcţiile industriale. L-am ales ca partener în discuţie deloc întîmplător pe tînărul inginer Kurt Hedwig Hans de la Trustul de construcţii industriale Timişoara : „Nici nu cred că se putea — recunoaşte el — să-mi aleg altă meserie decît aceea ae constructor. De loc fiind din Braşov, am păşit în viaţă mai întîi ca zidar, am absolvit liceul şi apoi oamenii, colegii de meserie m-au ajutat să urmez facultatea. Primele mele amintiri ca inginer se leagă de ridicarea noii secţii la Întreprinderea textilă din Lugoj şi tot de Lugoj mă leagă şi momentul unic de viaţă, acela al primirii în rîndurile partidului. Spuneţi şi dumneavoastră atunci, puteam eu, după absolvirea facultăţii, să plec pe un alt şantier sau într-un alt colectiv decît în cel care m-a educat şi m-a format ? Iar dacă mă întrebaţi despre o posibilă definiţie a tinereţii am să vă răspund că adevărata condiţie a unui tînăr al zilelor noastre este definită în primul rînd de dorinţa de autodepăşire, de efort permanent, de starea de încordare creatoare care dă strălucire chiar şi celor mai grele încercări".

La rîndul său, Alexandru Kiss, secretarul comitetului U.T.C. de la Combinatul de celuloză și hîrtie din Dej, combinat aflat constant pe locuri fruntașe în cadrul întrecerii socialiste, propune o altă definiție : exigența față de tine însuți. „Nu vă mirați — ne explică el — dar această exigență, această nemulțumire creatoare este și trebuie să fie proprie, specifică fiecărui tînăr al zilelor noastre. În sensul că ceea ce ai făcut ieri bine trebuie să fie nu un pretext pentru a te culca pe laurii victoriei, ci pur și simplu o premisă de la care trebuie să pleci mai departe.

În anul 1980 combinatul nostru a ocupat locul III în cadrul întrecerii socialiste, dar cred că nu trebuie să ne mulțumim cu atît. E o discrepanță prea mare între locul I pe care-l ocupă județul nostru în marea întrecere a țării și abia locul III al combinatului. Și tocmai această nemulțumire generoasă și creatoare cred că poate constitui un răspuns pe care colectivul de tineri din combinat îl dă acestei întrebări pe care nu o putem amîna și evita.

Ne continuăm discuția pe cunoscuta platformă a fizicii românești de la Măgurele. Aici stăm de vorbă cu o tînără și frumoasă pasionată a fizicii moderne, Carmen Dumitrescu : „Anul 1981 — ne spune — a însemnat pentru mine satisfacția absolvirii facultății de fizică cu o lucrare de diplomă aleasă dintr-un domeniu extrem de actual, cu largă aplicabilitate practică — studiul plasmei în instalația de plasmă focalizată. E vorba de o temă care mă preocupă personal de mai multă vreme și căreia am încercat în decursul timpului să-i dau un răspuns pe măsura stringenței și importanței ei. Desigur, greul de-abia acum începe, pentru că rezultatele la care am ajuns au început deja să contureze pentru mine un prim pas, un prim studiu al investigației. Tocmai noutatea și dificultatea temei mă stimulează să o urmăresc în continuare, să-mi îmbogățesc concluziile, să le racordez, dacă pot spune așa, la circuitul practicii".

Iată-ne de data aceasta pe unul dintre cele mai tinere șantiere ale tineretului, Porțile de Fier II, unde îl întîlnim pe Vasile Iriza. Întrebarea noastră nu îl surprinde pentru că, adaugă el, „așa ni se întîmplă nouă, brigadierilor, să ne confunde oamenii cu însăși tinerețea, ceea ce ne stimulează și ne bucură. Dar, adaugă el, mîndria de a se vorbi despre brigadieri ca despre o adevărată stare morală și de muncă a tinereții trebuie permanent susținută de argumentul construcției, al faptelor. Eu și tovarășii mei sîntem pe deplin conștienți de înalta cinste ce ne revine de a lucra la unul dintre marile obiective ale energeticii românești a acestui deceniu, și hotărîrea noastră de a realiza lucrări de cea mai bună calitate e de pe acum o deviză de lucru pentru fiecare dintre noi. Cînd peste ani această lucrare va fi gata noi vom fi poate pe alte șantiere, și puțini își vor mai aminti de numele nostru. Dar mîndria anonimatului, vocația construcției, toate acestea ne vor aminti peste timp că ecusonul de brigadier a însemnat și pentru noi certificatul de apartenență la o generație a muncii pentru țară care a știut să răspundă prezent oriunde a fost mai greu, oriunde a fost mai multă nevoie de mintea și de brațul ei".

Unde am putea oare încheia acest colocviu cu tinerețea în preajma emoționantei sărbători a organizației sale revoluționare decît aici, în București, unde bate sonoră și mereu mai tînără inima țării ? Ultimul nostru interlocutor este tovarășul Vasile Soare, prim secretar al Comitetului U.T.C. al sectorului 1, municipiul București : „A fi tînăr, mai ales în acest an, cînd Uniunea Tineretului Comunist sărbătorește șase decenii de la făurirea sa, aceasta înseamnă a avea în primul rînd sentimentul și datoria de a-ți privi cu luciditate și exigență întreaga activitate, de a tinde la cote tot mai înalte de calitate pretutindeni, la fiecare loc de muncă sau de învățătură, înseamnă a-ți însuși întru totul și a înfăptui în mod exemplar vibrantele îndemnuri și chemări adresate tineretului, organizației sale revoluționare de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, înseamnă a nu precupeți nici un efort pentru ridicarea României socialiste pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație".

Contemporani cu istoria

A fost dintotdeauna în firea tineretii să se afle în primele rînduri ale marilor bătălii purtate de-a lungul timpului pentru triumful nobilelor cauze ale libertății naționale și dreptății sociale, pentru afirmarea celor mai înaintate năzuințe ale națiunii noastre de pace, progres, prosperitate. Niciodată în istorie generația tînără nu a stat departe de marile evenimente, niciodată nu s-a absolvit de la marile îndatoriri și răspunderi ce-i reveneau, niciodată nu a absentat de la chemarea timpului, niciodată nu a rămas în urma mersului vremurilor.

Tocmai de aceea, acum, cînd evocăm șase decenii de la făurirea Uniunii Tineretului Comunist, o facem cu mîndria legitimă că rememorăm un eroic itinerar presărat cu numeroase încercări și jertfe, dar aureolat de conștiința fierbinte, a uriașei răspunderi față de clasa muncitoare, de partid și de popor. La

60 DE ANI DE LA CREAREA U.T.C.

mai puțin de un an de la făurirea Partidului Comunist Român, ca o expresie firească și necesară a orientării luptei tineretului către țelurile revoluționare ale comuniștilor, se făurește Uniunea Tineretului Comunist. Erau tineri ei, cei care în acea lună martie a lui 1922 consfințeau actul decisiv al făuririi organizației revoluționare de tineret din patria noastră, cum tinere le erau idealurile, aspirațiile și năzuințele. Pe deplin conștienți de marile îndatoriri ce le stăteau în față, dar și de grelele încercări la care aveau să fie supuși ei, uteciștii, uniți și mobilizați de cuvîntul partidului, nu au pregetat. În fața pericolului fascizării României, a nenumăratelor și repetatelor atentate la adresa suveranității și integrității țării, a odioaselor încercări de a mutila și înjosi ființa umană, de a întina visurile curate ale vîrstei tinere, ei, uteciștii, tinerii comuniști, nu au pregetat o clipă și au ales. Reprezintă un înalt titlu de mîndrie pentru Uniunea Tineretului Comunist, pentru tinerele generații ale patriei, faptul că în focul acestor impresionante lupte revoluționare s-a călit și s-a afirmat proeminenta personalitate de militant revoluționar, de patriot înflăcărat a tovarășului Nicolae Ceaușescu — „cel mai bun dintre cei mai buni tineri revoluționari" cum l-au numit cu respect și admirație tovarășii săi — de a cărui activitate se leagă în epocă reorganizarea, în 1939, a Uniunii Tineretului Comunist, orientarea fermă a întregii sale activități pe principiile politice de luptă ale partidului.

În noul timp istoric al țării inaugurat odată cu momentul nepieritor al lui august 1944, tineretului i se deschideau perspective noi, cu totul deosebite decît în orice altă epocă istorică. Atunci, la chemarea partidului, a răsunat glasul ferm și limpede al tînărului comunist Nicolae Ceaușescu, aflat în fruntea organizației revoluționare a tineretului. Rămîne pentru „Scînteia tineretului" un minunat privilegiu acela că, încă din primele sale numere, paginile sale să fie înnobilate de semnătura sa prestigioasă, bucuria de a fi putut găzdui vibrantele sale îndemnuri adresate tineretului de a se mobiliza pentru a făuri o Românie nouă, liberă, independentă și puternică cum nu a mai fost ea niciodată. Și tineretul nu s-a dezmințit. În lupta pentru înfrîngerea deplină a fascismului, pentru eliberarea definitivă a patriei, pentru democratizarea aparatului de stat, pentru transformarea revoluționară a vechilor rînduieli, tinerii s-au aflat în primele rînduri.

Dar, trebuie să spunem că tinerei generații, organizației sale revoluționare, i-au fost deschise cele mai largi și mai generoase perspective, posibilități nelimitate de acțiune în epoca istorică inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, epocă legată pe drept cuvînt de gîndul și fapta tovarășului Nicolae Ceaușescu. A intrat în tradiția de aur a Uniunii Tineretului Comunist ca la toate marile sale evenimente să fie onorată de participarea secretarului general al partidului ca un semn al dragostei, încrederii și prețuirii cu care cel mai iubit fiu al partidului și poporului urmărește activitatea tineretului, munca de fiecare zi a U.T.C. Întîlnirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu tineretul constituie minunate școli de gîndire și acțiune revoluționară, ce impulsionează și dinamizează întreaga activitate politică, organizatorică și educativă a Uniunii Tineretului Comunist, a organelor și organizațiilor sale.

Dobîndește astfel o însemnătate deosebită faptul că în documentul fundamental al partidului, în Programul său, tineretul este definit ca „o puternică forță socială", și totodată „viitorul însuși al națiunii noastre socialiste". Această viziune profund științifică, de o puternică originalitate, legitimează rolul și locul tineretului în opera istorică de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Că întregii activități a Uniunii Tineretului Comunist, desfășurată sub îndrumarea permanentă și nemijlocită a organizațiilor de partid, un sens și un conținut nou, superior.

La cea de-a 60-a aniversare de la făurirea sa, Uniunea Tineretului Comunist se înfățișează într-o puternică unitate de gîndire și voință, înmănunchind în rîndurile sale tineri muncitori, țărani, elevi, studenți, intelectuali, militari, români, maghiari, germani și de alte naționalități, de pe întreg cuprinsul patriei, animați de hotărîrea fierbinte de a face totul pentru a înfăptui în mod exemplar hotărîrile Congresului al XII-lea al partidului, programele adoptate de forumul tinerei generații, chemările și îndemnurile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, militînd neobosit pentru libertatea, progresul și măreția națiunii noastre socialiste.

De la înălțimea experienței revoluționare acumulate pe parcursul celor șase decenii de luptă, Uniunea Tineretului Comunist, tînăra generație privesc cu mîndrie și încredere în viitor, cu convingerea nestrămutată că înfăptuind Programul istoric al partidului, înfăptuiesc însuși idealul de muncă și viață al întregului nostru tineret. Încă o dată trăim în istorie, sîntem deplin și definitiv contemporani cu ea.

ȘERBAN CIONOF

Şantierele — amfiteatrele permanente ale romantismului nostru revoluţionar

Stăruie încă pe retina memoriei, vie şi tulburătoare, imaginea primilor ani de după eliberare, căreia timpul avea să-i adauge altele mii şi mii, transformînd-o astfel şi amplificînd-o pînă la dimensiunile unei fresce-simbol ce zugrăveşte modul devenit pregnant de a gîndi şi acţiona al tineretului patriei noastre : însufleţiţi de chemarea vibrantă a partidului comunist, mobilizaţi de Uniunea Tineretului Comunist, cele dintîi brigăzi formate din tineri muncitori, ţărani, militari, elevi şi studenţi, înarmaţi cu uneltele paşnice ale muncii, îndreptîndu-se spre fronturile reconstrucţiei. Şantierele naţionale ale tineretului din acea perioadă au intrat în conştiinţa tinerilor ca adevărate legende de eroism, legende ale muncii şi învăţăturii ce s-au îmbogăţit mereu, oră de oră, zi de zi, an de an.

Este semnificativ faptul că această muncă n-a cunoscut niciodată întreruperi, că ea a urmat, în fiecare element al său şi în fiecare etapă, programul de dezvoltare al patriei noastre socialiste. Astăzi aceste şantiere se numesc Canalul Dunăre—Marea Neagră, Combinatul minier Oltenia, Viişoara Nord-Teleorman, Midia-Năvodari, Anina, Bucureşti-Nord. Mîine vor avea, în mod sigur, alt nume. Rămîne însă ca o inscripţie pentru totdeauna inestimabila valoare educativă a acestei forme de educare comunistă a tinerilor, a acestei universităţi fără precedent în istorie, pe a cărei diplomă stă înscris cu litere de aur : „absolvent al celei mai înalte şcoli a muncii". Al şcolii — întăresc brigadierii de astăzi — ce le dă drept de intrare în viaţă prin cea mai înaltă poartă. Poarta demnităţii, a responsabilităţii pe care tineretul şi-o asumă clipă de clipă în măreaţa operă de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare a României spre comunism.

LAURENŢIU OLAN

ÎNSEMNELE DURABILE ALE TINEREŢII

Canalul Dunăre-Marea Neagră

Nicăieri în ţară ca aici pe mediana Dobrogei natura n-a suferit atît de mari schimbări într-un timp atît de scurt. Milenii de muncă şi viaţă organizată nu egalează ceea ce generaţia constructorilor de azi realizează într-un timp mai scurt de un deceniu. Şi nu e un eufemism cînd spunem că aici, pe traseul viitorului Ca-

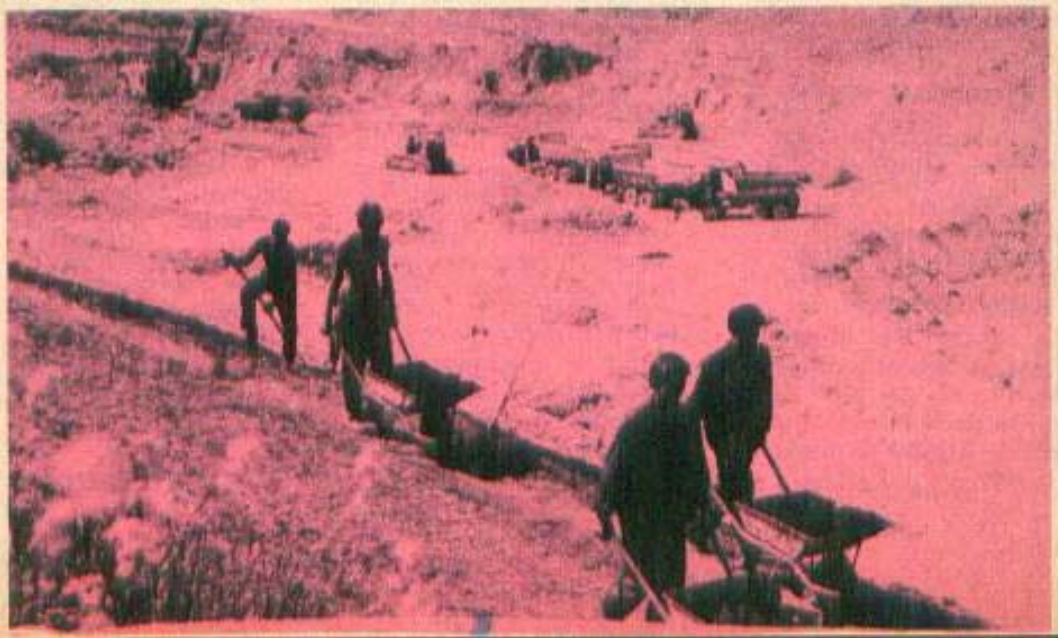

nal, pămîntul e răscolit pînă la temelii. Asta și fac, întărind metafora eroismului autentic, și brigadierii Șantierului național al tineretului, cei ce au de realizat un tronson de zece kilometri de Canal, precum și numeroase lucrări auxiliare în sectoarele Basarabi, Medgidia și Cernavodă. Pentru ei, acești mii și mii de muncitori, în bună parte calificați chiar aici pe șantier, ca și pentru miile de brigadieri elevi și studenți anul ce va începe curînd va fi un an decisiv. An al celei de-a 60-a aniversări a creării Uniunii Tineretului Comunist, el va fi anul împlinirii activității celui mai mare șantier național al tineretului, pentru că există, așa cum ne spune și tovarășul Nicolae Ivanov, comandantul șantierului, toate condițiile împlinirii acestui angajament de onoare. „Iar condițiile de acum — iată argumentul cel mai convingător — nu sînt doar promisiuni cu acoperire în viitor, ci rezultatele de zi cu zi ale muncii brigadierilor, entuziasmul și răspunderea cu care acești tineri știu să dea răspuns încrederii acordate de partid".

La un an de la publicarea acestor rînduri se va săvîrși deci bilanțul final al muncii din acest mare șantier. El va cuprinde desigur și rezultatele acestui an de muncă, cel mai bogat pînă acum, an în care angajamentul brigadierilor de a realiza lucrări în valoare de 530 milioane lei a fost îndeplinit și depășit. În condiții deloc ușoare (crivățul dobrogean e cel mai aspru, și noroaiele primăverii mai clisoase decît oriunde, și arșița verii mai ridicată decît în oricare altă parte a țării) s-au excavat peste 17 milioane metri cubi de rocă și s-au turnat mai bine de 160 000 metri cubi de betoane pentru zidurile de sprijin. Tot ei, brigadierii, au realizat numeroase drumuri tehnologice, lucrări care au însemnat pentru anul 1981 o producție globală în valoare de circa 20 milioane lei.

Dacă la întregul complex de lucrări adăugăm și organizările de șantier avem, iată, imaginea de ansamblu a unei munci cu adevărat uriașe, în care aportul elevilor și studenților, și competența lor s-au ridicat de cele mai multe ori la nivelul muncitorilor de înaltă calificare. Iar muncitorii, deveniți aici muncitori, sau veniți fără o calificare anume din alte șantiere ale țării, au trăit în „tronsonul tineretului" treapta decisivă în afirmarea lor profesională, au cunoscut tehnologii și utilaje unice, s-au integrat într-un mediu în care inițiativa și entuziasmul tinerești sînt seva din care se hrănește o nouă generație de constructori. Privită prin această prismă, școala Canalului este acea fantastică sumă de sentimente și experiențe umane din care se vor întrupa peste puțin timp noi șantiere, noi destine de constructori.

Peste zece mii de tineri — elevi, studenți sau muncitori — au pus pînă acum umărul la edificarea acestui univers al șantierului național. O parte dintre ei sînt și acum aici. Și vor rămîne pînă la finalizarea lucrărilor, hotărîți să devină martorii și realizatorii uneia dintre cele mai emoționante epopei a timpului nostru — loc de naștere a unui mare obiectiv economic și punct de trecere, spre noi înălțimi, a ștafetei tinerilor brigadieri.

P. PERFIL

UN EXAMEN CARE DUREAZĂ CÎT MUNCA

Zalău

...3 mai 1979. Peste două sute de tineri își asumă misiunea de a potoli, printr-o construcție proprie, foamea de energie a platformei industriale. Laminorul de țevi, trăgătoria de sîrmă, Fabrica de anvelope, Integrata de țesături respiră, deocamdată, prin „interpuși". Era necesară construcția unei centrale de termoficare, capabilă să asigure alimentarea cu combustibil a zonei. Șantierul național al tineretului se angajează să realizeze : gospodăria de combustibil solid, instalația de preluare, transportare și depozitare a zgurei și cenușii, precum și magistrala de termoficare.

Din capul locului o subliniere : termocentrala care se construiește aici, la Zalău, este **prototip**. O serie de utilaje cum ar fi de exemplu macaraua (CAF) de 100 și 150 de tone se utilizează pentru prima dată. Lucrarea pe care și-au asumat-o tinerii brigadieri este complexă, cu un grad de dificultate destul de avansat și, o particularitate, **este executată în întregime de muncitorii, inginerii și tehnicienii șantierului**, de la partea de construcție și montaj pînă la punerea în funcțiune.

— Am avut de înfruntat — ne spunea Mihai Molnar, comandantul Șantierului național al tineretului — tot felul de piedici. Una dintre cele mai serioase a fost și este configurația solului pe care lucrăsem. La orice ploaie mai serioasă argila începe să gliseze pe marnă și se produc alunecări de teren, inundații etc.

Pe biroul comandantului se află o fotografie în care apa îmbrățișează pînă la aproape un metru deasupra solului pilonii de susținere ai estacadei metalice. S-a muncit mult pentru degajare și consolidare, dar asta e acum de domeniul trecutului. Tot de domeniul lui este montarea estacadei într-un decembrie friguros pe o macara prototip cu înălțimea de 48 de metri. Autorii acțiunii temerare : o tînără șefă de echipă — singura, deocamdată, femeie de pe șantier, Agneta Paniti, și Ion Ilieș, șeful echipei de dulgheri, secretarul de partid al șantierului. Ar mai fi destule momente capabile să ilustreze devenirile, cîștigurile în plan moral dobîndite aici, la Zalău. Dar ce poate fi mai convingător decît însuși tabloul care se profilează pe coama rebelă a dealului ? Pe o luncă năpădită de stuf și sălcii, într-un loc altădată cu desăvîrșire pustiu se înalță liniile maiestuoase ale unei construcții care păstrează în fiecare din reperele ce o compun și o părticică din sufletul celor care i-au dat viață — șantieriștii.

SOFIA SCORȚARU-PĂUN

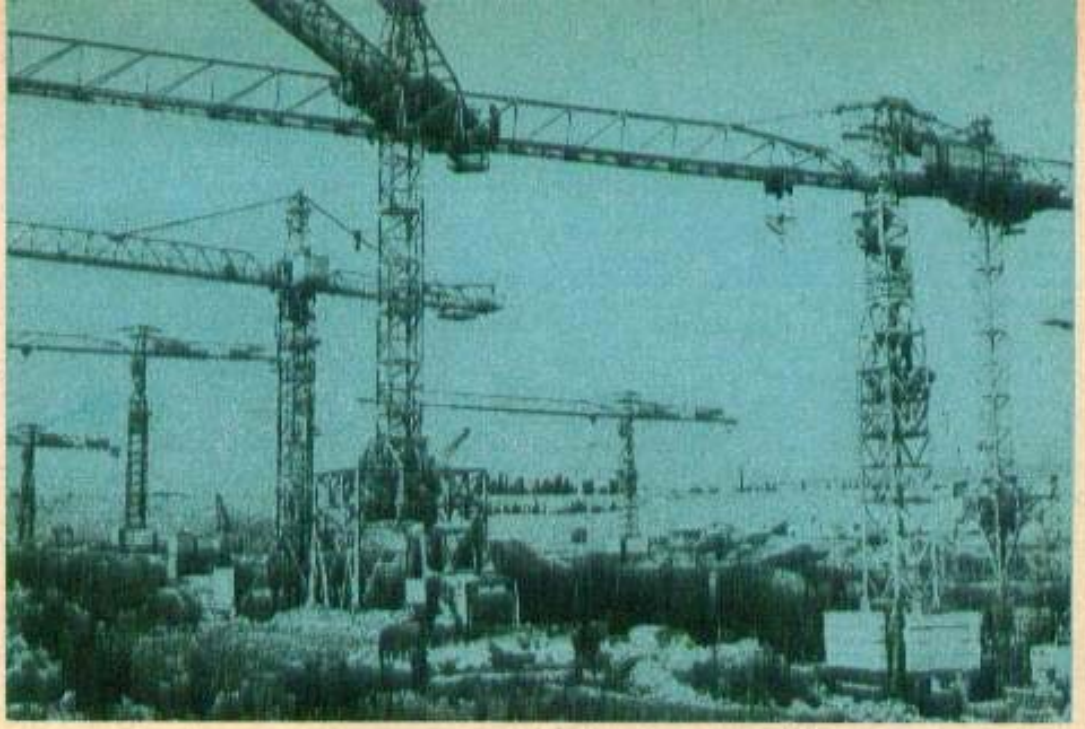

FAPTE CU PUTERE DE SIMBOL

Porțile de Fier II

...Kilometrul 863 al Dunării. Acum și aici, alături de constructorii ce scriu la Porțile Dunării o impresionantă pagină de istorie contemporană în marea carte a devenirii socialiste și comuniste a României își desfășoară activitatea brigadierii Șantierului național al tineretului de la Porțile de Fier II. Începînd de la 22 aprilie 1981, în peisajul tumultuos al muncii, salopetele albastre cu ecuson au devenit o prezență activă în toate punctele fierbinți ale șantierului. Bilanțul muncii lor, a celor mai tineri constructori ai Porților de Fier II prezentat de Traian Nițu, comandantul șantierului, este într-adevăr remarcabil : „Am executat în acest an un volum de lucrări în valoare de peste 55,5 milioane lei. Această sumă, în expresie fizică, reprezintă 5 500 metri cubi excavații de finisaj, 5 000 mp cofraje, 4 500 tone armături montate și peste 85 000 metri cubi betoane puse în operă. Se poate afirma că toți cei 500 de brigadieri-constructori și 200 de brigadieri-elevi ai anului 1981 și-au făcut pe deplin datoria, dovadă elocventă a înțelegerii de către fiecare a marilor sarcini ce ne revin, a misiunii ce o avem de îndeplinit".

...Kilometrul 863 al Dunării... Cetatea luminii prinde, cu fiecare filă ruptă din calendar, dar adăugată în cartea muncii pentru țară, contururile finale. Tot aici, în focul veșnic viu al muncii eroice, se formează caractere, se călesc oameni adevărați. Pe mulți dintre brigadieri am avut posibilitatea să-i cunoaștem, să-i urmărim în timp ce țeseau în fier beton o măiastră broderie sau manevrînd cu uimitoare ușurință complicate mașini și utilaje de construcții.

Și fie că este vorba de fierar-betonistul Mircea Moraru, de dulgherii Ion Croitoru și Ion Dănciulescu, de betonistul Preda Găitan, de macaragiul Gheorghe Balasz, de sudorii Marin Sănducu și frații gemeni Constantin și Tudor Stoenescu, cotați ca cei mai destoinici brigadieri, sau este vorba de oricare alt purtător al uniformei albastre, cuvintele, oricît de frumoase ar fi, nu sînt în măsură să redea adevărata frumusețe a caracterului lor de oameni adevărați, de oameni demni și în egală măsură mîndri că pot să facă ceva în timp și care va aminti peste timp despre ei, despre cei care au fost și sînt brigadierii șantierelor naționale ale tineretului...

...Kilometrul 863 al Dunării ; adică marele sistem hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier II și tinerii săi constructori.

ION D. CUCU

DRUM AL MARILOR ÎMPLINIRI

Viișoara-Nord

Spre marginea de nord a Cîmpiei Burnazului, deocamdată ne găsim la capătul unor magistrale de conducte. Deci un capăt de drum, ce se întinde de la Dunăre, ramificîndu-se în zeci, sute, chiar mii de artere din beton și oțel ; artere ce înlesnesc accesul „ploii artificiale" către sămînță și rod. Aici, prin drumurile trasate de oameni, cu migală, cu eforturi și sacrificii, am spune chiar cu eroism, peste 100 000 hectare se vor înscrie în categoria celor mai mănoase pămînturi. Din 1982, întregul sistem de irigații Viișoara, pentru că despre el este vorba, va fi pus la dis-

poziția celor care plămădesc recoltele... Pînă atunci însă este necesară o scurtă reîntoarcere spre capătul drumului parcurs de constructori. Și cînd vorbim de constructori nu putem să nu-i amintim pe cei mai tineri dintre ei. Adică pe brigadierii Șantierului național al tineretului de la Viișoara-Nord. Dar ce înseamnă, de fapt, Viișoara-Nord ?

Să nu căutați pe hartă o localitate cu acest nume — ne spunea Dumitru Tisianu, comandantul șantierului național. Pentru simplul motiv că ea nu există. Viișoara-Nord este o zonă agricolă ce va fi traversată de conductele sistemului de irigații, zonă preluată spre amenajare de către noi, brigadierii. Viișoara-Nord înseamnă în ultimă instanță 20 400 hectare — suprafață ce va primi „sărutul" ploii artificiale prin contribuția noastră, a celor care alcătuim șantierul național al tineretului.

Sintetic, munca brigadierilor poate fi exprimată, la nivelul anului 1981, într-un volum de lucrări în valoare de peste 40 milioane lei. Asta înseamnă executarea canalelor de aducțiune și distribuție (1 800 000 mc terasamente mecanice și 20 000 mp pereuri), execuția stațiilor de pompare (cofraje — 3 580 mp, armături — 21 010 kg, betoane — 2 080 mc, zidării — 148 mc și finisaje 1 200 mp) și amenajări pentru irigații (terasamente mecanice — 320 000 mc, terasamente manuale — 50 000 mc, montaj conducte — 64 000 m). Dar înseamnă în primul rînd un impresionant volum de muncă, o dăruire exemplară a oamenilor. Numele cîtorva dintre ei, cei care trasează magistralele de apă pentru însetatele pămînturi ale Cîmpiei Burnasului: Călin Stancu, Florea Gîlceavă, Stan Opriș, Florea Rimaru, screperiști, Dumitru Dabel, Constantin Ristică, sudori, inginerul Iulian Cidea, șef de lot, maistrul Nițu Stan, șeful de echipă Ion Mâldălanu, brigadierul Georgică Durov și inginerul Victor Sestacov, șeful șantierului. Între ei și elevii-brigadieri Ion Tatu, Costache Purcaru, Constantin Basturea (brigada Buzău), Pană Florescu, Marin Negrilă, Aurel Bratu (Olt), Mihai Gheorghe, Madel Mitranu, Gheorghe Blejan (Teleorman), tineri aflați ei înșiși la capătul unui drum, un drum pe care și-l doresc al marilor împliniri.

I.C. DUMITRU

SE NAȘTE O NOUĂ VATRĂ DE OȚEL

Galați

Primii brigadieri au venit aici în aprilie 1979. De atunci, la fiecare bilanț realizările lor au depășit cu mult prevederile din grafice : în 1979 cu 5 milioane lei, în 1980 cu 13 milioane lei, iar în acest an cu peste 20 milioane lei. 1 500 de brigadieri au devenit, pentru trei luni de zile, sau pentru totdeauna, dulgheri, fierar-betoniști, zidar-șamotori, lăcătuși, electricieni, sudori. Prin neostenitele lor eforturi se nasc acum : bateriile 7 și 8 ale uzinei cocsochimice nr. 2, fabrica de aglomerare 3, grupul de apă nr. 4, instalația de stingere uscată a cocsului, circuitul de expediție foc și circuitul de alimentare cu cărbune.

— Vă dați seama ? ne întreabă și se întreabă Teodor Scordaliu, comandantul șantierul național al tineretului, numai lucrări de cea mai înaltă complexitate am avut de executat. Și, asta, rețineți, cu tineri de 17—25 de ani, băieți în curs de calificare sau absolvenți de puțin timp ai unor licee și școli profesionale de profil. A fost o muncă uriașă, o muncă a fiecărui om cu sine însuși și o muncă în direcția coordonării unor eforturi încă stîngace și dirijarea lor spre o disciplină și competență înalte.

În focul acestui proces de perfecționare s-au format meseriași de primă mînă, cum sînt betoniștii lui Nicu Ștefu, dulghe-

rii conduși de Vasile Pisică, fierar-betoniștii coordonați de Vasile Gisei și Ion Firicel. Peste cinci sute de constructori, azi integrați în șantierul 24 și lotul 723 din cadrul Întreprinderii de construcții și montaje siderurgice Galați, s-au format în perimetrul șantierului național al tineretului. Alți trei sute s-au perfecționat aici, sporind cu două-trei categorii competența profesională, unii dintre ei absolvind și cursurile de maiștri și tehnicieni în domeniul construcțiilor siderurgice. Numeroși elevi practicanți, care au trecut prin acest șantier în urmă cu un an sau doi, au devenit de cîtva timp brigadieri permanenți. Ei vor semna momentul de aprindere a focului în cuptoarele furnalului nr. 6, cel mai mare furnal din țară, născut în bună măsură din contribuția entuziastă și responsabilă a acestor 1 500 de brigadieri.

„Aici am învățat temeinic ce înseamnă spiritul de echipă", ne spunea un brigadier-elev. „Aici am deprins primele noțiuni din această profesie de care nu mă voi despărți niciodată", ține să afirme dulgherul de azi Vasile Lepădat. „Aici am înțeles că generația tînără, prin faptele și gîndurile ei, este capabilă să preia ștafeta generației noastre și s-o îmbogățească", precizează maistrul instructor Ion Iordache.

Cîte astfel de opinii n-am fi putut culege în aceste luni de muncă aspră, de entuziasm frumos. O mie cinci sute de gînduri care ar fi exprimat aceeași hotărîre a brigadierilor de a absolvi cu note maxime înalta școală a muncii, aici în cetatea de foc a Galațiului.

P. PAVEL

OAMENI CARE GRĂBESC ÎNTÎLNIREA CU VIITORUL

Midia-Năvodari

De la 15 metri sub nivelul mării și pînă la 60—70 m deasupra acesteia, pe o suprafață de zeci de kilometri pătrați, de la rădăcina coloanelor suple din oțel sau beton și pînă sus pe înaltele turnuri argintii ale complexelor instalații petrochimice, de la țărmul ce se prelungește mereu în mare, cu fiecare metru cub de piatră aruncat sub valurile, ce despletesc aici lungi plete de spumă și pînă hăt, adînc în inima Dobrogei — iată, acesta este spațiul de muncă, spațiul de afirmare al brigadierilor Șantierului național al tineretului Midia-Năvodari. Este spațiul unor rodnici împliniri, spațiul muncii avîntate în care se construiește un mare obiectiv al viitorului.

Nisipurile, altădată răvășite în toate patru zările de vînturile aspre ale locurilor, astăzi definitiv stăpînite, poartă aici, pe coama lor aurie, puternice coloane, la fel de somptuoase ca cele ale vechilor cetăți pontice ce străjuiesc în apropiere orizontul. Schelele semețe ridicate la temelia marii platforme petrochimice sînt de cîțiva ani încoace primele însemne ale blazonului nou al locurilor. Primele și cele mai puternic conturate însemne ale vastului tablou al muncii desfășurate pe șantierul combinatului. Tablou în care se regăsește într-o mare măsură și munca brigadierilor, efortul celor peste 350 de muncitori, specialiști, elevi și studenți care se întrec aici pentru a grăbi punerea în funcțiune a noi capacități de producție, pentru execuția unor lucrări de cea mai bună calitate și cu cheltuieli cît mai scăzute.

Dacă în primii ani de funcționare a șantierului, tinerilor li s-a încredințat spre realizare lucrări de consolidare a terenului, fundații și canale — obiective, drept spus, de o complexitate scăzută, dar care necesitau o bună pregătire profesională, un volum de efort sporit, precum și o exemplară dăruire — astăzi brigadierii de la Midia Năvodari au preluat să monteze o mare cantitate de mașini și instalații în cadrul fabricii de hidrogen și al celei de hidro-desulfurizare și distilare în vid. Apoi, tot brigadierii sînt cei care execută, în mare parte, lucrările de construcții montaj pe șantierul instalației de cracare catalitică, obiectiv deosebit de important, la realizarea căruia sînt concentrate cele mai multe forțe.

Exprimat în cifre, efortul tinerilor brigadieri de la Midia-Năvodari înseamnă, la nivelul anului 1981, lucrări în valoare de aproape 75 milioane lei. Înseamnă instalații complexe puse mai devreme în funcțiune, hale întregi construite pentru adăpostirea mașinilor și utilajelor, zeci de mii de metri cubi de betoane turnate la temelia marii cetăți, sute de tone de confecții metalice executate în șantier. Dar, dincolo de cifre, dincolo de valorile în care s-au materializat hărnicia și priceperea tinerilor constructori, munca desfășurată aici înseamnă împlinirea unei vocații pentru sute de tineri cîți au lucrat aici, înseamnă un larg cîmp de afirmare pentru toți cei care alcătuiesc colectivul șantierului, pentru cei care purtînd cu cinste și înaltă mîndrie patriotică salopeta albastră de brigadier, grăbesc întîlnirea cu viitorul. Cu viitorul prefigurat cu claritate în documentele celui de-al XII-lea Congres al partidului, în Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

NICOLAE MILITARU

PERIMETRU AL DÎRZENIEI ŞI BĂRBĂŢIEI

Combinatul minier Oltenia

Debutînd în 1978, Şantierul naţional al tineretului din Combinatul minier Oltenia se află azi, după trei ani, în plin proces de maturizare, fapt ce poate părea paradoxal dacă ţinem cont că experienţa lucrării este dată de experienţa oamenilor şi aici, oamenii vin pentru a căpăta ei înşişi calificarea de buni muncitori. Chiar dacă o parte a forţei de muncă s-a stabilizat, seriile de două luni ce vin pe şantier intră în atmosfera mineritului — cu tot ceea ce înseamnă minerit la suprafaţă — cu aceleaşi inerente emoţii ca ale primilor brigadieri. Dar, şi aici este punctul forte al unei astfel de lucrări, cărbunele nu cunoaşte pauzele sau sinusoidele adaptării nou-veniţilor. Dovada cea mai elocventă : faptul că cei 570 de muncitori brigadieri ca şi cei mai bine de 2 000 de elevi şi studenţi ciţi au fost pînă acum pe şantier au reuşit să depăşească planul de excavaţii, ceea ce a condus ca muntele de pămînt îndepărtat apre a lumina cărbunele să fie un colos de 2 000 000 m.c. Tot astfel se poate explica depăşirea planului valoric cu 11 000 000 lei pînă în momentul trecerii noastre prin şantier. Cred că în acest fel trebuie citită harta bazinului minier afişată la sediul comandantului : geometric împărţit de un element natural, Jiul, bazinul s-a geometrizat în cariere (Tismana I, II, Girla, Beterega, Poiana) prin capriciile geologice dar, mai ales, prin voinţa oamenilor : „rănile" adînci ale pămîntului (căci trebuie îndepărtate circa 3—4 straturi de steril a cîte 7 m, spre a ajunge la cei 8—10 m de cărbune) se „oblojesc" şi astfel în urma autobasculantelor, excavatoarelor rămîn ceea ce citim pe hartă „terenuri redate agriculturii", adică lanurile parcă mai înstărite de porumb văzute în drum.

Cele trei puncte ale şantierului (Moi, Girla, Poiana — unde există o bandă transportoare deservită de tineret) pot asigura (şi asigură) o cantitate de cărbune care pentru a putea fi mai concret supusă atenţiei o redăm în echivalare : funcţionarea termocentralei Rogojelul vreme de 4—5 zile. Şi să nu uităm un fapt : munca de pe şantier trebuie să ţină seama de anotimp, de climă, de configuraţia geologică a solului. Sînt zile în care autobasculantele intră în clisă pînă la osie ; sînt zile în care cupele excavatoarelor muncesc în gol căci pămîntul muşcat cu furie, cu îndrîjire nu se vrea dus din cupă ; sînt zile în care ploile, îngheţul, ceaţa opresc fluxul cărbunelui. Toate aceste obiective şi ştiute greutăţi, aici în bazinul minier Oltenia, sînt învinse prin entuziasmul şi tenacitatea cu care acţionează zi de zi brigadierii.

CONSTANTIN STAN

LA ÎNĂLŢIMEA ANGAJAMENTELOR ASUMATE

Bucureşti Nord

Apa, atît de necesară ogoarelor în vreme de secetă, aici stă înfiptă ca un pumnal în coasta cîmpiei. Zeci, sute de hectare de mlaştină mustesc între lanurile de grîu, trupul roditor al întinselor grădini ce înconjoară oraşul fiind din loc în loc crestat de astfel de răni adînci. Prin „vindecarea" lor producţia agricolă obţinută numai în sectorul agricol Ilfov aproape s-ar dubla. Dar „tratamentul" presupune un mare volum de efort, mobilizarea unor însemnate forţe umane şi materiale, a unor maşini şi utilaje dintre

cele mai complexe. Pentru că trebuie executate sute de kilometri de canale, excavații, construcții hidrotehnice, stații de pompare, alte importante lucrări. Și aceasta în paralel cu efectuarea celorlalte lucrări agricole din fiecare campanie.

O soluție a fost totuși găsită. S-au stabilit pentru o primă etapă 4 mari sisteme de desecări : Tamași — Corbeanca, Balotești — Moara Vlăsiei, Afumați — Ștefănești de Sus, Valea Vlăsiei — Săftica. După organizarea șantierelor în fiecare din aceste zone au fost atacate lucrările. Dar ritmul de execuție era destul de încet. În sprijinul constructorilor au venit atunci brigadierii. Peste 400 de brigadieri — muncitori, elevi, studenți — constituiți în șantierul național al tineretului ce va rămîne de acum înscris în bogata cronică a muncii patriotice cu numele de „Sistemul de desecări București Nord". Numai în 1981 aici, pe acest nou șantier național al tineretului, au fost executate lucrări în valoare de peste 30 milioane lei. Imprimînd întregii activități desfășurate în șantier un spirit de autentică școală revoluționară a muncii și educației comuniste, brigadierii au realizat cu forțe proprii terasamente mecanice într-un volum de 45 milioane metri cubi pămînt, 3 100 kilometri canale, 7 080 kilometri drenuri, 3 670 construcții hidrotehnice, 25 stații de pompare, asigurînd astfel introducerea în circuitul agricol a unei suprafețe ce însumează peste 14 600 hectare. Totodată, prin efectuarea acestor lucrări a fost eliminat excesul de umiditate de pe o suprafață de circa 120 000 ha.

Așadar, după ce au făcut, în numeroase rînduri, dovada hărniciei și priceperii lor pe șantierele de construcții ale unor mari obiective din industrie, din transporturi, din aproape toate sectoarele vieții economice și sociale, brigadierii se întrec, iată, aici, în cîmpia din apropierea Capitalei, în a spori rodnicia pămîntului, în a smulge mlaștinilor, ogoare noi, holde bogate. Și realizările înscrise de tinerii constructori ai sistemelor de desecări „București — Nord", în graficul producției din acest prim an de activitate, vin să demonstreze încă o dată fermitatea cu care brigadierii acționează — în oricare sector al economiei — pentru înfăptuirea exemplară a obiectivelor preluate în execuție proprie, pentru afirmarea tot mai puternică, în întreaga lor muncă, a noii calități.

N. MILITARU

UN NOU DESTIN — O NOUĂ TINEREȚE

Anina

Destinul Aninei, al locuitorilor săi, se leagă în timp de extracția cărbunelui. Oameni și cărbuni — imagine multiplicată de la o zi la alta, parcă într-o încremenire a timpului și spațiului. Numai recordurile miniere, expresie în ultimă instanță a ambiției oamenilor de a smulge pămîntului cît mai mult cărbune sau noile și modernele edificii adăugate în anii construcției socialiste la zestrea edilitară a orașului mai aveau darul de a scoate din monotonie aceste locuri...

...Și, deodată, ca într-un vis frumos, destinul orașului, al oamenilor, s-a înscris pe o nouă traiectorie a devenirii. Mai exact, din 1976, anul cînd s-a hotărît construcția unei puternice termocentrale — cu o putere instalată de 990 MW — care să valorifice bogatele zăcăminte de șisturi bituminoase existente în zonă. Cu acest an începe noua istorie a orașului. O istorie scrisă de brațe tinere, de minți agere, îndrăznețe. De fapt, istoria tînărului oraș Anina, pentru că localitatea urmează a fi strămutată pe un nou amplasament. Un oraș mîndru se va ridica pe dealul Colonovăț, trasat pe terase cu un nou centru civic, case de cultură, spital, școli, peste 3 000 de apartamente, cu multe și mîndre parcuri...

Construcția noii cetăți a luminii presupunea să fie mutat un munte. Și a fost mutat. Acum, din vîrful Crivina nu a mai rămas decît amintirea și, firesc, denumirea locului pe care constructorii trasează complicata geometrie din oțel și beton a termocentralei. Din 1979 a luat ființă Întreprinderea minieră de exploatare a șisturilor bituminoase. O unitate minieră nouă, într-o localitate cu bogată tradiție în acest domeniu. Numai că de această dată este vorba de o exploatare cu totul deosebită, extracția făcîndu-se nu în galerii, ci la suprafață în cariere deschise. Un alt munte va fi mutat.

Începînd din toamna anului 1981, la construcția termocentralei, la decopertarea din cariere și la ridicarea noului oraș Anina, prezența purtătorilor uniforme albastre cu ecuson de brigadier a devenit un fapt cotidian. Șantierul național al tineretului a preluat spre execuție, pînă la finele anului 1982, un volum de lucrări în valoare de peste 130 milioane lei. Dar să-l lăsăm pe comandantul șantierului național, Teodor Scordaliu, să ne prezinte principalele obiective : „Brigadierii vor executa : montajul cazanelor la grupul 1, clădirile principale, instalații electrice în centrale, gospodăria de combustibil solid, coșul de fum nr. 1. Asta înseamnă, printre altele, 4 740 m.c. betoane turnate, 253 tone armături montate, 1 870 m.p. cofraje și 4 400 tone utilaje. Și mai înseamnă 1,4 milioane m.c. de steril excavat de pe Tîlva Zinei...".

Anina va fi un oraș tînăr, cu o industrie tînără, construit de tineri și locuit de tineri.

ION VALERIU

ROMÂNIA DECENIULUI IX

Cum vor arăta economia și societatea românească la sfîrșitul acestui deceniu? Răspunsul la o asemenea întrebare — care, firesc, preocupă pe fiecare tînăr al țării, aflat la orizontul anului 1990 în plină putere de muncă și creație, în plină afirmare umană și profesională — îl oferă, cu competența și claritatea analizei științifice, documentele Congresului al XII-lea al partidului. Ele relevă, dincolo de ritmurile susținute pe întregul front al dezvoltării, mutații structurale profunde proiectate a avea loc în fizionomia economiei românești. O dezvoltare predominant intensivă va prelua din mers locul creșterii extensive. În termeni sintetici, aceasta înseamnă concentrarea eforturilor pe laturile de calitate și eficiență ale activității economico-sociale. Iar gradul de valorificare a resurselor umane și materiale ale societății devine, într-un asemenea context, măsura cea mai fidelă a derulării acestui proces. În termeni proprii ai teoriei și practicii economice, aceasta presupune accent pe productivitatea muncii, pe calitatea produselor, pe înnoirea și modernizarea tehnică, pe folosirea cu rezultate superioare a bazei tehnico-materiale existente, pe modernizarea structurală a economiei și a principalelor sale ramuri.

Opțiunea fundamentală — la nivelul cincinalului și deceniului care au început — pentru o asemenea caracteristică a dezvoltării își află sorgintea în concluziile cu valoare teoretică și practică desprinse din analiza științifică, aprofundată a complexului economic național, a interdependențelor sale cu economia mondială, în direcțiile și tendințele prefigurate cu claritate de gîndirea prospectivă așezată cu consecvență de către partidul nostru, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la baza întregii acțiuni de proiectare și făurire a viitorului țării. **„Îmbinarea activității de planificare curentă cu cea de perspectivă, asigurarea continuității planificării** — sublinia tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU — constituie un imperativ esențial al unei juste dirijări a economiei naționale, aceasta trebuind să reflecte atît cerințele de moment, cît și tendințele fundamentale de durată ale progresului economic și social"**. Este, dealtfel, o condiție care asigură o viziune largă asupra fenomenelor economico-sociale, în folosul concentrării cît mai eficiente a tuturor resurselor țării, a eforturilor întregii națiuni spre realizarea obiectivului strategic al politicii economice a partidului de transformare, pînă la finele acestui cincinal, a României dintr-o țară în curs de dezvoltare într-o țară mediu dezvoltată.

Dintr-o astfel de analiză prospectivă care, sintetizează concluziile a numeroase prognoze pe ramură și domenii de activitate, pînă în anul 2 000 și chiar 2 010, au rezultat orientările de bază, direcțiile fundamentale ale dezvoltării economico-sociale în acest cincinal și deceniu care — sub imperativul trecerii la o nouă calitate — stabilesc prioritățile economice ale actualei etape: dobîndirea independenței energetice a țării, dezvoltarea cu prioritate a agriculturii și a ramurilor care asigură materiile prime necesare economiei naționale, restructurarea industriei în sensul punerii accentului pe ramurile de vîrf, cu prelucrare avansată, situarea științei în avanposturile progresului economico-social, reorientarea efortului investițional în sensul creșterii eficienței sale, sporirea gradului de competență profesională a tuturor oamenilor muncii la nivelul cerințelor impuse de noile sarcini economice.

TRĂSĂTURI DEFINITORII ALE UNEI DEZVOLTĂRI INTENSIVE

(ritmurile medii anuale de creștere la unii indicatori economici în cincinalul 1981—1985)

● Produsul social — 6,1 la sută; venitul național — 7,1 la sută ● Producția globală industrială — 7,6 la sută; producția netă industrială — 8,8 la sută ● Producția globală agricolă — 4,5—5 la sută; producția netă agricolă —6,8 la sută

PENTRU BUNĂSTAREA TINEREI GENERAȚII, A ÎNTREGULUI POPOR

Substanțiale creșteri ale unor venituri directe în cincinalul 1981—1985

● Retribuția medie reală — 15,5 la sută ● Veniturile reale ale țărănimii pe persoană activă — 18 la sută ● Alocație medie reală de stat pentru copii — 12 la sută

Din fondurile sociale de consum se vor da în folosință în cincinalul 1981—1985:

● 900 000 locuințe cu o suprafață locuibilă de 29,5 milioane mp;

● 50 000 locuri în grădinițe; 6 000 săli de clasă; 40 000 locuri în internate; 146 000 mp suprafață de învățămînt în învățămîntul superior;

● 6 000 locuri în creșe; 73 dispensare policlinică; 33 000 paturi în spitale.

Consumurile anuale pe locuitor la principalele produse agroalimentare vor crește astfel în perioada 1981—1985:

● Carne și produse din carne: de la 63 kg la 68 kg ● Lapte și produse din lapte (exclusiv unt): de la 180 l la 222 l ● Ouă: de la 270 bucăți la 290 bucăți ● Zahăr și produse din zahăr: de la 28,3 kg la 39 kg ● Cartofi: de la 70,6 kg la 100 kg ● Legume și produse din legume: de la 140 kg la 160—170 kg

DUNĂREA — 1990

Cetăți și oameni în prag de nou mileniu

Ninge cu fulgi mari, pufoși și se topește zăpada în unda Dunării, așa cum se topește un vis în pragul deșteptării. Mica noastră ambarcațiune pe pernă de aer, proiectată și construită de cîțiva tineri de la ICEPRONAV Galați, urmează să se desprindă de mal. Sîntem la Baziaș, în ultima zi a anului 1990. Peste 24 de ore vom fi la Sulina, față în față cu proiectanții noii ambarcațiuni, față în față cu ultimul deceniu al mileniului II. Vom redescoperi luminile și cetățile Dunării românești, luminile și cetățile anului 1990, acele puncte fierbinți prin care am călcat cu pasul în drumurile noastre de reporteri. Și, iată-ne în clipa desprinderii de mal. Începe ultima documentare a deceniului nouă, prima documentare a deceniului zece... În drumul nostru privirea și memoria de reporter vor derula imagini din acele locuri devenite cetăți și constelații de mare strălucire în ultimii zece ani.

Așadar, ultima călătorie a anului 1990 a început...

BANATITA — UN „MINEREU SĂRAC", INNOBILAT PRIN HĂRNICIA OAMENILOR

Prima filă a geografiei noastre sentimentale se naște în dreptul Moldovei Noi. Lumina intensă a reflectoarelor, răsfrîntă în unda apei, transmite și urarea minerilor. Și la această oră giganticele benzi transportoare preiau roca gri-verzuie descărcată din cupele excavatoarelor și o duc spre morile de măcinat. De aici începe flotația. Întregul proces impresionează prin numeroasele lucruri noi puse la punct de proiectanții, tehnologii și muncitorii români: excavatoare de mare capacitate, o bandă transportoare cu acționare electrică, care traversează la înălțime distanța, de la carieră la uzină, în drum drept (3 kilometri), economisind astfel un consum anual de zece trenuri de cisterne cu motorină dacă în locul benzii s-ar fi utilizat un sistem de transport cu autobasculantele; cea mai mare moară de măcinat minereu din Europa (7 500 tone minereu brut în 24 ore); o uzină de prelucrare cu o capacitate de 9 milioane tone minereu pe an.

Privită în acest an 1990, Moldova Nouă oferă un nou tip de miner: specialist în minuirea utilajelor de mare randament, bun cunoscător al tehnicilor electronice în supravegherea proceselor de flotație a banatitei. Un asemenea miner, cu o calificare profesională de mai multe ori perfecționată, poate înnobila acest minereu în spatele căruia s-a pus mai întotdeauna atributul „sărac".

„Noroc bun! mineri ai Moldovei Noi. Noroc bun! oameni ai primei cetăți în care se aude fapta voastră și din care pleacă ecoul frumuseții voastre". Aceasta e fraza pe care o rostim în gînd, fraza ce ne poartă apoi spre alte lumini ale Dunării...

Intrăm în Cazane, acest loc care a încetat să mai fie „un blestem al marinarilor". La ieșire ne întîmpină arcul de lumină al Orșovei. De aici începe, de fapt...

GENERAȚIILE PORȚILOR DE FIER

Au fost mai întîi cataractele. Apoi batardourile celulare au sădit în piatră rădăcina primei generații a luminii de la Dunăre. Așa s-au născut „Porțile de Fier" I, complex sistem hidroenergetic, rod al colaborării între două țări vecine și prietene: România și Iugoslavia. Părăsind luminile ecluzei, ne întîmpină strălucirea unui mare oraș: Drobeta-Turnu Severin. Vechiul centru al producției de vagoane și nave de diverse tipuri trimite acum țării și lumii anvelope, piese forjate grele, aparate de măsură și control, produse chimice. Pe măsura dezvoltării sale economice sînt și dotările edilitar-gospodărești puse la dispoziția celor peste o sută de mii de locuitori.

O oră mai tîrziu (optzeci de kilometri parcurși cu originala noastră ambarcațiune) ne aflăm în fața barajului deversor din complexul „Porțile de Fier"-II. Ne lipim de un convoi, a cărui deplasare este supravegheată prin televiziune cu circuit închis, și pătrundem în ecluză. Ne aflăm la kilometrul 836 al Dunării, acolo unde cele 16 turbine ale celor două centrale (română și iugoslavă), care însumează o putere de 432 MW, torc firul apei și îl prefac în lumină. O parte din această lumină însenînează viața unui oraș ridicat pe Ostrovul Mare, pentru energeticienii de aici.

E încă noapte și frig, ninge cu fulgi mari peste ape, dar acest sîmbure de lumină în care s-au așezat oameni, scăpărători de lumină din albia Dunării, oameni care trec cu fruntea sus porțile anilor, ne transmit un adînc sentiment de liniște și pace, de statornicie peste timp, de vis frumos, împlinit.

Încă mai despletim amintiri și drumuri profesionale cînd comandantul micii noastre nave ne îndreaptă atenția spre o nouă constelație de lumini. Deci...

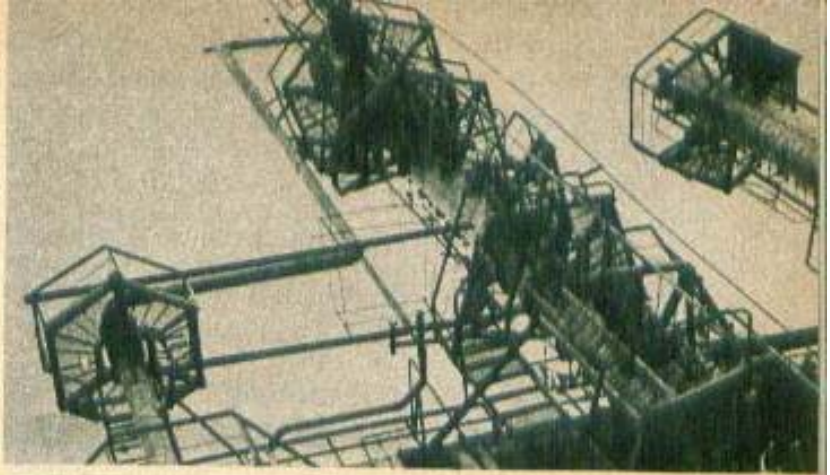

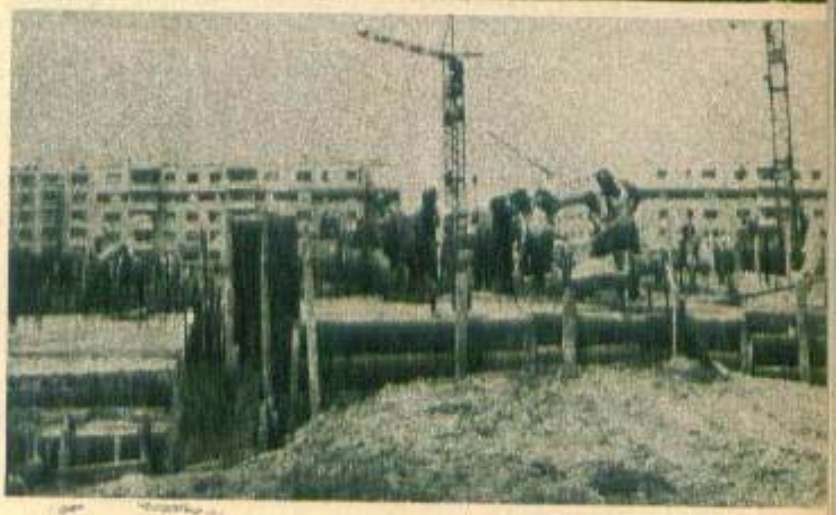

CALAFAT – CRIMPEI DIN VIITORUL CHIMIEI LA TIMPUL PREZENT

Din orice parte ai privi orașul, există undeva o concentrare de lumini specifică. E semnul că retortele chimiei pregătesc noi șarje de produse de sinteză fină. Primul centru al biosintezei românești se află aici, lîngă Dunăre, lîngă această fabuloasă „materie primă" pentru o asemenea industrie — apa. Tot apa a fost argumentul suplimentar din care s-a născut una din cele mai mari fabrici de zahăr de la noi. Și aici chimia a creat tehnologiile de lucru cele mai complexe, și tot ea a dat soluții pentru reciclarea apelor Dunării, pentru eliminarea poluării.

Calafat este orașul din care s-a tras prima salvă de tun în Războiul de la 1877, făcînd din această așezare unul din simbolurile independenței noastre. Tot în numele independenței Calafatul a devenit primul centru al producției de biostimulatori, un oraș modern pentru 35 000 de locuitori, un port dotat cu utilaje de înalt randament, un centru turistic și punct de tranzit spre țările din Balcani. Astfel, îl întîlnim acum : cetate a muncii neobosite, așezată între cele două monumente închinate Independenței și siluetele monumentale ale platformei industriale...

Spărgînd valurile mărunte ale fluviului străbatem alți zeci de kilometri în drumul nostru spre kilometrul 0. Corabia, oraș cu o arhitectură nouă, cu o fabrică de zahăr, un șantier naval și un port modern, apoi Islazul, venit din stema revoluției pașoptiste, ne apropie de un nou centru al chimiei românești : Turnu-Măgurele. Răzbate pînă la noi, prin noaptea friguroasă, înalta temperatură a muncii celor care trimit țării îngrășăminte chimice complexe.

Orașul și oamenii săi rămîn undeva în dulcele somn din pragul dimineții. Doar chimiștii schimbului trei nu au odihnă. Asemenea lor, doi reporteri și un comandant de navă trăiesc la cea mai înaltă tensiune această noapte albă. Spre stingerea ei ne așteaptă luminile încă aprinse ale Zimnicei...

ACEL ORAȘ INTRUPAT DIN EROISM

Zimnicea s-a născut a doua oară prin munca eroică a locuitorilor săi, cu contribuția întregii țări. În urma seismului din 1977 au rămas în picioare doar cîteva clădiri. Din acest punct a început reconstrucția. Zimnicea oferă acum imaginea unei așezări urbane moderne, cu o arhitectură funcțională și estetică de înalt nivel, cu o puternică dezvoltare economică.

Ne aflăm în dreptul Zimnicei în momentul cînd schimbul de noapte predă ștafeta ultimului schimb de dimineață din acest an, din acest deceniu. Faptul are loc la Întreprinderea de țevi sudate, marcă recunoscută și apreciată în multe țări ale lumii. Iată o formă nouă a eroismului, aceea de a te dărui zi de zi muncii exemplar făcute, de a face tot mai cunoscut orașul în care trăiești, uzina în care lucrezi. Aceasta este, și aici la Zimnicea, cartea de vizită a adevăraților eroi.

Acesta este orașul întrupat din eroismul oamenilor săi. Îl simțim mai bine acum, cînd noaptea se destramă, iar spre Giurgiu, încolo, primele raze de soare mătură pînza înfiorată a Dunării. Ninsoarea a stat, iar prin aerul curat și clar vedem malul românesc străjuit de diguri înalte, capabile să stăvilească orice creștere de nivel a fluviului. De fapt, asemenea diguri există deja de-a lungul întregului traseu de la „Porțile de Fier" II pînă în Deltă.

Și totuși, din loc în loc puterea și voința oamenilor aduc în spatele acestor diguri apa fluviului. Așa se întîmplă și la...

MOSTIȘTEA – O „REVĂRSARE PLANIFICATĂ" A DUNĂRII

275 000 de hectare cuprinse între Argeș, Ialomița și Dunăre sînt obiectul celor mai complexe lucrări de îmbunătățiri funciare făcute la noi în țară. E iarnă, dar în toate cele 114 stații de pompare a apei se fac intense pregătiri pentru ca arșița verii să nu diminueze recoltele planificate.

„Revărsarea planificată" a apelor Dunării sporește și aici, în zona Mostiștei bogăția pămîntului, iar prin aceasta belșugul din casele oamenilor, schimbă din temelii peisajul vechilor sate și le înalță la condiția centrelor urbane agroindustriale. Toate acestea n-ar fi fost posibile fără dezvoltarea unei puternice industrii, chiar și aici în vatra pîinii. Exemplul cel mai la îndemînă îl consemnăm la mai puțin de o jumătate de oră de drum.

OȚEL DE CĂLĂRAȘI – NOUA VOCAȚIE A BĂRĂGANULUI

La început au fost schelele de grîu. Cu cîteva decenii în urmă au apărut și primele unități industriale pentru producția de materiale de construcții, confecții, celuloză și hîrtie. Orașul pîinii își schimbă însă destinul prin înălțarea marelui combinat siderurgic. Peste cinci mii de oameni — oțelari, furnaliști, laminoriști, operatori — formează prima generație de metalurgiști în acest colț de Bărăgan. Prin mîinile lor încinse de căldura cuptoarelor trec mai bine de 6 milioane tone de oțel, sleburi, laminate grele, sîrme într-o gamă largă de dimensiuni și calități. Acesta este Călărașul anului 1990. Privit de pe brațul Borcei el se destăinuie ca un oraș de peste 100 000 de locuitori, cu o arhitectură originală, cu vaste spații de odihnă și agrement, bulevarde largi cu un trafic intens spre și dinspre marele combinat.

Trecem prin fața portului minerălier și ne încrucișăm drumul cu convoaiele de barje și navele specializate în transportul cocsului și minereului de fier, și ajungem din urmă, apoi, alte nave purtînd în pîntecele lor fructul muncii oțelarilor și laminoriștilor călărășeni. Traficul fluvial devine tot mai intens. Ni se atrage atenția că sîntem pe drumul ce anunță Canalul Dunăre — Marea Neagră. Înainte însă de a intra în albia drumului cel mai scurt al Dunării spre mare, mai completăm în „jurnalul de bord" al expediției noastre încă o filă. Ea încearcă să redea sentimentul întîlnirii cu încă o creație a deceniului nouă.

PODURILE, CA NIȘTE CURCUBEIE DIN BETON...

S-a împlinit în acest an, 1990, un veac de la începerea construcției podurilor proiectate de Anghel Saligny. Grațioasa siluetă de metal, „minune tehnică a Europei", mulți ani după apariția ei, își găsește acum replica într-o mai cutezătoare creație tehnică a constructorilor români de poduri din acest deceniu. Văzute de la nivelul apei, noile po-

Podul Borcea

Podul Cernavodă

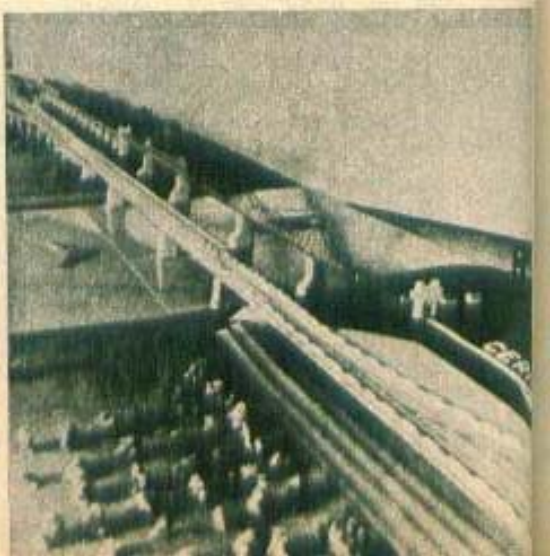

duri par curcubeie întrupate în beton, a căror strălucire mată transmite patima celor care le-au construit, dăruirea unor oameni cutezători. Din imaginația și din fapta brațelor lor s-au înălțat peste brațele Borcei și Dunărea Veche două dintre cele mai mari poduri din Europa. Dimensiunile lor sînt cu adevărat impresionante : podul „Borcea" are 970 metri lungime cu o deschidere maximă de 140 metri, iar podul „Cernavodă" are o lungime de 1 800 metri și o deschidere maximă de 190 metri. Pe axa lor circulă trenuri electrice în ambele sensuri, iar pe console există patru fire de circulație (două pe sens) care oferă o legătură rutieră ideală între Dobrogea și restul țării.

CERNAVODĂ : MODELUL ATOMIC TRECE ÎN SISTEMUL ENERGETIC NAȚIONAL

Milioane de metri cubi de rocă au fost dislocate, sute de mii de metri cubi de betoane speciale turnate prin tehnologii originale stau la temelia primei centrale nucleare-electrice românești. Milioanele de megawați-oră furnizați sistemului energetic național s-au datorat și promptitudinii cu care industria noastră constructoare de mașini a răspuns la înaltele exigențe impuse de realizarea unui asemenea obiectiv. Iată o probă a maturității în producția de echipamente energetice complexe, de adaptare la cele mai înalte cote tehnice și tehnologice în fabricația de utilaje nucleare-energetice. A venit și rîndul constructorilor și montorilor să demonstreze înalta lor competență profesională, iar acum e rîndul energeticienilor să susțină examenul de zi cu zi într-o unitate de producție utilată cu tehnică de vîrf. Și fiecare zi din munca acestor oameni, tineri în marea lor majoritate, oferă argumente noi că aceștia cunosc toate tainele drumului de la modelul atomic spre sistemul energetic național. Prima noastră unitate nucleară de producere a energiei electrice se află în mîini sigure, de aur.

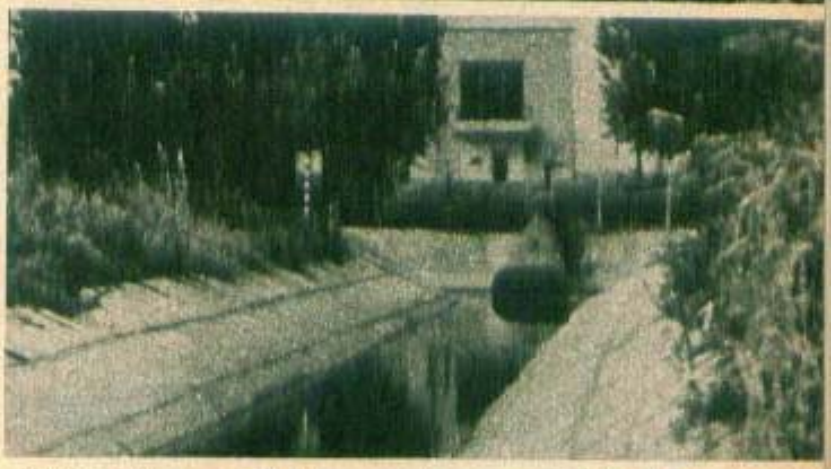

Cernavodă — nod de drumuri, punct sclipitor pe harta energetică a țării, dar și poartă de intrare și ieșire pentru Canalul Dunăre — Marea Neagră. Timp pentru drumul nostru spre kilometrul 0 mai este. De aceea ne permitem o întîlnire cu marea, înaintea celeia de la Sulina, și intrăm în portul de așteptare amonte...

CANALUL — NUME SCRIS CU PATIMĂ ÎN PĂMÎNTUL DOBROGEAN

Pînă la alipirea de convoiul de barje care urmează să intre în ecluză, e timpul să rememorăm cîteva date : lungimea canalului — 64,2 kilometri ; adîncimea minimă — 7 metri ; volum de apă cuprins între ecluzele Cernavodă și Agigea — 13 milioane metri cubi.

Lumina verde a semaforului anunță deschiderea ecluzei. Nava-împingător se pune în mișcare. În cîteva minute depășim convoiul și trecem pe sub primul pod din cele șase cîte traversează canalul. Urmează Medgidia: astăzi port cu o capacitate de un milion de tone pe an, aflat în plină extindere, fiind prevăzut să atingă în anul 2 000 o capacitate de 11 milioane tone și să devină cel mai mare port de pe traseul canalului. În cîteva minute ajungem la Basarabi : fostă localitate rurală cu o fabrică de cretă; azi port important și centru de reparații navale, cu o populație muncitorească apreciabilă, cu dotări social-edilitare specifice unui înfloritor centru urban. La cîțiva kilometri de aici începe fostul tronson al tineretului. Da, kilometrii 45—54 ai canalului au fost realizați de detașamentele de tineri brigadieri, organizați într-un șantier național, care au probat încă o dată capacitatea tinerei generații de a răspunde prezent la toate marile investiții ale timpului nostru. Din nou o scurtă așteptare, și imensa poartă a ecluzei de la Agigea se deschide în fața mării. O zărim însă printr-o mulțime de catarge, ancorate în rada celui mai mare port maritim românesc.

CONSTANȚA–SUD–AGIGEA : PORNESC VAPOARELE, SOSESC VAPOARELE

Întreținerea unui trafic atît de mare pe Canal — 80 milioane tone anual — n-ar fi posibilă fără existența unui modern și complex port de tranzit. Aici ancorează și descarcă nave pînă la 150 000 tdw. Deservirea lor e făcută de zecile de macarale de 10—16 tone, de fabricație românească, poduri de încărcare-descărcare, stokere, magazii tampon și alte utilaje și tehnici de lucru la nivelul celor mai moderne porturi din lume. Soațiul de beton și piatră al acestui port se află așezat, merită să reținem, pe terenuri recuperate din mare prin folosirea excavațiilor de la lucrările canalului.

Aflați printre sutele de catarge, pe care flutură pavilioane din zeci de țări, plutim încet, cu grijă, fascinați de acest spectacol în continuă mișcare. Avem aici imaginea puterii economice a României socialiste, capacitatea ei de a susține un intens schimb de valori materiale cu țări din toate continentele lumii.

INSULA MARE A BRĂILEI S-A NĂSCUT ÎNTR-UN MIEZ DE VARĂ

Fostă Baltă a Brăilei, insula de azi își destăinuie fertilitatea în lunile de vară și toamnă, cînd oamenii ei scot de aici cîte 10 tone de porumb boabe la hectar, 4—5 tone de grîu și 3—4 tone de floarea soarelui. Cu ani în urmă, 79 000 hectare de bălți și mlaștini au devenit pămînt mănos. Dar, epopeea transformării Insulei în important grînar al țării a continuat și în deceniul nouă, prin amenajarea complexă a fondului agricol după cele mai eficiente proiecte. În mare viteză ne apropiem de cetatea industrială a Galațiului, de mulțimea de nave oceanice ancorate în dreptul milei 80. Doar în marele combinat siderurgic munca se află tot la cota ei maximă. Cerul de deasupra lui este iradiat de lumina roșie a șarjelor, a ultimelor șarje din anul 1990. Ceva asemănător vom consemna un ceas mai tîrziu și în dreptul Tulcei, acolo unde producătorii de feroaliaje amînă sărbătoarea revelionului pentru „o dată ce se va comunica ulterior". Ultima șarjă de feromangan, pregătită în acest an, va fi turnată în forme în prima oră a anului viitor. Cîte nuanțe, și haine, și sentimente, și lumini există sub bolțile dintre ani ! Poarta Deltei le cuprinde pe toate. Dar Delta ?

ÎN TRIUNGHIUL DE APĂ ȘI GRINDURI INDUSTRIA PĂȘEȘTE CU DREPTUL

Cel mai populat braț al Deltei este și cel mai scurt în drumul spre mare. Mai avem o oră pînă la cumpăna anilor. De aceea comandantul decide să străbatem neapărat canalul Sulinei, la capătul căruia sîntem, dealtfel, așteptați. În platforma industrială din estul Tulcei luminile s-au stins. Orașul însă sclipește sărbătorește.

Așteptăm cu emoție reîntîlnirea cu Sulina, punctul cel mai estic al țării, acolo unde soarele întîlnește primul meridian românesc. Pînă mai ieri un tîrg uitat de lume, Sulina s-a specializat în producția de conserve de pește, iar mai recent în construcția și reparația navelor fluviale și de cabotaj. De cîtva timp aici își desfășoară activitatea și portul liber, instrument care impulsionează relațiile comerciale ale României. În dreptul lui stau acum ancorate cîteva nave românești și străine, luminate feeric și pregătite să tragă sirenele la întîlnirea dintre ani...

Iată-ne la capătul drumului nostru. Douăzeci și patru de ore nu sînt o povară pentru un reporter, dar multitudinea de impresii și de situații întîlnite în cale ne vor mai da încă multe zile de neodihnă. Abia de atunci ziua de 31 decembrie 1990 va deveni o zi de neuitat.

MINUTUL 0 ; KILOMETRUL 0 ; ÎNCEPE O NOUĂ CĂLĂTORIE...

N-am trecut prin toate locurile dunărene transformate de deja sfîrșitul deceniu 1981—1990. Ne-am oprit însă, credem, prin cetățile și printre oamenii marcați definitiv de acest deceniu și care dau personalitate distinctă acestui timp și acestui spațiu dunărean, ca, dealtfel, întregii țări.

De aceea, la Sulina, urmărind cu cîțiva prieteni eternizarea primului minut al noului deceniu, ultimul din acest secol și mileniu, ne-am pus în gînd noi drumuri prin timpul și spațiul acestei țări, în care cea mai de seamă faptă sînt mintea și brațul puse în slujba ei. Cu această profesiune de credință începem prima noastră documentare din anul 1991...

ION D. CUCU
PAVEL PERFIL
Fotografii de
GH. CUCU

TEMEINICĂ PREGĂTIRE PENTRU NOILE PROFESII

● Un obiectiv esențial al cincinalului este dezvoltarea în continuare a învățământului pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, a politehnizării și integrării strînse cu producția și cercetarea, organizarea temeinică a calificării forței de muncă, generalizarea procesului de reciclare a cadrelor, perfecționarea pregătirii profesionale a tuturor oamenilor muncii ● Populația școlară va reprezenta în 1985 circa 27 la sută ● Sistemul de învățămînt creat în țara noastră asigură școlarizarea corespunzătoare a întregului tineret, formarea cadrelor necesare tuturor sectoarelor activității economico-sociale ● Se vor crea condiții ca pînă în anul 1990 să fie generalizat învățămîntul de 12 ani ● Se va dezvolta în continuare învățămîntul superior — cu deosebire cel tehnic — care la sfîrșitul anului 1985 va cuprinde peste 200 mii studenți ● Se va asigura o creștere mai accentuată a învățămîntului seral și fără frecvență pentru a da posibilitatea oamenilor muncii care lucrează direct în producție să obțină o calificare tot mai înaltă ● Învățămîntul profesional va continua să constituie o formă importantă de pregătire a muncitorilor calificați, cuprinzînd circa 20 la sută din numărul absolvenților învățămîntului de 10 ani ● Cheltuielile statului pentru dezvoltarea bazei materiale, finanțarea procesului de învățămînt, acordarea de burse și alte forme de sprijin material elevilor și studenților vor depăși 128 miliarde lei ● O atenție deosebită va fi acordată în continuare practicii în producție, care va reprezenta circa o treime din totalul programului de învățămînt, asigurînd însușirea de către tinerele generații a deprinderilor necesare exercitării unor profesii utile, care să le permită încadrarea rapidă în producție ● Celor peste 5 milioane de copii și tineri care învață le stau la dispoziție o bază materială puternică, condiții ideale de pregătire teoretică și practică ● În acest an școlar, cuprinderea elevilor în licee cu profile industriale este de peste 90 la sută ● În învățămîntul liceal și profesional au fost dotate 92 942 săli de clasă, 14 449 cabinete, 13 687 laboratoare ● Numărul amfiteatrelor și sălilor de curs destinate studenților se ridică la 962, al sălilor de seminar la 1 231, al atelierelor didactice la 258 ● Peste 300 000 de locuri în internate și 159 000 locuri la cantine sînt oferite elevilor care învață în licee și școli profesionale ● În acest an de învățămînt numărul cadrelor didactice este de 40 135 educatoare, 58 972 învățători, 157 301 profesori pentru licee, școli profesionale și maiștri și 14 592 universitari.

Super-made în România

Nu au trecut decît 5 luni de la vizita efectuată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Întreprinderea mecanică Mîrșa, județul Sibiu, prilej cu care a indicat constructorilor de mașini de aici să asimileze în fabricație noi tipuri de utilaje de mare capacitate, așteptate pe șantierele de investiții ale țării, și iată prototipul acestor mașini a fost realizat. La 17 septembrie 1981, tînărul colectiv al întreprinderii sibiene raporta îndeplinirea acestei importante sarcini, autoîncărcătoarele cu cupă frontală de 18—20 metri cubi, autobasculanta diesel-electrică de 100 tone, buldozerele pe șenile și pe pneuri cu motoare de 610 CP fiind prezentate și în cadrul Tîrgului internațional București, unde s-au bucurat de aprecierile specialiștilor din țară și de peste hotare, care le-au cotat printre cele mai valoroase exponate ale ediției din acest an a prestigioasei manifestări expoziționale. Succes care constituie o nouă și grăitoare dovadă a maturității industriei românești constructoare de mașini, a uriașului potențial creativ de care dispune aceasta. **(N. M.).**

Noua revoluție în agricultură

Dinamismul economic al României socialiste cuprinde în întregul său, ca parte hotărîtoare a dezvoltării multilaterale, realizarea noii revoluții agrare, obiectiv a cărui transpunere în viață se înfăptuiește încă din acest cincinal. Coordonatele principale ale acestei transformări calitative în munca producătorilor de bunuri materiale de pe ogoare se sprijină, în esență, pe amplele acumulări în baza tehnico-economică din acest sector precum și a perfecționărilor continue în structura profesională și organizatorică a forței de muncă și a producției. În primul plan al condițiilor care determină dezvoltarea intensivă a producției agricole și în actualul cincinal se situează ca element stimulator un **amplu program de investiții**

Elementele concrete care definesc acest program sînt reprezentate de : ■ sporirea suprafeței irigate cu încă 700—1 000 mii ha, desecarea a 800—850 mii ha, combaterea eroziunii pe 950—1 000 mii ha ; ■ dotarea stațiunilor de mecanizare cu un număr sporit de utilaje atingînd în 1985 ca bază principală de producție 140—145 mii tractoare, 40—42 mii combine autopropulsate; ■ utilizarea a 3,8—4 milioane tone îngrășăminte chimice anual, revenind în 1985 circa 255 kg de substanță activă fertilizatoare pe un ha de teren agricol.

Ca urmare se va înregistra la finele actualului cincinal: ■ o creștere a producției agricole cu 24,5—27,5 la sută față de perioada 1976—1980; ■ realizarea unei recolte anuale de cereale de 27—28 milioane tone; ■ atingerea unor efective zootehnice de 7,2—7,5 milioane bovine, 14—15 milioane porcine, 20—22 milioane ovine și peste 60 milioane păsări.

Pornind de la aceste substanțiale îmbogățiri a zestrei agricole a țării, lucrătorii ogoarelor, toți tinerii de la sate au înalta datorie de a contribui efectiv, fiecare la locul său de muncă, la: ■ permanenta bătălie pentru aplicarea noului, a celor mai moderne tehnologii de producție, în vederea valorificării la maximum a pămîntului și celorlalte utilaje, pentru obținerea unor recolte cît mai mari ■ urmărirea continuă a parametrilor de eficiență pentru sporirea randamentului și reducerea cheltuielilor materiale și financiare, a consumului de materii prime și energetice; ■ extinderea soiurilor, hibrizilor și raselor animale de înaltă productivitate, concomitent cu continua preocupare pentru perfecționarea profesională; ■ valorificarea tuturor resurselor locale.

Confort urban

Dinamism, eficiență, funcționalitate

Convorbire cu tovarășul arhitect MIRCEA DIMA

șeful Centrului de sistematizare din cadrul Institutului de cercetări și proiectări pentru sistematizare locuințe și gospodărie comunală de pe lîngă C.P.C.P.

● În cincinalul 1981—1985 se vor construi din fondurile statului încă 900 000 de locuințe ● Dezvoltarea localităților are în vedere construirea, în toate județele, a unui minim de 14—15 centre urbane și agroindustriale puternice ● În funcție de modificările survenite în structura familiei, numărul mediu de camere ale unui apartament va spori de la 2,35 în cincinalul 1976—1980, la 2,42 în cincinalul 1981—1985, în Capitală la sfîrșitul acestei perioade numărul mediu de camere ale unui apartament urmînd să fie de 2,6 ● În 1985 se va asigura cel puțin 10 mp spațiu locuibil pe locuitor în mediul urban, iar în unele centre urbane, suprafețe și mai mari ● Se va dezvolta puternic în continuare transportul în comun, în acest an urmînd să fie pus în exploatare al doilea tronson al metroului bucureștean, iar în municipiile Constanța, Craiova, Pitești, Ploiești și în altele va fi introdus transportul electric cu tramvaie ● Se extinde cu încă 1 650 km rețeaua stradală existentă și se modernizează 600 km de străzi ● Vor fi construite poduri și pasaje pentru îmbunătățirea fluxului circulației ● Se va asigura, prin noile construcții prevăzute a se realiza, o mai bună aprovizionare cu apă a tuturor localităților urbane.

PASAJUL BUCUR OBOR

— O discuție despre dezvoltarea confortului urban trebuie să pornească de la parametrii actualului proces de urbanizare, de la trăsăturile chipului de mîine al localităților patriei noastre. Deci care sînt, tovarășe arhitect, aceste caracteristici noi, ce schimbări vor determina ele în ceea ce privește asigurarea unor condiții tot mai bune de muncă și viață tuturor cetățenilor țării ?

— Așa cum se cunoaște, în actualul cincinal se va accentua procesul de industrializare a tuturor zonelor țării. Pînă în 1990 vor fi create peste 2,5 milioane locuri de muncă. Iată de ce se are în vedere formarea de sisteme de localități care să asigure folosirea mai bună și mai lesnicioasă de către întreaga populație a obiectivelor economice, social-culturale și edilitar gospodărești. Interesul unui număr tot mai mare de comune va fi polarizat în jurul unor centre puternice, creîndu-se condiții pentru utilizarea deplină a forței de muncă, accesul majorității populației la dotări și servicii specific orășenești, apropierea de principalele căi de transport. Nu se vor ignora desigur problemele specifice dezvoltării satului. Creșterea rapidă a forțelor de producție și a bazei tehnico-materiale, creșterea venitului național și a veniturilor populației, înfăptuirea noii revoluții agrare, dezvoltarea intensivă și modernizarea producției agricole vor asigura, atît pentru localitățile urbane, cît și pentru cele rurale, un număr tot mai mare de locuințe noi, de dotări culturale, sanitare, comerciale, vor spori gradul de echipare tehnico-edilitară al acestora.

— Ce perspective sînt deschise din punctul de vedere al ritmului construcției de locuințe, știindu-se că urbanizarea este indisolubil legată de acesta ?

— Se va construi în continuare într-un ritm care a devenit obișnuit pentru România ultimelor două decenii. În etapa 1981—1985 se vor construi încă 900 000 locuințe, iar în următoarea perioadă 1986—1990 peste 1 milion astfel încît în linii generale problema locuințelor va fi soluționată. Vorbind despre confortul noilor case trebuie subliniat faptul că va crește ponderea apartamentelor cu 3, 4 și chiar 5 camere. Au fost perfecționate instalațiile din dotarea acestora, în organizarea spațiului s-a avut în vedere dotarea camerelor cu aparatură casnică modernă, construcția de locuințe de la proiectare la execuție făcînd un mare progres. În privința dotărilor social culturale și edilitare vor fi construite noi unități școlare, sanitare, comerciale, cluburi și case de cultură, cinematografe, se vor amenaja baze sportive, parcuri, împlinindu-se în condiții tot mai bune aspirațiile vieții contemporane.

— Între elementele importante cuprinse în programul de sistematizare și ridicare a gradului de confort și civilizație a localităților se înscrie ca un capitol prioritar dezvoltarea transportului în comun. Ce ne puteți spune referitor la acest domeniu ?

— În primul rînd se va da în funcțiune, așa cum ne asigură constructorii, chiar în acest an al doilea tronson al metroului bucureștean. Calcule estimative arată că numărul călătorilor transportați zilnic de metrou va crește de la 50 000 la circa 250 000. Tot în acest cincinal va fi dată în funcțiune linia ce leagă actuala magistrală de Cartierul Militari pînă la IREMOAS. Pentru un alt număr mare de orașe se prevede extinderea transportului cu tramvaie. Municipiile Constanța, Craiova, Ploiești, apoi Cluj-Napoca, Pitești, Brașov, și Reșița vor beneficia curînd de aceste mijloace. Un accent deosebit va fi pus pe perfecționarea mijloacelor de transport, folosirea pe scară largă a mijloacelor de mare capacitate, creșterea parcului de autovehicule, extinderea traseelor. Peste 236 localități vor beneficia de sistem propriu de transport în comun.

— Mari prefaceri sînt prevăzute și în sectorul edilitar gospodăresc. Care sînt acestea ?

— Se va extinde cu încă 1 650 km rețeaua stradală, în localitățile urbane aceasta urmînd să ajungă la circa 44 000 km. Se vor moderniza însemnate tronsoane. În cadrul acestor preocupări se înscrie și execuția de pasaje, poduri, precum și amenajarea de parcaje auto. O atenție deosebită se va acorda sporirii spațiilor verzi, fiecărui locuitor revenindu-i circa 15—20 metri astfel de suprafețe. Totodată se va dezvolta sistemul de alimentare cu apă în sistem centralizat, fiecărui locuitor din mediul urban urmînd să-i revină circa 280 litri apă, nivel comparabil cu cel înregistrat în țările puternic dezvoltate. În paralel se prevede extinderea cu 3 200 km a sistemelor de canalizare. Pentru protejarea mediului înconjurător și combaterea poluării se vor construi stații de epurare în municipiul București și în alte 34 municipii și orașe. Și, toate aceste repere de ansamblu ale dezvoltării urbanistice a localităților patriei sînt, în primul rînd, imagini ale vieții tinerilor, ei fiind aceia care se vor bucura în cea mai mare măsură de efectele dezvoltării urbanizării.

NICOLAE MILITARU

Cîntarea României

— ediția a III-a —

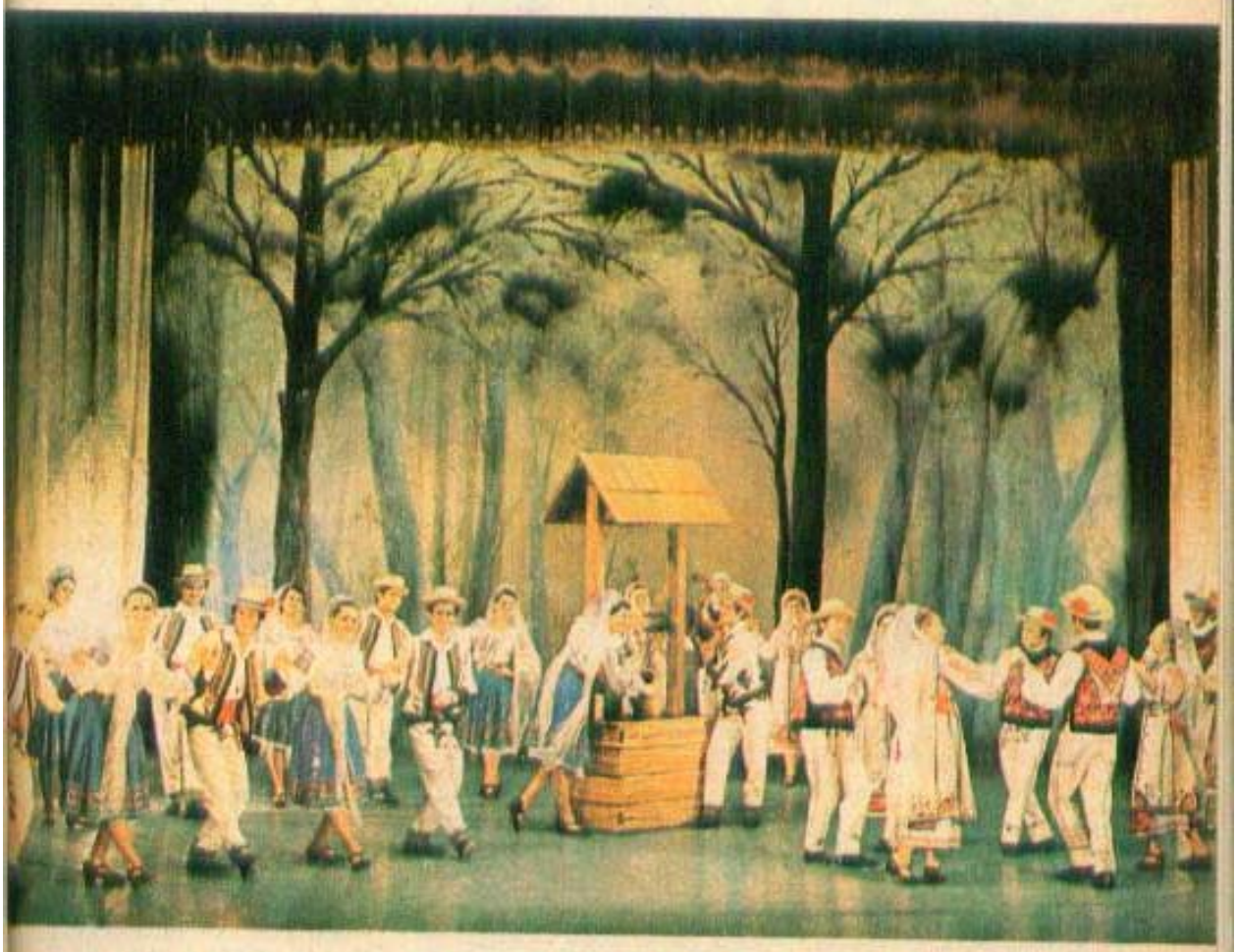

AFIRMAREA MULTILATERALĂ A SPIRITULUI CREATOR

Desfășurată sub semnul unor evenimente de maximă importanță în viața partidului și a țării, a întregii noastre societăți — Congresul al XII-lea al partidului și împlinirea a 60 de ani de la crearea P.C.R. — cea de-a treia ediție a Festivalului Național „Cîntarea României" a marcat o treaptă calitativ superioară în dezvoltarea și înflorirea artei noastre socialiste, în afirmarea nestingherită a spiritului creator, în accelerarea procesului istoric de făurire a omului nou, constituindu-se într-un complex unitar, organic, de obiective, manifestări și acțiuni menite să contribuie la transpunerea neabătută în practică a liniilor directoare ale politicii partidului nostru de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Beneficiind în permanență de prețioasele indicații și îndrumări ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, inițiatorul acestei mari sărbători continue a muncii și creației libere, milioanele de oameni ai muncii de pe întreg cuprinsul țării au împletit strîns activitatea lor productivă cu participarea — în calitate de interpreți, creatori de artă, inovatori în domeniul tehnicii — la un impresionant număr de acțiuni și manifestări consacrate punerii în evidență și valorificării superioare a uriașului potențial creator al poporului nostru. Desfășurarea

actualei ediții a festivalului a reliefat cu maximă pregnanță procesul de trecere la o nouă calitate, superioară, a întregii activități din domeniul creației artistice și tehnice, a muncii cultural-educative și politico-ideologice, distingîndu-se prin complexitatea obiectivelor formativ-educative care au fost avute în vedere, prin suma valorilor autentice adăugate tezaurului cultural-artistic al societății noastre și, în egală măsură, prin contribuția majoră a oamenilor muncii din cele mai diverse sectoare de activitate la sporirea avuției naționale, la promovarea curajoasă a noului în producție, în muncă, gîndirea și acțiunea fiecărui cetățean al țării.

De la debutul său, care a avut loc în luna decembrie 1979, și pînă la încheierea etapei republicane, în iulie 1981, cea de-a treia ediție a „Cîntării României" s-a constituit nu numai într-o impresionantă trecere în revistă a formațiilor, creatorilor și interpreților din diferite domenii artistice, ci, deopotrivă, într-un cadru generos de stimulare a inițiativei creatoare, într-o competiție pentru valoare și autenticitate, pentru afirmarea și promovarea a ceea ce este mai bun și mai valoros pe multiplele planuri ale vieții spirituale, într-o adevărată școală de făurire a personalității omului nou, constructorul conștient, liber și demn al societății noastre prezente și viitoare. Aceste progrese, înregistrate pe fondul evoluției generale a societății în care trăim, al lărgirii necontenite a democrației și al afirmării plenare a normelor, principiilor și valorilor eticii și echității socialiste, sînt scoase în evidență de o sumă întreagă de fenomene și caracteristici prezente în întreaga viață a societății, în fiecare domeniu de activitate în parte: promovarea sistematică a noului și, evident, căutarea lui programatică, interesul crescut pentru creativitate, lărgirea orizontului general de cunoaștere al tinerei generații, al celorlalte categorii de oameni ai muncii, stimularea inițiativei personale și a spiritului competitiv, numărul în continuă creștere al succeselor individuale și colective dobîndite pe plan artistic, literar, științific, tehnic etc.

Evident, toate acestea sînt de natură să dovedească o dată în plus excepționala însemnătate a inițiativei secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a fi făurit acest cadru al emulației creatoare care este Festivalul Național „Cîntarea României"; totodată, împlinirile de pînă acum sînt în măsură să ne sporească optimismul și încrederea în propriile noastre forțe, să mobilizeze energiile și elanurile creatoare ale întregului popor în direcția marilor împliniri viitoare prefigurate de Documentele Congresului al XII-lea al P.C.R.

PARTICIPARE AMPLĂ, CALITATE SUPERIOARĂ

Pentru a ne putea reprezenta cu suficientă claritate dimensiunile la care s-a desfășurat actuala ediție a Festivalului Național „Cîntarea României" este, credem, necesar să apelăm la limbajul sintetic al cifrelor, evidențiind totodată o serie de fenomene specifice produse în dinamica afirmării a noi genuri și modalități de exprimare în planul creației.

În cadrul etapei de masă (decembrie 1979 — decembrie 1980) au participat în diverse acțiuni, manifestări, expoziții, spectacole etc. aproximativ 175 000 formații și cercuri artistice de amatori (precizînd ponderea fiecărei categorii, 129 024 formații și 45 446 cercuri de creație), reunind peste 3 800 000 membri. În raport cu edițiile trecute, s-au bucurat de o atenție specială o serie de genuri orientate spre dezbaterea și transpunerea artistică a problematicii deosebit de complexe a societății contemporane, mesajul politic, patriotic și revoluționar al unor asemenea spectacole căpătînd o

puternică valoare emoțională, devenind un argument grăitor prin sine însuși al angajării poporului nostru, cu toate elanurile și energiile lui creatoare, în măreața operă de edificare a socialismului pe pămîntul patriei, în lupta pentru apărarea valorilor autentice ale umanității. Teatrul politic, muzica patriotică și revoluționară, brigăzile artistice, montajele literare și recitalurile de poezie contemporană s-au situat în acest sens printre genurile ce au cunoscut cele mai rapide evoluții în cadrul actualei ediții. Este semnificativ să amintim că numărul formațiilor corale a fost de 3 155 (2 342 în ediția a II-a), cel al colectivelor de teatru de 9 810 (8 949 în ediția a II-a), al brigăzilor artistice de 11 032 (10 667 în ediția a II-a), iar cel al montajelor literare s-a ridicat la 8 563 (7 734 în ediția a II-a).

Au luat ființă 30 noi teatre populare și muncitorești în cluburi, case de cultură, pe platforme industriale și în consilii unice agroindustriale. Dintre acestea amintim colectivele teatrelor populare nou înființate în București, pe Valea Jiului, la Pitești, Săvinești, Constanța și Vaslui. Adăugînd numărul acestora la cele deja existente, în prezent funcționează 77 teatre populare, dintre care trei în consilii unice agroindustriale. Numărul creatorilor amatori care activează în cele 45 446 cercuri de creație a fost de 919 938, cu 521 428 (respectiv cu 31 102 cercuri) mai mare decît în ediția precedentă. Urmare a acestor creșteri, deosebit de semnificative pentru evoluția potențialului artistic al amatorilor, s-a permanentizat activitatea cultural-educativă în toate așezămintele culturale de la orașe și sate, a sporit simțitor numărul spectacolelor, expozițiilor, galelor de filme, al concertelor etc.

Mișcarea de amatori a cunoscut în această ediție o asistență mult îmbunătățită din partea celor 145 de instituții profesioniste de spectacole. Acestea au patronat circa 400 formații de amatori și cercuri

de creație, cărora le-a asigurat o îndrumare competentă, sistematică, de o certă eficiență în plan calitativ.

Etapa de masă nu s-a caracterizat numai prin spectacole și manifestări de interes local, așa cum s-ar putea crede la prima vedere ; 370 acțiuni de amploare, cu participare județeană și interjudețeană, s-au desfășurat de-a lungul celor 12 luni ale etapei amintite. Cîteva dintre acestea, ajunse la mai multe ediții, au căpătat o binemeritată popularitate, consolidîndu-și o tradiție prestigioasă: festivalul coral „D.G. Chiriac" (Pitești), Festivalul „Ion Vidu" (Lugoj), Festivalul „Ciprian Porumbescu" (Suceava), Festivalul brigăzilor artistice „Oameni și fapte în marea întrecere" (Tîrgoviște), Festivalul „Omagiu muncii" (Giurgiu) etc.

Amploarea deosebită a manifestărilor cuprinse în cadrul etapei de masă reprezintă o expresie elocventă a faptului că pe întreg cuprinsul țării, în limba comună a muncii și creației, toți fiii acestui pămînt — români, maghiari, germani și de alte naționalități — (semnificativ în această privință este faptul că în festival s-au afirmat 5 200 formații și cercuri de creație aparținînd naționalității maghiare, 1 000 de colective artistice ale naționalității germane și peste 2 500 formații cu programe prezentate atît în limba română cît și în limbile naționalităților conlocuitoare) dau glas bucuriei de a trăi un timp al construcției eroice, al libertății și demnității, al celor mai largi posibilități de afirmare multilaterală a personalității umane.

Desigur, un rol deosebit de important, alături de activitatea cultural-educativă și politico-ideologică, îl are în cadrul festivalului „Cîntarea României" creația tehnico-științifică. Și în acest caz cifrele sînt revelatoare: în case de cultură, cluburi, cămine culturale activează 2 355 cercuri tehnico-științifice, cu 144 550 membri. Peste 2 300 000 de oameni ai muncii au fost atrași în domeniul creației tehnico-științifice, soluționînd circa 145 000 teme și obiective cu caracter tehnic. Dintre acestea, aproximativ 4 000 au intrat în procedurile de brevetare. Au fost realizate, totodată 35 000 produse noi și modernizate. Participarea tineretului la toate aceste succese este substanțială : rețeaua cercurilor tehnice, științifice și tehnico-aplicative din școli cuprinde 60 la sută din numărul elevilor; la concursul de creație tehnico-științifică „Start spre viitor" au participat 268 809 pionieri și elevi care au realizat 92 114 lucrări ; la concursurile pe meserii s-au prezentat 200 000 elevi, iar la cele pe discipline de învățămînt peste 500 000; 69 000 studenți fac parte din 2 196 cercuri științifice și 2 979 colective mixte de cercetare.

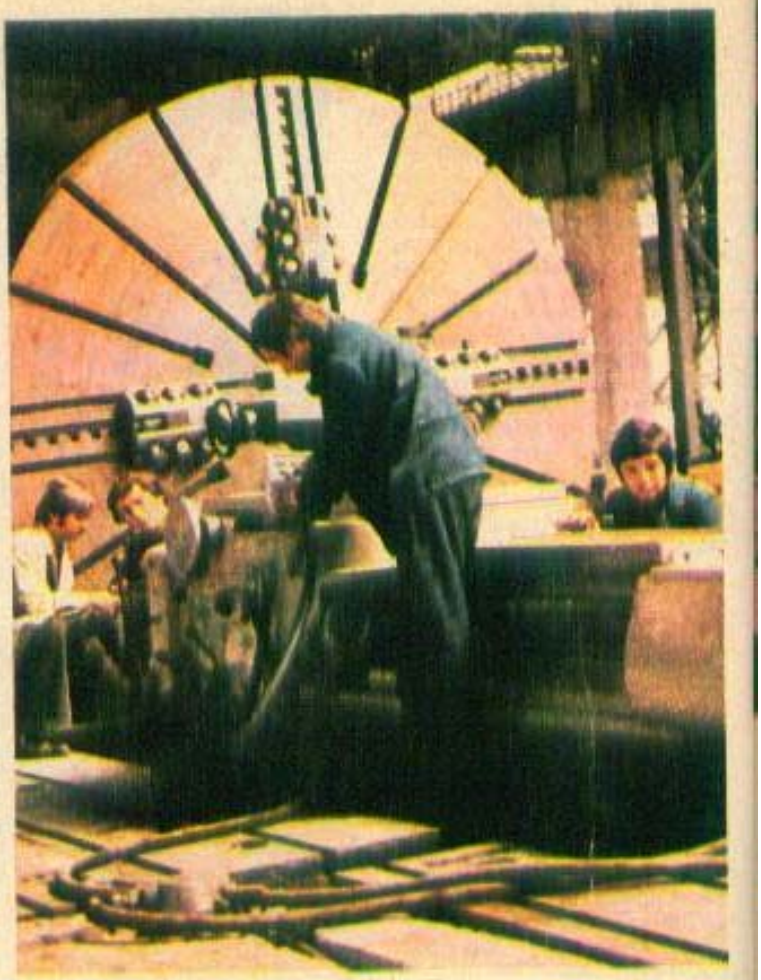

UN UNIC CRITERIU DE APRECIERE – VALOAREA

Urmare directă a nivelului calitativ ridicat, a talentului și pasiunii depuse în activitatea de zi cu zi de artiștii și creatorii amatori, și celelalte etape ale festivalului au cunoscut participări masive. Etapa județeană și a sectoarelor municipiului București (ianuarie — martie 1981) s-a desfășurat sub semnul aniversării a 60 de ani de la crearea P.C.R. În această perioadă s-au intensificat activitățile politico-ideologice, au avut loc în toată țara numeroase expuneri, dezbateri, simpozioane, concursuri, expoziții etc. În paralel, în cele 280 centre ale etapei, au fost susținute și vernisate 832 spectacole și expoziții cu participarea a peste 10 800 formații și a circa 14 000 creatori. Numărul spectatorilor s-a ridicat la peste 300 000.

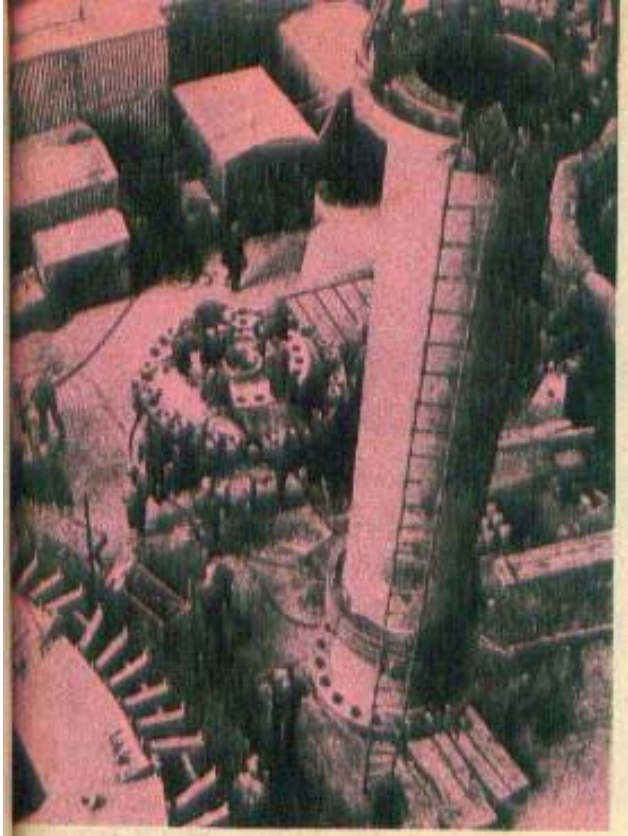

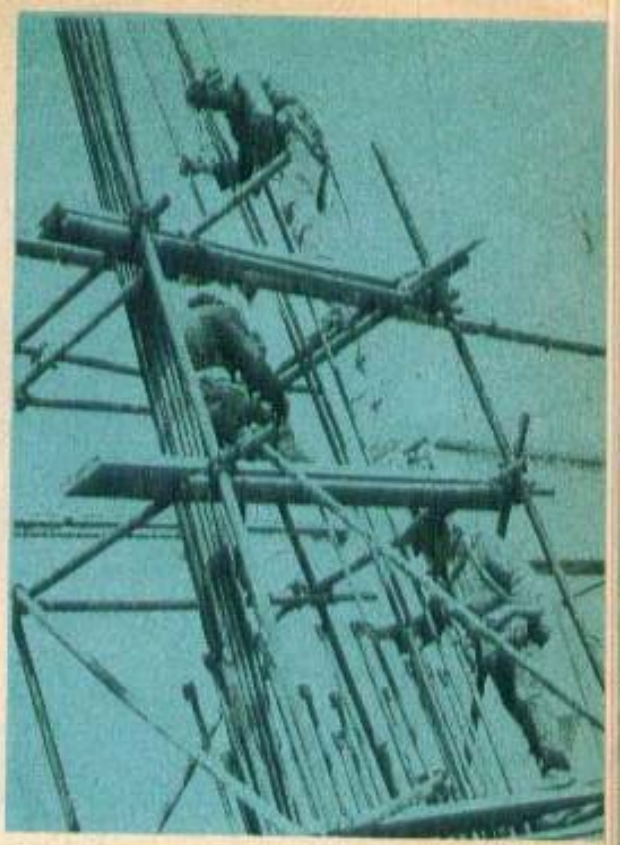

In urma unei selecții riguroase, al cărei unic criteriu l-a constituit valoarea, au promovat în etapa interjudețeană 3 200 formații, cu peste 100 000 membri, iar pentru etapa republicană au fost selecționate 280 coruri și grupuri corale (14 000 membri); 190 formații camerale (6 000 membri); 200 colective teatrale (4 000 membri); 150 montaje și recitaluri de poezie (3 000 participanți); 195 brigăzi artistice și colective de satiră și umor (2 000 interpreți); 170 formații de muzică ușoară (2 000 membri); 580 colective coregrafice (20 000 membri); 310 formații muzică populară (5 000 membri); 48 fanfare (3 000 membri) — adică 2 100 formații — (față de 1 044 în ediția precedentă), cu circa 60 000 participanți (38 000 în ediția a II-a). Tuturor acestora li se adaugă peste 6 000 creatori individuali din domeniul creației literare, plastice, fotografice, al filmului, artei populare etc.

Firește, au fost acordate numeroase titluri de laureat al Festivalului Național „Cîntarea României", titluri care încununează strădaniile celor mai merituoși interpreți și creatori, impulsionînd totodată întreaga activitate din domeniul vieții noastre spirituale în direcția ridicării acesteia pe noi trepte de afirmare și împlinire.

Este de la sine înțeles

faptul că aceste ultime considerații privesc într-o măsură egală pe interpreții și creatorii profesioniști. Instituțiile de profil — teatre dramatice, lirice, muzicale, filarmonici, orchestre, ansambluri — uniunile de creație s-au înscris și de această dată în competiția pentru valoare și afirmare cu reușite semnificative, cu spectacole, opere literare, creații muzicale și plastice care s-au bucurat de o largă apreciere, devenind adevărate repere ale vieții cultural-artistice.

C. OSTAHIE

Sfat de arici

Se-aprinde iarba de parcă ar fi cremene
În noaptea pădurilor galbene, gemene,
Legănindu-și nesomnul de iepuri la briu
Lîngă tăcerea de iască a pietrei de riu.

Aduceți-mi aricii să-mi adulmece o noapte,
Un sfat de arici care să vorbească în șoapte,
Și simburii apelor de pe ferigi
Și drumurile-n taină ascunse de furnici.

Nu vom ști niciodată ce au pus la cale,
Bărboși și savant încălțați în opinci,
Strecurîndu-se iute printre ferigi
Spre pădurile galbene un sfat de arici.

Ieri și mai ieri

Mîinile sus ! a strigat dintr-o dată pădurea,
Ricoșau printre pomi, orbind printre gloanțe,
Frunzișurile umede de atîta sudoare.
Plecasem — tu, să vînezi crochiuri, iar eu la-ntîmplare,
Pe cărările pe unde vînatul era interzis,
Ca și focul, ca și dragostea : circumscris
În pătratul acela de vis și zăpadă,
Eram țintele vii. N-am să știu, n-ai să știi,
Cum picioare și brațe de pomi suscitînd îndoieli
Săreau printre gloanțele orbite de spaimă
De-a fi fost trase ieri, și mai ieri, și mai ieri.

ARETA ȘANDRU

„DACIADA“

O competiție cu 9 milioane de participanți

Avem și acum vie imaginea finalelor „Crosului tineretului“ și ale „Crosului pionierilor“ desfășurate, în mod tradițional, la 2 mai, Ziua tineretului, pe stadionul Republicii din Capitală. Șapte sute de concurenți — pionieri, elevi, muncitori, studenți și militari — își dispută, în primele zile de primăvară, titlurile de campioni ai „Daciadei“ în proba de cros, o întrecere a celor curajoși, puternici și rezistenți la efort, a celor ambițioși. Șapte sute de tineri, care au promovat, începînd cu etapa de masă — la care au luat startul peste 3 milioane — și pînă la marea finală pe țară ! Finaliștii — campionii județelor și ai municipiului București

A fost o sărbătoare a tinereții, o demonstrație de vigoare, expresia cea mai elocventă a unui optimism robust. O manifestare tinerească în care tînărul este așa cum îi place lui să fie : cutezător și încrezător în forțele proprii.

Ce putem înțelege ? Că trăim, într-adevăr, o epocă în care sportul devine tot mai mult un fenomen de masă, un factor activ de dezvoltare fizică și morală armonioasă, de păstrare și întărire a sănătății. Și nu în ultima instanță, sportul se constituie într-un important mijloc de cunoaștere, apropiere, colaborare și prietenie între popoare. O strălucită întruchipare a acestor idei generoase, a acestor deziderate, o oferă „Daciada“.

După desfășurarea mai multor ediții de vară și de iarnă ale marii competiții sportive naționale putem spune că „Daciada“ este o idee generoasă și, de-acum, o năzuință împlinită. Statistici înregistrate în timpul desfășurării întrecerilor „Daciadei“, organizate pe parcursul unui an întreg, ne relevă o sumă de argumente convingătoare în acest sens : circa 9 milioane de participanți la competițiile de masă ale „Daciadei“, (6 milioane la ediția de vară, în cadrul căreia se desfășoară întreceri la 24 de discipline sportive ; 3 milioane la cea de iarnă cu 14 sporturi în program) ; aproape 10 milioane de participanți la acțiunile turistice ; o jumătate de milion de practicanți ai gimnasticii de înviorare în cămine și internate. Numai la „Crosul tineretului“ în fiecare primăvară, așa cum am văzut, iau startul etapei de masă peste 3 milioane de tineri, de toate vîrstele și de toate preocupările. Dar cu acestea n-am spus totul despre ceea ce înseamnă „Crosul tineretului“ pentru sportul de performanță. În rîndurile crosiștilor au fost descoperite mari talente ale atletismului nostru. Iată doar cîteva nume care au urcat pe scara valorii și performanțelor pînă în elita mondială : Natalia Mărășescu, Fița Lovin, Gh. Ghipu, Maricica Puică, toți participanți la Jocurile Olimpice și Universiade.

Și, astfel de roade au dat și vor da, în continuare, și celelalte competiții de masă înscrise în calendarul „Daciadei“ : Pentatlonul atletic școlar și „ștafetele“ elevilor, cu cîte 500 000 de participanți la „Cupa Scînteii tineretului la tenis“ cu peste 200 000 de participanți la fiecare ediție, concursul de înot dotat cu „Cupa U.T.C.“, întrecerile de fotbal, handbal, baschet, oină, Festivalul ansamblurilor școlare de gimnastică, apoi competițiile organizate pentru sporturile tehnico-aplicative, — toate avînd rolul să antreneze tinerii la practicarea sportului preferat, să determine o amplă mișcare sportivă de masă. „Daciada“ este, într-un fel, întruchiparea ideii „sportul pentru toți“, care nu mai este un simplu deziderat, ci o realitate evidentă. Cum anume s-a realizat acest important obiectiv ? Aici trebuie, neapărat, să amintim că sub însemnele „Daciadei“ se desfășoară o serie de alte acțiuni și competiții inițiate de către factori de răspundere în domeniul sportului, fie la nivel central, fie la nivel local. Festivalurile sportului feminin din numeroase județe, duminicile cultural-sportive, cupele transmisibile, tradiționalele „Cupe ale U.T.C.“ la o serie de sporturi de vară și de iarnă, „serbările zăpezii“ și „serbările mării“, festivalurile sportive ale pionierilor sau întrecerile organizate de U.G.S.R. sau diferite ministere pe profesii — toate acestea se constituie într-o impresionantă paletă de acțiuni și inițiative ce antrenează an de an milioane de participanți.

VASILE CĂBULEA

TURISMUL și calitatea vieții

Lucru simplu de observat și la îndemîna oricui : în zilele noastre turismul a devenit un fenomen social, un fenomen de masă. Fără să încercăm o definiție exactă, activitatea turistică poate fi asociată activității de cunoaștere. De fapt, pentru toți oamenii călătoriile înseamnă lărgirea orizontului de cunoaștere, înseamnă destindere și sănătate. Pentru tineri înseamnă ceva mai mult ; înseamnă, în plus, educație, fortificarea organismului.

Țara noastră — fără o tradiție în acest domeniu, și-a creat, în ultimii ani o puternică bază materială

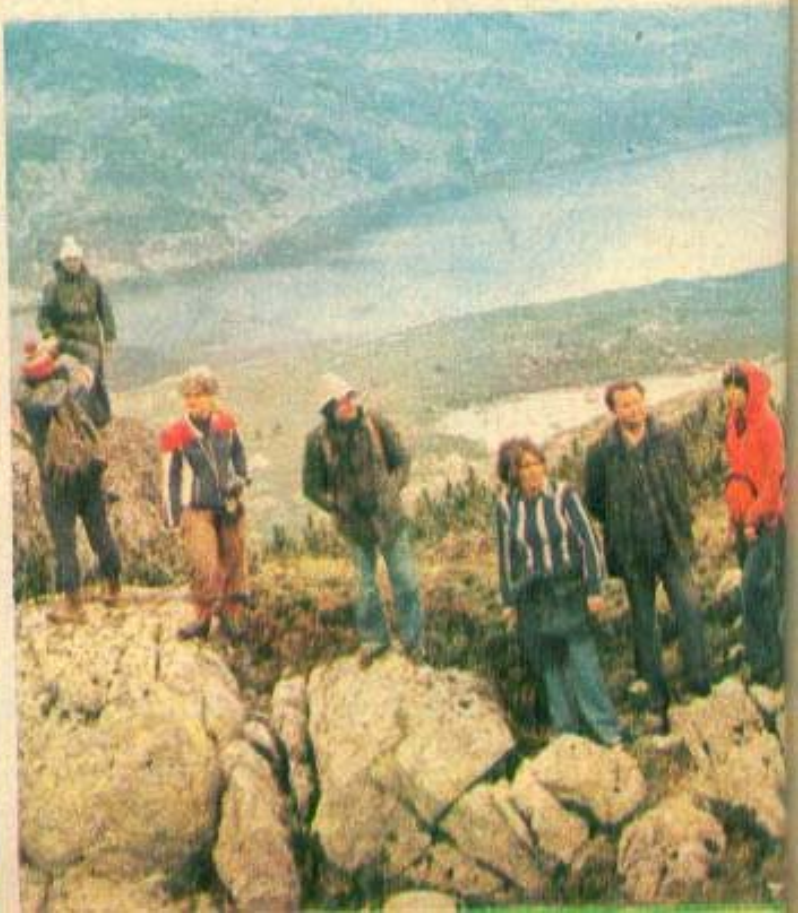

pentru turism — se înscrie, la ora actuală, cu realizări remarcabile, în circulația turistică; ne vizitează, anual, peste 2 milioane de turiști străini, iar în mișcarea turistică internă sînt angrenate aproape 10 milioane de oameni ai muncii. Turismul de tineret și pentru tineret — organizat și desfășurat prin acțiuni de o mare diversitate de către B.T.T., organism specializat al C.C. al U.T.C. — înregistrează o circulație de aproape 4 milioane, în cele 365 zile ale anului. B.T.T. și agențiile sale județene promovează formele simple de turism, în care antrenează mase largi de tineri, de toate vîrstele și preocupările, un turism fără un volum mare de cheltuieli, accesibil tineretului și care, de aceea, să răspundă cerințelor educative, de cunoaștere, de recreare, fortificare și distracție. Prin turism se face tinerilor educație politică și patriotică; excursiile se desfășoară la cele mai importante obiective economice și social-culturale înălțate în anii construcției socialiste, la vetre istorice, muzee și case memoriale, la locuri în care este evocată lupta poporului pentru apărarea ființei naționale. Astfel, atît trecutul, cît și prezentul este o mare carte, permanent deschisă tineretului, din care să învețe. Pe lîngă atributele enunțate, turismul pentru tineret din țara noastră a dobîndit o frumoasă experiență, cu efecte educative și formative din cele mai eficace, prin acțiunile sale reușite în ceea ce privește orientarea și calificarea profesională, prin vizite și schimburi de experiență cu tematică precisă, adică un turism axat pe probleme de învățămînt, de artă și cultură. Se practică, cu succes, excursiile interne și externe pe profesii. S-a dezvoltat, în scopurile dezvoltării fizice și morale armonioase, turismul montan, nautic și de cercetări subacvatice sau speologice. De acest turism specializat se ocupă 300 de cercuri, din totalul de 7 000 care ființează la nivelul organizațiilor U.T.C. și care, potrivit preferințelor membrilor lor, organizează acțiuni de drumeție și orientare turistică, cicloturism, speologie, istorie și conservarea monumentelor istorice, cunoașterea și ocrotirea naturii, etnografie și folclor, fotografie și film turistic.

Activitatea acestor cercuri este orientată pe activități practice, excursii și expediții, tabere de instruire, documentare, cercetare și valorificare, îndesebi a potențialului turistic din fiecare județ.

Evident, turismul pentru tineret se practică pretutindeni. B.T.T. întreține relații de schimburi și cooperare turistică cu peste 70 de organizații similare din aproape 40 de țări din toate continentele. Turismul de tineret este unul din fenomenele polarizante ale epocii pe care o trăim. În general, turismul este o fațetă a calității vieții. De aceea investițiile sociale legate de mobilitatea maselor sînt, pretutindeni, uimitoare. Se circulă cu trenul, avionul, vaporul, automobilul și pe jos. Peisajul este înzestrat mereu, cu noi baze turistice — hoteluri, campinguri, stațiuni la munte și la mare etc. — cu șosele și mijloace de transport și agrement care sporesc într-un ritm incredibil. Atenția acordată de partid și de statul nostru socialist dezvoltării și modernizării turismului românesc, creării celor mai bune condiții de odihnă și tratament pentru oamenii muncii din țară și turiștilor veniți de peste hotare, face parte integrantă din ansamblul măsurilor pentru realizarea obiectivelor de creștere necontenită a nivelului de trai în România, pentru o nouă calitate a vieții. Dezvoltarea necontenită a turismului, astăzi o adevărată industrie, ca ramură a economiei naționale, este parte integrantă a gîndirii economice românești. În acest cincinal va continua acțiunea de reducere a săptămînii de lucru astfel încît pînă la sfîrșitul anului 1985 să se generalizeze săptămîna de lucru de 44 ore. În acest sens se va dezvolta activitatea turistică și de agrement pentru petrecerea plăcută și instructivă a timpului liber de la sfîrșitul săptămînii, a concediilor și vacanțelor, în vederea refacerii și menținerii capacității de muncă și creație. Putem vorbi de integrarea turismului, în constelația de valori ale civilizației socialiste. Turismul este, în concluzie, un act de cunoaștere, un act de cultură și civilizație. Este, cum spuneam, o mare carte pentru minte și inimă deschisă tuturor, conținînd un tezaur de cunoștințe și mijloace cu efecte modelatoare miraculoase ale spiritului. Să călătorim, deci, cît mai mult pentru că mersul pe jos sau cu mijloacele moderne de transport înviorează nu numai trupul, organismul, ci și gîndirea, spiritul, potențialul uman creator.

VASILE CĂBULEA

Priorităţi pe plan mondial ale cercetării ştiinţifice şi tehnice româneşti

Interviu cu acad. **GHEORGHE MIHOC**
preşedintele Academiei R. S. România

După Florenţa, Bruxelles, New-York, Madrid, Varşovia, Paris, Moscova, Tokio şi Edinburgh a venit rîndul Bucureştiului, capitala patriei noastre, să-şi înscrie numele în constelaţia oraşelor-gazdă ale congreselor internaţionale de istoria ştiinţei. După cum este cunoscut, în zilele de 27 august–3 septembrie 1981 au avut loc, la Bucureşti, lucrările celui de-al XVI-lea Congres internaţional de istoria ştiinţei, organizat sub auspiciile Uniunii Internaţionale de Istoria şi Filozofia Ştiinţei / Divizia de Istoria Ştiinţei (IUHPS/DHS) şi ale Academiei Republicii Socialiste România.

Aşa cum s-a relatat la vremea respectivă, Congresul s-a bucurat de un real succes, fiind considerat, pe bună dreptate, pe toate meridianele, unul dintre evenimentele ştiinţifice cele mai importante ale anului.

Pentru a da numai un exemplu, reamintim că la lucrările celui de-al XVI-lea Congres internaţional de istoria ştiinţei au fost prezenţi – cu rapoarte şi comunicări, participanţi la dezbateri, simpozioane, mese rotunde, conferinţe etc. – peste 1 000 de specialişti străini şi un număr apreciabil de cercetători români, înregistrîndu-se una dintre participările cele mai numeroase şi active din cîte a cunoscut pînă acum această importantă reuniune ştiinţifică internaţională. Pentru viaţa ştiinţifică românească, cel de-al XVI-lea Congres internaţional de istoria ştiinţei a cunoscut – sub aspectul semnificaţiilor sale multiple – şi cîteva accente particulare, oferind specialiştilor români un binevenit prilej pentru a releva, în faţa unei largi, prestigioase şi autorizate audienţe, contribuţiile ştiinţifice româneşti cu caracter prioritar pe plan mondial – multe dintre ele, din diverse considerente, nefiind puse în evidenţă în suficientă măsură pînă acum – participarea României la schimbul internaţional de valori.

— Tovarăşe academician, după cum cunoaşteţi, una dintre problemele cel mai adesea abordate, şi, trebuie s-o recunoaştem, nu întotdeauna în termenii cei mai potriviţi, este aceea a priorităţilor ştiinţifice, atît pe plan naţional cît şi, mai ales, pe plan internaţional.

— Într-adevăr, de mai multă vreme are loc o dispută vie în jurul stabilirii, mai exact, a recunoaşterii unor priorităţi ştiinţifice, pentru că sînt unele cazuri flagrante de nesocotire a adevărului, de încălcare a unor principii morale de bază care guvernează lumea ştiinţifică. Proble-

mele sînt mult mai complexe decît par la prima vedere. Nu întotdeauna este vorba despre rea credință sau despre mult discutatul și controversatul plagiat, specific mai ales artelor și literaturii. De aceea cred că, pentru a ne alege cu un folos, discuția ar trebui purtată în funcție de fiecare situație în parte.

— Ceea ce vă și propunem.

— Opera unui om de știință este cunoscută, în general, de un număr restrîns de specialiști din același domeniu cu el. Aceștia sînt singurii în măsură să emită judecăți de valoare în legătură cu creația lui științifică, spre deosebire de ceea ce se întîmplă în literatură sau artă, unde numărul celor care apreciază un creator din proprie convingere este mult mai mare.

Stabilirea priorităților în știință prezintă dificultăți și din altă perspectivă, anume aceea că, dat fiind numărul imens al lucrărilor publicate, este imposibil ca un om de știință să poată cuprinde tot ceea ce s-a realizat în domeniul lui.

— Am putea considera, deci, că numărul mare al lucrărilor publicate într-un domeniu, ar putea motiva omisiunile despre care discutăm ?

— În mod sigur că da. Să luăm un exemplu pe care l-am mai dat și în alte ocazii și care, sub acest aspect, mi se pare relevant.

Celebra curbă normală a probabilităților, denumită și curba clopot, după forma ei, întîlnită în studiul erorilor de observație și în reprezentarea statistică a fenomenelor, poartă în multe tratate numele de curba lui Gauss. Procesele corespunzătoare sînt numite gaussiene.

Legea normală a probabilităților poate fi găsită însă în lucrările lui Laplace, publicate cu cîteva decenii înaintea lui Gauss. Înaintea acestor savanți, această lege fundamentală în studiul stochastic al fenomenelor din natură și societate fusese studiată și aplicată de Abraham de Moivre. Dar mulți astronomi, preocupați de distribuția erorilor accidentale întîlnite în măsurătorile lor, găsiseră experimental curba erorilor, fără ca să aibă la dispoziție justificarea teoretică, pe care matematicienii întîrziau să le-o dea. Fiecare dintre savanții pe care i-am citat a avut partea lui de contribuție la rezolvarea problemei erorilor, dar posteritatea, de multe ori și în funcție de unele considerente de ordin național, nu le-a recunoscut meritele cu obiectivitate.

— În general, nou, chiar și în știință, este acceptat mai greu, întîmpină numeroase dificultăți. N-ar putea fi și aceasta unul dintre factorii de eroare în stabilirea priorităților ?

— Desigur. Savanții au avut și vor avea întotdeauna opoziții în lupta lor pentru găsirea adevărului. Este natural ca inovațiile care contrazic idei adînc înrădăcinate în mintea omenească să nu fie primite decît cu multe rezerve. Mă gîndesc la obișnuitele opoziții de idei, cu atît mai numeroase cu cît se referă la inovații mai îndrăznețe, aparținînd de multe ori unor oameni de bună credință, nespecialiști, care judecă pe baza intuiției, a bunului simț.

În memoriile sale, Nicolae Iorga scria că, în jurul anului 1930, un fizician străin a afirmat că în atom există o energie uriașă care cîndva va fi în slujba omenirii. Marele nostru istoric consemna această afirmație pentru ridicolul ei.

Teoria evoluției speciilor a avut și are și astăzi destui adversari.

Genialul matematician Ianos Bolyai a descoperit o geometrie nouă, care a avut o mare înrîurire asupra dezvoltării ulterioare a științei. Dar Bolyai a murit sărac și ignorat de toți matematicienii timpului, valoarea descoperirii lui neputînd fi apreciată decît după o jumătate de secol de la moartea sa.

— Din cîte înțeleg, mai există însă și alte surse de erori în acordarea priorității științifice.

— Într-adevăr. Și printre ele aș enumera în primul rînd una care mi se pare de mare actualitate, cu semnificații și implicații ceva mai profunde.

Cercetătorii din țările avansate din punct de vedere științific preferă să citeze lucrările apărute în țările lor, nedînd importanța cuvenită contribuțiilor aduse de ceilalți oameni de știință. Se adaugă la aceasta și faptul că multe articole scrise în limbi de circulație redusă rămîn necunoscute.

Există și cazuri regretabile de incorectitudine, cînd în mod voit unii cercetători nu citează rezultatele obținute de predecesori.

— Cunoaștem că, în ultima vreme, s-a vorbit mult despre prioritățile științifice românești pe plan mondial. Unele dintre ele, și nu sînt puține, n-au fost recunoscute la vremea respectivă.

— Una dintre omisiunile flagrante în acordarea priorității științifice se referă la medicul Nicolae Paulescu. Savantul medic român începuse încă din anul 1911 un studiu sistematic asupra metabolismului glicogenului și asupra diabetului. După mai mulți ani de studiu, în 1921, a publicat un articol în care anunța obținerea unui nou hormon, pe care l-a denumit pancreină. La aproape 6 luni după această dată, doi cercetători canadieni publică descoperirea insulinei, echivalentul pancreinei, fără să-l citeze pe Paulescu. Mai mult decît atît, în anul 1923, se atribuie premiul Nobel lui Bating și Macleod, nesocotindu-se prioritatea savantului român în izolarea principiului antidiabetic din pancreas. A fost una din cele mai mari nedreptăți comise în lumea științifică, nereparată complet nici pînă în prezent.

La fel stau lucrurile și cu cercetările oamenilor de știință români, Daniel Danielopolu și Ștefan Odobleja, în domeniul ciberneticii. Amîndoi pot și trebuie considerați precursori ai acestei noi discipline științifice.

Referitor la activitatea lui Danielopolu este de remarcat faptul că a elaborat o concepție închegată și cuprinzătoare a legilor generale ale echilibrului funcțiilor organice. În felul acesta se plasează printre marii precursori ai ciberneticii pe plan mondial, un precursor al teoriei sistemelor biologice și al medicinei cibernetice.

Cercetările sale l-au condus la o viziune unitară asupra funcționării organismului uman ca un sistem de substituire. Preocupîndu-se de analiza experimentală și a schematizării logice a sistemului nervos, a celui endocrin și a celui imunitar, ca și de corelația dintre acestea, a pus în evidență și a dedus existența unor me-

canisme sau a unor legi operaționale, care se integrează coerent în biocibernetică. De mare interes în această privință este principiul formulat de el (în 1923) al „antagonismului interatimulant", care corespunde conexiunii inverse negative din cibernetică : „Farmacologia nespecifică", pe care a promovat-o, este și ea de esență cibernetică, întrucît nu comportă mecanisme etiologice nespecifice, ci o acțiune fiziopatologică generală, cu impact asupra mecanismelor regulatoare ale echilibrului funcțional organic.

În ceea ce-l privește pe Odobleja de subliniat este faptul că savantul român este autorul primei variante elaborate a concepției cibernetice, cu zece ani înainte de apariția, în editura Hermann, la Paris, a lucrării „Cibernetica" a lui Norbert Wiener. A definit și utilizat concepte noi, pentru acea vreme, în ceea ce privește principiile și metodele unui domeniu care, mai tîrziu, se va numi „cibernetică". Astfel a definit fenomenul central al cibernetică, esențialul acestui domeniu prin procesul reglării sau conducerii imediat în conexiunea inversă. A lărgit sfera de investigație a acestei noi teorii, aplicînd-o și în psihologie, în societate etc., nu numai în biologie și tehnică. A demonstrat, totodată, caracterul multi și interdisciplinar al cibernetică, definind-o ca o teorie de sinteză a celorlalte științe și, totodată, cu aplicații la acestea. A sesizat natura binară a proceselor și a aplicat principiul „tot sau nimic", fără a folosi însă logica booleană a mecanismului fundamental al gîndirii. A folosit analogia între procese, definindu-le prin modele geometrice, grafe etc.

Este clar că cercetările acestor doi savanți români, făcute înainte de Norbert Wiener au adus contribuții și sugestii importante pentru crearea cibernetică. Neconsiderarea lor în rîndul celor care, prin lucrările lor, au contribuit la apariția acestei noi discipline științifice este injustă.

Dealtminteri, multe din ideile de bază ale unor descoperiri științifice au făcut obiectul gîndirii unor predecesori care însă, din diferite motive, n-au reușit să le finalizeze. Calculul integral este în această privință un exemplu concludent. Se consideră ca inventatori ai acestui calcul Isaac Newton (1643—1727) și Gottfreid Wilhelm Leibnitz (1646—1716). Dar, ideea de a calcula aria unei suprafețe descompunînd-o în suprafețe parțiale cu arii ușor de calculat este cu mult mai veche, încă din antichitate. Arhimede (282—212 î.e.n.) a aplicat-o la calculul ariei unui segment de parabolă. Iohannes Kepler (1571—1630) a obținut prin aceeași metodă reguli utile pentru calculul volumelor butoaielor. Cavalieri și alți matematicieni din secolele XVII și XVIII s-au ocupat de acest gen de probleme, fiind considerați în istoria științei ca precursori ai descoperirii calculului integral.

— Cazurile de nerecunoaștere a priorității științifice sînt mult mai numeroase. Ați putea, de pildă, să amintiți încă cîteva din domeniul științelor matematice, domeniu care, în mod firesc, vă este mai apropiat ?

— Eruditul matematician, Solomon Marcus, profesor la Facultatea de matematici a Universității București, a publicat, în anul 1975, o carte intitulată „Din gîndirea matematică românească", în care menționează unele cazuri de frustrare privind realizările oamenilor de știință români.

Se știe că Spiru Haret este autorul remarcabilei lucrări „Mecanica socială", în care pentru prima oară modelarea matematică este aplicată în științele sociale. Ideile lui Spiru Haret din această carte, după ce ani de zile au fost ignorate, astăzi au fost recunoscute ca valabile. Deși numele său este adesea omis, Spiru Haret este primul om de știință care a atras atenția asupra importanței matematicii ca instrument de cercetare în domeniul social și a folosit modele matematice pentru rezolvarea problemelor cu caracter economic.

Un alt caz se referă la opera lui Miron Nicolescu, creatorul școlii de analiză matematică din țara noastră. În anii 1935—1937 el a obținut o teoremă de unicitate pentru problema lui Cauchy la ecuația căldurii. Concomitent, același rezultat fusese stabilit și de matematicianul sovietic Tihonov, teorema purtînd numele de Nicolescu-Tihonov. Dar, ulterior, anumite reviste și tratate de specialitate au înlocuit pe nedrept această denumire prin aceea de „Teorema lui Tihonov". Dar lucrările publicate ulterior de matematicieni de seamă din țară și străinătate au restabilit omului de știință român paternitatea care-i fusese trecută sub tăcere.

Profesorul Gabriel Sudan a dat primul exemplu de funcție recursivă care nu este primitiv recursivă, descoperire importantă atribuită pe nedrept matematicianului Ackermann...

Și exemplele s-ar putea înmulți, dar cred că sînt suficiente pentru ceea ce ne-am propus acum.

— Am enumerat pînă acum cîteva cazuri doar de priorități românești pe plan mondial care au întîmpinat sau continuă să întîmpine greutăți în recunoașterea lor internațională.

Și cu toate acestea inventarul contribuțiilor românești de valoare mondială este departe de a fi încheiat.

— O primă și necesară precizare. Am impresia că, stăruind numai asupra priorităților științifice românești în a căror recunoaștere s-au întîmpinat dificultăți, riscăm să trecem în umbră o serie de alte remarcabile realizări. Să dăm pe scurt, foarte pe scurt căci spațiul și direcția principală a discuției noastre nu ne-o îngăduie altfel, cîteva exemple. Mai exact o enumerare care ar putea constitui subiectul unor preocupări viitoare de amplă profunzime.

Între contribuțiile românești fundamentale din domeniul științelor naturii și ale științelor tehnice aș aminti pe cele ale lui Em. Racoviță — biologie; Victor Babeș — microbiologie ; C.I. Parhon — endocrinologie ; cibernetică — Odobleja, Danielopolu ; construcții — Anghel Saligny ; aviație — Traian Vuia, Aurel Vlaicu, H. Coandă, Elie Carafoli, Caius Iacob ; astronomie — Spiru Haret ș.a.

În tehnologie sînt cu totul remarcabile, între altele, și contribuțiile românești : procedeul Edeleanu, generatorul de abur Vuia, betonul prefabricat (Anghel Saligny), automobilul aerodinamic (A. Persu) ș.a.

În sfîrșit, printre descoperirile și invențiile prioritare pe plan mondial se numără : insulina (N. Paulescu), telefonia multiplă (A. Maior), analiza nodală (Paul Dimo), avionul cu reacție (H. Coandă), aplicarea cinematografiei în cercetarea științifică (dr. Gh. Marinescu) și încă multe altele.

Sînt realizări notabile, contribuții ale poporului român la schimbul mondial de valori, la progresul cunoașterii umane pe care, indiferent dacă vor sau nu, nimeni nu le poate nega. Esențial ni se pare tocmai faptul că poporul român își aduce o strălucită contribuție la dezvoltarea științei, că se afirmă pe zi ce trece tot mai viguros în acest extraordinar efort de cunoaștere și stăpînire a naturii și tainelor sale.

Pentru ca această contribuție să fie cît mai bine cunoscută sînt create toate condițiile necesare. Istoria științelor este un domeniu care se bucură de o frumoasă tradiție în România. În limba română sau în limbi de circulație internațională apar numeroase articole, studii și lucrări în care sînt relevate contribuțiile științifice românești din toate domeniile și din toate timpurile. Academia R.S. România are chiar o publicație cu acest profil, în limbi de circulație internațională. Revista se numește „Noesis" și a ajuns la al 8-lea tom.

De asemenea, multe dintre publicațiile Academiei, în care se tipăresc contribuțiile originale românești, apar în limbi de circulație.

Dacă vreți, recunoașterea pe plan mondial a preocupărilor noastre pentru cercetările în domeniul istoriei științelor este atestată, într-un fel, și de faptul că România a fost preferată să găzduiască cel de-al XVI-lea Congres internațional de istoria științei.

Interviu realizat de
ALEXANDRU DOBRE

Dragoste în floare

zi de zi corectăm, draga mea, spaltul vieții
îmbrăcați în mantaua aceluiași cer
singele nostru freacă pereții
abatorului actualității stingher

ne ajutăm să murim mai devreme, se pare,
verbele mușcă și sfîșie blînd
în palmele noastre sînt în floare
cuiele dragostei frumos luminînd

o bibliotecă am scris, draga mea, împreună
în aer sînt cuvintele noastre de aer
latră, se împung, sună
coperțile lor sînt un vaer

unul fără celălalt, de disperare
am muri retezați,
asemeni copacilor, draga mea
de aceea în sicriul odăii cu franjuri rare
alergăm să ne ucidem cu mîinile noastre
și se va putea

Declarația omului comun

în fiecare zi, la 7 fix,
pornesc în căutarea adevărului
în prealabil
îmi pun o cămașă curată,
ghete bine lustruite
iar membrii familiei
îmi piaptănă coama
în general compromițătoare,
pînă pun primul picior în stradă

peste zi
nu fac altceva decît ceilalți
adică mă arunc peste ea
ca un palton
sub care vrei să prinzi
prepelița deșertului

firește că ea zboară
întotdeauna cu o clipă mai devreme

sînt un vînător destoinic
și am sărutat de multe ori
culcușul cald al viețuitoarelor

nu mă plîng niciodată
incapabil să-mi fac garaj
din secretele altora

la 5 fix – five o'clock –
mă întorc frînt de oboseală
și bine dispus să o iau de la cap

Natura mi-a dat o sănătate de fier

LUCIAN AVRAMESCU

Baladă

Aveai trup de aer
şi te respiram,
soarele-n privire
eu ţi-l căutam.

Tremurau in juru-mi
anotimpuri reci
ce-aşteptau ca, totuşi,
vara mea, să treci.

Te-mbrăcai in muzici
scurse in ţărînă.
Şi rugai lumina-n
vorbe să rămînă.

Caută prin ochiul
ars de univers,
caută plecarea
care nu s-a ştersl

Pune-n-ntr-o săgeată
şi dă-i drumu-n vint,
şi-ai să vezi cum trece
lumea in cuvint.

Nu-ţi pleca privirea
sub vocale seci.
Fruntea mea e, poate,
una din poteci

Care-ţi poartă ochiul
cel inlăcrimat.
Aveai trup de aer,
şi te-am respirat.

DAN ROTARU

Despre poeţi

Nu, poeţii nu sint oameni frumoşi !
Trupul lor e un fel de pendul delicat
măsurind veşnicia ;
sint gheboşi,
dromadere ciudate
ducind in spinare istoria,
au oase de pasăre,
intr-un lan de grîu
mîinile lor pot fi confundate
cu spicele.

Ştiu graiul săminţei,
stau de vorbă cu norii ;
vorbesc despre ceilalţi ca despre sine,
despre sine ca despre ceilalţi.
Nu, poeţii nu sint oameni frumoşi !
Dar dimineaţa, cînd vin ei de la lucru,
spălînd cu lumină ţărîna nesomnului,
pe ştergare rămîne adînc imprimat
chipul însingerat al umanităţii.

HORIA BĂDESCU

Destin

Vintul intinde capcane şi laţuri
Pe sub cireşii cu frunzele roşii.
E toamnă.

E toamnă şi Dragostea mea nu s-a copt !

Cu voia am domolit-o, am intirziat-o.
Sevele i le-am oprit in rădăcini.
Ştiu eu de ce ! Nimeni altul nu ştie.
Cine-a ştiut nu mai este.

Dar toată strădania mea nu-i o dovadă de-nţelepciune,
Ci de mindrie.
Nebunia Mindriei !

Vintul a prins frunze roşii. Cireşii
Nu le depling.
Va veni primăvara !
Va veni, va da drumul tuturor sevelor !
Va veni primăvara. Îţi voi da drumul, Dragoste !
Din colivia surisului meu
O pasăre roşie-şi va lua zborul,
Cuib îşi va face, ca o cireaşă,
'N azur. Cît mai aproape de soare.

Culegătorul
Demult pregătit-a
Şi scara şi coşul, şi mîna şi buzele.

O, vechi preziceri ! O, Mindrie !

Ce păcat ! Cînd voi fi
Destul de-nţeleaptă,
Nu voi mai fi
Destul de tînără.

CAROLINA ILICA

P. Ispas

Arhiva sentimentală

Luna de Jos

Se uita la mine cu ochii lui albaştri, limpezi şi adînci. Începusem să-i cunosc de acum zîmbetul ironic declanşat parcă de un resort ori de cîte ori deschideai gura să spui ceva, pîndindu-te cu o sclipire ironică, pentru a te arunca cu o singură vorbă, cu un gest, cu un zîmbet, în prăpastia ridicolului.

– Tovarăşe Mazilu... Şi atunci a zîmbit aşa cum numai el ştia s-o facă, cald, prietenos, încurajator, dar peste toate astea atît de involuntar ironic... Involuntar? De cîte ori nu m-am îndoit în cei aproape 30 de ani de prietenie de acest „involuntar"! De cîte ori nu mă simţeam ridiculizat de privirea lui cu toate că vorbele spuneau cu totul altceva...

Cînd am venit în redacţie, Ion Mihăileanu m-a chemat în biroul lui. Dacă îmi aduc bine aminte, mai erau de faţă tovarăşa Edroiu, redactor şef adjunct, şi Cornel Răducanu. Mă simţeam mic şi neînsemnat cu toate că în mine nutream o mare ambiţie „să le arăt eu ce pot". A fost un moment ceva cam lung de tăcere în care m-am simţit făcut bucăţele de privirile lor, demontat din toate resorturile, întors pe toate feţele...

– Ni s-a recomandat să te numim şef de secţie la propagandă. Dumneata ce părere ai?

Mihăileanu era sincer, aşa cum a fost toată viaţa. Dar eu am crezut că rîde de mine. Şi atunci, în clipa aceea, m-a durut. M-am ridicat să plec. Eu voiam întîi să învăţ cum se face o ştire, cum se redactează o informaţie, cum se „prelucrează" o corespondenţă şi cu vremea, dacă voi avea noroc şi „mînă", cum să scriu un reportaj. Toate acestea i le-am spus dintr-o suflare, pe un ton arţăgos, impulsiv şi foarte antipatic.

Aşa am ajuns în Secţia lui Mazilu, care acum stătea la birou, cu bărbia sprijinită în pumn şi mă privea.

– Tovarăşe Mazilu... Şi iar m-am oprit. Din privirea lui simţeam că se apropie de mine ridicolul cu toate că nu puteam să-mi explic de ce pot fi ridicol spunîndu-i că eu, cel mai bun la cursul de 6 luni la economie politică, care am luat excepţionalul cu roşu la examen explicînd temutului Rahmut teoria reproducţiei lărgite a lui Marx şi completările aduse de Lenin, vreau să scriu un reportaj.

– Prietene, spune ce-ai pe inimă.

Şi fără nici o legătură m-am trezit vorbind.

– La examene Rahmut m-a pus să reproduc şi să explic tabelele lui Marx, completările aduse de Lenin, ştii chestia cu capitalul variabil, mi-a spus excepţional şi m-a întrebat ce a spus Roza Luxemburg despre tabelele lui Lenin.

– Şi?

– N-am ştiut.

– Formidabil. N-ai ştiut ce-a spus Roza Luxemburg despre tabelele lui Lenin?

– Nu.

– Foarte bine. Atunci iei mata o delegaţie, bani să-ţi ajungă 3–4 zile, te duci la Luna de Jos, te documentezi, scrii un reportaj, iar la înapoiere, treci pe la biblioteca din Cluj, cauţi scrierile Rozei Luxemburg, vezi rapid ce-a spus despre tabelele lui Lenin, aduci reportajul şi-ţi faci bagajul să pleci în Dobrogea.

Luna de Jos. De unde m-a lăsat RATA pînă la sediul colectivei am mers destul de mult. Era cald, transpiram, praful îl simţeam lipit peste tot, pe faţă, pe pleoape, se strecura pe sub gulerul cămăşii prelingîndu-se odată cu sudoarea pe spate şi piept, şi drumul nu se mai termina şi soarele ardea, şi praf, praf, praf, care se lipea de tine, şi întrebările pe care voiam să le pun preşedintelui şi la care mă gîndisem atît, le cizelasem, le titirisisem cu grijă, se amestecaseră, se făcuseră un fel de talmeş-balmeş din care nu se mai putea lega nimic, nici măcar o frîntură de idee, singurul lucru mai coerent care-mi bîzîia prin minte era exemplul lui Boris Polevoi, nu exemplul ci teoria lui, adică să nu scrii în timp ce vorbeşti cu eroul, să notezi pe o cutie de ţigări, dacă se poate Kazbec că e mai mare, dar de unde să iau Kazbec şi dacă nu a spus Boris Polevoi toate astea? şi aş fi vrut apă, gura îmi era plină de noroi lipicios, acum...

– Dar dumneavoastră pe cine căutaţi?

(Continuare în pag. 143)

Dicționar

■ **AUTOCONDUCEREA MUNCITOREASCĂ**, principiu de bază al noului mecanism economico-financiar, reprezintă o metodă de conducere colectivă, pe bază de plan, a activității economico-sociale ; această metodă, instituționalizată în toate domeniile de activitate, la toate nivelurile, de la întreprinderi și pînă la ansamblul economiei noastre naționale marchează, în dialectica procesului de maturizare și perfecționare a democrației socialiste, o treaptă superioară, caracterizată prin participarea directă, nemijlocită a tuturor oamenilor muncii la elaborarea și înfăptuirea deciziilor, la soluționarea problemelor care confruntă colectivele din care fac parte. Sistemul autoconducerii muncitorești este astfel conceput încît extinderea autonomiei funcționale a fiecărei unități economico-sociale și administrativ-teritoriale în planificarea și conducerea propriei activități să se încadreze armonios în exigențele conducerii de ansamblu a societății, pe baza planului național unic.

■ **AUTOGESTIUNEA ECONOMICO-FINANCIARĂ** — principiu de funcționare a unităților economico-sociale și administrativ-teritoriale în condițiile noului mecanism economico-financiar — se află într-o indisolubilă legătură cu autoconducerea muncitorească, exprimînd exigențele de natură economică și financiară care decurg din aplicarea acesteia. Funcționarea în regim de autogestiune presupune ca fiecare unitate să-și asume responsabilitatea deplină în ceea ce privește desfășurarea circuitului economic, în toate stadiile lui, respectiv a aprovizionării, producției și desfacerii, astfel încît să se asigure recuperarea integrală, din veniturile obținute pe seama efortului propriu, a cheltuielilor efectuate, precum și obținerea unui beneficiu maxim. Introducerea autogestiunii economico-financiare orientează preocupările colectivelor de muncă în direcția gospodăririi cu maximum de eficiență a resurselor umane, materiale și financiare încredințate spre administrare, valorificarea largă a potențialului de gîndire și creație tehnico-științifică a oamenilor muncii, creșterea inițiativei și răspunderii în elaborarea planurilor proprii de dezvoltare economico-socială, astfel încît producția fizică și netă să fie realizate integral, iar indicatorii de eficiență să se încadreze în normativele stabilite.

■ **AUTOFINANȚAREA** reprezintă forma specifică în care principiul autogestiunii se aplică în activitatea financiară, astfel încît corelațiile echilibrului financiar să fie respectate la nivelul tuturor verigilor și compartimentelor economiei naționale. În condițiile autofinanțării, fiecare unitate își conduce activitatea financiară pe baza unui buget echilibrat de venituri și cheltuieli și are la dispoziție o serie de fonduri proprii, care nu se mai formează prin alocare de la nivel central sau departamental, ci se scindează direct din producția netă obținută ; se constituie astfel în directă dependență de rezultatele financiare și de rentabilitatea activității desfășurate, fondul de dezvoltare economică, fondul mijloacelor circulante, fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social, fondul pentru acțiuni sociale și fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii. Dispunînd de o autonomie sporită în administrarea acestor fonduri, întreprinderile au implicit capacitatea de a le folosi ca pîrghii de lărgire și impulsionare a activității productive și de cointeresare materială a oamenilor muncii.

■ **PRODUCȚIA NETĂ** constituie un indicator de bază în planificarea și analiza activității economico-financiare : ea se determină prin scăderea din producția globală a cheltuielilor materiale și exprimă valoarea nou-creată în activitatea productivă. Prin conținutul și modul său de calcul, producția netă are nu numai capacitatea de a exprima contribuția proprie adusă de fiecare întreprindere la crearea venitului național, ci posedă totodată și atributele unei pîrghii de cointeresare. Astfel, în cadrul noului mecanism economico-financiar, realizarea nivelului planificat al producției nete, prin încadrarea în cheltuielile materiale normate, condiționează atît eliberarea integrală a fondului de retribuire, cît și acordarea celorlalte stimulente materiale — în primul rînd a participării la beneficii ; or, îndeplinirea planului la producția netă presupune, din partea tuturor oamenilor muncii, eforturi susținute pentru reducerea cheltuielilor materiale, prin economisirea și valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei, precum și prin folosirea completă, cu înalt randament, a capacității de producție, deci prin acțiunea unor factori calitativi, care concură la sporirea pe cale intensivă a venitului național.

■ **PRODUCȚIA FIZICĂ**, indicator de bază în planificarea și analiza activității economice, exprimă rezultatele muncii productive măsurate în unități naturale (bucăți, metri, tone, kWh etc.) sau natural-convenționale (tone combustibil convențional de 7 000 kcal/kg, vagoane convenționale pe două osii, tractoare convenționale de 15 CP), deci în unitățile cele mai apropiate de forma materială, concretă a produselor, de caracteristicile valorii lor de întrebuințare. Utilizarea producției fizice în planificarea și analiza activității economice presupune definirea prealabilă a nomenclatorului produselor al căror volum urmează a fi dimensionat, precum și adoptarea unității (unităților) de măsură adecvate, capabile să exprime cît mai exact caracteristicile fiecărui gen de valori de întrebuințare. Un rol deosebit de important în promovarea producției fizice revine acțiu-

nii de tipizare a produselor ; aceasta permite concretizarea nomenclatorului de fabricație și eliminarea diversificării excesive a sorto-tipo-dimensiunilor, ducînd la creșterea gradului de nominalizare a producției pe sortimente și grupe omogene.

■ **RENTABILITATEA**, formă fundamentală a eficienței economice, exprimă cerința obiectivă, impusă de legea valorii, ca la nivelul economiei naționale, al fiecărei ramuri, subramuri sau unități, precum și al fiecărui produs în parte, să se asigure încadrarea timpului de muncă efectiv consumat în limita nivelului socialmente necesar precum și obținerea unui venit net, situație ce corespunde unei activități economice rentabile.

În condițiile actualei etape de dezvoltare a României, eficiența de ansamblu a economiei naționale trebuie, în mod necesar, să fie rezultatul funcționării rentabile a tuturor unităților și ramurilor sale, impunîndu-se eliminarea oricărei activități cu pierderi. Căile de acțiune în această direcție sînt multiple, concretizîndu-se fie în măsuri de rentabilizare a unităților sub-

al noului mecanism economico-financiar

venționate încă de la bugetul de stat, fie în reprofilarea și orientarea lor către crearea de produse rentabile, fie — în lipsa oricăror posibilități de redresare — în închiderea lor și trecerea personalului la alte locuri de muncă.

■ **PARTICIPAREA OAMENILOR MUNCII LA REALIZAREA PRODUCȚIEI ȘI A BENEFICIILOR ȘI LA ÎMPĂRȚIREA BENEFICIILOR** reprezintă o nouă și deosebit de eficientă pîrghie de cointeresare individuală a oamenilor muncii, prin constituirea, din producția netă, a unui fond special destinat acestui scop. Acordarea acestui important stimulent material nu poate avea loc decît în condițiile în care activitatea întreprinderilor a fost rentabilă, realizîndu-se integral producția fizică, producția netă și beneficiile planificate. În afara unei părți de pînă la 3 la sută din beneficiul planificat, pentru constituirea fondului respectiv se alocă pînă la 25 la sută din beneficiile rezultate peste plan ca urmare a reducerii cheltuielilor de producție, o cotă de pînă la 14 la sută din depășirea producției nete și de pînă la 8 la sută din beneficiile peste plan obținute pe alte căi. De asemenea, din beneficiile suplimentare realizate prin depășirea exportului se alocă o cotă de pînă la 10 la sută. Rezultă că modul de constituire a fondului de participare la beneficii orientează eforturile oamenilor muncii către direcțiile esențiale ale sporirii eficienței economice, către accentuarea laturilor intensive, calitative, ale întregii activități.

■ **BUGETUL DE VENITURI ȘI CHELTUIELI** constituie instrumentul principal de aplicare în practică a principiului autogestiunii economico-financiare a unităților economico-sociale și administrativ-teritoriale. Construit într-o structură de tip balanță, bugetul de venituri și cheltuieli cuprinde veniturile fiecărei unități, evidențiate pe surse de proveniență, cheltuielile defalcate pe destinații, rezultatele financiare — calculate ca diferență între venituri și cheltuieli — fondurile proprii ale unității respective, creditele bancare primite, precum și vărsămintele la bugetul de stat.

■ **NIVELURILE ORIENTATIVE ȘI NORMATIVELE DE PLAN** îndeplinesc, în condițiile noului mecanism economico-financiar, rolul unui important instrument de planificare. Nivelurile orientative au rolul de a prestabili limitele în care trebuie să se încadreze indicatorii cantitativi — fizici și valorici — propuși de diferitele verigi ale economiei naționale (întreprinderi și centrale, unități administrativ-teritoriale, ministere și ramuri de activitate) în procesul fundamentării planului național unic în cele trei profiluri — departamental, de ramură și teritorial. Ele se exprimă în cifre absolute și se prezintă ca limite minime pentru producția fizică și valorică, precum și pentru export, și ca limite maxime pentru investiții și import.

În ceea ce privește normativele de plan, acestea dimensionează nivelul de eficiență socialmente necesar în gospodărirea diferitelor categorii de resurse cu destinație productivă (fondurile fixe, forța de muncă, materiile prime, materialele, combustibilii și energia) și se prezintă fie ca limite minime ale rezultatelor obținute la fiecare unitate de resurse consumate (randamentul fondurilor fixe, productivitatea muncii, gradul de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei), fie ca limite maxime ale consumurilor de resurse la unitatea de efect util (consumuri specifice, cheltuieli materiale la 1 000 lei producție marfă, norme de timp de muncă pe produs etc).

■ **ECHILIBRUL VALUTAR** îndeplinește, în condițiile actuale, rolul unei corelații de bază a echilibrului economic general, exprimînd concordanța — menținută și reglată cu ajutorul balanței de plăți externe — între volumul încasărilor și al plăților în valută la nivelul economiei naționale. Asigurarea echilibrului valutar condiționează întărirea independenței economice și politice a țării. Acest obiectiv al politicii partidului se realizează prin stimularea exportului de produse competitive pe piața internațională și prin reducerea la strictul necesar a importurilor — care devin tot mai costisitoare. Prin devansarea importurilor de către exporturi se urmărește obținerea resurselor valutare destinate achitării importului, precum și rambursarea creditelor scadente.

HORAȚIU DRAGOMIRESCU

Dicționar al noului mecanism economico-financiar

■ **AUTOCONDUCEREA MUNCITOREASCĂ**, principiu de bază al noului mecanism economico-financiar, reprezintă o metodă de conducere colectivă, pe bază de plan, a activității economico-sociale ; această metodă, instituționalizată în toate domeniile de activitate, la toate nivelurile, de la întreprinderi și pînă la ansamblul economiei noastre naționale marchează, în dialectica procesului de maturizare și perfecționare a democrației socialiste, o treaptă superioară, caracterizată prin participarea directă, nemijlocită a tuturor oamenilor muncii la elaborarea și înfăptuirea deciziilor, la soluționarea problemelor care confruntă colectivele din care fac parte. Sistemul autoconducerii muncitorești este astfel conceput încît extinderea autonomiei funcționale a fiecărei unități economico-sociale și administrativ-teritoriale în planificarea și conducerea propriei activități să se încadreze armonios în exigențele conducerii de ansamblu a societății, pe baza planului național unic.

■ **AUTOGESTIUNEA ECONOMICO-FINANCIARĂ** — principiu de funcționare a unităților economico-sociale și administrativ-teritoriale în condițiile noului mecanism economico-financiar — se află într-o indisolubilă legătură cu autoconducerea muncitorească, exprimînd exigențele de natură economică și financiară care decurg din aplicarea acesteia. Funcționarea în regim de autogestiune presupune ca fiecare unitate să-și asume responsabilitatea deplină în ceea ce privește desfășurarea circuitului economic, în toate stadiile lui, respectiv a aprovizionării, producției și desfacerii, astfel încît să se asigure recuperarea integrală, din veniturile obținute pe seama efortului propriu, a cheltuielilor efectuate, precum și obținerea unui beneficiu maxim. Introducerea autogestiunii economico-financiare orientează preocupările colectivelor de muncă în direcția gospodăririi cu maximum de eficiență a resurselor umane, materiale și financiare încredințate spre administrare, valorificarea largă a potențialului de gîndire și creație tehnico-științifică a oamenilor muncii, creșterea inițiativei și răspunderii în elaborarea planurilor proprii de dezvoltare economico-socială, astfel încît producția fizică și netă să fie realizate integral, iar indicatorii de eficiență să se încadreze în normativele stabilite.

■ **AUTOFINANȚAREA** reprezintă forma specifică în care principiul autogestiunii se aplică în activitatea financiară, astfel încît corelațiile echilibrului financiar să fie respectate la nivelul tuturor verigilor și compartimentelor economiei naționale. În condițiile autofinanțării, fiecare unitate își conduce activitatea financiară pe baza unui buget echilibrat de venituri și cheltuieli și are la dispoziție o serie de fonduri proprii, care nu se mai formează prin alocare de la nivel central sau departamental, ci se scindează direct din producția netă obținută ; se constituie astfel în directă dependență de rezultatele financiare și de rentabilitatea activității desfășurate, fondul de dezvoltare economică, fondul mijloacelor circulante, fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social, fondul pentru acțiuni sociale și fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii. Dispunînd de o autonomie sporită în administrarea acestor fonduri, întreprinderile au implicit capacitatea de a le folosi ca pîrghii de lărgire și impulsionare a activității productive și de cointeresare materială a oamenilor muncii.

■ **PRODUCȚIA NETĂ** constituie un indicator de bază în planificarea și analiza activității economico-financiare : ea se determină prin scăderea din producția globală a cheltuielilor materiale și exprimă valoarea nou-creată în activitatea productivă. Prin conținutul și modul său de calcul, producția netă are nu numai capacitatea de a exprima contribuția proprie adusă de fiecare întreprindere la crearea venitului național, ci posedă totodată și atributele unei pîrghii de cointeresare. Astfel, în cadrul noului mecanism economico-financiar, realizarea nivelului planificat al producției nete, prin încadrarea în cheltuielile materiale normate, condiționează atît eliberarea integrală a fondului de retribuire, cît și acordarea celorlalte stimulente materiale — în primul rînd a participării la beneficii ; or, îndeplinirea planului la producția netă presupune, din partea tuturor oamenilor muncii, eforturi susținute pentru reducerea cheltuielilor materiale, prin economisirea și valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei, precum și prin folosirea completă, cu înalt randament, a capacității de producție, deci prin acțiunea unor factori calitativi, care concură la sporirea pe cale intensivă a venitului național.

■ **PRODUCȚIA FIZICĂ**, indicator de bază în planificarea și analiza activității economice, exprimă rezultatele muncii productive măsurate în unități naturale (bucăți, metri, tone, kWh etc.) sau natural-convenționale (tone combustibil convențional de 7 000 kcal/kg, vagoane convenționale pe două osii, tractoare convenționale de 15 CP), deci în unitățile cele mai apropiate de forma materială, concretă a produselor, de caracteristicile valorii lor de întrebuințare. Utilizarea producției fizice în planificarea și analiza activității economice presupune definirea prealabilă a nomenclatorului produselor al căror volum urmează a fi dimensionat, precum și adoptarea unității (unităților) de măsură adecvate, capabile să exprime cît mai exact caracteristicile fiecărui gen de valori de întrebuințare. Un rol deosebit de important în promovarea producției fizice revine acțiunii de tipizare a produselor : aceasta permite concretizarea nomenclatorului de fabricație și eliminarea diversificării excesive a sorto-tipo-dimensiunilor, ducînd la creșterea gradului de nomenclatorizare a producției pe sortimente și grupe omogene.

■ **RENTABILITATEA**, formă fundamentală a eficienței economice, exprimă cerința obiectivă, impusă de legea valorii, ca la nivelul economiei naționale, al fiecărei ramuri, subramuri sau unități, precum și al fiecărui produs în parte, să se asigure încadrarea timpului de muncă efectiv consumat în limita nivelului socialmente necesar precum și obținerea unui venit net, situație ce corespunde unei activități economice rentabile.

În condițiile actualei etape de dezvoltare a României, eficiența de ansamblu a economiei naționale trebuie, în mod necesar, să fie rezultatul funcționării rentabile a tuturor unităților și ramurilor sale, impunîndu-se eliminarea oricărei activități cu pierderi. Căile de acțiune în această direcție sînt multiple, concretizîndu-se fie în măsuri de rentabilizare a unităților subvenționate încă de la bugetul de stat, fie în reprofilarea și orientarea lor către crearea de produse rentabile, fie — în lipsa oricăror posibilități de redresare — în închiderea lor și trecerea personalului la alte locuri de muncă.

■ **PARTICIPAREA OAMENILOR MUNCII LA REALIZAREA PRODUCȚIEI ȘI A BENEFICIILOR ȘI LA ÎMPĂRȚIREA BENEFICIILOR** reprezintă o nouă și deosebit de eficientă pîrghie de cointeresare individuală a oamenilor muncii, prin constituirea, din producția netă, a unui fond special destinat acestui scop. Acordarea acestui important stimulent material nu poate avea loc decît în condițiile în care activitatea întreprinderilor a fost rentabilă, realizîndu-se integral producția fizică, producția netă și beneficiile planificate. În afara unei părți de pînă la 3 la sută din beneficiul planificat, pentru constituirea fondului respectiv se alocă pînă la 25 la sută din beneficiile rezultate peste plan ca urmare a reducerii cheltuielilor de producție, o cotă de pînă la 14 la sută din depășirea producției nete și de pînă la 8 la sută din beneficiile peste plan obținute pe alte căi. De asemenea, din beneficiile suplimentare realizate prin depășirea exportului se alocă o cotă de pînă la 10 la sută. Rezultă că modul de constituire a fondului de participare la beneficii orientează eforturile oamenilor muncii către direcțiile esențiale ale sporirii eficienței economice, către accentuarea laturilor intensive, calitative, ale întregii activități.

■ **BUGETUL DE VENITURI ȘI CHELTUIELI** constituie instrumentul principal de aplicare în practică a principiului autogestiunii economico-financiare a unităților economico-sociale și administrativ-teritoriale. Construit într-o structură de tip balanță, bugetul de venituri și cheltuieli cuprinde veniturile fiecărei unități, evidențiate pe surse de proveniență, cheltuielile defalcate pe destinații, rezultatele financiare — calculate ca diferență între venituri și cheltuieli — fondurile proprii ale unității respective, creditele bancare primite, precum și vărsămintele la bugetul de stat.

■ **NIVELURILE ORIENTATIVE ȘI NORMATIVELE DE PLAN** îndeplinesc, în condițiile noului mecanism economico-financiar, rolul unui important instrument de planificare. Nivelurile orientative au rolul de a prestabili limitele în care trebuie să se încadreze indicatorii cantitativi — fizici și valorici — propuși de diferitele verigi ale economiei naționale (întreprinderi și centrale, unități administrativ-teritoriale, ministere și ramuri de activitate) în procesul fundamentării planului național unic în cele trei profiluri — departamental, de ramură și teritorial. Ele se exprimă în cifre absolute și se prezintă ca limite minime pentru producția fizică și valorică, precum și pentru export, și ca limite maxime pentru investiții și import.

În ceea ce privește normativele de plan, acestea dimensionează nivelul de eficiență socialmente necesar în gospodărirea diferitelor categorii de resurse cu destinație productivă (fondurile fixe, forța de muncă, materiile prime, materialele, combustibilii și energia) și se prezintă fie ca limite minime ale rezultatelor obținute la fiecare unitate de resurse consumate (randamentul fondurilor fixe, productivitatea muncii, gradul de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei), fie ca limite maxime ale consumurilor de resurse la unitatea de efect util (consumuri specifice, cheltuieli materiale la 1 000 lei producție marfă, norme de timp de muncă pe produs etc).

■ **ECHILIBRUL VALUTAR** îndeplinește, în condițiile actuale, rolul unei corelații de bază a echilibrului economic general, exprimînd concordanța — menținută și reglată cu ajutorul balanței de plăți externe — între volumul încasărilor și al plăților în valută la nivelul economiei naționale. Asigurarea echilibrului valutar condiționează întărirea independenței economice și politice a țării. Acest obiectiv al politicii partidului se realizează prin stimularea exportului de produse competitive pe piața internațională și prin reducerea la strictul necesar a importurilor — care devin tot mai costisitoare. Prin devansarea importurilor de către exporturi se urmărește obținerea resurselor valutare destinate achitării importului, precum și rambursarea creditelor scadente.

HORAȚIU DRAGOMIRESCU

Bogdan Matei:

Sînt un adept al reluărilor continue

Bogdan Matei s-a născut în 1954, în Bucureşti. Absolvent al Institutului de arte plastice „N. Grigorescu" din Bucureşti, Secţia Pictură, promoţia 1978. Din 1979 participă la toate expoziţiile de stat, colective şi de grup. Expoziţii personale : Bucureşti (1974, 1975, 1978). Ia parte la tabăra de pictură şi grafică Galaţi 1979. Bursă U.A.P. pentru pictură, 1980. Premii : 1976 — Paris — Medalia de argint la Salonul anual ; 1978 — Bucureşti, Premiul U.A.S.C.R. în cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României", ediţia I ; 1977 — Medalia de argint la al 9-lea Concurs internaţional al Academiei internaţionale din Paris ; 1979 — Bruxelles, Medalia de aur a Academiei europene de arte frumoase ; 1980 — New York, Medalia de argint aurit a Expoziţiei internaţionale de artă contemporană. Lucrări în colecţii de stat şi particulare din România, Iugoslavia, Franţa, Olanda, S.U.A.

— Bogdan Matei, din vara lui 1979 cînd ai participat la tabăra de creaţie de la Galaţi, au trecut aproape doi ani. Totuşi, cea mai recentă serie din lucrările tale are ca temă şantierul naval...

— Am strîns mult material documentar la Galaţi şi, schiţele şi notaţiile realizate acolo, mi-au folosit şi îmi folosesc în continuare. M-a impresionat monumentalitatea colosilor de metal din şantierul naval, anatomia în oţel pe care o alcătuieşte armătura lor interioară realizată, firesc, conform unor calcule şi raporturi precise, menite să-i asigure rezistenţa. Or, aceste raporturi fiind funcţionale, matematic proporţionate, sînt implicit şi frumoase. Şantierul mi-a sugerat astfel nu numai subiectul unor lucrări, dar şi aspectul plastic al compoziţiei. Nu am făcut decît să reiau, practic, desenul structurilor inginereşti ale vaselor în numeroase variante, interpretîndu-le, apoi, treptat. Cred că roadele unei tabere de creaţie se desluşesc încă multă vreme după închiderea ei. Privind expoziţiile colective ulterioare taberei de la Galaţi mi-am dat seama că şi ceilalţi colegi au folosit din plin documentarea întreprinsă acolo.

— Pictezi în ulei, pe carton şi pînză, întrebuinţezi colajul iar unele din lucrările tale mai recente — între care cele medaliate la Paris şi New York — sînt realizate pe hîrtie. Acorzi întotdeauna tehnicii o atenţie specială ?

— Ţin foarte mult la calitatea suprafeţei picturale. Urmăresc ca fiecare centimetru de pictură să fie „pictat". Dintre maeştrii artei moderne admir în acest sens îndeosebi pe Braque, pe Bonnard. Am introdus colajul în spiritul reveniri-lor despre care îţi vorbeam mai înainte. În general îmi inventez tehnica pe care o consider adecvată cerinţelor mele de expresie într-un anumit moment. Cred că intervenţia pictorului în ambianţa contemporană pretinde să fie materializată pe suprafeţe mari. Dar este cu atît mai necesar — şi totodată este ceea ce-mi propun în ultima vreme — ca valorile de ordin tehnic, ce fac între altele interesul tabloului de mici dimensiuni, să fie dezvoltate pe cît posibil în lucrările mari. Artistul este, desigur, dator „să-şi stăpînească bine tehnica", aşa cum se spune, dar eu înţeleg prin asta îndeosebi a asigura omogenitatea „chimică" a tehnicii tale, a găsi calea către osmoza concepţiei şi mijloacelor materiale, a tehnicii şi ideologiei picturii, de natură să te ferească de capriciile modelor facile.

— Tablourile tale sînt şi nu sînt naturi statice sau peisaje. În ce fel ai defini replica ta faţă de legităţile acestor genuri „clasice" ?

— În măsura în care pictura este identificată cu gîndirea vizuală limitele dintre genuri încep să se şteargă. Un peisaj ca şi o natură statică sînt pînă la urmă tot atîtea „portrete" ale pictorului. Împărţirea picturii pe genuri în accepţia unor termeni de dicţionar nu mi se pare, de aceea, a mai fi valabilă. În ce mă priveşte, indiferent în ce „gen" aş lucra, încerc să aduc motivul în perimetrul gîndirii mele plastice. În expoziţia personală „Spaţii de atelier" din 1978, deschisă succesiv la galeria „Amfiteatrul artelor" şi la Teatrul Mic, cred că am reuşit să depăşesc cadrul „naturii statice". În prezent caut să redimensionez, să filtrez tradiţia genurilor pe care le abordez, păstrîndu-le, totuşi, o relativă specificitate, capacitatea de a fi „recunoscute".

— Este vorba aici şi de un mod de a-ţi investi pictura cu un surplus de accesibilitate ?

— Eu apropii problema accesibilităţii în artele vizuale în primul rînd de sfera canalelor de comunicare a informaţiei. Este o realitate verificată, din păcate, că difuziunea operei de artă plastică e mult mai restrînsă şi drept urmare impactul ei mult mai redus asupra publicului decît, să zicem, cele ale cinematografului, ale muzicii şi chiar ale cărţii. În plus, se pare că nu s-au găsit, pînă în prezent, procedee de multiplicare ale produselor artelor vizuale care să nu facă un oarecare rabat de la calitatea estetică. În al doilea rînd, accesibilitatea este o problemă a artistului şi — în aceeaşi măsură, — a privitorului. Brâncuşi spunea: „Priveşte pînă vei vedea". Ca artist, totul e deci să reuşeşti — rămînînd sincer — să obţii ca spectatorul să vadă, privind. Eu mă străduiesc să o fac.

MIHAI ISPIR

Alexandru Visarion:

Importantă este polivalența

Alexa Visarion s-a născut la 11 septembrie 1947 la Botoșani, într-o familie de ceferiști. Școala elementară o face la Focșani, Fălticeni, Botoșani. În 1964 absolvă liceul „Mihai Eminescu" din Botoșani. În 1965 intră la Regie de teatru (I.A.T.C. „I.L. Caragiale" București). Își susține examenul de diplomă în 1969 cu „Năpasta" de I.L. Caragiale. A montat spectacole la teatrele din București, Cluj-Napoca, Tg. Mureș, Botoșani, Bîrlad. Este regizor la Teatrul Giulești. În 1976 debutează ca regizor de film cu Înainte de tăcere după I.L. Caragiale, iar în 1981 realizează Înghițitorul de săbii pornind de la nuvela cu același titlu de Al. Sahia.

— Alexa Visarion, ce te consideri mai mult: regizor de teatru ori regizor de film?

— Eu încă nu știu dacă sînt regizor de teatru sau de film. Profesiunea de regizor nici nu mă interesează. Eu vreau să pun în discuție obsesiile mele, gîndurile mele care se raportează la propria conștiință, și de aceea am nevoie de o anumită piesă, un anumit scenariu pentru film, de anumite opere.

— Și, să zicem, de operă, ca gen?...

— Da, chiar mi s-a propus să pun în scenă o operă, dar încă nu știu dacă pot aduce ceva nou, în raport cu mine.

— Ce sens dai ideii de noutate? De pildă, ai pus în scenă „Năpasta" și din cîte cunoaștem pregătești și un film „Năpasta". De ce un film după ce te-ai exprimat deja printr-o montare scenică?

— Caragiale e o lume, un univers întreg. În „Năpasta" există un germene de universalitate pe care filmul îl face, cred eu, mai penetrant decît teatrul, iar ca problematică există în piesă o sferă de întrebări tipice secolului al nouăsprezecelea. Modernitatea construcției, ambiguitatea tragică se pot desăvîrși într-un film de interior important fiind un Ion care să nu evadeze în spațiu ci în „unghiurile" unei încăperi. Tot ce se întîmplă între cele trei personaje importante este o luptă acerbă între nervi și rațiune, între sînge și creier. Aparatul de filmat va arăta surda interioritate a personajelor.

— Ce te interesează în primul rînd la universul caragialian al „Năpastei"?

— Expresivitatea nopții. La Caragiale, ca și la Shakespeare, noaptea joacă foarte mult în registrele grotesc și tragic. „O noapte furtunoasă", „Păcat", „O făclie de Paști" sînt texte unde întîlnim dereglarea stărilor amorfe în timpul nopții.

— Regizorii de film din „ultimul val" s-au impus prin ceea ce au spus filmele lor, dar și prin cum au spus. Nu crezi?

— Avem cîțiva regizori buni. Am început să facem mai multe filme bune. Problema care se pune e ce valoare universală au aceste opere, cum vorbesc ele despre lume. La noi filmele bune sînt bune pentru noi.

— Este firesc, chiar dacă nu suficient.

— În plus au acuratețe, au trăsături stilistice inclusiv stil, sînt caustice ori lirice, frumoase sau voit cotidiene dar cărora le lipsește, după părerea mea, meditația. Nu înțelegi pentru ce luptă, în ce crede și ce vrea filmul. El pledează pentru o lume bună, dar în general.

— În general chiar dacă personajele și situațiile sînt impregnate de cotidian?

— În majoritatea lor filmele noastre descriu universul uman, situațiile, relațiile sociale, dar nu pătrund în acel punct de taină din care reverberează sensuri multiple. Cînd dorești ceva și reușești să obții, e atît de „clar", de „arătat" că nu mai urmărim decît întîmplarea, fără să suportăm un „șoc" ideatic.

— Ce propui?

— Cred că trebuie să facem un efort extraordinar să înțelegem și să acceptăm că lucrurile frumoase se nasc și din echivoc, din polisemia propunerii regizorale.

— Să ne întoarcem cu dialogul la colegii tăi de generație.

— Cei care au debutat în ultimii zece ani în film au ajuns la ora actuală să însemne o generație. O generație care are un program estetic comun. Punctul forte al acestuia îl constituie dezvăluirea adevărului prin film, eliminarea falsului și bătălia pentru un film-artă.

— Apropiindu-ne de sfîrșitul dialogului te-aș ruga să ne spui ce va însemna nou an, 1982, pentru Alexa Visarion?

— În teatru montez „Richard al III-lea" de Shakespeare la Teatrul Mic și un spectacol Caragiale la „Circle Repertory Theater" din New York unde am fost invitat în urma unei călătorii în S.U.A.. La Moscova la M.H.A.T. voi pune de asemenea în scenă un Caragiale. Trebuie să spun că în S.U.A. Caragiale nu e deloc cunoscut. Va fi deci primul Caragiale în America.

— Venind din partea unui specialist în Caragiale sigur că marele dramaturg nu va fi în nici un fel trădat. În film?

— Despre „Năpasta" am vorbit. Decupajul e aprobat urmînd să intru în filmări. Am terminat un scenariu după „Lișca" de Fănuș Neagu și Vintilă Ornaru.

— Se observă la tine o fidelitate față de autori „încercați". E și cazul lui Fănuș Neagu a cărui „Echipă de zgomote" ai montat-o la Giulești.

— Într-adevăr, mă rezum la un cerc de obsesii, de autori pe care îi cunosc mai bine.

IOAN LAZĂR

ANDO-Octavian Andronic:

Caricatura – un vehicul de idei

Octavian Andronic (ANDO) a absolvit Facultatea de filologie în 1968. A debutat cu desene umoristice în Viaţa studenţească. Este redactor la Informaţia Bucureştiului.

În cei 10 ani de la debut a publicat peste 3 000 de caricaturi în 44 de ziare şi reviste, unele din alte ţări: U.R.S.S., Franţa, Ungaria, Turcia, Polonia, Bulgaria, Iugoslavia şi Cehoslovacia.

A participat cu lucrări la diferite manifestări de gen în ţară şi peste hotare avînd pînă în prezent 4 expoziţii personale: „Nu rideţi, tovarăşi, zîmbiţi vă rog" — februarie 1978, „Ridendo castigat mores" — aprilie 1978 la Bucureşti şi iunie 1978 la Timişoara şi „Fără cuvinte" — august 1980, Costineşti.

— Ce este caricatura? Ce şansă are azi?

— M-am întrebat de multe ori care este atuul caricaturii între celelalte genuri ale plasticii. Cred că acela de a putea să vehiculeze mai mult **idei** şi mai puţin stări şi sentimente, ca în cazul picturii, de exemplu. Cu avantajul că aceste idei sînt proiectate în conştiinţa receptorului fără ostentaţie şi cu garanţia unei rezonanţe prelungite de fondul de bună dispoziţie pe care sînt înregistrate. Mi s-a întîmplat, dealtfel, nu o dată, să reuşesc a exprima în cei cîţiva cuadraţi ai unui desen ce nu reuşisem să spun prea clar într-un articol de trei pagini. De aceea, într-o caricatură ideea trebuie, cred, să fie evidentă, să nu se ascundă în spatele unor excese grafice. Claritatea ideii cere claritate în desen şi aceasta cred că este regula de la care caricatura **de presă** nu se poate sustrage. Mai există, desigur, caricatura „de şevalet", de expoziţie, dar nici acolo lucrurile n-ar trebui complicate. Din această **calitate plastică** derivă şi calitatea sa de instrument de educare socială, cu precădere a tineretului. Începînd de a fi un simplu prilej de inveselire, se dovedeşte o excelentă invitaţie la meditaţie şi, implicit, la atitudine. Prin aceste date, şansa caricaturii este deosebită. Evident, cu condiţia de a i se oferi mai des... şansa manifestării. Adică a publicării.

— Cînd şi cum ai debutat?

— Pe cînd eram student al facultăţii bucureştene de filologie. Şi în urma unui pariu cu... mine însumi. L-am cîştigat, cu un desen găzduit de paginile „Vieţii studenţeşti".

— Ridendo castigat mores?

— Am ales această denumire pentru prima mea expoziţie din două motive. Primul — pentru că aşa se numea rubrica din „Amfiteatru", unde Viorel Burlacu, un iubitor adevărat şi competent al genului, i-a lansat, prin anii '64—'68, pe mulţi caricaturişti „cu firmă" de azi. Al doilea — pentru că mi se pare că exprimă cel mai exact menirea genului: „Rizînd să îndreptăm moravurile". Mai avem încă de îndreptat şi faptul că reuşim să o facem cu zîmbetul pe buze demonstrează că sîntem mai puternici decît greşelile şi defectele noastre.

— Cîteva cuvinte despre caricatura românească la timpul prezent...

— Foarte greu de creionat o imagine exactă. Spaţiul rezervat caricaturii în presă s-a „contractat" considerabil. Unii caricaturişti s-au dedicat altor genuri, mai... lucrative. Saloanele — aşa zise naţionale — se organizează după criterii birocratice (participă doar membrii U.A.P.) şi la intervale imprevizibile. Rămîn participările la Saloane internaţionale, de unde caricaturiştii români, în special cei tineri, s-au întors cu premii.

— Ce satisfacţii ţi-a dat caricatura practicată?...

— În primul rînd aceea de a reuşi să mă exprim într-un limbaj... universal. Apoi, cele cîteva premii — premiul II la Concursul revistei „Amfiteatru", în 1966, Premiul U.A.P. la Salonul Umorului din 1976, Marele Premiu la Concursul internaţional de la Istanbul, în 1969, Premiul II la Galeria Mondială de Caricatură de la Skopije, Iugoslavia, anul trecut şi, nu demult, un premiu special la Festivalul de umor de la Aksehir, Turcia.

— Ce te mîhneşte?

— Lipsa de criterii de apreciere, care face ca atît în presă, cît şi în saloane să apară desene slabe sau pastişe care slăbesc constant şi „eficient" autoritatea genului.

— Există la noi o şcoală a caricaturii? Ce face tineretul?

— Greu de spus dacă există o şcoală. Există, desigur, tradiţii, dintre cele mai solide, dar o şcoală, nu prea cred. Caricatura creşte în grădina artelor plastice ca o... urzică toleră doar pentru motivul că, din cînd în cînd, la diverse ocazii, se poate face din ea o „ciorbă" bună. Tineretul desenează şi încearcă să publice. Reuşesc, unii prin talent — mai rar, şi alţii prin răbdare şi insistenţă.

— Planuri de viitor...

— Desenez mult, fără să-mi fac prea multe planuri. Sper ca în acest an să-mi apară primul volum de caricaturi, la Iaşi, la „Junimea". Aş vrea să deschid o nouă expoziţie cuprinzînd cîteva dintre cele 500 de desene publicate în „Informaţia" în cei peste 10 ani de cînd lucrez acolo ca redactor. Premiile, din păcate, nu se pot ...planifica!

GH. DARAGIU

Adrian Popescu:

Actul poetic presupune o angajare totală a fiinţei

Adrian Popescu s-a născut la 24 mai 1947, la Cluj-Napoca. A absolvit în 1971 cursurile Facultăţii de filologie din Cluj-Napoca. Actualmente redactor la revista Steaua. A publicat volumele : Umbria (Editura Dacia, 1971, Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor), Focul şi sărbătoarea (Editura Dacia, 1975), Cîmpiile magnetice (Editura Eminescu, 1976), Curtea Medicilor (Editura Eminescu, 1979). Are în pregătire la Editura Cartea Românească, în colecţia Hyperion, o antologie.

— Adrian Popescu, ai debutat în 1971 cu volumul Umbria **(carte care a fost distinsă cu premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor). Au urmat apoi alte cărţi de poezie :** Focul şi sărbătoarea, Cîmpiile magnetice **şi, cea mai recentă,** Curtea Medicilor, **Dacă ai începe azi un memorial al drumului tău literar, care ar fi punctul iniţial ?**

— Aş începe prin a spune că am publicat primele două poezii la rubrica **Condeie noi** a revistei **Steaua**. A urmat apoi o perioadă destul de fecundă, de emulaţie şi încercări, perioada revistei studenţeşti **„Echinox"**, publicaţie care s-a afirmat în cadrul presei studenţeşti (şi nu numai studenţeşti, căci a devenit un periodic de interes republican). A fost înfiinţată în 1969 de un grup de studenţi de la Filologie, printre care Eugen Uricaru, Petru Poantă, Peter Motzan, Dinu Flămând, Marian Papahagi şi alţii.

— Nume afirmate astăzi.

— Desigur, ei au confirmat promisiunile şi au reuşit să-şi vadă numele tipărite pe nişte cărţi de valoare, care îl reprezintă. Această perioadă a „Echinoxului" consider că a constituit o foarte bună ambianţă spirituală, un climat literar ce a impus o anumită conştiinţă a scrisului, un spirit de responsabilitate.

— Să ne întoarcem la cărţile tale. Care dintre ele consideri că ţi-ar putea defini cel mai exact şi de ce ?

— Întrebarea este destul de dificilă. De obicei se afirmă că ultimul volum conţine imaginea cea mai fidelă a autorului. Dacă ar fi să-mi numesc cărţile la care ţin cel mai mult, aş spune că placheta de debut **Umbria** îmi este şi acum apropiată în ciuda unor stîngăcii şi a unor naivităţi, probabil inerente vîrstei. Aş menţiona apoi şi **Curtea Medicilor.**

— O temă obsedantă a cărţilor tale rămîne cea a poeziei.

— Nu există poezie mare fără o angajare deplină a tuturor facultăţilor psihice, afective, intelectuale şi a vorbi despre această vocaţie înseamnă de fapt a vorbi despre tine însuţi, despre timpul tău, despre contactul fratern cu oamenii care te înconjoară şi îţi citesc versurile. Înseamnă să te depăşeşti ca ins, ca fiinţă, să-ţi construieşti un destin, să te maturizezi pe dinăuntru.

— Această construcţie interioară se explică numai prin forţa insului creator ? Ce influenţă are climatul literar ?

— Orice autor este modelat de o ambianţă culturală. Este foarte greu să existi izolat, rupt de necesarul contact sufletesc cu cei asemănători ţie. Iată de ce socotesc că discuţiile în jurul cărţilor celor mai tineri nu captează într-o măsură suficientă interesul participanţilor la mese rotunde, dezbateri, anchete literare. Cei mai tineri nu beneficiază uneori de bunăvoinţa arătată unor autori mai vîrstnici. Cred că există o foarte serioasă generaţie de scriitori, începînd cu Ion Mircea, Horia Bădescu, Dinu Flămând, Marian Papahagi, Cezar Ivănescu, Cornelia Maria Savu, Daniela Crăsnaru, Mircea Săndulescu, Lucian Avramescu, care nu sînt receptaţi la adevărata lor valoare. Am impresia că a „murit" generozitatea critică de altădată.

— Circulă în legătură cu această generaţie termenul „manierism". Se mai reproşează reprezentanţilor ei caracterul livresc al poeziei lor. Este oare atît de improprie lirismului cultura ?

— Autorii ce au debutat în jurul anilor '70 nu mai au nevoie de energia manifestă, de spiritul ofensiv de acum două decenii împotriva convenţionalismului, împotriva a tot ceea ce îndepărtează poezia de viaţă. Într-un cuvînt, nu mai e nevoie să repetăm experienţe deja încheiate. Respectul pentru cultură (inclusiv a poeziei), formarea unei conştiinţe literare aduc în mod necesar un anumit echilibru în care **senzorialul şi viziunea, faptul trăit şi proiecţiile imaginarului** converg.

„Manierismul" de care a fost „învinovăţită" generaţia noastră este tocmai această simbioză între **natură** şi **cultură.**

— Cum crezi că este apreciat aportul generaţiei tale la revigorarea poeziei în genere şi a celei patriotice îndeosebi ?

— Cred că poezia generaţiei noastre include în mod firesc şi matur patriotismul. Renunţînd la clişee şi prefabricate, tinerii imprimă acestui gen liric o nouă viaţă. Sinceritatea şi luciditatea pe care le-au adus ei în acest gen implică un spor de substanţă şi o şansă de a fi generos receptaţi de public. Este bine că nu lipseşte un filon meditativ, interogativ din acest lirism. Existînd numai într-un regim „solar", festivist, poezia patriotică poate să alunece în idilism şi contrafacere artizanală. Or, ceea ce refuză de la bun început cititorul, este tocmai versificaţia lemnă, previzibilă, precaritatea sentimentului.

IOAN ADAM

Al. Andriţoiu

Arhiva sentimentală

O seamă de amintiri

Tînăr literat, debutat de Geo Dumitrescu în paginile fostului „Almanah literar" clujean (astăzi „Steaua"), am ajuns la „Şcoala de literatură şi critică literară Mihail Eminescu" din Capitală cu teama că marele oraş mă va buimăci, deşi, pe vremea aceea, Bucureştiul nu era cu mult mai agitat decît Clujul. Încă de pe atunci, redacţia „Scînteii tineretului" ne vizita şi căuta să ne obţină colaborarea, mai ales în lumea fascinantă a reportajului, piinea cea de toate zilele a presei şi, totodată, principele ei, de ieri, de azi şi de mîine. Redacţia ziarului de tineret era pe „Academiei", la etaj, dar colaborarea o aminam din timiditate. A fost însă de buni auguri contactele cu redacţia, cu şpalturile, cu forfota de pe culoare, cu primele noastre documentări pe teren, pentru ca frumoasa patimă a gazetăriei să ne intre în sînge. Aşa că, după absolvirea mult discutatei şcoli (poreclită „Fabrică de scriitori"), nici nu ştiu cum m-am trezit un colaborator credincios al „Scînteii tineretului". Poate de unde avea redactori tineri, prietenoşi, cu condei inspirat Ion Hobana, Eugen Mandric, Radu Cosaşu, Ştefan Iureş, Nicolae Ţic, Petre Ispas şi alţii, colegi de condei şi de vise, cu care, de atunci pînă astăzi, mă salut confidenţial, cu o lumină nostalgică în privire.

Am publicat, pe atunci, în „Scînteia tineretului", reportaje, poezii, recenzii, traduceri de poezie, cronică dramatică etc. Necesităţile epocii, armonizate cu fierul gazetăresc al conducerii, ne îndrepta documentarea reportericească spre punctele cele mai fierbinţi ale actualităţii. Reţin, de pildă, că printre primele mele ieşiri în teren a fost cea de pe Valea Jiului, la minerii cărbunari. Acolo muncea ca inginer, şi colegul meu de liceu Tarcea, pe care l-am găsit repede ; la mina Aninoasa şi care mi-a făcut legătura cu unul dintre eroii muncii socialiste. Un erou al muncii socialiste era, pentru mine, un adevărat idol, iar cînd minerul m-a condus la el acasă şi m-a servit cu un pahar de ţuică, cu şuncă ardelenească şi vin de strugure hibrid (poreclit „Molan rouge"), am crezut, vorba ardeleanului, că stau la masă cu împăratul. Împăratul era însă de o simplitate tonică, aşa cum sînt toţi oamenii capabili de fapte mari.

Reţin apoi trei documentări pe şantierul hidrocentralei de la Bicaz — documentări în grup alcătuit din scriitori tineri. În prima documentare se afla şi Nicolae Labiş care, pornind spre miezul Moldovei, zicea că merge în documentare la el acasă. Ideea acelor documentări în grup aparţinea poetului Ion Brad, prietenul meu vechi şi drag de pe băncile facultăţii clujene, pe atunci activist în aparatul de propagandă al C.C. al U.T.C. Ţin minte că purta haină încheiată pînă în gît, şapcă şi cisme, cum era moda stereotipă a activiştilor din epocă. Şi era romantic, ca noi toţi. În cea de-a treia documentare eram alături de Violeta Zamfirescu, Doina Sălăjan, George Tomozei şi Haralambie Grimesscu, racolindu-l, la Bacău, pe poetul Radu Cirneci, pe atunci tînăr inginer silvic şi fiind întîmpinaţi, la baraj, de Tita Chiper şi Venera Ionescu care făceau gazetărie în redacţia ziarului de pe şantier. Am trăit atunci emoţia străpungerii ultimilor metri ai canalului de aducţiune, în uralele entuziaste ale constructorilor. După-amiază, ne-am călătorit, pe jos, pînă la cabana „Izvorul Alb", sub crestele Ceahlăului, unde am băut vin şi, concomitent cu amicul Radu Cirneci, ne-am îndrăgostit fulgerător de două rude ale cabanierului.

O altă documentare, m-a condus, împreună cu prietenul Petrică Ispas, pe ţărmul Dunării, la Vadul Oii, unde, un şantier al tinereţii se încheia într-o chermeză cîmpenească. Am trecut braţul Dunării cu bacul, într-o atmosferă de legendă îndepărtată ca-n scrierile sadoveniene despre deltă. Despre toate acestea scriam reportaje şi poezii. Nu refuzam niciodată contactul cu terenul, ci, dimpotrivă, orice ieşire în teren ne bucura, ne încinta, ne incita ca pe un fel de pornire în căutarea noastră.

Un alt şantier al tineretului, dovedit mai tîrziu a nu fi prea fructuos (Deh ! erorile epocii), ctitorea o linie

(Continuare în pag. 145)

Alexandru Piru:

Ce zici de faptul că aş fi putut deveni un bun boxer?

Criticul şi istoricul literar Alexandru Piru s-a născut la 22 august 1917 la Mărgineni — Bacău. În perioada 1936—1940, cît a urmat Facultatea de litere şi filosofie la Iaşi, l-a avut profesor pe G. Călinescu care i-a îndrumat primii paşi. În prezent Alexandru Piru este profesor doctor docent la Facultatea de limba şi literatura română a Universităţii din Bucureşti. Principalele cărţi ale sale sînt Viaţa şi opera lui Garabet Ibrăileanu, 1967 **(în care s-au contopit** Viaţa lui Garabet Ibrăileanu, 1946 **şi** Opera lui Garabet Ibrăileanu, 1959), Istoria literaturii române, I, — Perioada veche, II — Epoca modernă, 1970 **(ediţie revăzută a volumelor** Literatura română veche, 1961 **şi** Literatura română premodernă, 1964 **— din care a derivat micromonografia** Poeţii Văcăreşti, 1967), Liviu Rebreanu, 1965, Costache Negruzzi, 1966, Panorama deceniului literar românesc 1940—1950, 1968 şi Poezia românească contemporană, 1975. **Lor li se adaugă romanul** Cearta, 1969 **ca şi cîteva culegeri de articole publicate în ultimii ani sub titlul comun de** Varia.

— Se pare că trecerea anilor nu v-atinge : rămîneţi mereu la vîrsta unei maturităţi surizătoare. Nu-mi pot închipui un Alexandru Piru copil, aşa cum nu-mi pot închipui un Alexandru Piru bătrîn. Nu vreţi să ne divulgaţi ceva despre copilăria dumneavoastră ? Sau, pur şi simplu, să ne spuneţi de ce păreţi un personaj enigmatic ?

— Individul este inefabil, spune o propoziţie filosofică, orice ar zice Serban Cioculescu, deşi, ca să fiu sincer, nu ştiu nici eu de ce par impenetrabil. Poate că, deşi sociabil, m-am simţit mai totdeauna singur. Am ceva din Dominic Matei, personajul lui Mircea Eliade din **Tinereţe fără tinereţe,** minus întîmplarea că acela e un „mutant". Adevărul e că eu n-am avut copilărie şi, paradoxal, nici adolescenţă. Am fost dominat de imaginaţie, confiscat de fantezie şi de vis. Pe urmă am devenit brusc lucid, prea lucid, asta s-a petrecut, cred, în momentul cînd, terminînd facultatea, am fost încorporat militar, la 24 de ani. De atunci şi pînă azi sînt acelaşi, ceea ce vezi. În militărie am cîştigat două probe de atletism, una la 1 000 m plat şi un maraton (am parcurs echipat de campanie 23 km în 3 ore şi 20' în fugă, în teren necunoscut). Sînt un ambiţios, am o mare vitalitate, înot bine, nu m-am lăsat niciodată învins, n-am urmărit şi nu urmăresc însă succesul. N-am prea vorbit de însuşirile mele de... sportman. Ce zici de faptul că aş fi putut fi un bun boxer ? În realitate disimulez, îmi pun pe faţă o mască surizătoare, chiar cînd sînt foarte trist.

— Scrisul dumneavoastră se caracterizează de peste patruzeci de ani printr-o ţinută impecabilă. De ce nu se modifică ? De ce nu poartă urmele momentelor — istorice sau biografice — prin care treceţi?

— Nu ştiu dacă sînt impecabil, e adevărat însă că scriu extrem de controlat. Poate că aşa se explică de ce am rămas mereu neschimbat sub acest aspect. Într-adevăr, reproducînd un articol din 1939 într-o carte cu mici studii scrise la distanţă de peste trei decenii, n-am provocat impresia de discontinuitate. Cît despre accidentul biografic sau istoric, pe acesta l-am exclus permanent din scrisul meu, altfel spus, l-am transgresat.

— Duceţi — sau se spune că duceţi — o viaţă mondenă. Sînteţi mereu afabil, degajat, ca într-o vacanţă. Cînd mai aveţi timp să munciţi deoarece, judecînd după rezultate, desfăşuraţi o activitate imensă ? Cum reuşiţi să creaţi impresia că vă scrieţi opera în treacăt, fără efort ?

— **Kleider machen Leute,** spune germanul cu o vorbă care nu trebuie desigur supralicitată. În îmbrăcăminte mi-a plăcut întotdeauna decenţa, nici extravaganţa, nici umilitatea, nici morga, nici totală familiaritate. Reclamînd altora politeţea, sînt la rîndul meu politicos şi afabil, comunicativ, nu distant, monden, nu hirsut. Lucrînd după un program raţional, îmi împart bine timpul, muncesc cu toată energia pe care o am în singurătate, iar în public mă odihnesc chiar în orele de curs unde ştiu mai dinainte ce trebuie să spun, vin întotdeauna pregătit. Dacă sînt obosit, evit să afişez acest lucru de care interlocutorul sau interlocutorii mei n-au nici o vină. Prefer să stau acasă, caut ceva de citit. Nu scriu repede, dar nici încet, duc totdeauna la capăt lucrul început. Cînd lucrul mă pasionează, sînt în stare să nu mai mănînc, să nu mai dorm. Pot posti, fără nici o dificultate, una-două zile, pot veghea cu uşurinţă 30 de ore. Sînt dintre

cel care ar vrea să scrie o carte pe zi. Dar, firește, sînt și alte îndatoriri.

— În momentul de față umorul trece, se pare, printr-o criză. În aceste condiții, nu este dificil să vă faceți înțeles de către contemporani ? (mi-amintesc, de exemplu, cu cîtă lipsă de umor a fost primit romanul Cearta...) Și ce fel de relații întrețineți cu autorii pe care îi ironizați în articole ?

— Sînt de părere că trebuie să privim actuala criză de umor cu mai mult umor. S-au mai văzut asemenea crize la noi și toate au trecut. Principalul e să păstrăm umorul în sfera literaturii. Intenția mea scriind **Cearta** era să mă recreez, divertismentul n-a fost totuși lipsit de seriozitate. Voiam să dau o replică scriitorilor de tip Camil Petrescu și Anton Holban care cer femeilor imperios să-și pună problema morții și devin misoghini, dacă ele nu vor. Am fost tot atît de atacat pe cît de lăudat. Din cele vreo 30 de recenzii, 15 au fost negative și 15 pozitive, un match critic nul. Și opinia feminină a fost divizată : Ioana Teodorescu și Veronica Porumbacu pro, Miron Cardaș și Tia Șerbănescu contra. Nu m-am supărat pe nimeni, mi-am clarificat doar unele observații tipologice. Practic ironia, mă amuz, dar, întrucît critica mea se referă la cărți, nu la oameni, întrețin relații cu majoritatea scriitorilor.

— Ați terminat de curînd și ați predat Editurii Univers o istorie completă a literaturii române. Întrucît vi s-a reproșat adeseori că nu sînteți un partizan al modernității, ar fi interesant să ne explicați cum sînt tratați în această lucrare scriitorii de azi.

— Lucrarea de care vorbiți, predată Editurii Univers la finele anului trecut, este în curs de apariție. Se cheamă **Istoria literaturii române de la început pînă azi** și are 552 de pagini, plus indicele. Modern sau nemodern, voi fi primul care publică o astfel de carte, mergînd de la origini pînă în anul 1980. Am consacrat perioadei actuale (1948—1980) 70 de pagini, în vreme ce perioadei începuturilor, pînă la 1830, doar 40 de pagini. Cine mă acuză de nemodernitate se gîndește probabil că am publicat în 1977 **Istoria literaturii române de la origini pînă în 1830** de 750 de pagini, că sînt deci specialist în perioada veche, nu modernă sau contemporană. Am urmărit în ultima carte altceva, nu un studiu larg, ci o sinteză, natural, în alte dimensiuni. În ce măsură voi fi reușit, se va vedea.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

George Bălăiță:

Complexul de provincie apare cînd voința nu însoțește talentul

Prozatorul George Bălăiță s-a născut la 17 aprilie 1935 la Bacău. Timp de un an — 1954 — este student la Institutul de cultură fizică și sport din Capitală, iar apoi urmează și absolvă — licența în 1965 — Facultatea de filologie din Iași. În prezent este director al Editurii Cartea Românească. A debutat cu reportaje în ziarul Steagul roșu din Bacău în anul 1958. În 1960 i-a apărut prima schiță, în revista Luceafărul. Este autorul următoarelor cărți: Călătoria, 1964 (cuprinde schițe și povestiri), Convorbind despre Ionescu, 1967 (culegere de nuvele), Întîmplări din noaptea soarelui de lapte, 1968 (o amplă narațiune onirică), Lumea în două zile, 1973 (roman care i-a adus notorietatea și pentru care a primit, dealtfel, Premiul Uniunii Scriitorilor). În 1977 i-a apărut prima parte dintr-un roman vast, intitulat Ucenicul neascultător.

— V-ați început activitatea literară în Bacău. Există o condiție specifică a scriitorului aflat în provincie în sensul prezenței unor circumstanțe aparte ale formării ca personalitate creatoare. Dar în ceea ce privește receptarea critică ?

— Am început la Bacău ? Am trăit acolo ani îndelungați. Tot ce am scris pînă acum, acolo am scris. Prieteni, amintiri, lucruri de neuitat. O viață de om ! Am învățat și am lenevit acolo și am lucrat în mai multe locuri, între altele, 15 ani la revista **„Ateneu"**. Am prins ani buni, orice s-ar spune ! N-am plecat dintr-un anume „complex provincial". L-am avut și eu la un moment dat ? Jucăm cele cinci minute de sinceritate : eu spun că nu ! Poate nu mi s-a arătat și m-a lucrat ca un sobol în adînc. În orice caz, am făcut pe dracu-n patru să-l depășesc. Încît pot adăuga : nu l-am simțit ! Dar el există și trage înapoi, atunci cînd voința nu însoțește talentul. Pe de altă parte, oricît de sufocantă ar fi provincia, ea nu l-a putut împiedica pe Bacovia să-și scrie poezia. Atunci ! Și ea nu l-a împiedicat, azi, pe D. R. Popescu să-și scrie romanele și piesele de teatru. Cu toate diferențele de timp, loc etc., etc., se pronunță un factor comun, forța oarbă care împinge la periferie tot ce dintr-un motiv sau altul nu coagulează în „primejdiosul".

VICTOR ATANASIU

(Continuare în pag. 174)

Octavian Cotescu:

Nu cred într-un asemenea tip de interviu

S-a născut la Dorohoi, la 14 februarie 1931. A debutat în teatru cu un rol nu prea important — Petre — din Pădurea de Ostrovski, **dar avînd extraordinara şansă de a juca în acelaşi spectacol alături de** Lucia Sturdza Bulandra, Emil Botta, Ştefan Ciubotăraşu. **Odată cu ei a jucat, pentru prima dată pe o scenă profesionistă,** Ileana Predescu. **Au urmat multe, foarte multe roluri (din ce în ce mai importante!) — cam peste 100 —, printre cele favorite numărîndu-se cele din piese de** Mazilu, Cehov, Vampilov, Ecaterina Oproiu. **În film a debutat în** Dragoste lungă de-o seară, **în regia lui** Horea Popescu **şi, după cum ne-a spus însuşi Octavian Cotescu, a continuat cam cu acelaşi tip de roluri...**

Sigur, e numai un fel de a spune... cinci minute cu **Octavian Cotescu**. Din multe motive : pentru că actorul acesta excepţional este şi un om deosebit, iar dacă acceptă să stea de vorbă cu tine, nu minutele, ci orele se scurg fără să-ţi mai dai seama ; apoi, pentru că e păcat, mare păcat cînd îl prinzi pe **Octavian Cotescu** să-l laşi să-ţi scape atît de repede, să nu încerci să „scoţi" cît mai multe de la el, să nu ai ambiţia să încerci să afli cît mai multe despre el şi arta căreia i se închină.

— Aşadar, un interviu pentru **Almanah**. Să nu încerci să scoţi de la mine „curiozităţi", că nu-ţi spun. Şi nici nu-mi plac şi nici nu cred în asemenea tip de interviu. Ele par să spună tot, eventual detalii picante, şi nu rămîn în fond decît la suprafaţa cea mai neadevărată a omului, a artistului dacă vrei.

Nici măcar nu l-am putut contrazice. Eram de acord. Am tăcut cîteva clipe.

— Ce căldură ! îmi zice.

— Căldură mare !

— Şi tu vrei să faci un interviu care va fi citit pe frig, la iarnă ! Îţi dai seama ce diferenţă de dispoziţie ? De cel puţin 30 de grade.

Şi m-a privit viclean. Găsise ideea interviului !

— Vezi, noi stăm acum de vorbă şi cititorii de-abia prin decembrie vor citi ce vei scrie. Iar citor dintre neliniştile mele de acum eu şi ei nu le vom şti atunci răspunsul ?!

— Dar ce vă nelinişteşte ?

— Ce se va fi întîmplat pînă atunci cu problemele mele de pînă acum ! Iată, acum mă interesează mai mult decît orice lucrul meu, împreună cu echipa de la „Bulandra" şi sub îndrumarea regizorală a lui Alexandru Tocilescu, la două spectacole : **Cabala bigoţilor** de **Bulgakov** şi **Tartuffe** de **Molière**. Pînă în decembrie, demult vor fi ieşit premierele, mult, sper, public le va fi văzut, destule opinii vor fi apărut. Şi atunci mă întreb dacă vor fi fost înţelese gîndurile noastre de a uni aceste două spectacole pornind de la ideea că drama lui **Molière** din piesa lui **Bulgakov** a fost determinată tocmai de reprezentarea în faţa lui Ludovic al XIV-lea a piesei **Tartuffe**. Oare va fi fost înţeleasă demonstraţia artistică pe care ne-am dorit-o : de ce **Tartuffe** a putut declanşa acel conflict social devenit pentru Molière şi unul individual ? Oare decorul lui **Dan Jitianu** a ieşit atît de simplu şi, totodată, atît de sugestiv, cum promitea ? Oare costumele **Danielei Codarcea** au arătat atît de frumos şi pe scenă cum erau în schiţe ? Oare momentele inspirate ale repetiţiilor cu **Tocilescu** se vor fi convertit în două spectacole convingătoare ?

— Oare rolurile dumneavoastră...

— Oare cele două roluri ale mele — **Molière** şi **Tartuffe** — au fost ele diferenţiate şi în acelaşi timp incluse într-o unică demonstraţie în care mijloace diferite de expresie să servească acelaşi scop artistic ? Şi cel mai important : oare aceste două spectacole au fost o demonstraţie a unei nevoi colective de a crea un moment de artă autentică în viaţa noastră teatrală, spirituală ?

— Oare Institutul de artă „I. L. Caragiale" al cărui rector sînteţi...

— Oare îşi va fi ocupat, parţial cel puţin, noua clădire la care acum se lucrează ? Oare studenţii noştri actori, regizori îmi vor fi înţeles şi acceptat dorinţa ca păşind în Studioul „Cassandra", să aibă conştiinţa proprietăţii, sentimentul proprietăţii acestui loc în care ei trebuie, miraculos, să nască artă în faţa spectatorilor ? Oare gîndul meu de a face ca întîlnirea între tinerii şi atît de talentaţii noştri regizori şi studenţi să aibă loc un ceas mai devreme se va împlini ? Şi oare se vor naşte acele mari spectacole visate la Cassandra ?

Sigur, cînd vor ieşi de sub tipar întrebările mele de acum, mulţi, chiar şi cu le voi şti răspunsul. Măcar în parte. Dar ce întrebări le vor urma atunci ?

MIRUNA IONESCU

Prof. dr. Octavian Stănăşilă:

Mulţi laureaţi ai Premiului Nobel sînt elevii unor laureaţi ai Premiului Nobel

Născut în 1939, în comuna Stoeneşti, judeţul Olt, Octavian Stănăşilă este absolvent al Liceului C.F.R. Aurel Vlaicu şi al Facultăţii de matematică şi fizică din Bucureşti. În prezent este şeful catedrei de matematică II a Institutului politehnic bucureştean. Laureat al Premiului Academiei R.S.R.

— Sînteţi unul dintre cei mai cunoscuţi profesori ai politehnicii bucureştene. Matematician, şef al unei catedre de matematică, sînteţi aproape de tineri în, poate, cea mai sensibilă etapă a vieţii lor de viitori specialişti — anul I şi II de studenţie. Ce aspect ai relaţiei maturilor cu tinerii vă frămîntă ?

— Faptul că deseori se vorbeşte despre lupta între generaţii şi rareori despre colaborare şi mai ales despre ce atitudine trebuie să adopte şi tinerii şi mai puţin tinerii în vederea ei.

— Să vorbim deci — cu sinceritate — despre colaborare.

— Obligaţii există şi de o parte şi de alta. Desigur, datoriile celor cu experienţă de viaţă şi de muncă au o importanţă aparte. Rolul unui mentor este covîrşitor. Cunosc nenumărate exemple de tineri care şi-au ales o profesie pe simplul motiv că omul care-i îndruma reprezenta acea profesie. Am avut ocazia să văd că majoritatea matematicienilor valoroşi au avut nu numai profesori buni de matematică, dar, înainte de orice, nişte prezenţe umane deosebite. Mai mult, am citit undeva un lucru izbitor — mulţi dintre laureaţii Premiului Nobel sînt elevii unor laureaţi ai Premiului Nobel ! Iată teoria generaţiei spontanee spulberată. E dealtfel cunoscut că domeniile unde s-au obţinut rezultate deosebite sînt exact cele în care s-au asigurat elementele de continuitate, de tradiţie, unde s-a construit, în timp, o adevărată şcoală. Marii conducători de grupuri profesionale au creat întotdeauna veritabile **bănci de informaţii** care acordă noilor veniţi prilejul de a lărgi conţinutul acestora. Pentru un tînăr, angajat în dezvoltarea unui domeniu, este esenţial să fie ajutat să nu refacă istoria domeniului, ci să meargă pe drumul cel mai scurt la rezultatele de fond de unde să înceapă ascensiunea spre cunoaştere.

— Ce convingeri sau, din contra, ce lipsă de convingeri poate rupe acest eşafodaj logic şi validat de viaţă ?

— De pildă, spiritul de castă. Ca să mă refer la domeniul învăţămîntului, se întîmplă că mai există şefi de catedră — proprietari de posturi, care refuză să aplice criteriile corecte, legale de promovare. Asistăm la un spectacol cel puţin ciudat : catedre în care — în urma şefului — ierarhia cunoaşte un vid construit cu premeditare. După un şef de categoria „prof. dr. doc." găsim — la mare distanţă în statul de funcţiuni — un număr impresionant de lectori ale căror calităţi profesionale, organizatorice etc. nu au fost puse niciodată în valoare, fiind lăsaţi să vegeteze într-un climat nestimulativ. În ultimii ani se doreşte şi — de fapt — se impune prin lege o schimbare. Dar e uluitor să vezi că-n multe catedre n-ai pe cine pune în locul celui care a avut grijă să-i ţină pe tineri la o distanţă inofensivă ! Acum, cînd s-a pus problema aplicării Legii educaţiei şi învăţămîntului privind alegerea a noi şefi de catedră după maximum 2 legislaturi, s-au văzut clar consecinţele unor asemenea „convingeri".

Este esenţial pentru formarea tinerilor ca un conducător să fie un om cu înalte calităţi profesionale şi morale, cu un ascendent real asupra colegilor. În condiţiile unei ierarhii firesti a valorilor, asemenea conducători apar firesc. Cînd se ajunge la plafonări şi la inevitabila neîncredere a tinerilor în viitorul lor profesional, aceştia îşi găsesc refugiul în activităţi extraprofesionale. Am cunoscut studenţi promiţători, tineri specialişti de viitor, capabili să stea zi şi noapte într-un laborator pentru a verifica o idee, care au devenit mai tîrziu filatelişti sau apicultori amatori ! În spatele aşa-zisului hobby trebuie să avem curajul să vedem eşecul celui aşezat pe poziţia mentorului.

— În ce constau, concret, răspunderile mentorului (cuvînt pe care am înţeles că-l folosiţi ca un generic pentru generaţia matură) ?

— Condiţia tînărului, indiferent de profesia lui, depinde de modul în care mentorul îl integrează şi-l transformă prin participarea activă la producerea de valori. Fundamentală mi se pare crearea unei atmosfere de înaltă profesionalitate care constituie singura şansă de a produce valoare nouă. Hărnicia şi bunăvoinţa (chiar dacă sînt sincere şi nu vor să mascheze alte lipsuri) nu pot să se substituie, nu trebuie înţelese în afara profesionalităţii de cea mai înaltă factură. Unul „amabil" şi „săritor" la tot felul de activităţi extra-

profesionale este promovat uneori înaintea unui tînăr care își achită datoriile față de obște începînd cu o foarte serioasă prezență profesională. În al doilea rînd, tînărului să i se sădească respectul, cultul pentru finalizarea și valorificarea obiectului muncii sale. După cele 8 ore reglementare, pe mulți nu-i mai interesează ce s-a întîmplat cu lucrarea închisă în dosar. În al treilea rînd, tînărului să i se ofere teme de studiu abordabile, cu etape bine gradate ; atît banalul, cît și prea dificilul sînt descurajante. La fel de neinstructiv este pentru un tînăr să-l pui să bată cuie sau să descifreze un text sanscrit pe un fond de insuficientă pregătire prealabilă. În al patrulea rînd — puterea exemplului. Este știut că acesta se află pe primul plan al oricărei colaborări între generații sau ierarhii. Se spune frumos : cuvintele te învață, exemplele te pun în mișcare. Sau, și mai frumos, spunea Iorga : cînd chemi la muncă, să-ți văd sapa în mînă ! Parcă n-are rost să mai adăugăm nimic...

— La începutul convorbirii, vorbeați și de datorii ale tinerilor, acum le-ați eșalonat doar pe cele ale maturilor. Tinerii cu ce trebuie să vină în colaborare ?

— N-aș vrea să repet ce li se spune mereu : cu sete de muncă, de învățătură, cu ascultare etc. M-aș referi însă la un aspect pe care-l dorim cu toții cît mai de excepție în relațiile cotidiene. Nimic nu mi se pare mai trist, din partea unui tînăr decît acel respect formal în fața șefului, acea poziție de drepți în prezența acestuia și de birfă în absență. E inutil să spun că un climat de disciplină și de respect la fiecare loc de muncă trebuie dat de munca propriu-zisă. Bineînțeles, nu îl chem pe tînăr la lipsă de respect nici față de un mentor care și-a uitat datoriile, dar trebuie să-și ia curajul să folosească — atunci cînd e îndreptățit — dreptul la critică. În loc să se reprofileze în umbra respectului formal și a unei așteptări neputincioase, să nu-și abandoneze idealurile, să muncească, să-și găsească, **fiindcă există întotdeauna** căi spre profesionalizare. Mi-e greu să cred că o prezență matură apăsătoare își poate pune pecetea definitivă pe destinul unui tînăr fără contribuția acestuia în comoditate ! Democrația socială, legile și hotărîrile care vin să impună, în toate domeniile, principiile eticii și echității socialiste constituie acel climat de încredere vital pentru dezvoltarea tînărului, dar totodată un climat pentru menținerea și impunerea căruia este dator și el, la rîndul lui, să lupte.

MONICA ZVIRJINSCHI

Ion Popescu Gopo :

După opinia mea, cineaștii sînt uneori sinceri, iar cîteodată îngrozitor de sinceri

Ion Popescu Gopo s-a născut la 1 mai 1923. Este absolvent al Școlii de Arte Frumoase din București. În filmul de animație debutează în 1950. Din 1957 realizează importante filme de animație. Dintre acestea sînt foarte cunoscute: **Scurtă istorie, Șapte arte, Homo sapiens** și **Alo! Hallo!** Este autorul unor apreciate filme cu actori. În 1957 **Scurtă istorie** a primit la Cannes, **Palme d'or.** Autorul a obținut și alte premii internaționale. Menționăm cîteva titluri din bogata lui filmografie: **De-aș fi..., Harap Alb** (1965), **Faust XX** (1966), **Eu + Eu = Eu** (1969), **Clepsidra** (1972). La **Festivalul filmului pentru tineret de la Costinești,** ediția a IV-a, a prezentat în afară de concurs filmele experimentale: **E pur si muove, Și totuși se mișcă, Animagic Film, Cadru cu cadru.** Ion Popescu Gopo este unul din numele de primă mărime ale animației românești și universale.

— Ion Popescu Gopo, sînteți un clasic în viață, singurul dealtfel, al animației românești. De la această înălțime, cum vă apare dv. tinerețea animației ? Ce ne puteți spune legat de tinerii cineamatori de la „Animafilm" ?

— Cred că desenul răspunde mai bine decît textul meu la această întrebare. Are ceva desenul, poate fi citit de sus în jos, de la stînga spre dreapta sau dintr-o clipire ; voi fi mereu un desenator.

Ceea ce s-ar numi tînăr, înseamnă proaspăt și în fiecare zi un „Start" nou. Tinerii din „Animafilm" sînt talentați, plini de ambiții și vor arăta curînd tot ce pot. Mă enervează talente incontestabile ce bat pasul în loc, ar fi trebuit de mult ca un film semnat Laurențiu sau Antonescu sau Atanasescu, să scuture indiferența juriilor internaționale. Grafica lui Truică mi se pare că are rezerve ce încă nu se arată ecranului, iar Pupăză reali-

IOAN LAZĂR

(Continuare în pag. 174)

Mihai Pelin

Arhiva sentimentală

O călătorie la Moldova Veche

Nu era prima dată cînd plecam la drum cu Ionel Cucu. Acest mare prieten avea — și-l mai are încă, și nu cred că depinde numai de el să-l mai aibă și mîine — darul nemaipomenit de a nu fi niciodată searbăd. Potrivea glumele cu migala unui artificier și exploziile lor te treceau orice apă. Ținea un tată încă necunoscut nouă într-o cinste de neînchipuit ; ori de cîte ori rostea un cuvînt mai acătării în privința cuantumului de înțelepciune țărănească, stenică, inclusă în el, Ionel Cucu se grăbea să adauge: cum ar fi spus tata... Și adaosul acesta iradia întotdeauna o căldură ciudată, încît, în vecinătatea lui Ionel Cucu, un orfan nu s-ar fi simțit niciodată singur sub soare. În sfîrșit, neizbutind să fie searbăd, îl plictisea repede platitudinea și ridica și mai repede ancora înaintea prostiei calificate, asumîndu-și în privința asta chiar orice risc. Și de riscuri nu duceam lipsă. Așa că se înțelege de ce o călătorie în tovărășia lui Ionel Cucu ar fi avut toate șansele să se transforme într-un spectacol de neuitat.

În vara aceea, pornisem spre Moldova Veche, pe apă, cu escale la Ieșelnița, Ogradena, Dubova, Plavișevița, Șvinița, Berzasca, Lubcova și Coronini, cînd Dunărea încă nu-și lățise oglinda pînă la întinderea unui lac și valul ei, în clisură, se împotrivea remorcherelor cu o altă vigoare. Și echipajul comandantului Gheorghe Milovan, de la secundul Constantin Vulpescu pînă la marinarul Jenică Popescu, cu umor și chiar cu grija vicleană să nu se rupă ceva în noi de atîta ris, ne-a trecut peste pragul unei lumi pur și simplu fantastice. Și s-ar putea să mă înșel, dar cred că atunci am înțeles cît de departe rămîne uneori România adevărată de noi, cînd ne încăpățînăm să ricoșăm pe substanța și pe peisajul ei fabulos.

Era întîi fluviul, cu toată istoria lui... Registrul portului Orșova începuse să fie ținut la zi din toamna anului 1918 și, pînă atunci, în vara lui '69, nu-i întorsese nici un gazetar filele. Iar prima lui filă închidea în scrisul decolorat de trecerea timpului o veritabilă epopee, o întîmplare cu o respirație neobișnuit de adîncă. Închipuiți-vă numai: în toamna lui '18, comandantul portului Orșova, împreună cu trei-patru marinari, debarcase pe insula Ada-Kaleh, revenită României în urma unui război istovitor ; și dezarmase „garnizoana" locală, formată, de fapt, din numai șapte pușcași turci, înarmați cu carabine din războiul Crimeii ; bineînțeles, marinarii orșoveni nu s-au putut abține și au trimis muniția capturată pirotehnicienilor marinei și au aflat ceea ce se așteptau să afle : muniția aceea era inutilizabilă de cel puțin un sfert de veac... Și este ceva, nu-i așa ?, să păzești în neștire un petec derizoriu de pămînt cu arme mai vechi decît tine și cu o muniție care nu mai ia foc demult...

Era apoi vînzoleala tenace a marinarilor în aval și amonte, cu toate întîmplările meseriei lor aspre... Primejdia rifturilor de stînci submarine, perfidia curenților traverși, priveliștile triste ale cimitirelor de șlepuri, cu deosebire de șlepuri, pentru că remorcherele, mai nervoase, fie tăindu-și parîmele, fie opintindu-se în zbaturi sau în elice, de cele mai multe ori se salvau, ca felinele... Sau fermitatea obligației de a cere pilot și de a ceda cîrmele timonei tale în mîini străine... Sau pragul de apă, crescut pe o barieră de stînci, de la km 999 și saltul nărăvaș al ambarcațiunilor ce-l treceau : muntele Glavița, din coasta unei văi secretînd valuri compacte de ceață ; șremerele prelungi mîncînd direcțiile capricioase ale curenților ; buștenii de ceronlu, plutind între două ape, asemeni submarinelor pirat ; pragul Greben, peste două, care două remorchere însumînd 4 000 cai putere nu puteau trece mai mult decît două șlepuri: canalele în curbă — Elișova, Islaz Tactalia și Cozla Doica ; stîncile Piatra Neagră, Piatra Albă și Piatra Lungă, urmate de Jager Șchiop ; apoi Babițele și canalul Stenca, pînă dincolo de colțul Tesniput... Și peste toată suflarea Gorneacului, un vînt tăios al clisurii, și credința că a doua zi va fi ceață dacă apa e caldă... Fiind toate, acum, repere ale amintirii, pentru că întocmirile noi ce le însinuăm într-un peisaj ancestral au

(Continuare în pag. 144)

Mihai Ungheanu

Arhiva sentimentală

Şi eu am fost...

Şi eu am fost la **„Scînteia tineretului"**. Cînd am început să lucrez acolo nu ştiam că ziarul îşi are legendele şi miturile lui. „L-ai văzut pe Paraschiv ?" a fost una din primele întrebări pe care le-am auzit după ce fusesem instalat în calitate de colaborator al secţiei de cultură. Nu, nu-l întîlnisem. Asta credeam atunci. De fapt, mi-am dat seama mai tîrziu, că îl întîlnisem. Într-o zi cineva deschisese uşa în tăcere, aruncase o privire circulară prin cameră şi se retrăsese la fel de rapid şi tăcut cum venise. Peste două ore aveam să aflu că toţi redactorii aflaţi fără treabă în redacţie fuseseră trimişi pe teren. Trecuse, deci, redactorul şef. Îl pomenesc aici pentru că rareori am lucrat sub mîna unui conducător de presă atît de exact şi sigur în acţiunile lui. La întîlnirile de colegiu, de mai tîrziu, unde obişnuia să invite şi redactori tineri, asculta cu o răbdare egală toate opiniile pentru a veni cu una care de multe ori n-avea nici o legătură cu cele anterioare, dar era practic cea mai bună. Dacă am învăţat ceva despre disciplina muncii în presa asta, s-a întîmplat atunci.

Pe vremea începuturilor mele mai lucra încă la **„Scînteia tineretului"** un reporter foarte respectat, cu ochi frumoşi de fată, care se pricepea la multe şi toate deodată. Făcea şi film. La o mare aniversare a ziarului, Mihai Caranfil, despre el este vorba, a alcătuit un film de montaj după toate regulile, inspirîndu-se din munca redacţiei. Drama zilnică a secretariatului era macheta numărului la zi. La ora fixată echipa de serviciu intra la redactorul şef. Mai niciodată proiectul lor nu era acceptat. Mihai Caranfil a ţinut să prindă pe peliculă acest moment : echipa de serviciu intrînd în cabinetul redactorului şef şi apoi, în cea mai bună tradiţie a metaforei eisensteiniene, pe ecran apărea în toată lungimea şi lăţimea pînzei un tigru furios. Cei care s-au amuzat cel mai mult au fost, din cîte ţin minte, cei de la secretariat, chiar dacă atunci cînd se întorceau cu machetele în braţe la refăcut nu le ardea mai niciodată de rîs. Mihai Caranfil, cu care am fost o vreme coleg la **Ramuri**, lucrează astăzi la **„Scînteia"**. Nu ştiu dacă aici mai face filme de montaj cu metafore feline...

Între colaboratorii permanenţi ai ziarului era pe atunci Fănuş Neagu. Scria cronica sportivă şi o cam dăduse pe şoseaua Ştefan cel Mare după ce staţionase lungă vreme pe Giuleşti. Era o rubrică citită, iubită, deşi avea prea puţină legătură cu ceea ce se întîmpla pe teren. Îi citeam cronicile cu colegii, odată cu Adrian Păunescu, pe atunci şi el colaborator apropiat al **„Scînteii tineretului"**, care mi-a spus într-o zi în stilu-i inteligent şi plin de umor' „Dacă îţi închipui că Fănuş ştie că penalty şi „unşpemetri" e acelaşi lucru te înşeli. Mergem la el să-l întrebăm. Îţi garantez că o să ne spună că fiecare înseamnă altceva." Nu ne-am dus. Ceea ce spunea Păunescu era amuzant, dar nu ţineam să-l vedem pe Fănuş în situaţia în care-l pusese Al. Piru pe poetul Păunescu într-o discuţie pe care chiar poetul o povestea, cu umor. Al. Piru comunica opodictic unui confrate mai tînăr în ale criticii că degeaba-l laudă pe Păunescu : acesta n-are nici un fel de talent. Interlocutorul rezistînd cu dicţia-i inimitabilă, Al. Piru ar fi spus ' „Ascultă aici, dom'le ! Păunescu n-are nici un pic de talent. Nu-i aşa dom' Păunescu ?" s-a adresat profesorul Piru chiar poetului care intra întîmplător pe uşă. Deci, n-am fost să-l întrebăm pe Fănuş dacă ştie care-i diferenţa între penalty şi „unşpemetri", dar i-am citit în continuare cronicile sportive în care deşi vorbea despre Dinamo, era epoca Pîrcălab, nu-şi uita iubirea dintîi : Giuleştiul.

Pe vremea aceea Iosif Sava nu făcea emisiuni duminicale la radio şi nici la televizor. Mai scria încă editorialele ziarului şi se ocupa de pagina lui de ştiinţă ca şi de debuşeul respectiv din revista **Ramuri**. Trioul Dorel Stănescu, Atanasie Toma, Cornel Radu Constantinescu era de o limbuţie atît de cumplită încît se punea problema cum să facem să nu se mai întîlnească zilnic. Cel de-al treilea mi se pare că nici nu era angajat al ziarului, dar venea cu punctualitate, iar discuţiile

(Continuare în pag. 75)

DEZLEGAȚI-LE REPEDE!

ORIZONTAL : 1) Capitala Venezuelei — Floare roșie. 2) Județ în vestul țării — Localitatea în care ne-am născut. 3) Răzuit — Cavalerist de odinioară. 4)* „Calculator" pentru începători — Simbolul natriului. 5) Oștean de gardă (înv.). 6) Exclamație pricinuită de o durere — Mobilă de sufragerie — În acest fel. 7) Capitala Boliviei (2 cuv.) — Masă incandescentă ce se revarsă din vulcani. 8) Persoană aservită unui senior, în feudalism — Roman de Ioan Slavici. 9) Încăpere în fundul unei corăbii — Cel mai obișnuit lichid — Avocat (abr.). 10) Nume de fată — Secată. 11) Pasăre cu pene cenușii, negre și roșii, având un moț în creștetul capului — Tras de boi.

VERTICAL : 1) Oraș în jud. Olt — Aproximativ. 2) Locuitor de lîngă Marea Roșie — Capitala Cubei. 3) Plantă tînără, care urmează a fi sădită din nou — Construcție de mari proporții. 4) Scoase din ladă ! — Obiect de îmbrăcăminte. 5) Vine de la soare — Maestru. 6) Fruct din țările calde — A părăsi. 7) Protejează gîtul împotriva frigului — Petrecere cu dans — Îți stă pe cap. 8) Stat — Pictor român (1831—1891), autorul lucrării „Vlad Țepeș și solii turci". 9) Un pom și fructul lui — Corabie — Bold. 10) Popor antic de origine scitică — Cu multă sare (fem.). 11) O înghețată mai deosebită — Zgîrcit.

Desen de NIC. NICOLAESCU

ROȘU

ORIZONTAL : 1) Ciupercă necomestibilă, cu pălărie roșie-gălbuie — Se înroșește la fiert. 2) Arbore tropical cu lemn de culoare roșietică — Și un metal roșietic. 3) Compozitor italian (1749—1801), numele său însemnînd, în traducere, „Trandafir roșu" — Etajul 12 ! 4) Diminutivul Adrianei — Două bețe ! — Se înroșesc în preajma apusului de soare. 5) Se înroșește de frig — Arbust ornamental cu fructe roșii. 6) Nuanță a unei culori — Pe cal — Măsura lui Cuza. 7) Copac cu fructe roșii timpurii — Notă muzicală care dă tonul. 8) Ființă superioară — Frumoasă floare roșie — Simbolul radiului. 9) Oxid roșu de plumb, substanță folosită în industria vopselelor — Altă denumire dată măceșului. 10) Frînghie cu care se trage o ambarcație — Piatră prețioasă roșie. 11) Unul dintre prietenii, cu care, Harap Alb pornește să o cucerească pe fata Împăratului Roșu — Nume feminin spaniol.

VERTICAL : 1) Arbore originar din America, lemnul său fiind roșu — Compozitor român contemporan, autorul operei „Scufița Roșie", creată după basmul Fraților Grimm. 2) Substanță care înroșește hîrtia de turnesol — Niște fete care se înroșesc repede la față. 3) Instalație industrială, care prelucrează metale înroșite la temperaturi înalte — Clar. 4) Roșie pentru unghii — Au mai puține globule roșii în sînge. 5) Zîmbet — Ori. 6) Mioare — Simbolul radiului. 7) Lipsit de curajul răspunderii — Cel cu părul roșcat se cheamă „roib" — Careu ! 8) Una din familia infraroșiilor — Locuitori de la Marea Roșie. 9) Curea ! — Introducere la o discuție telefonică — Măgar. 10) Continentul pielilor roșii — Localitate în Columbia. 11) „...roșie", numele unui arbust spinos, cu flori roz — Roșu ca fraga.

Dicționar : EDEC, INEZ, NET, UNE.

În rol de reporter
George Mihăiță

își prezintă confraților de generație

Dumitru Prunariu

— De la zborul Nadiei Comăneci la Montreal nu am mai avut un sentiment de mîndrie națională pentru un tînăr român pînă la zborul dumitale, Dumitru Prunariu. Sîntem la cîteva luni de la acea istorică zi de 14 mai 1981. Sînt multe de vorbit și spațiul nu ne permite. Propun să ne oprim puțin asupra unor STĂRI. Aș începe făcînd o analogie care sper să nu ți se pară forțată. Mă refer la zborul în cosmos și la premiera unei piese, respectînd desigur proporțiile. Și unii și alții ne-am pregătit bine, știm bine textul. Există acel moment dinainte de ridicarea cortinei, adică al treptelor ajutătoare !

— Înțeleg. Emoțiile nu au fost atunci ci în dimineața dinaintea startului. Mă gîndeam că în fața mea era o mare necunoscută : cosmosul, așa cum la teatru sînt spectatorii. Mă simțeam ca un student înaintea examenului, știam că sînt bine pregătit dar nu știam ce bilet voi trage, cum voi răspunde. Cînd au început pregătirile pentru plecarea la rampă n-am mai avut timp să mă gîndesc. Cînd m-am văzut în navă totul mi s-a părut familiar.

— Cum e în imponderabilitate ?

— M-am obișnuit repede cu ea.

— Nu, nu. Pînă atunci cum a fost ? Uite, stăm la masa asta și eu încep s-o iau în sus.

— Este o stare de euforie cînd începi să plutești de la un capăt la altul al stației orbitale, pe lîngă tine trec pereții, e un sentiment ciudat, fantastic. Mă gîndeam uneori în cosmos cum de nu pot zbura la fel și pe pămînt.

— Cum a reacționat familia ?

— Am auzit că părinții au plîns. Soția a slăbit cîteva kilograme în perioada de zbor iar cei doi băieți ai mei nu se dezlipeau de televizor, seara, pînă nu-l vedeau pe tata. Dacă nu-l vedeau, nu se culcau pentru că trebuiau să-l arate. De multe ori am avut emoții gîndindu-mă prin ce emoții trec cei de-acasă. Treceam cu nava pe deasupra României în cîteva secunde. Atunci erau emoțiile cele mai mari.

Nadia Comăneci

Stimați cititori. Mă aflu la Palatul Sporturilor la ultimul concurs de gimnastică dinaintea UNIVERSIADEI. De 3 ore încerc s-o abordez pe Nadia. Televiziunea încearcă de 5 ore și așa m-a mai liniștit. Cu orice risc între evoluția ei la ultimul aparat și festivitatea de premiere o voi reține două-trei minute. A venit momentul.

— Nadia, mă vezi de trei ore, știi pentru ce am venit.

— Dar nu vorbim de gimnastică.

— Și eu ce fac cu întrebările pregătite... Bine. Cum arată carnetul de note al studentei Nadia Comăneci.

— Nu prea arată. N-am luat încă nici o notă.

— Stai, nu pleca !

— Vreau s-o văd pe Cristina Grigoraș.

— Și dacă la nota 12 nu te-ajunge la aparatul ăsta.

— Mai întreabă-mă.

— Păi ? Cu ce personalități te-ai întîlnit pînă acum ?

— Diana Ross, președintele Mexicului, Kurt Waldheim.

— Și acum cu mine. Stai, nu fugi...

— Vreau s-o văd pe Cristina.

— Bine, uită-te la ea și răspunde-mi care sînt actorii tăi preferați.

— Robert Redford.

— Și soția mea la fel. Hai, că-i bine. Stai ! După cum ai evoluat astăzi la Universiadă vei fi prima.

— Te-am rugat să nu vorbim. Trebuie să plec.

— Chem miliția.
— Tot pe tine te ridică.
— Stai! Dacă te invit după concurs la un profiterol mă refuzi?
— Mîine am finala pe aparate și orice gram în plus...
— Atunci te invit la un film românesc. E unul care-ți taie pofta de profiterol.
— Am plecat, e festivitatea de premiere.
— Și eu ce fac?
— Găsește și tu ceva.
— !?!?... Bună seara, nu vă supărați, cum vă numiți?

— Modolea Dorel.
— Pentru ceva special ați venit aici la Palatul Sporturilor?
— Îmi place gimnastica, am o fetiță care face gimnastică și o urmăresc mereu pe Nadia noastră. Se află acum într-o formă mare.
— Vreun pronostic pentru Universiadă?
— În condițiile astea va lua mult aur, mai ales că și celelalte fete sînt în formă. De ce mă-ntrebați?
— N-aveam final la un interviu. Vă mulțumesc.

Mircea Florian

— Muzica folk nu a lucrat numai pe orizontală ci și pe verticală. De-aceea mă aflu azi în fața ta.
— Pe mine m-a interesat foarte mult chestia asta căreia i s-a zis folk, dar astăzi ea nu mai este în mîna nimănui, nimeni nu se mai interesează. Înainte mai erau unii care bine, rău o mai țineau în mînă.
— Să-nțeleg că „podul de piatră s-a dărîmat"? Dacă da, să facem altul. Poate ne ajută și Florian din Transilvania.
— Da, dar altfel. Eu sînt interesat de esența muzicii, de etnomuzicologie, de muzicile experimentale, de cele electronice, ba chiar de rokul electronic. Așa se face că am format acest grup „Florian din Transilvania". Este o echipă care-mi convine pe o nouă coordonată. Ea dă o altă dimensiune, o dinamică. A cînta numai cu o chitară înseamnă a te limita ca și cum ai vrea să scrii toată viața numai ultima strofă a unui sonet. Eu vreau să am un spațiu unde să poată exista o agogică.
— Ai făcut Conservatorul?
— Nu. Toate le-am deprins din dorința de comunicare. Îți mărturisesc un mic secret. Cel mai important lucru în viața mea a fost muzica electronică și muzica de calculator. A urmat muzica populară și pe treapta șase se-ntîmplă și muzica folk. Ironia soartei a făcut ca această din urmă muzică să fie cea mai cunoscută în ce mă privește. Nimeni nu știe că mîine am la Ateneu concert cu o piesă pentru contrabas și muzică electronică. Este un lucru care interesează mai puțin pe oameni și asta mă întristează.
— De ce nu au mai apărut nume noi în muzica tînără?
— Eu cred un lucru foarte grav, cei care se apucă să cînte nu-și mai dau seama cît de important este să se lege vorba de muzică.
— Muzica din ultima vreme a avut repercusiuni și asupra ta?
— Dacă a avut sînt urmările firești ale unei dezvoltări sociale. Personal mă afectează puțin la nivelul conștiinței. Muzica aceasta nu este un mijloc de a ajunge peste noapte vedetă la televiziune sau de a fi plimbat dintr-un județ în altul. Este un mod de a comunica cu semenii tăi, este o artă.

Ioana Crăciunescu

— De ce ne-am dat întîlnire aici, la Casa scriitorilor?
— Mă simt apropiată de familia asta sufletește, spiritual.
E un loc de îngăduință.
— Cred că trebuie să vorbesc mai mult cu poeta decît cu actrița.
— Nu. Îmi place foarte mult meseria pe care o fac. Nici nu știu dacă aș putea face altceva. Cineva, acum cîteva zile spunea că nu poate numi asta meserie. Îi spunea profesie.
— Și cea de poetă ce ar fi?
— Un stăpîn rău care te plătește rar, te răsplătește și mai rar, te chinuie mult, dar îi ești credincios fiindcă așa te-ai născut sau fiindcă merită să-l slujești.
— Să numesc evadare venirea ta aici?
— Nu, necesitate.
— Care-i diferența între o cronică de carte și una de spectacol?
— Nu există comparații. O cronică la o carte de poezii are un teritoriu mult mai vast și mai profund. Într-o carte poți să te cufunzi, s-o recitești, s-o analizezi. La un spectacol poți să scrii sub imperiul primului impuls al stării pe care ți-a oferit-o. Cred că noi, în meseria noastră, sîntem sărăcioși. Ne și merităm soarta, în primul rînd sîntem noi cei care oferim destul de puțin, vorbesc la nivelul a ceea ce transmite un spectacol, oferim destul de puțin pentru a merita să se scrie foarte bine despre noi.
— Nu-nțeleg!?
— Oferim destul de puțin în acea notă de personalitate de a forma un val. Există cărți de poe-

zie sau proză care nu mută literatura la stînga sau la dreapta dar cărți eveniment, spectacole eveniment n-am prea văzut în ultimii ani.

— A cui e vina ? Dacă nu spui tu, spun eu.

— Cine a ucis-o pe... A fost un val de regizori în primul rînd care dădea senzația de mișcare, de înnoire. În nici o meserie nu se poate progresa fără anumiți oameni de excepție.

— Arzători, cum zice poetul.

— Nu se poate progresa fără să-ți urmezi partenerul, în cazul de față, spectatorul. Noi l-am cam lăsat să se ducă în ale lui.

— În vremea studenției noastre existau niște nume de regizori de care azi doar auzim.

— Atunci îi și întîlneam, vorbeam cu ei. Se petrece la ora actuală o greșeală fundamentală, sîntem tot mai mulți breslași. Un spectacol nu poate ieși din nimic. El iese dintr-un aer care plutește în acel spațiu. În acel loc, în acel timp. Faptul că acei regizori nu mai sînt prezenți înseamnă o pierdere nu a lor ci a artei pe care o slujim.

— Îmi spui ceva despre un film în care ai jucat ? Spre exemplu Ion.

— Ai văzut secvența în care m-au îngropat ? Cam asta e, a mai murit ceva. Și uite că nu se mai joacă. De un an și jumătate tot caut să apuc să văd într-un cinematograf pentru ce am fost eu atît de nefericită și nu reușesc.

— Eu de 10 ani caut să apuc să văd de ce am fost atît de fericit într-un film și nu reușesc...

— Vezi, de ce ne-am întîlnit noi la Casa scriitorilor...

Florin Segărceanu

— Campion mondial universitar la simplu, dublu masculin și dublu mixt. Mai mult nici că se poate la o Universiadă.

— ESTE CEA MAI MARE SATISFACȚIE A MEA DE PÎNĂ ACUM.

— Cum te-ai împăcat cu Virginia Ruzici ?

— Excelent, este o mare jucătoare cu o ambiție, cu un stil specific de joc, ofensiv, foarte rar întîlnit în lumea tenisului.

— Are o lovitură bărbătească.

— Se apropie cu Ilie în multe privințe.

— Tocmai voiam să-ți propun și acest subiect, această minune numită Năstase, singurul care într-un turneu poate cîștiga și premiul portocalei și al lămîii. Ați jucat dublu în Cupa Davis. Cum ai privit acest cuplu ?

— Cu suspiciune. Eu îl știu pe Ilie cum se enervează, și apoi mi-a fost totdeauna frică de valoarea lui. El m-a înțeles și m-a ajutat. Îmi face plăcere să joc dublu cu el.

— Și Mandlikova la fel. Care îi-e lovitura preferată ?

— Passing shot-ul.

— Să lăsăm deocamdată acest succes al tău de la Universiadă să „se așeze" și să vorbim de alte succese. Spre exemplu, victoria de prestigiu pe care ai obținut-o în fața lui Kyr Mayr, cel care-l întrece pe McEnroe.

— Într-adevăr, Kyr Mayr e pe locul 25 în lume. Clasamentul vorbește de la sine.

— Nu te-ntreb pe ce loc ești pentru că sînt convins că dacă ai avea mai multe întîlniri internaționale ai ocupa un loc mai bun. Ce-nseamnă, de fapt, întîlnirile cu mari tenismeni ai lumii ?

— E un lucru deosebit. Una e să vezi la televizor și alta este confruntarea directă unde poți să-ți arăți calitățile

— Mulți părinți ar dori să-și îndrepte copiii spre terenurile de tenis. Care-i vîrsta ideală?

— 7—8 ani.

— La noi vezi în vreun copil un viitor mare jucător de tenis ?

— Este greu de zis. Tenisul este un sport imprevizibil. Trebuie trimiși în turnee foarte mult. O promisiune la noi ar fi Mihnea Năstase.

— Îți mulțumesc pentru întîlnirea noastră și-ți doresc mari succese.

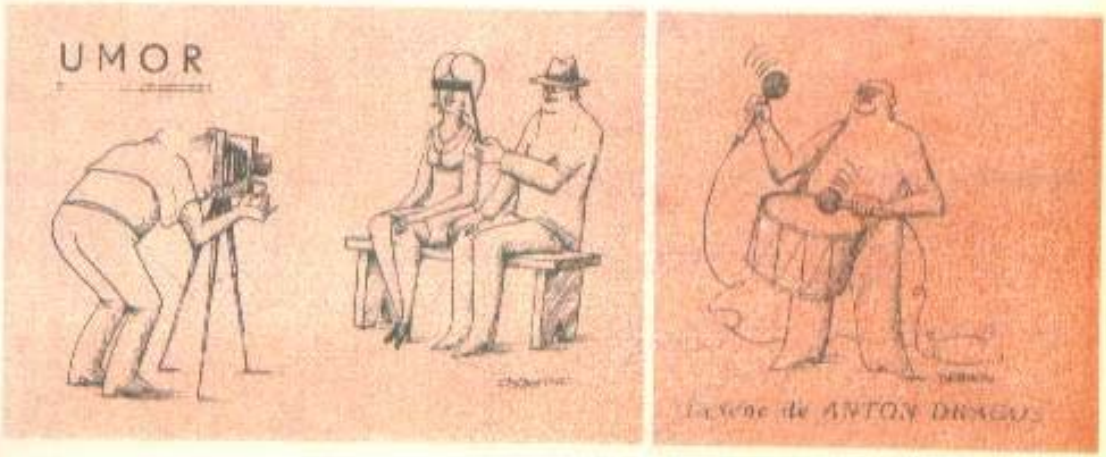

Vă propunem cîteva teste

I. TESTE PENTRU VERIFICAREA ABILITĂȚII VIZIO-SPAȚIALE

A. Analizați cu atenție modul de obținere a figurilor din primele două linii ale fiecărui exercițiu. Aplicînd regula dedusă completați figura (figurile) care lipsește (lipsesc) în rîndul al treilea

1

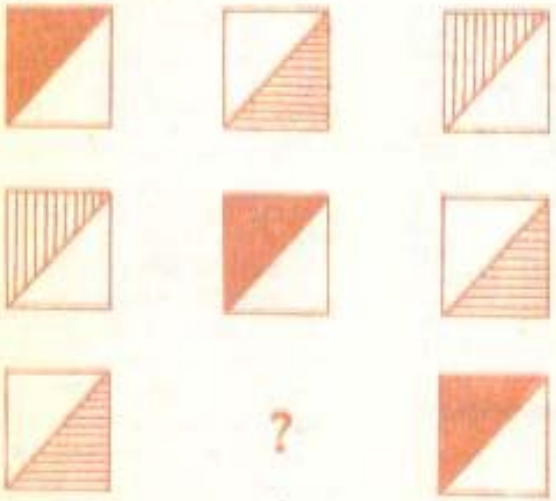

2

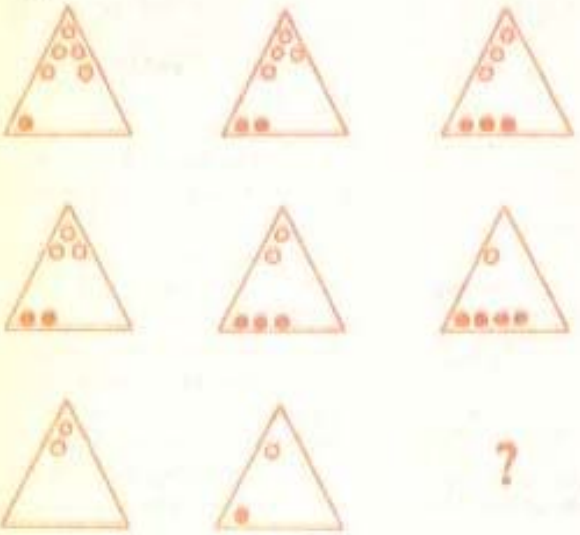

3

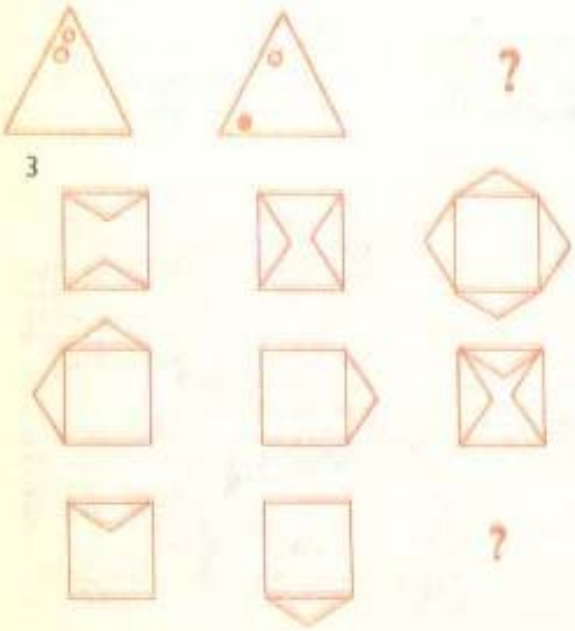

4

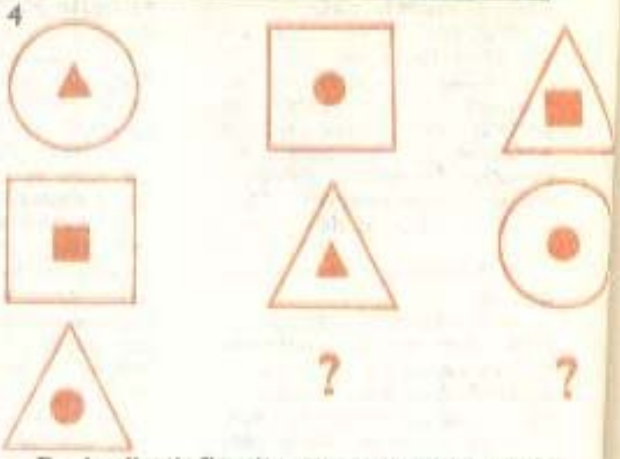

B. Analizați figurile din exercițiile următoare. Toate figurile, cu excepția uneia singure, se obțin una din alta după o anumită regulă. Găsiți această figură.

1

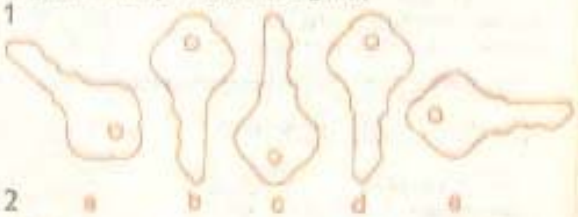

2

3

C. În exercițiile următoare figurile de tip B se obțin din cele de tip A după o anumită regulă. Analizînd figurile din rîndul al doilea găsiți-o pe cea care se obține din C după o regulă similară.

1

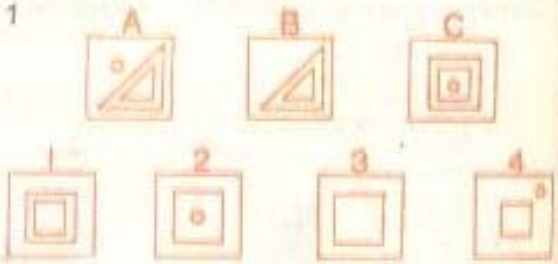

2

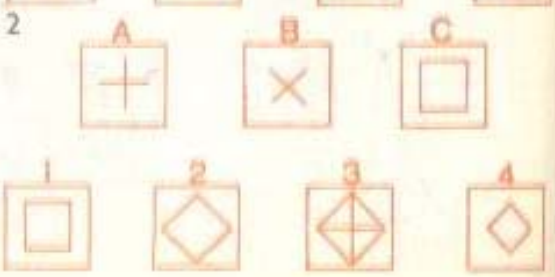

3

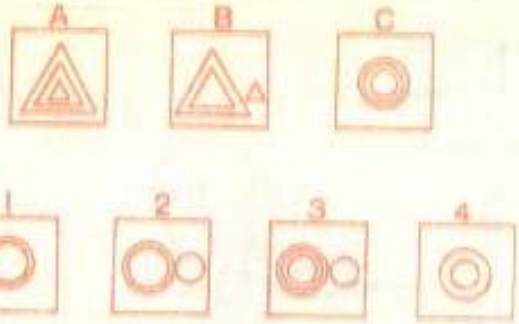

II. TESTE PENTRU VERIFICAREA ABILITĂȚII NUMERICE

A. Examinați următoarele secvențe de numere și adăugați numerele care lipsesc

1) 1 8 27 64 ?
2) 1 2 9 64 ?
3) 8 10 14 22 38 ?
4) 2 5 11 23 47 ?
5) 3 5 9 17 33 ?
6) 1 1 2 3 5 8 13 21 ?

B. Examinați cu atenție numerele din fiecare dintre figurile următoare și adăugați-le pe cele care lipsesc.

1

2

3

4

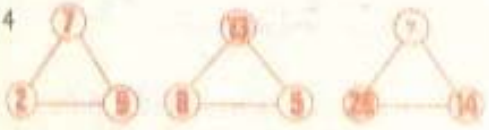

5

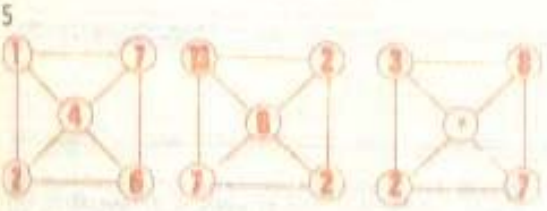

6

7

C. Adăugați numerele sau literele omise în secvențele următoare

1

3	5	4	6	?	?
3	10	12	24	25	36

2

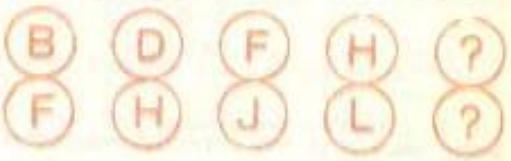

3

4) 1 3 5 7
3 7 11 15
7 13 ? ?

5) Z W T Q
X T P J
V T ? ?

6) (Y,U) (S,O) (M,I) (?,?)

7) 13 (102) 38
36 (?) 13

III. TESTE PENTRU VERIFICAREA ABILITĂȚII DE LIMBĂ

A. Inserați un cuvînt care-l completează pe primul și-i începe pe cel de-al doilea cuvînt în fiecare din exercițiile de mai jos

1) DIV(...)IMAL
2) ANTI(...)TE
3) TI(...)TITURA
4) CHIOL(...)GIU
5) CHIND(...)PURE
6) A(...)GA
7) A(...)ROB
8) MEDIE(...)S

B. Găsiți un cuvînt care poate avea ca prefix oricare din cuvintele următoare.

1) tipo
dia
crono
termo
kilo
→ (...)

2) dia
tele
histo
→ (...)

C. Găsiți un cuvînt care poate fi precedat de oricare din silabele

a
chi
ni
→ (...)

D. Găsiți prefixul pentru oricare din cuvintele următoare

poziție
pozițional
naos
scris
nume
→ (...)

IV. TESTE PENTRU VERIFICAREA GÎNDIRII LOGICE

A. Care din tripletele următoare este incorect ?

CFI, DGH, EHL, FIL

B. Dacă FINLANDA = 12345365 şi BERE = 7898, atunci ELBA = ?

C. Dacă EXAMEN − 2 = TEST, atunci ADMITERE − x = REUŞIT. Care este valoarea lui x ?

D. Dacă TEST = 5 şi EXAMEN = 7, atunci ADMITERE = x. Care este valoarea lui x în acest caz ?

E. Se consideră un acelaşi text scris în limba română şi într-o limbă necunoscută

AM PUŢINE CĂRŢI.
TATA MĂNÎNCĂ PUŢINE FRUCTE.
CITESC MULTE CĂRŢI.

OZE VAS SAMI.
GIRSO MISIA TABAN VAS.
SAMI LITSU SU.

Să se precizeze traducerile în limba necunoscută pentru cuvintele care s-au subliniat în textul românesc.

F. Se dau exprimări echivalente într-o limbă necunoscută şi în limba română. Să se precizeze traducerile în limba necunoscută pentru cuvintele subliniate în textul românesc.

1) JEN VIO RIC.
DIAN ALIA VIO.
LAINA TU RIC.

AM CEVA FRUMOS.
MAMA SPUNE CEVA.
ESTE NEVOIE DE FRUMOS.

2) TU JEN NO VIO IO.
RICA ALAI MIO IO.
TU JEN IO VIO.
RICA TASE MIO IO.
IO SOFI RICA TASE.
IO VIO FELIX.

ACEST TEST NU ESTE GREU.
MAŞINA ALBĂ ESTE VĂZUTĂ.
ACEST TEST ESTE GREU.
MAŞINA VĂZUTĂ ESTE FRUMOASĂ.
MAŞINA FRUMOASĂ ESTE CĂUTATĂ.
EXAMENUL ESTE GREU.

Teste elaborate şi redactate de
MIHAI JITARU
şi STELIAN NICULESCU

(RĂSPUNSURILE ÎN PAG. 175)

UMOR

— De ce mergeţi cu peste 100 kilometri pe oră ?

— Frîna nu funcţionează şi vreau să ajung la garaj înainte de accident.

— Iubitule, dacă tu pleci mîine cu maşina în excursie, mie ce pensie îmi rămîne ?

Desene de NIC. MIRODONE

Mozaic tehnico-ştiinţific

■■■ Un ceasornicar elveţian a realizat pentru prima dată în lume un ceas de mînă capabil să funcţioneze pe baza energiei preluate de la organismul uman. Este vorba de un ceas cu cuarţ care conţine un microgenerator acţionat de diferenţa de temperatură dintre capacul metalic al ceasului şi pielea mîinii. Pe această bază se obţine energia necesară punerii în mişcare a mecanismului ceasornicului, pe timp nelimitat, energie care se acumulează într-o baterie minusculă.

■■■ Specialişti americani şi elveţieni au realizat un produs deosebit de util pentru cardiaci. De mărimea unui ceas de mînă, cronocardiometrul arată instantaneu, în afara orei şi datei exacte, pulsul şi ritmul cardiac, avertizînd astfel în caz de pericol.

■■■ La Institutul de cercetări şi proiectări pentru industria alimentară şi frigorifică din Cluj-Napoca a fost pusă la punct o instalaţie pentru condiţionarea aerului în autoturisme. Ea poate fi utilizată la toată gama de autoturisme DACIA, ARO etc., sporind gradul de confort mai ales pe timpul verii.

■■■ O ţesătură care nu se murdăreşte sau mai bine zis, care nu rămîne murdară chiar dacă pe ea s-a vărsat suc de roşii, cerneală violetă, vin roşu, maioneză etc., iată visul oricărei gospodine ! Şi totuşi, visul a devenit realitate graţie unei recente realizări a unui grup de cercetători de la Institutul lituanian de cercetări textile. Este vorba de un polimer cu care se impregnează ţesăturile, ele devenind invulnerabile indiferent cu ce s-au murdărit, printr-o simplă înmuiere în apă.

Arhiva sentimentală

Şi eu am fost...

(Urmare din pag. 67)

lor, pline de vervă, pitoresc, fantezie continuau fără întrerupere dincolo de pragul redacţiei, mai ales dacă apărea şi Ştefan Stoian. C. Stănescu se trăgea susceptibil de mustăţi, iar Nicolae Dragoş era la fel de important ca şi acum. Vasile Căbulea scria sport, dar ori de cîte ori mergeam cu el pe stadionul de la Lacul Tei contactul cu mingea era o problemă. Îl suplineau aici alţii. Nelu Cucu care juca un fotbal elegant sau „nea Vasile" (Barac) în care descoperisem pentru descompletata echipă a ziarului un fundaş de clasă.

S-ar crede că asta se făcea în primul rînd la ziar. Dar ar fi o greşeală să reduc sau să reducem totul doar la atît. Ziarul era pe mîini bune, dacă ne luăm după faima pe care-o avea. La mulţi ani după aceea Magdalena Popescu, critic literar şi editor cunoscut, mi-a spus că ziarul **„Scînteia tineretului"** se vindea între studenţi la preţul de 1 leu. Notez această informaţie aici şi pentru cei care, ca şi mine pînă atunci, n-o ştiau.

Am avut acolo buni colegi mai vîrstnici de la care se putea învăţa meserie sau oricum ceva se putea învăţa de la ei. Nea Mitică Moldoveanu, Lidia Popescu, Nea Vasile (altul : Ranga, fotoreporterul) şi atîţia alţii. Între întîmplările de neuitat de la ziar este însă una peste care nu pot sări. Avînd buna intenţie de a strînge legăturile cu scriitorii tineri, ziarul operase o simplificare angajînd cîţiva. Între ei Vasile Văduva, prozator regretat de un real talent şi un frumos entuziasm şi Mihai Elin. Dacă Vasile Văduva, copil al periferiei bucureştene, se adaptase mai repede vieţii de reporter, despre Mihai Elin pot spune doar inversul. La lungă vreme după angajare, cred că era un an la mijloc, Mihai Elin, băiat frumos şi delicat, cărula-i repugna orice stridenţă, mă opreşte pe hol şi mă întreabă senin : „Unde-i secretariatul ?". „Care secretariat?" îl întreb. „Secretariatul unde lucrează tovarăşa Irina". Era ceva. Mihai Elin devenise mai precis. La un an de zile după angajare, colegul meu Mihai Elin nu ştia care este secretariatul redactorului şef, unde doamna Irina era o instituţie, confundîndu-se cu ziarul. De prisos să mai spun că secretariatul era la cinci metri de cel care punea întrebarea, dar mă întreb şi-acum cum a reuşit Mihai Elin să **nu afle** într-un an de zile unde era secretariatul cu pricina.

„Scînteia tineretului" de atunci merită neîndoielnic o poveste mai lungă şi mai completă pe care aici am început doar s-o spun.

Mozaic tehnico-ştiinţific

■■■ **Industria poloneză a lansat pe piaţă un instrument simplu în aparenţă, dar foarte util şi extrem de eficient pentru securitatea bicicliştilor, mai ales în cazul circulaţiei pe timp de noapte. Se ştie că unul din pericolele care îi pîndesc pe bicicliştii sînt autovehiculele care îi „şterg" în viteză, provocînd frecvent accidente grave. Instrumentul respectiv nu este altceva decît un semnalizator cu „ochi de pisică" la capăt, îndreptat lateral de sub şaua bicicletei. După lansarea acestui produs numărul accidentelor de acest gen a scăzut brusc.**

■■■ **Pentru prima oară în lume, în Suedia au fost puse în funcţiune aparate telefonice pentru surzi. Datorită unor microprocesoare, care transformă (pe cale electronică) cuvintele în litere, se creează posibilitatea celor lipsiţi de auz să vadă pe un mic ecran cele transmise de un vorbitor.**

■■■ **O recentă realizare a unei echipe de medici englezi vine în sprijinul celor ce urmează tratamente îndelungate sau permanente cu injecţii. Este vorba de o seringă ce se poate ataşa de antebraţ, echipată cu un motoraş de numai 4,5 volţi ; aceasta pompează serul în mînă la intervale stabilite.**

■■■ **La Întreprinderea de strunguri din Arad a fost obţinut — în premieră mondială — un adeziv universal extrem de eficient. Rezistenţa deosebită la agenţii externi, la efort fizic, îl fac deosebit de util într-un larg domeniu de utilizări.**

AL. STROE

O interpretare mai deosebită

de William Brittain

Cele trei siluete, înfășurate în mantii lungi și zdrențuite, se zăreau vag în bezna aproape completă, doar ca niște contururi nedeslușite. În fața lor se afla o căldare atîrnată de un trepied rudimentar, deasupra unui foc de cărbuni. Din căldare se înălțau aburi albicioși, prelingîndu-se în jos peste buza căldării și răsucindu-se ca niște șerpi diavolești la picioarele siluetelor vag profilate.

Deodată izbucni o lumină verzuie, învăluind scena într-o licărire fantomatică. Cele trei contururi spectrale se priviră și chicotiră sarcastic. Șuvițele lor lățoase de păr alb, atîrnîndu-le pe umeri, ca și chipurile livide și zbîrcite, părînd niște tigve străvii în lumina încețoșată — toate arătau că nu putea fi vorba decît de niște vrăjitoare.

Una dintre cele trei figuri fantomatice scoase o lingură cu coadă lungă din faldurile veșmîntului și se apropie de căldare. După ce ținu o vreme lingura deasupra vaporilor alburii, de parcă ar fi mormăit cine știe ce descîntec, o cufundă deodată în fierbura ce bolborosea. Apoi grăi cu voce croncănitoare :

„Cînd ne-ntîlni-vom iarăși noi

În tunet, fulgere sau ploi ?"

A doua vrăjitoare înșfăcă lingura, o scutură deasupra vaporilor pîcloși ce se ridicau din căldare și grăi :

„De-ndată zarva de-i gătată,

Pierdută-apoi și cîștigată".

Amîndouă priviră nerăbdătoare spre a treia vrăjitoare, care încheie descîntecul :

„Astăzi pînă-n scăpătat".

Stînd lîngă o ușă ce dă în culise, în sala de spectacole a liceului din Aldershot, profesorul de chimie Strang bătu ușurel din palme, aprobator. Reprezentația cu Macbeth pe care o dădea cercul dramatic al liceului era o adevărată performanță. Și venise un public numeros, în ciuda vremii friguroase și a ploii cu care era blagoslovit Aldershot-ul de aproape cinci săptămîni.

Uscățivul profesor de chimie își aminti că va trebui să-l caute pe Frank Tabor, talentatul instructor și conducător al cercului dramatic și să-l felicite. Machiajul vrăjitoarelor, care nu aveau nici una mai mult de șaisprezece ani, era desăvîrșit, și profesorul Strang se minuna cum cîteva bucăți de carton și de mucava, puțină vopsea gri și un braț de surcele uscate dăduseră atmosfera necesară din indicațiile de regie.

Vrăjitoarele se mistuiră iarăși în beznă, și se auzi scîrțîit de scripeți, odată cu căderea cortinei. Pe scenă se făceau pregătiri pentru scena următoare. Domnul Strang își trecu pardesiul de pe un braț pe celălalt și se aplecă să ridice un termos din cele mari de patru litri, de jos de pe podea. Apoi se îndreptă spre hol, exact cînd în spatele lui luminile se aprinseră și apăru ceea ce programul descria drept Tabăra de lîngă Forres, iar Duncan, regele Scoției, se apleca să cerceteze un ostaș rănit.

— Nu cumva ne și părăsești, domnule Straug ? E oare piesa atît de proastă ?

Domnul Strang puse jos termosul, își trecu degetele subțiri prin părul cărunt și destul de rar și privi în jur. Într-un colț ușa ce dădea în biroul directorului Dan Wilstater fusese transformată temporar în ghișeu, înțepenind ușa în poziție deschisă și plasînd o masă în cadrul deschis.

Bătrînul profesor de chimie își scoase dintr-un buzunar al hainei ochelarii și-i puse pe nas, uitîndu-se scrutător la figura celui din ușă.

— Oh, tocmai aveam de gînd să te caut, Frank, spuse el în cele din urmă. Dar ce faci aici ? Te credeam în culise dirijînd mișcările actorilor, ori făcînd mai știu-eu ce se cuvine să facă un regizor.

Frank Tabor ridică din umeri și continuă să numere monezile și să le facă grămăjoare în timp ce răspundea :

— În ultimele cinci săptămîni am văzut de atîtea ori Macbeth, încît îmi ajunge pentru următorii cinci ani. Acum copiii pot să se descurce și singuri. Nu cred că or să greșească ceva. Cu atîtea repetiții pe care le-am făcut, pot să joace cu ochii închiși. Așa că m-am gîndit să vin și să văd cîți bani am încasat.

Uitîndu-se la grămezile tot mai mari de monede de pe masa din fața lui Tabor, întrebă :

— Care sînt încasările ?

— Încă nu știu, spuse Tabor, făcîndu-i cu ochiul. Stai să întreb pe responsabilul meu financiar.

Și, răsucindu-se spre biroul din spatele lui, unde o fată de vreo șaptesprezece ani făcea grămezi din mărunțiș, o întrebă :

— Cît am strîns în total, Barbara ?

— Cu biletele vîndute anticipat şi cu cele din seara asta, cred că am depăşit cu puţin şase sute de dolari.

Şi Barbara Priott, ridicîndu-şi privirea, îi zîmbi profesorului de chimie.

— Bună seara, domnule profesor.

Profesorul îşi ridică pălăria de fetru pleoştită.

— Văd că ai o groază de bani aici, Barbara, de care răspunzi, zise el. Să nu-i laşi pe domnul Tabor s-o steargă cu ei.

Barbara zîmbi cu sfială şi continuă să-şi numere mărunţişul. Frank Tabor îngrămădi teancul de bancnote într-o cutie de metal, pe care o puse în sertarul mesei.

— Ai grijă de toate, Barbara, spuse el. Vreau să-mi dezmorţesc cîteva minute picioarele. Cheamă-mă după ce termini cu număratul, şi o să punem banii în seif.

Fata dădu din cap, ascultătoare.

— Nu vreţi să vă lăsaţi pardesiul aici, domnule profesor? întrebă ea pe domnul Strang, în timp ce Tabor împingea puţin masa şi ieşea în hol.

— Mulţumesc, Barbara, aşa o să fac. Şi n-ai vrea să găseşti aici un loc şi pentru termosul ăsta? Mi-e cam greu să-l car cu mine peste tot.

La semnul afirmativ al fetei, profesorul de chimie îşi scoase mănuşile şi le vîri într-un buzunar al pardesiului. Apoi îşi dezbrăcă pardesiul şi îl lăsă pe masa transformată în ghişeu, punîndu-şi cu grijă pălăria deasupra. Aplecîndu-se, luă de jos termosul şi îl aşeză şi pe el alături.

— Lăsaţi-le acolo, domnule profesor, spuse Barbara. O să le duc în spate cum termin cu număratul.

Pe cînd domnul Strang şi Frank Tabor treceau prin hol, pe lîngă uşa deschisă ce dădea spre sala de spectacol, puteau s-o audă pe Lady Macbeth invocînd spiritele înainte de uciderea lui Duncan.

— Săraca Barbara, vorbi Tabor gînditor, aprinzîndu-şi o ţigară. Ţinea atît de mult să joace pe Lady Macbeth. Ar fi putut să dea o interpretare bună.

— Şi-atunci, de ce n-ai distribuit-o? întrebă domnul Strang. Nu cred că i-ar fi venit greu să înveţe rolul. O ştiu de la orele de chimie şi am impresia că are o memorie foarte bună.

— S-a descurcat destul de bine la primele lecturi ale textului, spuse Tabor. Dar se pare că se pierde complet în momentele de încordare. Cînd am făcut primele teste cu spectatori, pur şi simplu a înlemnit. Păcat. Mă gîndeam să pun în scenă cu ei Pygmalion, şi Barbara ar fi fost o Eliza Doolittle minunată.

— N-are nici o şansă să-şi învingă tracul?

— Nu ştiu, răspunse Tabor. Dacă aş bănui că e în stare să joace chiar şi sub tensiune, aş folosi-o imediat. Dar aşa, nu pot să risc. N-aş fi drept faţă de ceilalţi copii.

— Înţeleg, spuse domnul Strang, îndesînd tutun într-o încăpătoare pipă înnegrită şi apoi chinuindu-se s-o aprindă. Dar eu n-aş renunţa uşor la Barbara, urmă el. Cred că ai putea avea surprize cu ea, Frank.

Actul al doilea îl găsi din nou pe domnul Strang în culisele sălii de spectacole. Macbeth era exact cît trebuie de îngrozit la vederea pumnalului, şi profesorul de chimie se simţi înfiorat cînd luminile diminuară pe scenă şi dangătul unui clopot sfîşie tăcerea, în timp ce Macbeth se pregătea să-şi înjunghie regele.

„Mă duc — şi-i gata; clopotu-mi dă ghes.
Să nu-l auzi, tu, Duncan; sună-a moarte
Şi-n cer sau iad te cheamă să te poarte".

Domnul Strang mai zăbovi ca să vadă portarul clătinîndu-se beat pe scenă, izbutind pînă la urmă să deschidă porţile castelului în faţa lui Macduff şi a lui Lennox, ca să se prăbuşească apoi jos, în risetele şi aplauzele spectatorilor. După care profesorul de chimie se îndreptă iarăşi spre hol, ca să aştepte acolo pînă la uciderea lui Banquo în actul al treilea.

În spatele mesei improvizate ca ghişeu, Barbara Priott îndesa grăbită teancuri de bani într-un plic mare. Pe cînd domnul Strang se apropia de uşa deschisă, Barbarei îi căzu o monedă, care se rostogoli pe dalele de marmură ale holului. Profesorul opri moneda cu piciorul, se aplecă s-o ridice şi o puse pe masă. În clipa aceea îl văzu pe băiatul ce se afla în birou. Un adolescent înalt, destul de voinic, într-o jachetă groasă de lînă pe care se vedeau picături de ploaie.

— Care-i numele dumitale? întrebă cu glas tăios profesorul.

Era convins că ştia chipurile tuturor elevilor de la liceul din Aldershot, iar băiatul acesta i se părea cu desăvîrşire necunoscut.

— Poftim? Oh, Johnny Fein.

— Ascultă, Johnny, nimeni n-are dreptul să intre în biroul acesta fără o treabă anume. De fapt, ce cauţi aici? Şi unde-i domnul Tabor, Barbara?

— S-a dus în culise să vadă cum merge piesa, domnule profesor, vorbi fata liniştită. Johnny e prietenul meu. A venit ca să mă conducă acasă. O să plecăm imediat ce termin de numărat banii. Cred că nu e ceva interzis?

Domnul Strang clătină din cap.

— Nu, atîta vreme cît ştiu şi părinţii tăi, spuse el. Ai grijă să te conducă

direct acasă. E cam frig afară pentru hoinăreală. Şi-apoi, nădăjduiam că o să ai timp astă-seară să lucrezi puţin şi la tema aceea de chimie pe care trebuie să mi-o predai. Mi-e teamă că activitatea ta la cercul dramatic a avut efecte negative asupra învăţăturii.

Barbara se uită ţintă la domnul Strang şi apoi aruncă o privire către băiatul de lîngă ea.

— Pentru tema de chimie, domnule profesor — am o idee pe care aş vrea s-o introduc în lucrare, şi mă întrebam dacă n-ar trebui să vă cer părerea înainte de a merge mai departe.

— N-aş vrea să-ţi iasă treaba de aici — ori pe tînărul domn Fein, Barbara, replică profesorul. Nu poate să aştepte pînă mîine ?

— Dar vreau să iasă o lucrare foarte bună, stărui fata. Şi ar trebui să pun pe hîrtie ce am în minte. N-o să-mi ia decît o clipă.

— Absurd ! exclamă profesorul cu vehemenţă. Nu te-aş sfătui să te pripeşti. Aşteaptă pînă o să avem amîndoi mai mult timp.

Dar Barbara şi luase o bucată de hîrtie din geantă şi nota repede ceva cu pixul. Cînd isprăvi de scris, dar înainte de a putea înmîna domnului Strang hîrtia, Johnny Fein o înşfăcă de pe masă şi se apucă s-o citească cu o figură preocupată. După ce se uită pe hîrtie, spuse :

— Nu prea mă pricep la chimie, dar sper că dumneavoastră o să înţelegeţi ce scrie aici, domnule Strong.

— Mă cheamă Strang, i-o tăie profesorul, enervat şi, apucînd hîrtia, privi ce scrisese fata :

1. Fier + Indiu
2. Hidrogen + Arsenic
3. Argint + Uraniu + Azot

Referinţă : D. I. Mendeleev

Domnul Strang clătină din cap, uitîndu-se nedumerit la listă.

— Mi-e tare teamă că ai înţeles greşit tema, Barbara, spuse în cele din urmă. Noi am ajuns la compuşii chimici, iar tu aici te ocupi de elemente. Poate că...

Barbara îl fulgeră cu privirea pe profesor.

— Adevărul e că chiar dumneavoastră mi-aţi sugerat referinţa, domnule Strang. Era la ora de chimie de luni, cînd ne-aţi vorbit de tabloul periodic.

Domnul Strang se încruntă, nedumerit. Poate că i se păruse, dar avusese impresia clară că Barbara accentuase mai mult decît era necesar ultimele două cuvinte.

— Stai puţin ! Lasă-mă să mai văd o dată hîrtia ! exclamă Johnny Fein şi smulse hîrtia de la profesor, ţinînd-o cu mîna stîngă. Mîna dreaptă o vîri sub reverul jachetei, ceea ce-i dă un vag aer napoleonian. După ce mai citi o dată ce scria pe hîrtie, băiatul ridică din umeri şi o lăsă să cadă pe masă.

Profesorul era gata să protesteze în faţa unei atitudini atît de impertinente. Dar deodată rămase nemişcat, uitîndu-se straniu la fată.

— Cred... cred că înţeleg ce-ai scris acolo, Barbara, vorbi el rar, luînd lista în mînă. O să mă gîndesc eventual la o posibilitate de a îndrepta situaţia.

— Sper, domnule profesor, vorbi fata. E neîndoielnic că aş avea nevoie de ajutor.

— Dar, ia spune, cam cît a strîns astă-seară cercul dramatic ?

— Şase sute şi optzeci dolari, spuse Barbara apăsat, şi şaptezeci şi cinci de cenţi.

— De ce nu vă duceţi în sală să vedeţi mai bine piesa, domnule Strang ? întrebă Johnny. Barbara şi cu mine ne gîndeam s-o întindem, dacă înţelegeţi ce vreau să spun.

— Ei da, cred că vreţi, spuse profesorul, gînditor, numai că eu m-am cam săturat de Macbeth în seara asta. Te superi dacă te rog să-mi dai pardesiul, Barbara ?

Fata îi întinse pardesiul şi pălăria peste masă, şi profesorul şi le puse încet. Apoi, scoţînd mănuşile de piele din buzunar, şi le trase pe mîini. După care se răsuci pe călcîie şi porni cu paşi şovăielnici spre uşa care ducea afară.

Dar deodată scuturâ din cap a lehamite.

— Grozav de distrat mai sînt, exclamă el dezolat. Şi, întorcîndu-se spre cei doi tineri care îl urmăreau din priviri, zîmbi cu o inocenţă de-a dreptul dezarmantă. — Mi-am uitat termosul, Barbara, spuse el. Vrei să mi-l dai, te rog ?

Barbara ridică de jos termosul cu gura largă, şi domnul Strang puse deasupra mîna înmănuşată.

— Ştiţi, am aici ceva care v-ar interesa pe amîndoi, li se adresă el.

Şi întorcîndu-se cu spatele spre ei, deşurubă capacul şi vîri mîna înăuntru. Apoi se răsuci dintr-o mişcare, lăsă să cadă ceva pe masă cu un clinchet, şi strigă :

— Atenţie !

Ceea ce lăsase el să cadă pe masă era un ghem alb cît o minge de tenis. Albeaţa lui cristalină îl făcea să semene cu cine ştie ce giuvaer nemaivăzut. Instinctiv, Johnny Fein întinse mîna dreaptă spre obiect.

— Ce naiba e... ? începu el.

Dar în clipa aceea domnul Strang apucă cu amîndouă mîinile încheietura lui Johnny şi, apăsînd în jos cu toată puterea, profesorul de chimie îl forţă pe băiat să strîngă în palmă sfera de un alb cristalin. Un urlet asurzitor răsună în holul imens.

— Mîna mea ! răcnea Johnny. Oh, mîna mea ! Arde ! Mă frige !

Mişcîndu-se iute dar cu gesturi sigure, Barbara Priott trase sertarul mesei în care fuseseră strînşi banii. Apucînd cu amîndouă mîinile cutia de metal în care pusese mărunţişul, o ridică în sus şi apoi o izbi cu toată puterea în capul băiatului. Acesta se prăbuşi jos, tocmai cînd o mulţime de oameni, atraşi de strigătele lui de durere, se năpustiseră din sala de spectacol.

Barbara se aplecă peste trupul băiatului care-şi pierduse cunoştinţa şi deschise nasturii de la jachetă. Apoi îi luă pistolul pe care-l ţinea vîrît la brîu şi-l întinse cu mare grijă domnului Strang.

A fost nevoie de aproape un sfert de oră pentru a se linişti părinţii înspăimîntaţi şi a-i convinge să se întoarcă în sala de spectacol. În biroul directorului liceului, doctorul poliţiei oblojea un cucui cît toate zilele în capul lui Frank Tabor şi examina mîna lui Johnny Fein. Acesta avea în palmă o băşică tare urîtă, şi doctorul o ungea cu o alifie.

Detectivul Paul Roberts, care venise în mare grabă la şcoală la apelul telefonic al domnului Strang, stătea cu carnetul în mînă, punînd întrebări profesorului de chimie şi Barbarei Priott.

— Am crezut întotdeauna, domnule Strang, spunea Roberts, că profesorii au o profesiune paşnică şi liniştită. Asta înainte de a vă întîlni pe dumneavoastră. Acum, de cîte ori o să mai vin pe la şcoală, n-o să ezit să aduc cu mine întreaga brigadă operativă.

Domnul Strang surise.

— Va să zică, urmă detectivul, băiatul a apărut cînd holul era pustiu şi a ameninţat cu pistolul. Apoi l-a izbit în cap pe domnul Tabor şi l-a tîrît în spatele biroului. Ţie, Barbara, ţi-a spus să strîngi banii pentru el, şi tocmai asta făceai cînd a apărut domnul Strang în hol. Apoi ce s-a mai întîmplat ?

— Şi-a vîrît pistolul înapoi sub jachetă şi s-a ascuns după uşă, răspunse Barbara. Eu însă am lăsat cu bună ştiinţă să-mi cadă o monedă, şi cînd domnul Strang mi-a adus-o, l-a văzut pitit acolo. Atunci Johnny Fein a pretins că era băiatul cu care avcam întîlnire în seara asta, urmă ea strîmbîndu-se dispreţuitoare. Mi-era teamă că o să ne împuşte pe amîndoi dacă n-o să mă supun.

— Destul de bine plănuit, zise Roberts. Dacă ar fi reuşit să lase de aici, nu mai trebuia decît să scape de Barbara.

Profesorul dădu din cap, aprobator.

— Din fericire, am putut să-l opresc înainte de a adăuga şi nelegiuirea asta la celelalte.

— Dar ce i-aţi făcut, domnule Strang ? vru să ştie detectivul. Semnul din palmă arată de parcă l-aţi fi ars cu fierul roşu. Ce aveaţi la dumneavoastră atît de fierbinte încît ?...

— Nu fierbinte — rece, îl întrerupse profesorul de chimie. Mingea de „cristal" pe care am scos-o din termos era o bucată de gheaţă uscată.

— Gheaţă uscată ?

— Exact — sau dacă vreţi un termen ştiinţific : bioxid de carbon, răcit la o temperatură mai mare decît o sută de grade sub zero, cînd devine solid. Gheaţa uscată e atît de rece, încît produce pe ţesutul uman acelaşi efect ca o arsură. Şi vă asigur că am ţinut apăsată cîteva secunde bune palma băiatului pe bucata de gheaţă uscată. Vroiam să fiu sigur că n-o să mai poată apuca pistolul în mînă cînd o să-i dau drumul. Numai că, între timp, Barbara l-a pocnit cu cutia de metal de-a căzut jos leşinat.

— Staţi puţin, nu izbutea să înţeleagă Roberts. Adică, aveţi mereu la dumneavoastră gheaţă din asta uscată, pentru orice eventualitate ?

— Nu mereu — doar în seara asta. Gheaţa asta a mea are un rol destul de important în piesa ce se joacă.

— Poftim ?

— Veniţi puţin cu mine, îl pofti domnul Strang pe detectiv spre uşa sălii de spectacol. Cred că am nimerit tocmai la una din scenele de care vorbeam.

Roberts îl urmă pe profesorul de chimie. Pe scenă cele trei vrăjitoare ţopăiau iarăşi în jurul căldării, aruncînd într-una cîte ceva înăuntru şi bolborosind descîntece.

Şi iarăşi din căldare se înălţă un abur roşiatic, revărsîndu-se apoi în toate părţile.

Roberts strîmbă din nas.

— De fapt, ce e acolo în căldare ? şopti el.

— Restul din gheaţa mea uscată, plus puţină apă, îl lămuri domnul Strang. Turnînd apă deasupra, gheaţa uscată se încălzeşte şi degajă bioxid de carbon. Asta e aburul pe care-l vedeţi. Şi întrucît bioxidul de carbon e mai greu decît aerul, se lasă în jos în loc să se ridice cum ar face aburii obişnuiţi. E o scamatorie de care nu se poate lipsi laboratorul nici unui inventator din filmele de

groază. Şi cînd domnul Tabor a avut nevoie de efectul ăsta pe scenă, unul din elevii de la cercul de chimie a venit cu ideea. Şi am adus cu gheaţa uscată în termos, pentru că e periculos să umbli cu ea — în special fără mănuşi. Mă gîndeam să arunc gheaţa rămasă undeva unde n-ar fi riscul să pună cineva mîna pe ea.

Şi pe cînd se întorceau în hol, Roberts chicoti încetişor.

— S-ar putea spune că Johnny Fein s-a ars bine în seara asta — şi nu numai într-un singur sens, zise el. Dar nu înţeleg, domnule Strang, cum de v-aţi dat seama ce urmărea individul ? Vreau să spun, aşa cum stătea el acolo, Barbara Priott nu putea să vă facă vreun semn...

— Dar mi-a explicat totul în scris, vorbi profesorul, scoţînd bucata de hîrtie din buzunar. Barbara nu şi-a pierdut stăpînirea de sine şi a izbutit să-mi dea biletul ăsta chiar sub nasul individului.

Roberts examină biletul cu atenţie, şi pe faţă şi pe dos, încercînd chiar să-l citească de sus în jos.

— Fier şi indiu, murmură el încet. Hidrogen şi arsenic... Nu înţeleg nimic, domnule Strang. E un cod cifrat, sau ce e ?

— Ei da, într-un fel. Uitaţi-vă la referinţă.

— D. I. Mendeleev ?

— Exact. Este savantul rus care a alcătuit tabelul periodic al elementelor, după caracteristicile lor. Barbara l-a studiat la orele de chimie. Şi a avut grijă, cînd mi-a dat biletul, să accentueze cuvintele „tabelul periodic".

— Tot nu înţeleg cum...

— În tabelul periodic, fiecare element e însemnat cu simbolul său. Şi eu insist ca elevii să înveţe pe dinafară simbolurile chimice. Ştiu că pedagogia modernă nu e de acord cu memorizarea mecanică, dar sînt încredinţat că, după întîmplarea asta, Barbara o să fie de acord că metoda îşi are avantajele ei. Să vă explic acum.

Şi profesorul, luînd biletul, scrise în dreptul fiecăruia dintre elementele chimice menţionate acolo, simbolurile lor : la fier — Fe ; la indiu — In ; la hidrogen — H ; la arsenic — As ; la argint — Ag ; la uraniu — U ; şi la azot — N.

— La început n-am prins nici cu sensul biletului. Mi se părea o aberaţie ce scrisese Barbara. Dar pînă la urmă mi-am dat seama.

Roberts examină atent biletul cu simbolurile de lîngă denumirile elementelor chimice. Şi iată ce se putea vedea acum :

1. Fe In
2. H As
3. Ag UN

— Fein has a gun !) exclamă detectivul, citind literele la rînd.

— Exact, adeveri profesorul de chimie. Se ştia că or să se încaseze mulţi bani în seara asta la liceu — piesele regizate de domnul Tabor se bucură întotdeauna de succes. Johnny Fein avea de gînd să pună mîna pe ei înainte ca oricine, în afară de domnul Tabor şi de Barbara, să afle de furt. Cînd am înţeles că băiatul are un pistol, am ştiut că trebuia s-o ajut pe Barbara într-un fel care să nu ne pună în primejdia de a fi împuşcaţi amîndoi. Am contat că o să-l facă curios în legătură cu ceea ce scosesem din termos şi — în fine, cunoaşteţi restul.

— Barbara a avut mare noroc, vorbi cu un aer preocupat Roberts. Numele băiatului — Fein — s-a întîmplat să se potrivească cu simbolurile din tabelul periodic. Dar ce s-ar fi făcut dacă-l chema altfel ?

— Ei da, presupunînd că s-ar fi chemat Pipsissewa Franckenbush, sau dacă ar fi avut cine ştie ce alt nume lung şi contorsionat...

Dar hohotul de rîs al detectivului îl făcu să se oprească, zîmbind.

Mai tîrziu, după ce detectivul părăsi liceul, luîndu-i cu el şi pe tînărul delincvent, domnul Strang se îndreptă spre biroul în care se afla Frank Tabor, care ţinea cutia de metal în mîini şi discuta cu Barbara.

— Frank, începu profesorul de chimie, acum cîtăva vreme mi-ai declarat că ţi-e teamă s-o distribui pe Barbara într-o piesă, fiindcă în momentele de mare tensiune se pierde. Dar uite că astă-seară, sub ameninţarea unui pistol, a interpretat un rol mai bine decît oricine acolo pe scenă. Probabil că oricare alt elev ar fi strigat după ajutor în clipa cînd am apărut în hol. Barbara ştia că individul putea s-o omoare, dar a rămas rece ca — exact, ca gheaţa — cînd l-a păcălit pe băiat scrîndu-mi biletul. Ei, ce-ai zice s-o laşi să-şi încerce puterile în rolul Elizei Doolittle ?

Frank Tabor chibzui puţin şi apoi încuviinţă din cap. Profesorul auzi în spatele lui un ţipăt de bucurie şi apoi simţi braţele fetei în jurul gîtului.

— Terminăl, domnişoară, mormăi domnul Strang. Nu-i nevoie să... şi nici nu-i frumos din partea ta !

Dar cînd fata plecă din birou, păşind de parcă ar fi plutit, domnul Strang zîmbi în sinea lui şi-şi trecu palma peste obraz, încercînd să-şi amintească — oare cînd fusese sărutat ultima dată ?

---

1) În traducere : Fein are un pistol !

În româneşte de MARIA VONGHIZAS

MUZICA UȘOARĂ '81

• NOUTĂȚI
• FESTIVALURI
• TOPURI

PANORAMIC '81 – INEDIT ȘI PERMANENȚĂ ÎN MUZICA UȘOARĂ

Pentru toți cei implicați direct în fenomenul muzicii ușoare, cu toate ramurile sale (jazz, folk, rock, ș.a.), și chiar pentru cei mai puțin avizați, este evident interesul deosebit nutrit pentru acesta de către un număr extrem de mare de cititori, ascultători radio, telespectatori. Muzica ușoară stîrnește pasiuni comparabile, probabil, doar cu acelea provocate de fotbal, dar dacă există mulți oameni pe care sportul îi lasă indiferenți, puțini sînt aceia care, în timpul lor liber sau chiar aplecați asupra mesei de lucru, să nu recurgă la un fond muzical sonor. Dintre aceștia, evident, un procent extrem de mare este reprezentat de tineri. Tot ei sînt aceia care produc, care creează o bună parte a muzicii de divertisment — cea care face obiectul acestui tur de orizont. De multe ori, inspirația lor dă la iveală opere de avangardă, care părăsesc teritoriile obișnuite ale genului. De aceea, se impune să ascultăm cu mai multă atenție muzica ușoară modernă, angajată, muzica tînără cu tot ce este foarte bun în ea — și proporția este destul de mare — aceasta constituind, în multe privințe, muzica de mîine, muzica aspirațiilor și împlinirilor tinerilor de astăzi. Muzica ușoară românească, pentru a ne referi doar la ea, a dat la iveală în ultima vreme multe creații valoroase. Pasul înainte de care ea mai simte încă nevoia, în anumite privințe, nu va putea fi făcut decît prin încurajarea în continuare a noilor tendințe, a inovațiilor, a căutărilor.

Rolul muzicii ușoare este mai important și mai complex decît pare la o primă privire, superficială, ce va recepta întotdeauna doar aspectele minore ale fenomenului. Citeam cîndva, în revista „Amfiteatru", aceste considerații pline de adevăr și semnificații: „Popularitatea acestui gen face ca el să fie unul din acele excelente mijloace de educare și de influențare în masă... un instrument accesibil, în slujba ideilor progresiste ale societății". La aceasta vor contribui întotdeauna acele lucrări ce evită pretiozitatea gratuită, atît muzical cît și literar, acele lucrări ce abordează, prin intermediul unei muzici accesibile, subiecte de actualitate, sentimente nobile sau teme din viața de zi cu zi — ce vor găsi oricînd ecou în sufletul ascultătorului.

TUDOR GHEORGHE – UN BARD AL PLAIURILOR ROMÂNEȘTI

De-a lungul anilor, dificultatea cea mai mare a fost aceea de a-l încadra pe bardul

Formația OMEGA

GHEORGHE ZAMFIR

oltean Tudor Gheorghe într-unul din genurile cunoscute ale muzicii ușoare. Mulți dintre ei (și în această categorie am intrat un timp, mărturisim, și noi !) i-au contestat apartenența la genul folk, lucru cu atît mai evident în prezent. Deoarece Tudor Gheorghe nu cîntă nici folk, nici ceea ce foarte vag este denumit „muzica tînără", nici muzică populară (într-o anchetă a revistei „Viața studențească" el a fost clasat pe locul I la secția de muzică populară !), nici, mai ales, muzică ușoară. Tudor Gheorghe cîntă o muzică străfulgerată de ritmuri arhaice numai de el știute și simțite, cu care s-a născut în sînge, cîntă un gen de balade cu totul originale, în cursul cărora se acompaniază cu cobza sau chitara, ingînind sau rostind în manieră antonpannescă. El întruchipează, în sensul cel mai deplin, idealul de cîntăreț național, recunoscibil de la primele măsuri ca interpret român. Artist în înțelegerea cea mai înaltă a cuvîntului, el se dovedește a fi un poet nu numai prin sensibilitatea interpretării, ci prin însăși selecția pe care o operează în poezia clasică, contemporană sau a începuturilor literelor românești. Tocmai de aceea, primii care l-au recunoscut, ca pe unul de-al lor, au fost poeții, am putea spune „colegii săi de breaslă". Capacitatea sa de a trasfigura artistic poezii de cele mai diverse facturi este de-a dreptul ieșită din comun, căci ce poate fi mai dificil decît să dai viață, redîndu-le ascultătorului contemporan, unor versuri semnate Ienăchiță Văcărescu, Costache Conachi, dar și Vasile Alecsandri, Alexandru Macedonski (poet cu osebire drag inimii sale), ajungînd pînă la Tudor Arghezi, Nicolae Labiș, Adrian Păunescu, Dumitru Micu, Marin Sorescu. Capacitatea sa de a emoționa ascultătorul este la rîndul ei unică, un adevărat magnetism legîndu-l pe artist de părtașii la opera sa de restituire artistică. Așa încît să nu ne mirăm cînd vom ghici lacrimi în ochii săi, dar și ai spectatorilor, la cîntece cum ar fi cutremurătorul „Voi, care mai aveți părinți", compus pe versurile lui Adrian Păunescu, sau tulburătorul cîntec despre nevinovata hermină albă, al lui Virgil Carianopol... Da, Tudor Gheorghe este pătruns de emoție la fiecare cîntec al său, și nu poți rămîne insensibil la o asemenea participare directă și intensă, la un asemenea freamăt interior, la o atît de intensă ardere. Actor la Teatrul Național din Craiova, Tudor Gheorghe posedă la perfecțiune știința de a condimenta recitalul său cu momente pline de savoare și umor, reușește să lege armonios un cîntec de altul, rezultînd o înlănțuire logică, de parcă toți poeții aceia din generații diferite și-ar fi dat mîna peste secolele ce-i despart, pentru a scrie pentru Tudor Gheorghe. Eugen Barbu, Romulus Vulpescu, Adrian Păunescu l-au înțeles înaintea altora și l-au încurajat, l-au apropiat de poezia veche românească (dacă mai era nevoie), au fost alături de el în dezvăluirea tainelor acesteia, i-au însoțit parcă mîna și gîndul în răsfoirea străvechilor cărți cu pagini

PUPO

LA BIONDA

îngălbenite. Pentru ascultătorul tînăr de astăzi, pentru omul grăbit al secolului nostru, al deceniului nostru, care nu mai are adesea timp să deschidă nobila carte de poezie, Tudor Gheorghe îndeplinește prea-stimatul rol de dascăl, reamintindu-i acestuia, prin intermediul cîntecelor sale, că mai există atîtea și atîtea comori de cultură și sensibilitate ce-i sînt necunoscute. Este greu, dacă nu imposibil, de pătruns sufletul lui Tudor Gheorghe, artist ce pare a nu se sinchisi prea mult (și bine face !) de cronicile ce s-au scris și se vor mai scrie despre el. Poate că, pe un afiș destinat a anunța un recital al său, n-ar trebui scris decît — parafrazînd titlul celui de-al treilea disc al său, „Veniți, privighetoarea cîntă !" — „Veniți, cîntă Tudor Gheorghe !". Pentru că, și atunci cînd nu este primăvară, caișii înfloresc încă de la primele acorduri ale cobzei sale...

MUZICA UȘOARĂ ȘI... PRESA

O efervescentă viață muzicală nu se risipește numai în concerte, transmisiuni Radio și TV, ea rămîne gravată pentru totdeauna pe discuri și înscrisă în file de cronică. După „Panoramicele" noastre din precedentele două ediții ale almanahului de față, am primit numeroase scrisori în care tinerii cititori ne rugau să încercăm o sinteză a presei muzicale de specialitate. Vom nota, înainte de toate, rubricile permanente și topurile publicate, la noi, de revistele și ziarele „Scînteia tineretului", „Săptămîna", „Tribuna" (Cluj-Napoca), „Cronica" (Iași), „Orizont" (Timișoara), precum și articolele de jazz din revista „Transilvania" de la Sibiu. Unele din aceste topuri sînt difuzate de studiourile de Radio teritoriale. Un „Top al litoralului", difuzat la Radio-vacanța, publică pe timpul verii ziarul constănțean „Litoral". Extinzîndu-se aria de investigație, să notăm că revistele dedicate mai mult sau mai puțin muzicii ușoare sînt de trei categorii :

1. Ale „industriei" muzicale (profesionale, deci) : „Billboard", „Cash Box" (S.U.A.), „Music Week" (Marea Britanie), „Musica e Dischi (Italia). În această ar putea figura și fostul buletin trimestrial editat de Electrecord (sperăm că nu s-a renunțat definitiv la el), „Discul", sau revista „Melodie und Rhythmus" (R.D.G.).

Grupul rock PEBBLES

disco blitz

● Spaniolii încep să îndrăgească tot mai mult jazzul : un atractiv festival de jazz, cu o durată de 4 zile, a reunit la Madrid pe John McLaughlin, Al DiMeola, Hank Jones Trio, alături de spaniolul Paco di Lucia.

● Casa de discuri Atlantic a decernat tînărului cvartet australian de hardrock AC/DC o diplomă comemorativă pentru a marca atingerea cifrei de 10 milioane de discuri vîndute în întreaga lume, cifră incluzînd și 27 de trofee „Discul de aur" obținute în 8 țări.

● Potrivit unei anchete a cotidianului sovietic „Smena", cele mai populare albume discografice printre tinerii moscoviți sînt „Zidul" (al grupului Pink Floyd), „Cîntînd" (Joe Dassin) și „Melodii" — ai regretatului autor-interpret Vladimir Visoțki (soțul actriței Marina Vlady).

● Considerat de mulți critici drept cel mai valoros creator al muzicii soul contemporane, Stevie Wonder și-a confirmat popularitatea prin succesul obținut de albumul său „Hotter Than July" și de numeroasele singles editate din cuprinsul său. El s-a numărat, dealtfel, între cîștigătorii celor 32 de premii anuale Edison decernate în Olanda. Alături de el, la secția de muzică pop, au mai figurat Hans Vermuelen, Bruce Springsteen și grupul Clash.

● Între participanții la festivalul cîntecului militant „Rote Lieder", desfășurat în capitala R. D. Germane : Carlos Paredes (Portugalia), Los Pachungos (Paraguay), Elan (Cehoslovacia), Larry Long (S.U.A.).

● Interpreta de origine americană Jeane Manson se bucură de mai mult succes în țara sa de adopție, Franța, decît în S.U.A. ! Ea s-a reîntors însă în California, hotărîtă să se afirme în domeniul filmului (fost manechin, ea este căsătorită în prezent cu un actor american). Aici, ea a înregistrat alături de un amic din copilărie, cunoscutul Kenny Loggins, melodia „Farmecul dragostei". Se înțelege, succes mare.... în Franța !

● Compozitorul englez de origine indiană Biddu, autor al succeselor disco ale lui Carl Douglas și Tinei Charles, conducător al propriei sale orchestre, Biddu Orchestra, a lansat primul album cu muzică disco în limba hindi, interpretat de Nazia și Zaheb Assan.

ALICE

2. De pură specializare : „Rolling Stone" (S.U.A.), „Melody Maker", „New Musical Express" (Marea Britanie), „Rock & Folk", „Best" (Franța), „Melodie" (Cehoslovacia), „Muzicorama", „Non-stop" (Polonia), „Jazz Forum" (revistă editată de Federația internațională de jazz). În ultimii ani au mai apărut asemenea reviste și în Italia : „Super-Sound" (format de ziar) și „Muzak" (revistă inspirată de „Rock & Folk").

3. Pentru „teen-agers" (tineri pînă la 19 ani) — reviste bogat ilustrate, adesea în culori, conținînd poster-uri (afișe) ale vedetelor zilei și publicînd multe amănunte despre viața particulară a artiștilor : „O.K.", „Salut" (Franța), „Bravo" (R.F.G.), „Qui giovanni" (Italia), „Rave", „Fabulous 208", „Disc" (Marea Britanie).

La publicațiile din a doua categorie, bazate foarte mult pe interviuri ample, atractive, dense, precum și pe articole profesionale (adesea, mici eseuri), unii redactori și colaboratori devin ei înșiși vedete bine cunoscute de către marele public, în rînd cu interpreții despre care scriu (spre exemplu Chris Welch sau Charles Shaar Murray).

Subiectele dezbătute preponderent în paginile revistelor de specialitate sînt foarte diverse. Ultimii doi ani au fost marcați de numeroase dispariții dureroase, care au lăsat locuri goale în peisajul genului, dar și în sufletele iubitorilor muzicii ușoare : compozitorul Nino Rota, celebrul John Lennon (adevărat leader al generației sale), Bob Marley („regele" curentului „reggae"), francezul Joe Dassin, Bill Haley (pionier al rockului), poloneza Anna Jantar (care a pierit în catastrofa aviatică în care a dispărut și lotul de box american), brazilianul Vinicius de Moraes (celebru muzician și poet, prezentat într-un recent show TV de către Caterina Valente), vestiții șefi de orchestră Mantovani, Norrie Paramor, Bert Kaempfert, Stan Kenton (și, alături de el, alte cîteva mari figuri ale jazzului). Număr de număr, în revistele muzicale se dezbat măsurile anti-piraterie muzicală („pirateria" fiind editarea ilegală de înregistrări muzicale, așa-numitele „bootleg", ca și pro-

JACQUES HUSTIN

blema crizei energetice. O industrie înfloritoare cum este aceea a muzicii ușoare (numai în Anglia se produc anual mai bine de 200 de milioane de discuri, pentru a da doar un singur exemplu) a fost totuși afectată de criza de energie, în special prin prisma materiei prime. Alte subiecte ce merită a fi consemnate : expansiunea perfecționărilor tehnice (cuadrofonia, instrumentele electronice supersofisticate) ; numeroasele festivaluri internaționale (cel mai gigantic : cel de la Tokyo, în Japonia) ; amplul târg anual al discului și editurilor muzicale, MIDEM, de la Cannes (Franța). Nu sînt ocolite nici : nostalgia (moda retro) — îmbrăcăminte și muzică tip 1940 (vezi formațiile Pointer Sisters sau Manhattan Transfer) sau 1950 (rock and roll) ; moda — cu caracter pe alocuri decadent — „glam rock" (de la „glamorous") : Alice Cooper, Mick Jagger, Sweet, Kiss, New York Dolls, David Bowie ; perifericul și practic decedatul fenomen „punk" ; și multe, multe altele... Între aceste „multe altele" : revenirea strălucită „în arenă" a lui Frank Sinatra (prin intermediul unui album triplu și a unor concerte fulminante) sau succesul interpreților din „noul val" (new wave). Să mai notăm că acest succes nu poate fi despărțit de revenirea la modă, pretutindeni, a hard-rock-ului.

UN CALCULATOR PREZICE SUCCESUL ÎN TOP

La Philadelphia, un nou „gadget" electronic : un „creier" ce ascultă un cîntec și îi prezice viitorul ! Cum se procedează ? Noul cîntec este introdus într-un computer. După cîteva minute, este eliberat un răspuns, sub forma unei note de la 1 la 10. Este vorba, de fapt, de un vot : pînă la 3 înseamnă că discul va fi un eșec ; 4 și 5 — unele șanse ; 6 semnifică suficient ; va intra în clasamente, dar pe po-

disco blitz

● Între laureații ediției a 10-a a festivalului internațional de la Tokyo, un nume din „noul val" : Billy and the Beaters (pe locul II). La acest festival, au susținut recitaluri Perry Como și Stevie Wonder.

● Cel mai mare succes discografic olandez din ultimii ani pe plan internațional este considerat a fi „Stars On 45" (Stele pe 45 de turații) — un potpuriu de zece cîntece celebre, între care Venus, Sugar Sugar, Drive My Car, Do You Want To Know A Secret, Nowhere Man, We Can Work It Out. Pînă acum, această performanță era deținută, din 1970, de cîntecul „Venus", al formației Shocking Blue-inclus de altfel, după cum se vede, în acest potpuriu.

● Concertul cu cel mai mare număr de spectatori a avut loc, în martie 1981, pe stadionul din Sao Paolo : aici grupul Queen a cîntat în fața a 131 000 de persoane ! Tot brazilienii, și nu numai la fotbal...

● Serge Chauvier, cunoscut în lumea muzicii ușoare și a șansonetei îndeosebi sub numele de Serge Lama, a doborît la Paris recordul deținut de Beatles : timp de 3 luni a cîntat, seară de seară, cu casa închisă, la Palatul Congreselor (3 700 de locuri) ! Acestui record de public s-a adăugat și unul discografic : ultimul său album a obținut rapid distincția „Discul de platină".

● Nu numai că Boney M. nu s-a dezmembrat, dar în 1980 a vîndut peste 4 milioane de discuri-anunță producătorul celebrului grup și mentorul său, Frank Farian.

● Mult timp, topurile franceze au fost dominate, la secția albume, de „La Boum" — banda sonoră a filmului omonim („la boum" este termenul folosit de adolescenți pentru a denumi petrecerea dansantă. În același timp, topul discurilor single avea în frunte piesa „Reality" — un atractiv slow din același film, interpretat de Richard Sanderson.

● Unul din premiile Oscar — cel decernat muzicii de film — a revenit compozitorului Michael Gore, autorul cîntecelor cu tentă disco din pelicula „Fame".

● Casa sovietică de discuri Melodiia a editat sub formă de licență albume cu Elton John, Adriano Celentano, Eruption, Milva, Mahalia Jackson, orchestra Paul Mauriat.

ADAMO

KÓOS JANOS

MARGARETA PÎSLARU

KÁRDA MÁTYÁS

zitii inferioare ; 7 prezice intrarea in primele zece locuri ale topului ; 8 — ascensiune sigură către pozițiile cele mai de sus ; 9 — cintecul va fi pe locul I timp de mai multe săptămini ; și in sfirșit 10 — el va deveni un „clasic" al tuturor timpurilor. Pentru edificare, intre „clasice" computerul numără (pentru că, evident, așa a fost invățat) „Yesterday" al formației Beatles, alături de „McArthur Park" al Donnei Summer. Rolul publicitar al clasificărilor discografice este, de-acum, in afara discuției. Clasarea in top este cea care contează, care conferă prestigiu, care influențează decisiv tirajul, intervenind in mecanismul firesc al comerțului. Așa incit, in timp ce se tipăresc cărți și studii statistice complexe privind clasamentele discografice, acest nou-născut al electronicii, in măsură să prezică, in mare, aceste clasamente, „ascultă" noutățile și stabilește cu suficientă precizie viitorul lor. Inventatorul se numește Charles Trois și era in anii 60 unul din membrii formației 1910 Fruitgum Co., campioană a muzicii „bubble-gum", cu melodii cum ar fi „Simon Says" sau „1, 2, 3, Red Light". Trois' și-a botezat creația „Black box" (cutia neagră). Procesul este aparent simplu : atunci cind discul este introdus in mașină, aceasta este in măsură să compare muzica și textul cintecului respectiv cu acelea ale altor 22 de mii de cintece de succes deja memorizate in circuitele sale,

putindu-se emite, astfel, o „părere". Robotul are, însă, limite, el fiind structurat pentru a răspunde formatului tipic al topurilor americane curente : muzică pop, „easy listening", MOR (middle of the road music — sau muzică ușoară, dacă vreți), rock melodios, în general. Așa încît un „Miss You" al lui Rolling Stones sau „My Sharona" al lui Knack (mai ales), mari succese de top, nu-și vor găsi locul în aprecierile mașinii. Oricum, computerul lui Trois este ideal în cazuri de acuzație de plagiat : în cîteva minute el informează dacă un cîntec nou este copiat după unul din cele 22 de mii memorizate. Aviz amatorilor !

FESTIVALURI

Întîlnirea pe coordonatele muzicii ușoare a melomanilor sau interpreților din țări și continente diferite se face de obicei prin intermediul „contactelor indirecte", al sonorităților păstrate de memoria discului sau a benzii de magnetofon. Acestea nu pot însă înlocui căldura, atmosfera sălilor de concert, schimbul nemijlocit de opinii și experiență. Iată doar una din explicațiile proliferării (surprinzătoare, la prima vedere) a concursurilor și festivalurilor internaționale, manifestări ce necesită masive desfășurări de eforturi organizatorice și financiare. Ultimul concurs Eurovision, de pildă, desfășurat la Dublin, în Irlanda, a reunit concurenți din 19 țări europene (el a avut loc în țara cîștigătorului ediției precedente — Johnny Logan, cu „What's Another Year"). Așadar, cazările, repetițiile, transmisiile TV simultane au pus probleme deosebite, care n-au putut însă umbri cîștigurile pe plan spiritual, senzația de sărbătoare a muzicii ce aureolează orice întîlnire internațională de o asemenea anvergură. Reamintim că victoria a revenit, la ediția 1981 a concursului, cvartetului mixt britanic Bucks Fizz, cu piesa „Making Your Mind Up" (formația a fost creată special pentru acest festival, și ca de multe ori în asemenea situații existența ei s-a dovedit a fi meteorică). Dar organizarea unor festivaluri muzicale poate fi citată și ca un inspirat mijloc de strîngere a relațiilor între muzicieni, aceste întîlniri constituindu-se de obicei ca generoase forumuri ale prieteniei. Este și cazul unor festivaluri desfășurate la Sopot (Polonia), „Orfeul de aur" (Bulgaria), Varadero (Cuba), Vina del Mar (Chile), Cannes (Franța), ș.a. Două manifestări cu caracter festivalier domină, de fapt, peisajul genului. Dacă MIDEM, de la Cannes (Tîrgul internațional al discului și editurilor muzicale) este cea mai importantă reuniune profesională a industriilor muzicale, competiția cea mai gigantică are loc, an de an, la mijlocul lui noiembrie, pe scena imensului Nippon Budokan Hall din Tokyo. La ultima ediție, țara noastră a fost reprezentată de piesa „Vreau" de Dan Ardelean, cîntată de Eva Kiss. A triumfat americanca Mary McGregor, cu „What's The Use", ea obținînd și premiul pentru cel mai valoros interpret străin la această ediție a lui Yamaha World Popular Song Contest. Marile sau mai micile concursuri de muzică ușoară, răspîndite pe toată durata anului, lansează de fiecare dată șlagăre de largă audiență internațională, marcînd totodată și startul carierei unor viitoare stele ale cîntecului. Am amintit, spre exemplu, de concursul Eurovision, la care fiecare țară participantă trimite un cîntec inedit, selectat în prealabil de juriile naționale. La ediția a 26-a, com-

IRENA JAROCKA

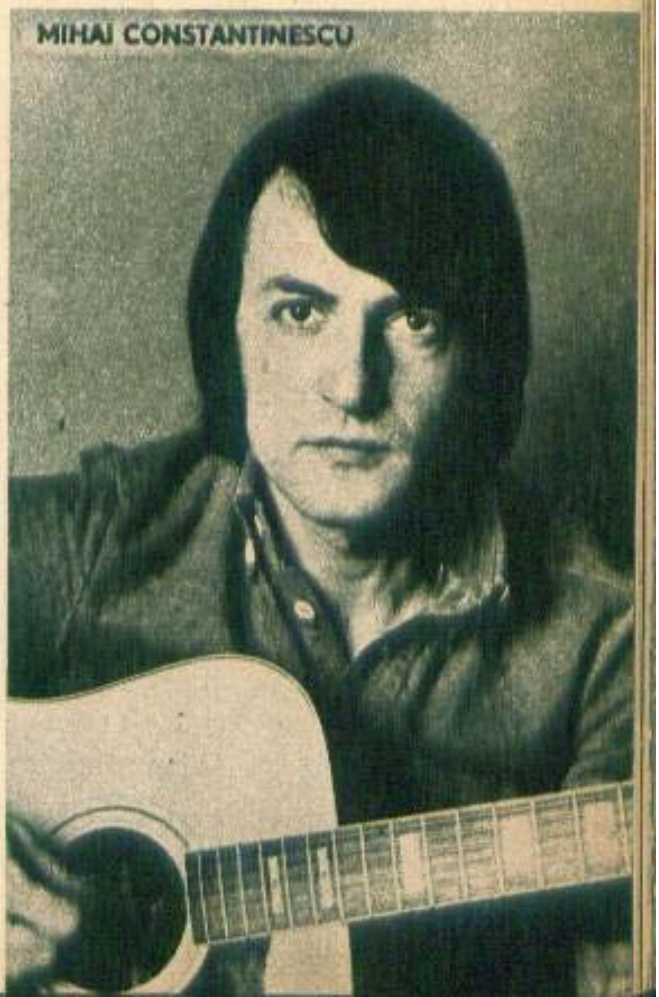

MIHAI CONSTANTINESCU

VIVIANA MITRU

petiția a fost relativ strînsă, puține puncte despărțind melodia cîștigătoare, interpretată de Bucks Fizz, de următoarele clasate : „Johnny Blue" cu Lena Valaitis (R.F.G.) și „Humanahum" cu Jean Gabilou (Franța) — nici o legătură cu cunoscutul aliment pentru bebeluși ! La San Remo a avut loc în acest an ediția cu numărul 31 ; ea a marcat mult așteptata revenire a tradiționalei manifestări la cote valorice care-i candidaseră prestigiul în urmă cu 15—20 de ani. Alături de surprinzătoarea cîștigătoare, tînăra Alice, s-au afirmat și alte nume noi, iar mai cunoscuții Bobby Solo, Ricchi e Poveri sau Loretta Goggi și-au reconfirmat renumele. Recitalurile susținute de Dire Straits, Bad Manners, Robert Palmer, Barry White au adăugat un plus de culoare și interes, demonstrînd realitatea incontestabilă a unui Sanremo în plină revenire. Mult mai tînăr este festivalul de la Tokyo, ajuns abia la a X-a ediție. El a urcat fulgerător încă de la început, datorită regulamentului mult mai larg, care permite prezentarea în concurs a unor piese cunoscute, aflate chiar în topuri, interpretate rareori de artiști debutanți. De pildă, în palmaresul ultimei ediții au mai figurat, în afară de Mary McGregor, Jermaine Jackson, grupurile Nolans și Manhattans ! Și la noi festivalurile „au prins", se amplifică și devin mai consistente an de an. Astfel, festivalul de jazz de la Sibiu, ajuns la ediția a XI-a, a devenit cu adevărat internațional, prin participarea a trei prestigioase grupuri de peste hotare : Viaceslav Ganelin (U.R.S.S.), Milan Svoboda (Cehoslovacia) și Vesselin Nikolov (Bulgaria). Așa încît nu este deloc de mirare că alte reuniuni jazzistice se afirmă la rîndul lor : ne referim la gala anuală de jazz de la Brașov și la festivalul studențesc de jazz de la Costinești.

ȘLAGĂRE ÎN DEVENIRE

Pentru că am vorbit despre festivaluri, nu putem trece cu vederea una din frumoasele inițiative ale Radioteleviziunii române, materializată într-un spectacol-concurs ce a stîrnit de la bun început interesul unor studiouri de televiziune de peste hotare. Este vorba de „Șlagăre în devenire", datorat realizatorului Titus Munteanu, a cărui primă ediție a avut loc în decembrie 1980. Conceput ca un concurs de creație, el s-a dovedit imediat extrem de stimulativ pentru compozitori și autorii de versuri, el reușind să lanseze în răstimp de numai un an zeci de cîntece de succes care au îmbogățit repertoriul genului. Și nu numai atît : datorită audienței concursului, premiile obținute au impus definitiv în circuitul genului numele unor tineri compozitori cum ar fi Mircea Romcescu, Ionel Tudor (colegi în formația Academica, adversari în concurs !), Ionel Bratu Voicescu (fostul baterist al grupului Sincron), Margareta Pîslaru (care, aici, a obținut primul său premiu în calitate de compozitoare !) și, chiar dacă nu au fost laureați, Dan Pavelescu (tînăr autor brașovean), Claudia Daniela Nacu, Marcela Frățilă sau Elena Cîrstea — foarte tînără autoare-interpretă din Mediaș. Ca orice concurs, și „Șlagăre în devenire" are „campionii"

săi. Iată-i pe cîtiva dintre ei : în ceea ce privește participările — Marcel Dragomir, Margareta Pîslaru (compozitori), Eugen Rotaru, Diana Turconi (autori de versuri), Corina Chiriac, Margareta Pîslaru, Angela Similea, Doina Limbășanu, Mirabella Dauer, Cornel Constantiniu (soliști). Dar, în ceea ce privește soliștii, mai edificator ni se pare un „top al eficienței" : din acest punct de vedere, Mirabella Dauer și Eva Kiss au realizat, pînă în ediția a 6-a inclusiv, punctajul maxim de 100%, purtînd către victorie toate piesele cărora le-au dat viață (3, respectiv 2). În schimb, un record greu de egalat a stabilit Corina Chiriac : pînă în același stadiu al concursului contribuise la obținerea a nu mai puțin de 6 premii ! Dar, pentru că este vorba de un concurs de creație, se cuvine subliniată îndeosebi performanța lui Mircea Romcescu, tînăr compozitor și orchestrator de mare talent, care a obținut 6 premii, 3 dintre ele cu aceeași melodie, „Nu știu cine ți-a spus", în ediția a II-a ! Simpla enumerare a cîtorva dintre titlurile lansate la „Șlagăre în devenire" este un argument convingător în favoarea acestui concurs, ale cărui refrene sînt fredonate de mulți ascultători : Pentru tot ce-a fost (Horia Moculescu), Taina nopții, Studenție (Ion Cristinoiu), Nu te lăsa, Voi ride iar (Marius Țeicu), Lasă-mi, toamnă, Diamant fermecat (Margareta Pîslaru), Am ales nemărginirea, Salcîmul de pe strada mea (Cornel Fugaru), Lasă lumea să vorbească (V. V. Vasilache), Mă rog, Cînd iubești, Darul copiilor, Adu-mi clipa de lumină (Marcel Dragomir — acest din urmă cîntec a obținut în ediția a V-a 59 de puncte, la 1 punct de cifra maximă !), Cerul meu curat (Dan Pavelescu), Într-un oraș, într-un tramvai (Jolt Kerestely), Brad bătrîn (Sabin Păutza), Ne cunoaștem din vedere (Corina Chiriac), Vis de pace, Voi fi (Mircea Romcescu), Jocul pînă la stele (Ionel Bratu Voicescu), Cît trăiește, omu-nvață (Dan Ștefănică), Anotimpul speranțelor (Ionel Tudor), Haideți la joacă, I.E.F.S., ura ! (Mihai Constantinescu) și multe altele. Cu toate că este, așa cum spuneam, un concurs de creație, în care jurîile premiază cîntecele (respectiv pe compozitori, aranjori și textieri), „Șlagăre în devenire" a lansat cîtiva tineri interpreți, cărora le-a oferit posibilitatea unei afirmări rapide, prin intermediul apariției într-un context prestigios, la o oră de maximă audiență : Adriana Stroe, grupul 2 + 2, Elena Cîrstea, Marcela Alexandru, Marcela Frățilă sau chiar Natalia Guberna, grupul Choralis, Mariana Ritz, Dumitru Lupu. De un deosebit interes s-au bucurat recitalurile găzduite în partea a doua a concertelor, în care au fost invitate autentice vedete ale muzicii ușoare internaționale de peste hotare (Lili Ivanova, Josef Laufer) sau din țară (Margareta Pîslaru, Tudor Gheorghe, Mihai Constantinescu, Olimpia Panciu, Cornel Constantiniu, Mirabella Dauer, grupurile Post-Scriptum, Savoy și Romanticii).

ROCKUL ROMÂNESC ȘI... SPECTACOLUL-CONCURS „CLUB A"

Cine a urmărit cu atenție rubricile de specialitate apărute în diferite ziare și re-

disco blitz

● Filmul „De la 9 la 5", avîndu-le drept protagoniste pe Jane Fonda, Lily Tomlin și cîntăreața Dolly Parton, a impus în topuri și melodia omonimă, interpretată, evident, de... Dolly Parton, vedetă a muzicii country.

● Un succes neobișnuit a cunoscut albumul „Dancersize" (cu Carol Hensel), care conține, de fapt, înregistrările unor lecții de gimnastică avînd ca fundal sonor piese orchestrale de muzică disco ! Probabil sînt pentru slăbit...

● Mult-discutata popularitate actuală a hard-rockului este perfect demonstrată de succesul înregistrat în topul american, publicat de revista „Billboard", de grupurile REO Speedwagon, Styx, Rush, AC/DC, Van Halen.

● După înlocuirea dinamicei soliste vocale Precious Wilson (care a evoluat și în țara noastră), cei 3 membri ai grupului Eruption s-au angajat într-o disputată „concurență" artistică cu fosta lor colegă (înlocuită cu o altă cîntăreață). Pînă acum ar putea fi consemnată... egalitate pe tabela de marcaj a... topurilor, ceea ce nu a împiedicat-o pe Precious Wilson să-și intituleze cu ironie unul din ultimele discuri : „Sîntem pe pista de curse" !

● „Premieră" în catedrala Westminster : un concert al formației Sky, specializată în rock cu influențe din jazz și muzica preclasică. Fondurile realizate au fost destinate unor scopuri de binefacere.

● O recrudescență neașteptată a cunoscut în ultima vreme un stil demult uitat, denumit „hillbilly". Prin anii '50, trecerea de la muzica country la viguroșul rock and roll se făcea printr-o etapă de tranziție, un stil hibrid : hillbilly. Aparent (doar) deșuetele sonorități au fost „reînviate" de formații cum ar fi Stray Cats sau Matchbox.

● O secvență dintr-un concert din noiembrie 1974 — editată pe disc în 1981 : trei cîntece lansate de Beatles, interpretate în duet de Elton John și John Lennon.

● Ultima ediție a tradiționalului festival „Steaua literalului", ce are loc anual la Constanța, s-a distins din nou printr-o organizare impecabilă, asigurată de forurile culturale locale și filiala A.R.I.A. În recitaluri au apărut, între alții : Amza Pellea, Jean Constantin, Stela Popescu, Corina Chiriac, Mihai Constantinescu, Gheorghe Turda, Benone Sinulescu.

TOM JONES

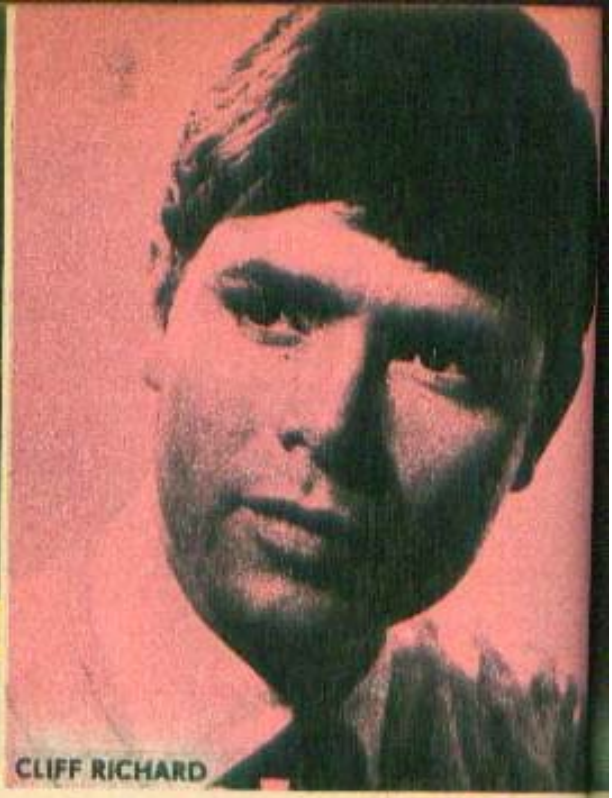
CLIFF RICHARD

viste, a observat că în ultima vreme numeroase grupuri noi au venit să îmbogățească peisajul rock autohton. Cîteva dintre ele : Magneton, Compact, Continental, Telegraf, Rodion G.A. și-au făcut loc în diferite topuri. Un mic festival rock a avut loc la Sighișoara, și bine ar fi dacă și alte orașe ar prelua o asemenea inițiativă, care ar permite pregătirea și selecționarea „materialului" pentru întîlnirea rock cea mai redutabilă : Spectacolul-concurs al formațiilor vocal-instrumentale „Club A". Cea de-a IV-a ediție a sa a avut loc în martie 1981 la Sala Palatului, fiind din toate punctele de vedere o manifestare încununată de cel mai deplin succes. Îmbucurător este faptul că nu numai formațiile intrate în palmares (Basorelief, Experimental Q. II, Domino, Grup '74, Holograph) au dovedit originalitate și tendințe novatoare, ci și altele, cum ar fi îndeosebi Pro Musica și Accent. Premiul I pentru creație a răsplătit pe merit grupul clujean Semnal M., care în recitalul susținut a încîntat din nou prin melodicitatea aparte a „rock-ului transilvănean" pe care-l practică. Un alt grup-fanion, Sfinx, a fost răsplătit printr-un prestigios premiu pentru întreaga sa activitate, în frunte cu liderul său. Dan Andrei Aldea.

EVANTAI STILISTIC

Poate mai mult decît niciodată, parcurgînd topurile observăm diversitatea stilistică a melodiilor de succes, ceea ce face să nu mai putem vorbi de o dominantă muzicală, ca în urmă cu ani. Hard-rock, AOR, new wave, MOR, disco-rock, reggae, rockabilly — toate sînt prezente, mai mult sau mai puțin, în topuri. Vom consacra cîteva rînduri unui curent foarte la modă : electro-pop (sau Synth-rock). Rădăcinile acestuia trebuie căutate în experimentele de acum 15 ani ale unor muzicieni (Tangerine, Dream, Can, P. Baumann, Irmin Schmidt), foarte înclinați către electronică. Mellotronul, vocoderul, synthesizerul au intrat apoi în arsenalul instrumental al unor cunoscute grupuri britanice (Emerson, Lake and Palmer, Moody Blues, Yes), care dezvoltă însă sonorități mult mai ample, mai maiestuoase. Maeștrii contemporani ai curentului permit, prin unitatea stilistică a creațiilor lor, definirea acestui stil : o bază ritmică austeră, liniară, ducînd la monotonie și voită automatizare. Vocile, prelucrate și filtrate savant, trec în planul doi, căpătînd o tentă impersonală. Desigur, pot fi detectate deosebiri : unii pun accentul pe aspectul vizual, de show (Gary Numan sau fosta sa formație, Tubeway Army). Alții, cum ar fi Ultravox, Magazine, John Foxx, înclină către o paletă instrumentală mai colorată. Ca să nu mai vorbim de cei care apelează chiar la benzi magnetice pre-imprimate, cum ar fi

NIEMEN

ILEANA POPOVICI

Human League. Textele sînt, în genere, de inspirație științifico-fantastică, titlurile fiind de cele mai multe ori edificatoare : Matematic, Electricity, Replicas, Travelogue, Reproduction, Multiplication, Telekon. Cu toată apariția acestor noi vedete ale genului, cum ar fi Yellow Magic Orchestra, Orchestral Manoeuvres In The Dark și altele, „veteranii" Kraftwerk continuă să se bucure de mult succes. Încercînd o delimitare geografică, observăm că în afara unor formații americane (Devo, Tuxedo Moon) sau japoneze (Yellow Magic Orchestra), majoritatea covîrșitoare a adepților acestui stil sînt britanici. În afara celor amintiți, ar mai fi Crash Course In Science, Silicone Teens, Flying Lizards, Simple Minds, Fad Gadget (pînă și numele sînt grăitoare!) sau Visage-grup de studio. În ceea ce privește formațiile noastre, cel mai mult înclină către electro-pop formația clujeană Rodion G. A., căreia revista cehoslovacă „Melodie" i-a publicat un portret în nr. 4/1981. Revenind la ideea inițială, trebuie să subliniem că aceste clasificări ale muzicii pop, în care sînt evidențiate doar curentele de dată recentă, aruncă pe nedrept într-un con de umbră realizări valoroase ale genului, pe motiv că aparțin unor stiluri așa-zis „clasice", taxate drept „învechite", „simpliste". Din fericire, unele curente și maniere dezavuate pînă de curînd reintră „în forță" în grațiile ascultătorilor. Așa stau lucrurile cu cîntăreții „de voce". Tom Jones, Neil Diamond, Kenny Rogers sau Cliff Richard sînt din nou la mare preț. O dovadă concludentă a reîntoarcerii „spre izvoarele muzicii pop", de care aminteam, este și popularitatea largă de care se bucură stilul „rockabilly", apărut pentru prima oară prin anii '50. În fapt, este vorba de tipare sonore ținînd de structurile incipiente ale rock and roll-ului, care prin simplitatea și vigoarea lor cuceresc noi categorii de ascultători. O a treia direcție a revenirii la muzica de calitate este marcată de muzica aflată la confluența dintre muzica ușoară tradițională și cea folk, împrumutînd de la prima gustul pentru linia melodică inspirată și de la cea de-a doua sinceritatea exprimării. La noi, această manieră de exprimare caracterizează creațiile unor Mihai Constantinescu sau Mircea Baniciu. Popularitatea deosebită a acestor doi interpreți-autori vorbește de la sine despre viabilitatea liniei artistice alese de ei...

ȘLAGĂRELE – AZI

La întrebarea, pe care ne-o pun mulți cititori : „Există o rețetă a șlagărelor ?", am putea răspunde, fără teama de a greși prea mult : deși nu există o modalitate de a scrie cîntece de succes, totuși apariția lor nu este rodul hazardului, ci respectă unele condiții ale acceptării imediate de către marele public. Între acestea : o linie melodică simplă, ușor de reținut, un tempo în concordanță cu gusturile publicului, o orchestrație atractivă, un text care să fie perceput intim și rapid în același timp de către ascultători. Paradoxal poate, pentru a ajunge la simplitatea memorabilă sinonimă cu șlagărul, este nevoie de o perfectă cunoaștere a „meseriei", de un profesionalism înalt. Credem că acesta este motivul principal al consecvenței cu care autorii consacrați de șlagăre ai muzicii noastre ușoare — Ion Cristinoiu, Marius Țeicu, Marcel Dragomir, Horia Moculescu și alții — reușesc să „înoveze" mereu, să ne ofere noi și noi refrene încîntătoare. Mijloacele de înregistrare tot mai complicate, ca și existența unor posibilități artistice tot mai vaste au făcut ca forma și uneori chiar conținutul cîntecului de muzică ușoară să se schimbe. Iată de ce s-a crezut un timp că „șlagărul

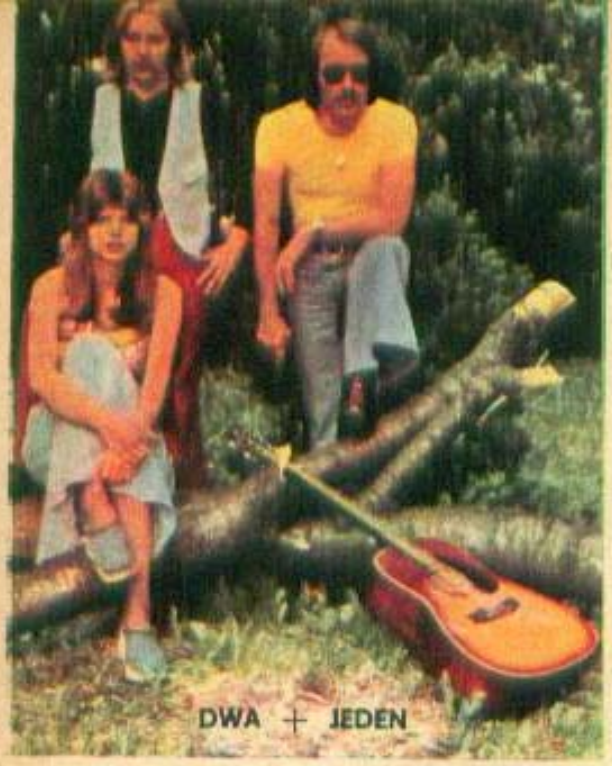

DWA + JEDEN

anilor '80" va suna altfel decît cel al anilor '60 sau '70 — supoziție care s-a dovedit greșită. Unele stridențe sau exagerări — în domeniul electronizării excesive, de pildă — n-au „prins" decît momentan : șlagărul rămîne un domeniu al bunului gust și al bunului simț. Mergînd pe această linie mediană a întîlnirii majorității opțiunilor melomanilor, mulți creatori reușesc să scoată la iveală șiruri întregi de succese, chiar dacă unele dintre ele sînt oarecum asemănătoare. Este cazul succeselor de top europene și îndeosebi al „școlii olandeze", care a impus cîteva grupuri vocale feminine (Snoopy, Luv, Dolly Dots, Veronica Unlimited) sau mixte (Chilly).

NOUTĂȚI LA ELECTRECORD

„Noutățile" existente la casa noastră de discuri sînt în primul rînd existența unui nou colectiv de conducere, cît și a unui nou local. Capacitatea de producție sporită, precum și modernizarea ei au început deja să-și arate roadele. Un prim pas a fost făcut, prin editarea albumului reprezentativ al festivalului „Club A" (primul LP rock „live" de la noi) doar la cîteva săptămîni de la încheierea manifestării. Pe aceeași direcție înnoitoare se situează și apariția cîtorva albume primite cu mult interes de către public. Este vorba de discurile avîndu-i drept protagoniști pe Dan Mîndrilă („Alter ego"), Mircea Baniciu, Quentin Vest (chitarist și cîntăreț american), Victor Socaciu sau formațiile Metropol și Academica. Din păcate, muzica ușoară continuă să fie slab reprezentată, vedetele autentice ale genului, capabile de tiraje-record (Margareta Pîslaru, Angela Similea, Corina Chiriac, Mihai Constantinescu, Marina Voica, Mirabella Dauer, Cornel Constantiniu, Aurelian Andreescu) continuînd să aibă o discografie în neconcordanță cu densitatea carierelor respective. Așteptăm din partea Electrecordului o autocritică sub forma unor L.P.-uri reușite !

CODA

Aminteam, la un moment dat, de emoția stîrnită de dispariția unor mari creatori și interpreți, cum ar fi John Lennon, Bob Marley sau Bill Haley. Dar rockul a mai pierdut în vremea din urmă două nume de primă mărime : pe Mike Bloomfield și pe John Bonham de la Led Zeppelin. Toți, în plină putere creatoare, ca și pianistul virtuoz al jazzului, Bill Evans (51 de ani) sau bateristul, tot de jazz, Stu Martin (41). Deși intrați în deceniul 8 al vieții lor, patru jazzmeni americani celebri lasă în urma lor un mare gol. Este vorba de pianista și cîntăreața Mary Lou Williams și mai ales de trei dintre foștii membri ai celebrei orchestre a lui Duke Ellington, care au cîntat zeci de ani alături de „duce" : Russell Procope, William Alonzo „Cat" Anderson și Barney Bigard — toți trei suflători (ultimul este compozitor al celebrei „Mood Indigo"). Asasinarea lui John Lennon, pentru a reveni la pierderile rockului, este cea de-a 28-a moarte nenaturală a unei vedete muzicale, începînd din 1959. Numai unul, însă, a mai fost victimă a unui atentat : cîntărețul de jazz Eddie Jefferson, în 1979.

NUME NOI ȘI... NUME VECHI

La fiecare sfîrșit de an, revista de specialitate „Billboard" publică clasamente separate consacrate „numelor noi" ale genului. La finele anului trecut, aceste clasamente au fost dominate de Cristopher Cross, Irene Cara (relevată de filmul muzical „Fame"), foarte tînăra Stacey Latisaw, formațiile Pretenders și Lipps, Inc. Spre lauda lor, ei se mențin încă în actualitate, îndeosebi Cross și Pretenders, dovedind că n-a fost un simplu foc de paie. Parcurgînd un recent top, întîlnim și alte nume noi, foarte bine clasate în lupta cu valorile consacrate ale genului. Să ne referim doar la Air Supply, Billy Squier, Rick Springfield, Rosanne Cash, Tubes, Star Sound, Sheena Easton, Hazel O'Connor. Și totuși... Și to-

DANA

DEAN REED

ANNIE BRIGHT

tuşi, topurile sînt dominate tot de autenticele valori, de marile nume ale genului, de cîntăreţii şi formaţiile ce şi-au probat calităţile în timp supravieţuind modelor şi curentelor. Aşa încît, să-i vedem pe cei numiţi mai sus şi peste zece ani : vor reuşi ei oare să fie la fel de bine clasaţi în clasamente, la fel de populari ? Aşa încît, pînă vom afla răspunsul, să acordăm toată preţuirea noastră acelora care domină şi astăzi agitata arenă a muzicii uşoare, după mulţi ani de la debut : George Harrison, Kenny Rogers, Moody Blues, Santana, Neil Diamond, Carpenters, Cliff Richard, Diana Ross, Karel Gott, Smokey Robinson, Lili Ivanova, Elton John, Dionne Warwick, Who, Nana Mouskouri, Steve Winwood, Stevie Wonder, Milva, Lucio Dalla, Julio Iglesias, Adriano Celentano, Tom Jones, Serge Lama, Charles Aznavour, ca să nu mai vorbim de Beatles şi John Lennon. Vi se pare de necrezut ca toţi aceştia să figureze în topuri de ultimă oră ? Dacă este aşa, este pentru că, la urma urmei, publicul, indiferent de vîrstă, se va îndrepta întotdeauna, în ciuda unor „rătăciri" trecătoare, către talentele autentice, netrucate, naturale, necontrafăcute prin campanii publicitare. Este, aceasta, şi secretul longevităţii vedetelor de prim rang ale muzicii uşoare româneşti. Mai este cazul să le numim ?

MIHAI CERNEA

CLASAMENTE... CLASAMENTE...

Pasionaţii clasamentelor sînt foarte numeroşi, de aceea publicăm mai jos două categorii : cele ale muzicii uşoare româneşti (alcătuite în urma referendumului revistei „Săptămîna") şi cele ale jazzului internaţional. Clasamentele noastre, purtînd pecetea unor voturi tinere, arată astfel : Gheorghe Zamfir (Personalitatea anului), Liviu Tudan (Compozitor), Dida Drăgan (Solistă), Adrian Romcescu (Solist), Sofia Vicoveanca (Muzică populară), Mircea Baniciu (Folk) Sfinx (Formaţii), „Trenul cursă de persoane Apahida — Cluj-Napoca" — Semnal M. (Discuri mari) „Alfabetul" — Roşu şi Negru (Discuri mici), „Hora" de Iuliu Merca, cu Semnal M. (Cîntecul anului). Clasamentele jazzului au rezultat tot în urma consultării cititorilor, de către revista „Jazz Forum", editată de Federaţia internaţională de jazz. Acest „Top People Poll" include două secţii, europeană şi internaţională ; ne vom opri, firesc, la cea de-a doua, publicînd doar primul loc. Deci : Chink Corea (Muzicianul anului, Compozitor, Pian Electric), Art Ensemble of Chicago (Combo), Toshiko Akiyoshi-Lew Tabackin (Big band), Freddie Hubbard (Trompetă), Albert Mangelsdorff (Trombon), Wayne Shorter (Sax sopran), Anthony Braxton (Sax alto, Clarinet), Sonny Rollins (Sax tenor), Gerry Mulligan (Sax bariton), Jeremy Steig (Flaut), Jean-Luc Ponty (Vioară), Gary Burton (Vibrafon), Jimmy Smith (Orgă), Keith Jarreth (Pian), Joe Zawinul (Synthesizer), Joe Pass (Chitară), Ron Carter (Contrabas),

disco blitz

● Inzestrările muzicale remarcabile ale actriței Violeta Andrei, puse în evidență în numeroase versiuni ale unor piese internaționale, au atras inevitabil atenția compozitorilor noștri : Marcel Dragomir („Romanță") și Adrian Enescu („Vino") au compus cîntece special pentru ea. Cel de-al doilea, de altfel, a fost votat de cititorii noștri în rîndul „Melodiilor săptămînii".

● După imprimarea albumului „Zalmoxe", în grupul Sfinx la claviaturi (keyboards) Nicolae Enache a fost înlocuit cu Idu Barbu. Ulterior, Enache a înființat un grup de rock electronic, Continental, în cadrul căruia el este nu numai lider, aranjor și compozitor, ci cîntă și la un impresionant arsenal de instrumente cu clape : orgă, mellotron, pian electric, sintetizator. Prima înregistrare a acestui grup : piesa „Joc de focuri", pe versuri de Nicolae Labiș.

● Conform referendumului organizat de revista „Der Stern", în rîndul iubitorilor muzicii ușoare din R. F. Germania, cei mai îndrăgiți interpreți în anul din urmă au fost Udo Jürgens și Peter Alexander, iar cea mai populară solistă – Katja Ebstein.

● Premiul Televiziunii spaniole pe anul 1981 a fost decernat actriței-cîntărețe Teresa Rabal, în special pentru contribuția adusă la show-ul dedicat copiilor, „Veo veo".

● La peste 70 de ani, binecunoscutul actor Rex Harrison și-a lansat... primul disc : „Obișnuit cu înfățișarea ei". Totul este să te îndrăgostești, nu contează cînd !

● Două nume binecunoscute ale muzicii simfonice reunite pe coperta unui recent disc intitulat „Alt gen de blues" : violonistul Itzak Perlman și dirijorul-pianist André Previn. Piesele înregistrate sînt selectate din bogatul patrimoniu sonor al jazz-ului.

Grupaj realizat de
OCTAVIAN și FLORIN-SILVIU URSULESCU

Jaco Pastorius (Chitară bas), Jack De Johnette (Baterie), Airto Moreira (Percuție), Al Jarreau (Cîntăreț), Sarah Vaughan (Cîntăreață), Singers Unlimited (Grup vocal), Gil Evans (Aranjor), „Duet"-Gary Burton/Chick Corea (Discul anului). Și în cazul jazzului, deci, se observă o firească decantare a valorilor, ceea ce duce la puține mutații spectaculoase în „nomenclatura" jazzului mondial. În orice caz, Chick Corea, cu patru locuri I, se află pe o culme a carierei sale, ca și Anthony Braxton sau Gary Burton, cu cîte două poziții fruntașe la activ.

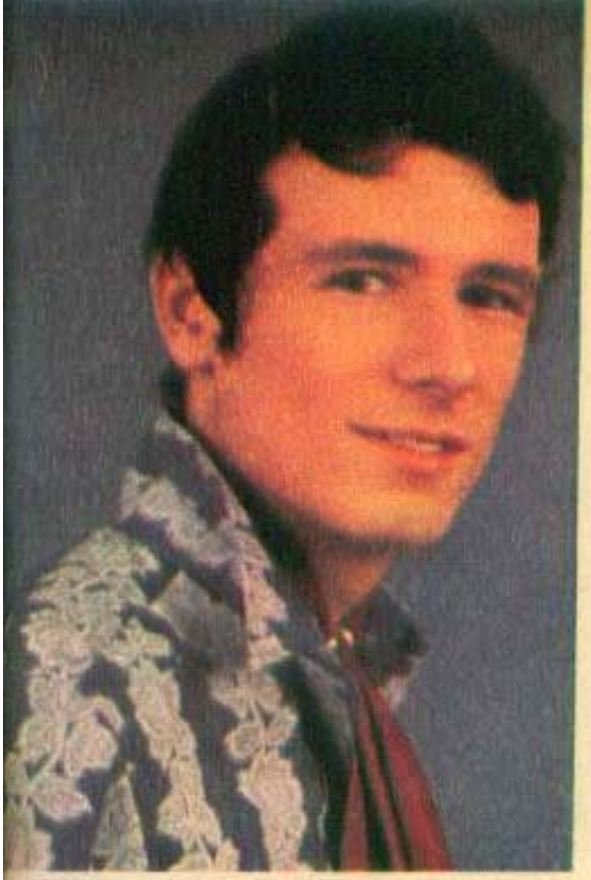

ERIC

DRUPI

LA O ADICĂ... SERGIU CIOIU !

Anul 1980 ne-a adus, şi în muzica uşoară românească, cîteva foarte plăcute surprize. Una dintre ele s-a chemat recitalul intitulat „La o adică...", al lui Sergiu Cioiu, pe versurile poetului Marin Sorescu, muzica spectacolului purtînd semnătura compozitorului Dan Stoian. Sergiu Cioiu, actorul-interpret revine în felul acesta în prim-planul atenţiei noastre. Dar ce revenire! Ani de zile nu îl mai văzusem pe scenă, nici pe micul ecran, nu mai fuseseră difuzate noi înregistrări ale sale. Îl

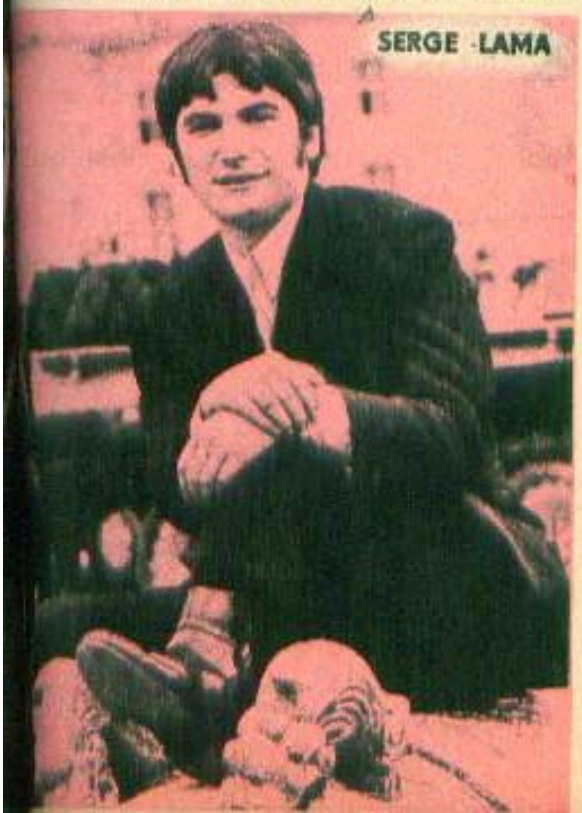

cam uitaseră toţi, inclusiv cei cărora le prilejuise frumoase succese. Exigent cu sine, dorind să cînte doar un anume tip de melodii — purtătoare ale unui mesaj, încărcate de substanţă poetică şi filosofică — el nu se încadra, firesc, cerinţei generale de „şlagăre", de piese vesele... şi atît. Şi aşa, cîţiva ani, s-a mulţumit să-i îndrume pe alţii, în calitate de profesor la Şcoala populară de artă (unde se mîndreşte cu înfiinţarea unui „Teatru de hîrtie"). Ceea ce nu înseamnă că neliniştea sa artistică dintotdeauna se stinsese: împreună cu complicele său din perioada „Nocturnelor" de la Teatrul „Ţăndărică", compozitorul şi pianistul Dan Stoian, a pregătit, în tihnă, acest spectacol-recital atît de singular în muzica noastră uşoară. Nu întîmplător, între instrumentiştii care îl acompaniază (la un înalt nivel profesional), doi au făcut parte din formaţia Olympic '64 din acei ani : bateristul Costin Petrescu şi chitaristul-bas Dan Dimitriu. Alături de ei, alte nume binecunoscute iubitorilor genului completează acest original „Spot Jazz Grup" : Alin Constanţiu (clarinet), Cornel Meraru (trombon), Alexandru Avramovici (chitară), Mira Moreno-Toroimac şi Gerda Moisescu (vocal). Este dificil şi nici n-ar fi normal să facem diferenţieri, într-atît toţi laolaltă evoluează cu vizibilă plăcere, cu o participare şi un entuziasm neîntîlnite la concertele de muzică uşoară : savoarea, umorul versurilor lui Sorescu, cuprinse într-o selecţie foarte inspirată (meritul fiind al lui Cioiu), îi stimulează, îi antrenează într-o frenezie ce se transmite şi spectatorilor. Dan Stoian a scris adevărate bijuterii muzicale, multe din ele de-a dreptul antologice, ceea ce ne face să aşteptăm cu nerăbdare albumul

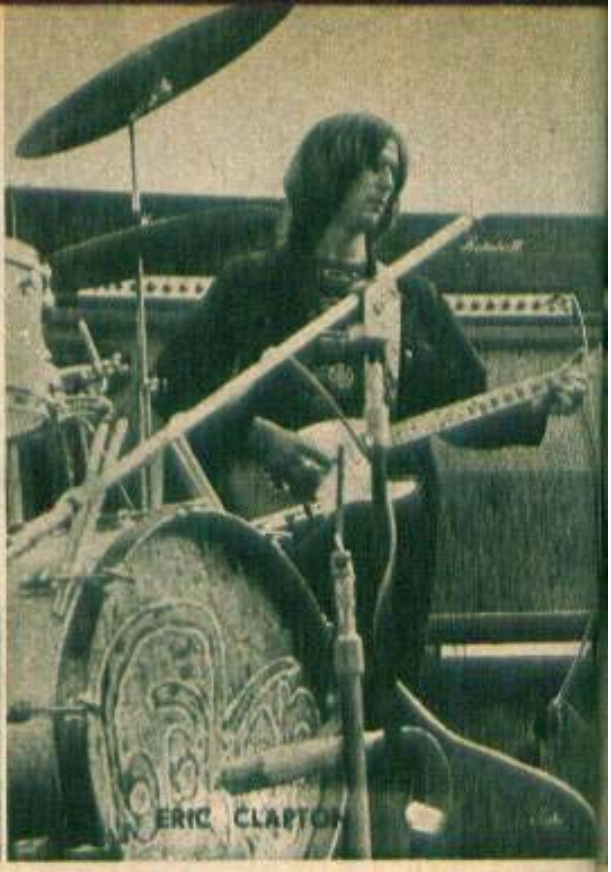

Electrecord ce va imortaliza momentele cele mai reprezentative ale acestui admirabil efort colectiv. Felicitări lui Sergiu Cioiu, a cărui pasiune se simte în fiecare părticică de recital, felicitări colegilor săi de scenă, și nu în ultimul rînd mulțumiri acelora care au făcut posibilă nașterea acestui „Divertisment-Club" : Uniunea Tineretului Comunist și Biroul de turism pentru tineret. Este un aer tînăr, o prospețime și o imaginație specifice acestei vîrste în spectacol, inclusiv în originalul program de sală-afiș. Asemenea eforturi nobile, în care poezia și muzica de cea mai aleasă factură se întîlnesc, trebuie să se bucure de toată adeziunea noastră, nelăsînd să se stingă entuziasmul unor artiști cum este Sergiu Cioiu, a căror ardere și patimă merită toată admirația noastră. „La o adică...", acest show ar putea primi titlul de „spectacolul muzical al anului 1981"!

UN NUME DE REZONANȚĂ AL ROCKULUI CONTEMPORAN : QUEEN

Numeroși cititori ne-au solicitat o prezentare cît mai completă a valorosului grup britanic, ceea ce facem în minutele următoare. Queen face parte din al doilea val al muzicii progresive britanice, avînd o „vîrstă" considerată medie pentru o formație rock. Mai precis, a fost înființată de doi foști membri ai unui grup obscur, Smile, în anul 1972 : Brian May (chitare) și Roger Taylor (baterie). Cei doi îl cooptează pe solistul vocal Freddy Mercury, după care audiază cîteva zeci de chitariști-bas pînă a se opri la John Deacon. Urmează o perioadă de repetiții zilnice, timp de 18 luni (!) — ceea ce dovedește din start seriozitatea și minuțiozitatea formației. Primele trei albume, „Queen I", „Queen II" și „Sheer Heart Attack" (Atac fulgerător de inimă) impun grupul ca o prezență majoră și vitală în peisajul rockului internațional. De aici înainte, albumele lor se vor succede la mari intervale, fiind așteptate cu un interes enorm, niciodată dezmințit : „A Night At The Opera" (O seară la operă), „A Day At The Races" (O zi la curse), „News Of The World" (Noutățile lumii), „Jazz", „The Game" (Jocul). Această discografie relativ redusă este completată de un album imprimat în concert, „Killers Queen", alături de banda sonoră a filmului „Flash Gordon". De fiecare dată, materialul înregistrat atrage atenția prin munca de studio uimitoare, cu sute și sute de supra-imprimări, prin armoniile vocale perfecte pe 3 și 4 voci (tehnică exemplificată admirabil de marele succes „Bohemian Rhapsody"), ca și prin refuzul de a utiliza sintetizatoarele, care apar abia pe L. P.-ul „The Game". O mare faimă au adus grupului concertele — fastuoase, cu multiple jocuri de lumini și lasere, cu prestații spectaculoase ale solistului vocal Mercury. Deși este considerată, în principiu, o formație de muzică progresivă, sofisticată, Queen editează periodic, pe discuri mici (single), cîntece cu o tentă foarte atractivă, „comercială", care le aduc cu regularitate locul I în topuri. Amintim, pe lîngă „Rapsodia boemiană" : „We Are The Champions" (Noi sîntem campionii), „Crazy Little Thing Called Love" (Mica nebunie numită dragoste), „Another One Bites The

Dust" (Încă unul muşcă ţărina). Queen, unul din grupurile rock cele mai serioase la ora actuală, este un exemplu de formaţie ce ştie să injecteze şi o doză de exotism comercial în vederea creşterii popularităţii.

IN LOC DE FINAL...

Am amintit, în acest amplu grupaj, de zeci de soliști, formații, cîntece. Ele nu rămîn însă pe hîrtie, ci ne sînt oferite în emisiunile de radio şi TV, pe ai căror realizatori ne propunem acum să-i scoatem, cît de cît, dintr-un nedrept anonimat. Pe unii îi cunoaşteţi, în cazul altora doar numele vă va spune probabil ceva... Pe micul ecran, cum am putea uita excelentele emisiuni ale lui Tudor Vornicu, cu atîtea momente muzicale-unicat ? Sau programele de divertisment realizate de Dan Mihăescu, Liliana Moldovan (în egală măsură prezentatoare a unor atractive „Albume duminicale"), Gh. E. Marian, Eugen Dumitru, Grigore Pop, Marin Traian, cu toţii sub „bagheta" unor Octavian Iordăchescu sau Dumitru Moroşanu. Sau, trecînd la radio, cum am putea trece peste numele acelora care ne oferă, zi de zi, muzică uşoară de calitate, de ultimă oră ? Ei sînt, numiţi într-o ordine absolut întîmplătoare, Ion Barta, Maria Ioina, Silvia Velicu, Lucia Popescu-Moraru, Sanda Valeria Dan, Ana Buga, Bogdan Dorneanu, Florian Lungu, Adriana Marian, Margareta Milicsich, Luminiţa Eremia, George Ioanid, Titus Andrei, Nicolae Duţu, care alcătuiesc mica dar atît de harnica redacţie de muzică uşoară, cărela îi datorăm atîtea momente agreabile. Revenind la televiziune, două nume s-au impus în ultima vreme prin calitatea emisiunilor, prin originalitate şi aport la înnoirea, împrospătarea peisajului genului. Titus Munteanu şi-a legat numele de zeci de emisiuni de neuitat (multe prezentate în recentele „Antologii"), ale căror vedete au fost fie trio-ul Olimpia Panciu — Marius Ţeicu — Mihai Constantinescu, fie Margareta Pîslaru, Marina Voica, Angela Similea, Doina Limbăşanu. În afara acestor vedete de necontestat, ale căror succese se leagă adesea de numele său, a descoperit şi încurajat pe Adrian Romcescu sau Zoe Cîmpeanu, pe Natalia Guberna, Elena Cîrstea, Vanda Moga, trioul vocal Expres. La rîndul său, Ovidiu Dumitru (talentat autor de versuri şi cuplete) este semnatar al memorabilelor programe concepute împreună cu regretatul Alexandru Bocăneţ, sau al altora, mai recente (unele chiar în colaborare cu Titus Munteanu), avîndu-i drept protagonişti pe Aurelian Andreescu, Violeta Andrei, Ion Dichiseanu, Ileana Popovici, Mihaela Oancea, Gil Dobrică, 5T... Dintre tinerii încurajaţi de el se cuvin amintiţi Viviana Mitru (balerină la Opera Română, ea îmbină în mod agreabil muzica şi dansul), Cornel Virban, Greta Manta, Viorel Bălaj. Unor asemenea realizatori pasionaţi le datorăm multe din succesele muzicii uşoare româneşti, de aceea am considerat firesc să le acordăm acest... final.

Grupaj realizat de OCTAVIAN şi FLORIN-SILVIU URSULESCU

Moda pentru tineret

GARDEROBA NOASTRĂ ÎN 1982

Să recunoaștem că ori de cîte ori se sfîrșește un an ne întrebăm cum va arăta garderoba noastră în sezonul următor. Centrul de creație al UCECOM și revista „Moda" ne-au pus la dispoziție detaliile de care avem nevoie. Comparînd evoluția modei, creatorii ne propun 4 siluete : 1) tubulară care cuprinde rochii drepte sau cu talia discret marcată sau plasată mai jos, incluzînd mantouri, impermeabile și două piese. 2) fluidă — moderat mulată, terminată în partea de jos cu cute, godeuri, porțiuni în-

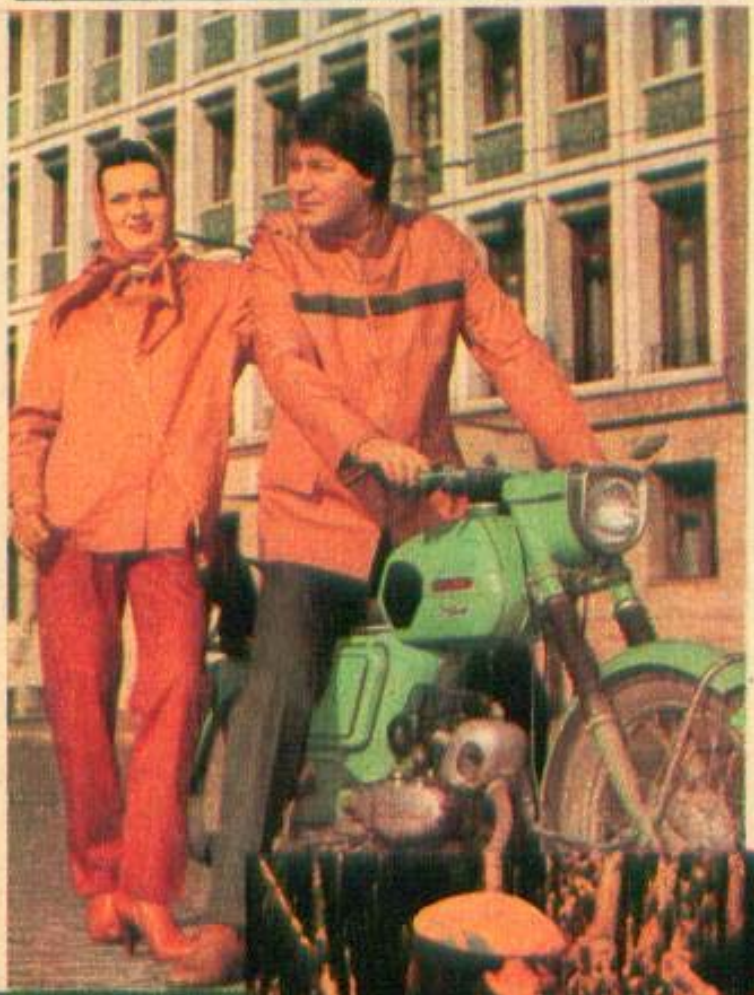

crustate. 3) linia A, mai moderată și mai puțin rigidă incluzînd mantouri, jachete și, mai nou, bluze și rochii. 4) linia X, pentru tineret, cu fuste scurte în cute și crețuri. Întotdeauna lungimea îmbrăcămintei a preocupat mai cu seamă tineretul. Purtăm lung ? Scurt ? Ei bine, lungimea oscilează în jurul genunchiului iar pentru tineret există o tendință de scurtare a îmbrăcămintei. Dar vom purta și fuste sau rochii lungi amintind de genul romantic. Fuste ample cu volane, jocuri de carouri ; două fuste suprapuse. Așadar, pentru toate gusturile !

Revine în modă tailorul clasic cu o caracteristică specială : talia foarte ușor marcată ca la sacoul bărbătesc, butonaje la două rînduri și rever ușor feminizat.

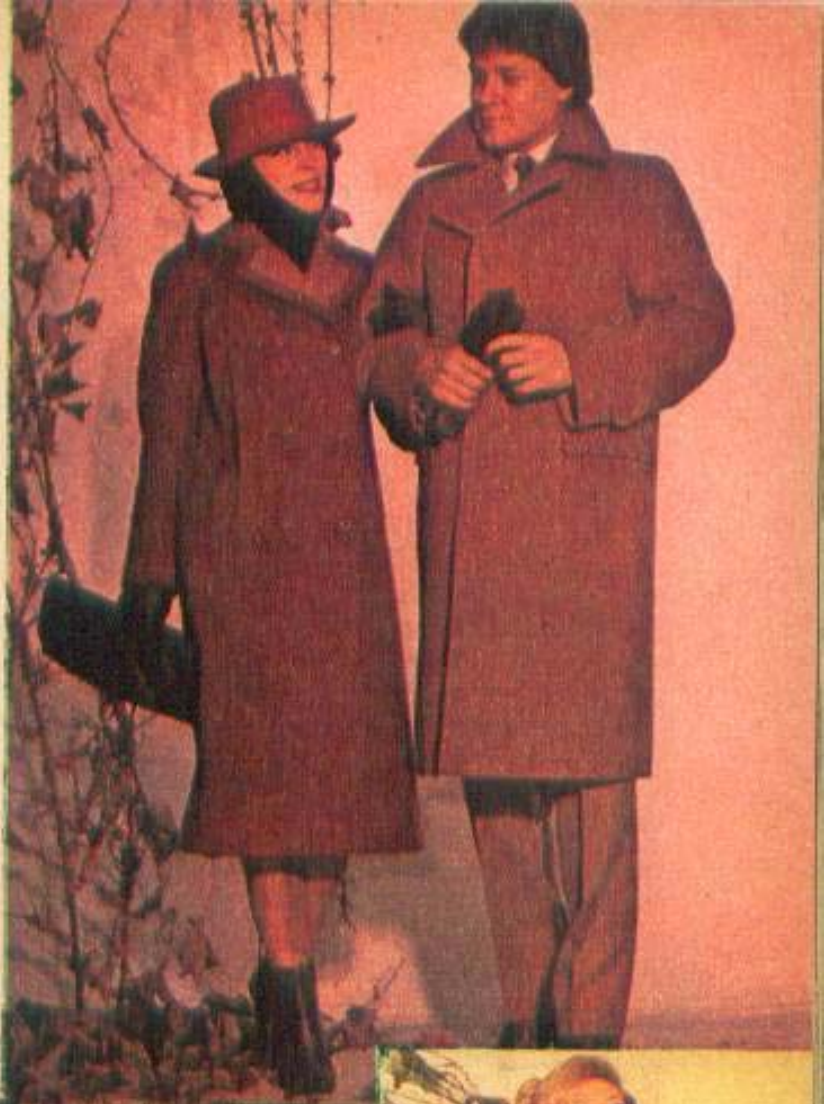

ROCHIILE PENTRU TOATĂ ZIUA au o linie dreaptă, uneori au cute, creţuri, pliuri pe corsaj. Talia este uşor marcată sau pe lîngă şold prin tăieturi. Lărgimile sînt rezonabile, realizate pe fir drept. Deseori corsajul este mic, strimt. Putem folosi suprapunerile din acelaşi material, sau din materiale diferite. Gulere înalte sau mici (după conformaţia gîtului) sugerează un stil rustic.

PENTRU DUPĂ-AMIAZĂ ŞI SEARA creatorii ne propun rochii mici, simple, fluide, cu efecte de asimetrie. Ca detalii : godeuri, bieuri, volane, broderii, pliseuri foarte fine, şi, se-nţelege, rochii lungi, fluide, cu decolteuri mari, realizate din catifea, mătase, triplu voal de mătase, lamé, sau tricotate. O întreagă gamă de compleuri cu pantalon în care fantezia este nelimitată. Un sortiment bogat de bluze sport cu rever mic fără ştei, cu revere, fente, clape şi manşete foarte înguste. Bluzele elegante au amănunte ce amintesc de genul romantic : jabouri simple, pliseuri fine, broderii. Să nu uităm pălăriile : pentru sport cele bărbăteşti uşor feminizate ; bonete fixe, tricotaje, sau bonete tricotate

odată cu şalul. În materie de culori reţineţi trei categorii : **clasice ; luminoase** (turcoaz) albastru deschis, roz şi **înţunecate** — brun, teracotă, roşu adînc, albastru închis. Deosebit de frumoase — şi la modă — sînt tonurile de bej, roz-bej, roz prăfuit cu accente de violet.

GARDEROBA BĂRBAŢILOR nu prezintă schimbări esenţiale. Pantalonii se îngustează ; sacourile au buzunare mari, impermeabilele au amanşuri mari, gulere ştei sau cu revere, buzunare mari, tigheluri, bluzonul se va purta foarte mult şi va avea amanşuri mari, tighele, umerii uşor rotunjiţi, manşete din trisat sau pluşcord. Sînt comode şi practice ! La pardesie revin gulerele din catifea sau blană. În ce priveşte cămăşile

sînt noutăți : butonare normală sau pînă la jumătatea pieptului, gulere mici sau rotunjite ; cămăși elegante cu volane, pliseuri, știei, bride.

Creatorii centrului de îndrumarea producției și creației de confecții, tricotaje, încălțăminte UCECOM ne recomandă pantofi eleganți cu bride, bordaje, franjuri, fronseuri, funde. Pe primul loc — botinele ceva mai înalte închise cu catarame, șireturi, fermoare. Cizmele, în cea mai mare parte, au formă tubulară.

Înălțimea tocului 7—9 cm ; tălpile subțiri, 4 mm. Culorile cele mai plăcute roz, bleu, verde, gri, negru, maron. Combinații de piele mată cu piele lucioasă ; combinații de materiale și de culori.

Și dv. bărbații veți purta botine realizate din combinații de piele. Tocul ortopedic sau mic (maximum 2,5 cm). Pentru toată ziua încălțăminte mai lejeră. Pentru cea sport desenul se va sublinia cu ață mai groasă.

COPIII AU ȘI EI MODA LOR simplă, confortabilă, funcțională. Jachete practice, bluzoane, hanorace purtate cu pantaloni, cu fuste. Rochiile sînt mai scurte, cele clasice au garnituri albe. Fetelor — bluze cu multe funde ; băieților — sacouri, scurte, sport...

O modă frumoasă, îndrăzneață, marcînd și subliniind tinerețea !

LIDIA POPESCU

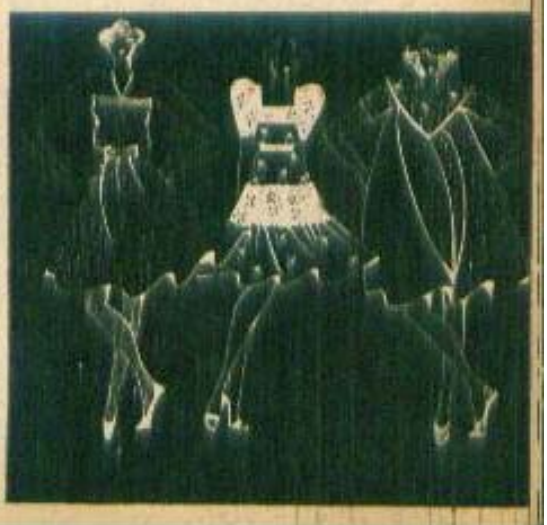

FESTIVALUL DE SĂRBĂTOAREA • TINERILOR • CINEAȘT!

De mai mulți ani tinerii cineaști posedă una din instituțiile cele mai active ale cinematografiei noastre din intreaga ei istorie. Este vorba de binecunoscutul Festival al filmului pentru tineret, aflat acum în pragul celei de a cincea ediții, și desfășurat vară de vară pe litoral, în stațiunea Costinești. Am spus că festivalul este o instituție, și aceasta se simte din pulsul de la an la an mai viguros al cinematografiei naționale, care primește influxia de tinerețe și prospețime adusă de noii veniți în arta a șaptea.

Festivalul de la Costinești exercită o influență benefică asupra întregii cinematografii, dar îndeosebi în rîndurile tinerilor cineaști (regizori, scenariști, operatori, muzicieni, actori). El a devenit fișa de temperatură a unei arte, și spre a ilustra aceasta nu ar fi deajuns decît o simplă parcurgere a datelor biografice ale festivalului. Pe lista premianților se află Mircea Daneliuc, Alexandru Tatos, Iosif Demian, Nicolae Mărgineanu, Timotei Ursu, Szilagy Zoltan. O altă caracteristică a acestui important festival al cinematografiei naționale este dată de deschiderea lui către o arie cît mai largă a fenomenului cinematografic. În concurs intră lung-metraje artistice, filme de animație, documentare, scurt-metraje, semnate de studenții de la I.A.T.C., filme de la cineclubur.

Festivalul are, începînd cu ultima lui ediție, a patra, o publicație – Secvența – care s-a bucurat de succes în rîndurile publicului de la Costinești. Ea este scoasă de cîțiva redactori și colaboratori ai ziarului nostru care-și propun în felul acesta să lase mărturie generațiilor viitoare despre creșterea filmului românesc.

IOAN LAZĂR

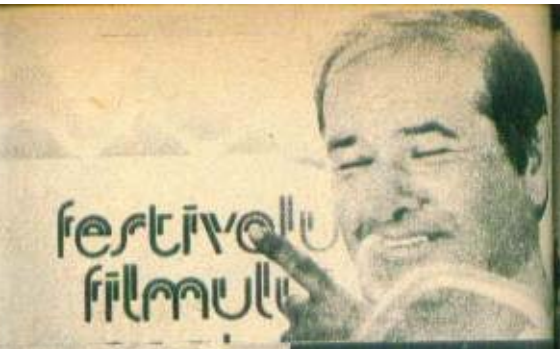

IVALUL DE

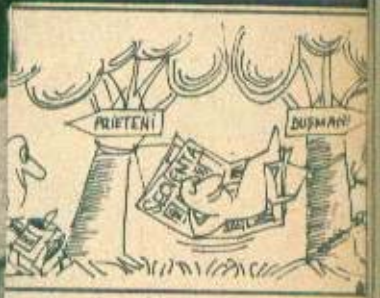

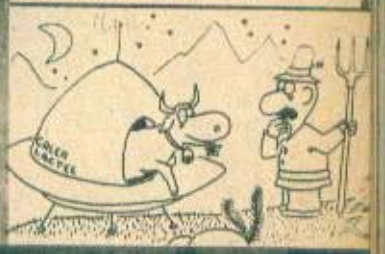

LA COSTINEŞTI '81

SĂRBĂTOAREA • TINERILOR • CINEAȘTI

De mai mulți ani tinerii cineaști posedă una din instituțiile cele mai active ale cinematografiei noastre din întreaga ei istorie. Este vorba de binecunoscutul Festival al filmului pentru tineret, aflat acum în pragul celei de a cincea ediții, și desfășurat vară de vară pe litoral, în stațiunea Costinești. Am spus că festivalul este o instituție, și aceasta se simte din pulsul de la an la an mai viguros al cinematografiei naționale, care primește infuzia de tinerețe și prospețime adusă de noii veniți în arta a șaptea.

Festivalul de la Costinești exercită o influență benefică asupra întregii cinematografii, dar îndeosebi în rîndurile tinerilor cineaști (regizori, scenariști, operatori, muzicieni, actori). El a devenit fișa de temperatură a unei arte, și spre a ilustra aceasta nu ar fi deajuns decît o simplă parcurgere a datelor biografice ale festivalului. Pe lista premianților se află Mircea Daneliuc, Alexandru Tatos, Iosif Demian, Nicolae Mărgineanu, Timotei Ursu, Szilagy Zoltan. O altă caracteristică a acestui important festival al cinematografiei naționale este dată de deschiderea lui către o arie cît mai largă a fenomenului cinematografic. În concurs intră lung-metraje artistice, filme de animație, documentare, scurt-metraje, semnate de studenții de la I.A.T.C., filme de la cinecluburi.

Festivalul are, începînd cu ultima lui ediție, a patra, o publicație — Secvența — care s-a bucurat de succes în rîndurile publicului de la Costinești. Ea este scoasă de cîțiva redactori și colaboratori ai ziarului nostru care-și propun în felul acesta să lase mărturie generațiilor viitoare despre creșterea filmului românesc.

IOAN LAZĂR

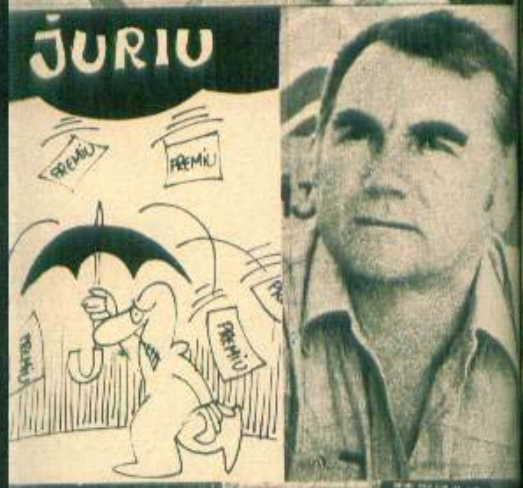

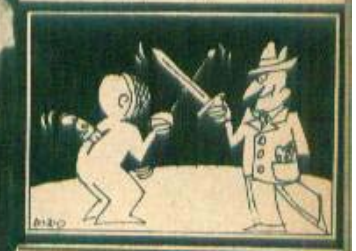

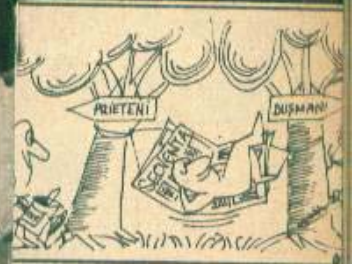

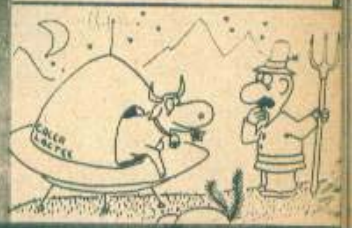

FESTIVALUL DE LA COSTINEȘTI '81

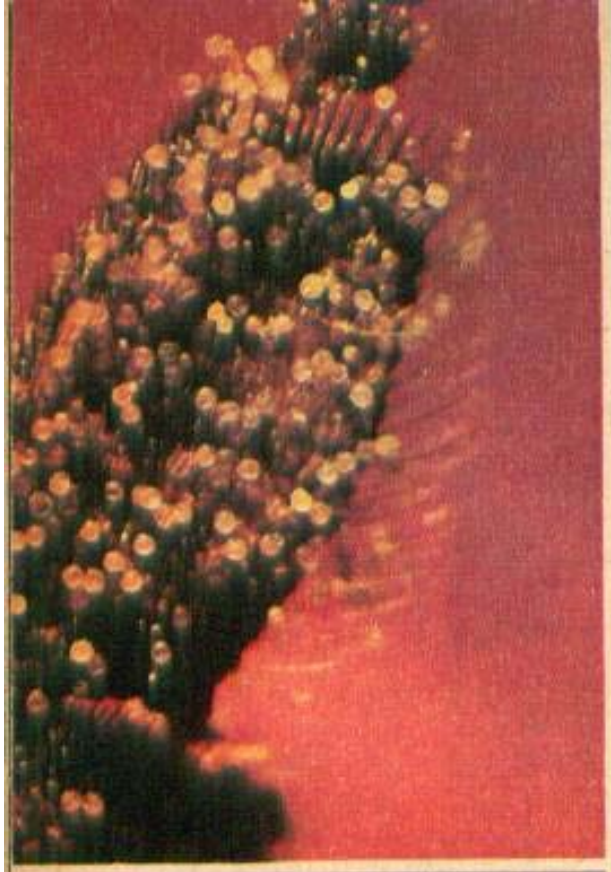

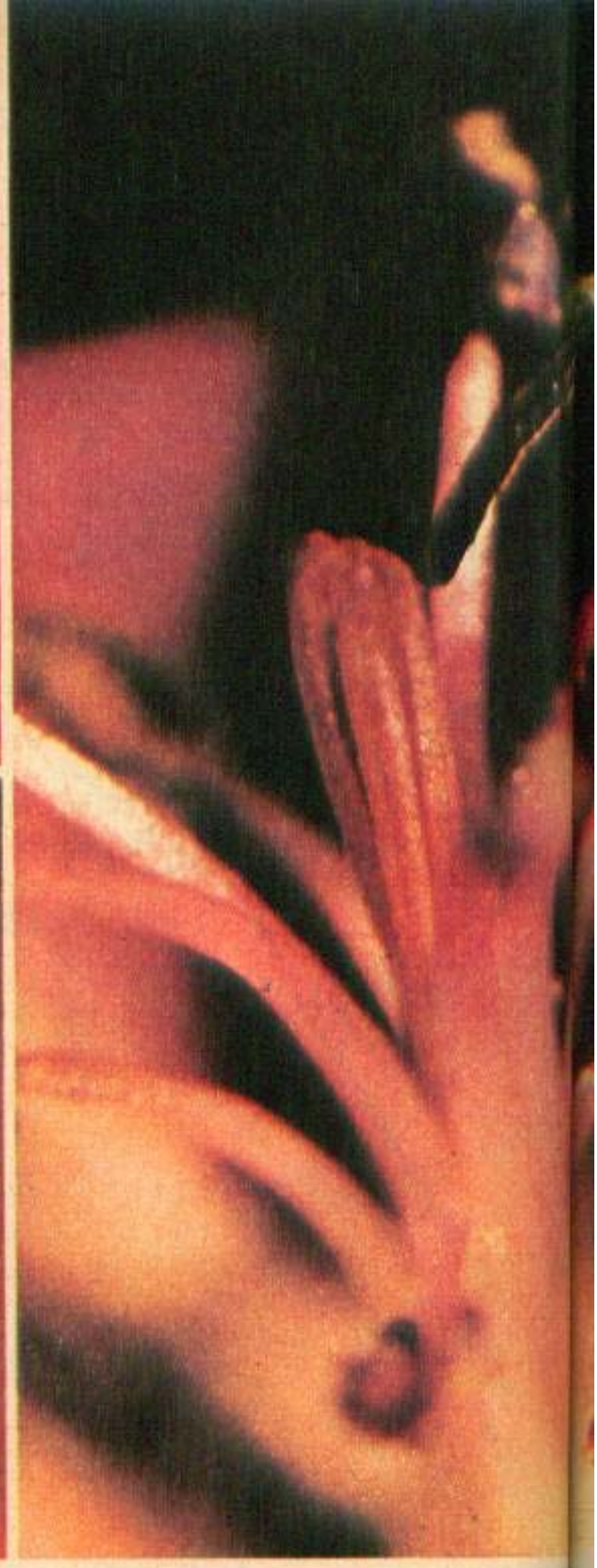

Reportaje aproape imposibile

Marele orologiu continuă să se învîrtă, secundă după secundă, aproape imperceptibil. Dar ce orologiu ! De 3 miliarde 500 de milioane de

Enigme în lumea necuvîntătoarelor

ibile

Marele orologiu continuă să se învîrtă, secundă după secundă, aproape imperceptibil. Dar ce orologiu ! De 3 miliarde 500 de milioane de ani de cînd, pe Terra, a apărut prima picătură de viață, imprecisă și greu de definit — o simplă moleculă care a reușit să-și reproducă modelul, transmițîndu-i, totodată, aceeași facultate — un spectacol inepuizabil, spectacolul vieții, se derulează, marcat de bătaia tainică a acestui orologiu.

Natura, pe care omul modern o vrea funcțională, rațională, utilitară și aseptizată, oferă, în continuare, cel mai mare spectacol al lumii. Cu

Flora și Fauna, actori de prim plan, fiecare cu rolul său diferit, cu nota sa personală, cu ritualuri dar și capricii ce se desfășoară încă după coduri secrete, cu costume pe măsură, umile sau splendide. Și ce forme, ce culori, ce diversitate! Intră în funcțiune un întreg arsenal de rigle, compasuri, planuri de arhitect, ce îmbină, în inepuizabile alcătuiri, arta chimistului și a decoratorului, a croitorului și a poetului, a inginerului și a artizanului. Pentru miracolul vieții, afir-

mă un laureat al Premiului Nobel, construirea avioanelor sau știința ordinatoarelor pot părea doar jocuri recreative pentru școlari, misterele ce însoțesc acest mecanism furnizînd probleme ce se adresează unor „geometri încărunțiți". Istoria unică pe care natura o scrie într-un mod unic de atîtea sute de milioane de ani — dacă ar fi să-i ascultăm doar pe botaniști — nu încetează să fascineze, să uluiască și să seducă. „Viața personală" a necuvîntătoarelor apare celor care se apleacă asupra ei nici tristă, nici veselă, dar stranie și multiplă. Să ne gîndim, dorind să pătrundem în această lume, doar la faptul că au fost inventariate 250 000 de modele de flori și 140 000 de specii de fluturi. Și că de sute și milioane de ani planta și insecta colaborează strîns, evoluează una prin cealaltă, una pentru cealaltă, se adaptează, se diversifică se specializează. Într-un laborator, ultraperfecționat, în care numai asistînd la descrierea reacțiilor ce se desfășoară în spațiul său îți cunoștință de o lume ce ți se adresează prin tonalități extrem de complexe.

ULTRAVIOLETUL — O CULOARE SECRETĂ

Sub lumina soarelui, cîmpul de ierburi apare scăldat într-o singură nuanță, ceva între galben și verde, cromatică în care se topesc și se confundă tije, frunze și flori. Și chiar acest fluture, mai greu vizibil în momentul în care își întrerupe zborul pentru a se fixa în centrul unei corole nu este, în ochii omului, decît o pată mai mult sau mai puțin vizibilă, printre celelalte. Pentru fluture însă este cu totul altceva. Florile și insectele au un limbaj comun, numai al lor: „culoarea" ultravioletă, pe care doar ele, singurele în regnul animal, o pot vedea. Aripa fluturelui, violetă pentru acesta, este galbenă pentru om. Numai că omul nu este legat în mod esențial de vegetale prin niște relații de felul celor pe care le au insectele. Mobilul acestor neobișnuite raporturi este cunoscut: vegetala oferă insectei nectarul său, pentru a o hrăni, primind-o pe aceasta în intimitatea corolei sale. Iar lepidoptera, prin mișcările aripilor, scutură polenul, favorizînd fecundarea.

Pentru a institui acest „schimb" natura a pus la punct un joc de culori invizibil pentru ochi: floarea, galbenă pentru noi, se împodobește pentru insectă cu o culoare vie, ultravioletă, care o transformă într-un irezistibil punct de atracție și țintă. Această lume insolită ce se oferă privirii insectelor o putem observa și noi prin intermediul unei camere de televiziune, echipată cu o lentilă ce transmite ultravioletul. Așa cum a procedat, de exemplu, biologul Thomas Eisner, profesor la Universitatea Cornell d'Ithaca, statul New York, căruia acest spectacol în ultraviolete i-a apărut pe și simplu extraordinar. Flori de culoare uniformă prezintă în centrul lor un cerc strălucitor și intens de culoare ultravioletă. Unele nu iau această nuanță decît la maturitate, ca și cînd ar vrea să semnaleze insectei că este timpul să vină și caute nectarul și să declanșeze astfel polenizarea. Desenele în ultraviolet apar și la fluturii mascul, la care diferențierile de femele sînt aproape imperceptibile pentru privirea umană.

Prin ce mecanism florile și aceste insecte emit o asemenea „culoare secretă", pe care o utilizează concurența pentru a „exploata" mediul vegetal sau animal? Procesele, foarte complexe, sînt mult diferențiate pentru fluturi și pentru flori. Fluturii utilizează un sistem de lentile microscopice, sub formă de acoperiș ondulat, distanța dintre ondulări corespunzînd unor lungimi de undă în registrul ultraviolet. Florile au pigmenți speciali, flavonolii, posedînd un spectru de absorbție intensă a luminii în ultraviolet. Privită la microscopul electronic, aripa fluturelui dezvăluie o arhitectură complexă.

Un sistem de comunicare prin „culoare secretă", util unor plante și insecte, dar nefast pentru altele, care nu percep ultravioletul.

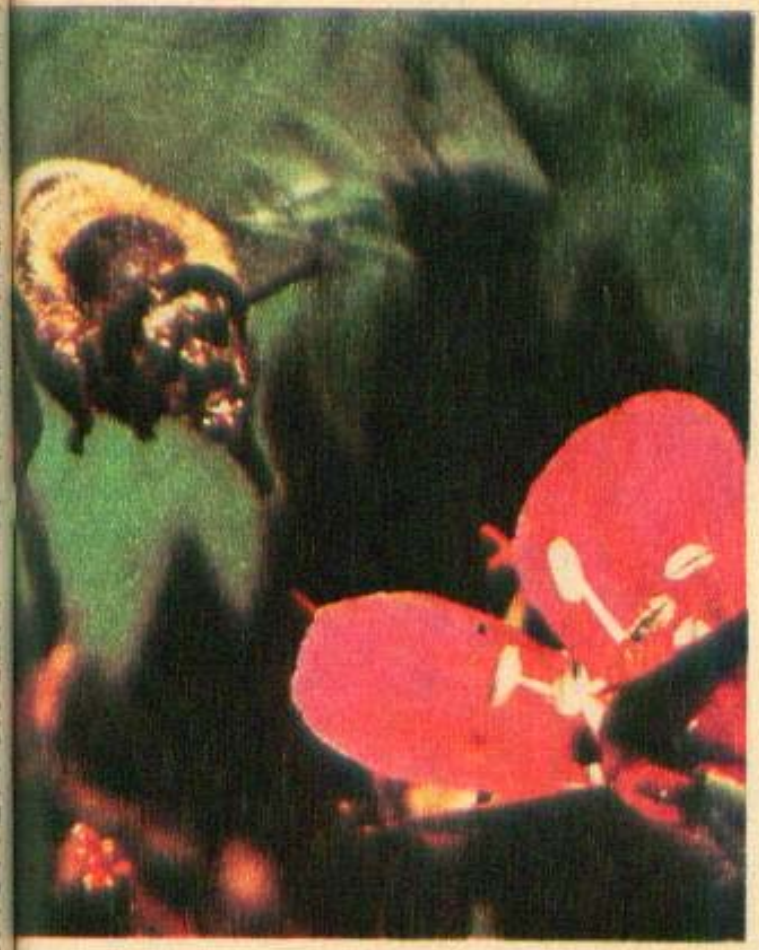

STRANIUL CINTEC AL BALENELOR

Mulți marinari l-au auzit. Etologiștii care-i studiază de ani de zile disting în acesta chiar reguli de „compoziție", unice în lumea animalelor. Două microfoane plasate sub apă înregistrează melodii stranii. Ai crede că auzi cînd izbucnirea unor țambale, cînd suflul puternic, al unei orgi, cînd fluieratul discret al unei piculine. Temele se succed în aceeași ordine, întrerupte uneori de improvizații. Concertul durează mai multe ore.

La 10 kilometri de acest loc, din largul Bermudelor, alte două „hidrofoane" înregistrează aproape aceleași texte muzicale, interpretate de soliști diferiți. Acest concert submarin este în realitate un cîntec de balenă, Megaptera novaengliae, supranumită „Caruso al adîncurilor".

De peste un deceniu, zoologii au înregistrat sute de ore din cîntecul acestor balene. Le-au analizat și reprezentat chiar în spectograme. Și au ajuns la concluzia că aceste performanțe sonore sînt fără egal în lumea animalelor. Căci melodiile nu se repetă, ci evoluează, de la o săptămînă la alta. În timpul lungului sezon în care pleacă în căutarea hranei, balenele nu cîntă. Dar la începutul noului „sezon muzical", ele reiau temele abandonate și continuă să le modifice.

Katherine Payne, zoolog, împreună cu soțul său, profesorul Roger Payne, încearcă de mai mulți ani să pătrundă acest mister. Ei au ajuns la concluzia că poate fi utilizat termenul „cîntec", ca și pentru păsări, deoarece este alcătuit din secvențe de sunete regulate. Fiecare cîntec este compus din aproximativ 6 teme, temele conținînd mai multe fraze, uneori identice, alteori diferite. Fiecare frază are 2—3 sunete diferite. Deosebit de interesant este faptul că temele se succed în aceeași ordine : a, b, c, d.., iar dacă o temă este abandonată, de exemplu c secvența continuă să rămînă a, b, d.

Cercetătorii și-au pus întrebarea firească dacă aceste cîntece servesc un obiectiv biologic precis.

Pînă în prezent, „cîntăreții" înregistrați au fost toți bărbați. Este posibil ca muzica lor să urmărească atragerea partenerelor. Dar cîntecele sînt și un semn de recunoaștere între grupuri de balene. Temele diferă de la un grup la altul, dar structura de bază și ordinea diferitelor teme se regăsesc la toate balenele, chiar dacă ele sînt separate de un continent și nu au nici o posibilitate de contact.

Nici un alt animal, cu excepția omului, nu are un comportament muzical atît de complex și inventiv, care permite cîntecelor să evolueze în timp. Cercetătorii consideră că fiecare piesă muzicală conține o parte înnăscută și o alta dobîndită ; balenele ar fi dotate genetic cu unele reguli de „compoziție" sonoră, dar și cu un „talent", care dovedește o oarecare „imaginație".

S-a sugerat chiar că, din cauza vieții lor liniștite, balenele ar avea un creier contemplativ și că multe dintre activitățile lor sînt lucide. Dar poate, tot așa de bine, cîntă pur și simplu pentru plăcere.

(DUPĂ „SCIENCE et VIE", „PARIS MATCH", „LE FIGARO")

Fotografiile reproduc, după „Paris Match", lucrări ale lui Nilson, laureat al Premiului Nobel pentru fotografie.

ROBINSONII INSULEI KERGUELEN

In anul 1772, căpitanul Yves de Kerguelen, pe vasul „La Fortune", descoperea, rînd pe rînd, insulele Mării Australiei, cunoscute astăzi sub numele de arhipelagul Crozet, insula Kerguelen, insulele Amsterdam și Saint Paul. În prezent, un grup de francezi trăiește în aceste locuri de la capătul lumii, în condiții nefavorabile de climă, geruri aspre și furtuni permanente.

Insula Kerguelen se află la o distanță de 13 009 km de Paris, la porțile gigantului zid de gheață care mărginește Polul Sud. Nici o legătură aeriană nu stabilește contactul cu această parte a lumii, singurele legături fiind radioul și minipachebotul de alimentare „Marion-Dufresne", la bordul căruia Georges Menager, trimis special al revistei „Paris Match", a petrecut o perioadă de timp împreună cu „solitarii mărilor sudului", ținînd un adevărat jurnal de bord, din care prezentăm cîteva extrase.

...Sîntem la „Linia de convergență", unde temperatura mării scade brusc de la 18 la 6 grade : apele tropicale se întîlnesc cu frontul rece al apelor subantarctice. Este zona furtunilor puternice și nava începe să danseze. De la tango la vals" — ne anunță ofițerul radio. Edmond-le-Cochon, purcelul „îmbarcat" pe vas cu aprobarea tuturor „Robinsonilor", este foarte speriat, spre deosebire de cele două broaște țestoase, mereu liniștite, oricît de vijelioasă ar fi marea. Noi nu sîntem neliniștiți. Avem încredere în „posibilitățile" navei noastre, adevărată uzină automatizată, cu o lungime de 112 metri și greutate de 7 000 tone, propulsată de două motoare de cîte 8 000 CP ceea ce face ca „Marion-Dufresne" să poată naviga timp de două luni fără escală — circa 20 000 de mile marine.

Ancorăm la o distanță de 3 kilometri de l'Ile de la Possession. Mai aproape nu este posibil. La precedenta trecere pe aici minipachebotul a rămas fără ancora sa 6 tone. Această insulă este singura locuită din întreg arhipelagul. De origine vulcanică, cu un relief contorsionat, lungă de 20 kilometri, nu are nici o urmă de vegetație, ci doar un covor de mușchi spongios, îmbibat cu apă. Insula este infestată de șobolani mari și negri, cei purtători de ciumă, dispăruți din Europa și scăpați aici ca prin minune din cine știe ce naufragii de demult.

Tot aici este paradisul păsărilor și al mamiferelor marine. Și ei pinguinilor imperiali. Mici rîuri se subdivizează în torente și cascade ce cad în mare. Uneori vîntul este atît de puternic, încît face ca apa cascadelor să urce. Aici trăiesc 80 de francezi, rupți total de restul lumii, primind scrisori de acasă, cu vești vechi de tot atîtea luni. După ce „Marion-Dufresne" ridică ancora, pește baza cu grupul de oameni ce și-au ales voluntar această exilare în scopul efectuării unor interesante cercetări, coboară din nou liniștea, întreruptă doar de glasurile păsărilor și de șuieratul specific, sinistru, al balenelor ucigașe.

Următoarea escală: insula Kerguelen, mare cam cît Corsica, pierdută în imensitatea albastră a hărților emisferei sudice. Este o țintă care i-a făcut dintotdeauna pe marinari să viseze, deoarece

insula aceasta este ultima ce se poate întâlni, înainte de continentul antarctic. Căpitanul Cook, care a ajuns aici la cîțiva ani după căpitanul Yves de Kerguelen, ar fi vrut să-i dea numele de Insula Disperării, dacă navigatorul francez nu i-ar fi dat mai înainte numele său, Kerguelen, care avea 38 de ani în timpul acestei expediții, a fost dezamăgit că pe aceste meleaguri nu există nici un fel de resurse, doar lupi marini, pinguini și păsări. Cu nava aproape distrusă, cu calele pline de apă și cu 60 de bolnavi de scorbut la bord, s-a întors fără glorie în Franța. Poate că de la el încoace s-a păstrat superstiția că femeile aduc ghinion pe mare: Kerguelen făcuse imprudența să îmbarce clandestin pe navă o tînără din Brest.

În decorul selenar al insulelor Kerguelen își desfășoară activitatea oameni de știință francezi, echipați cu materiale sofisticate de cercetare. Cu anii, aici au fost aduse diferite animale, unele adaptîndu-se destul de ușor. Iepurii, pisicile sînt acum cu miile.

Insula Kerguelen, deși situată la capătul lumii, pierdută în apele parcă fără sfîrșit ale emisferei sudice, nu a rămas în afara luptelor celui de-al doilea război mondial. Există și în prezent pericolul explodării unor mine amplasate de australieni în fiordurile insulei unde se adăpostiseră nave de război germane. Tot aici se află și mormîntul unui soldat, înmormîntat în cel mai de sud punct la care a ajuns cel de-al doilea război.

Acum, această „stație-service" a Oceanului Indian este la ora marilor descoperiri. Sînt indicii că există petrol și noduli polimetalici. Criza de materii prime, ce se face tot mai puternic simțită, îi va determina pe oameni, într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, să apeleze și la aceste rezerve de la capătul lumii.

RODICA AVRAM

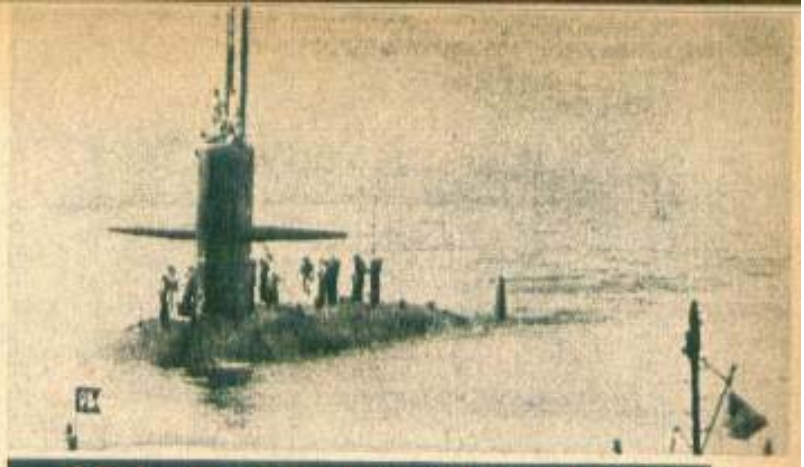

ORA H PE UN SUBMARIN NUCLEAR AMERICAN

Peste tot în jur este o liniște adîncă. Te copleșește senzația de nemișcare. Nu se simte nici cea mai mică vibrație. Doar abia perceptibil se aude zumzetul instalației de aer condiționat. Iluminarea în camere și pe coridoare este făcută cu lămpi fluorescente. Pe podele sînt întinse covoare. Nu este vorba de o casă de odihnă, cum tot acest decor te-ar îndemna să crezi, ci de... un submarin nuclear american.

Spre deosebire de submarinele obișnuite, acest submarin nuclear este o adevărată bază subacvatică de rachete. El pîndește din adîncurile întunecate și este gata ca la mesajul primit să lanseze spre suprafața mării și de aici, în spațiu rachetele cu încărcături nucleare. Un submarin nuclear american modern poartă 16 rachete, fiecare dintre acestea fiind prevăzută cu 14 încărcături nucleare. Avînd în vedere că o încărcătură nucleară este de trei ori mai puternică decît bomba atomică aruncată asupra Hiroșimei, un singur submarin nuclear de acest fel poate distruge orice țară de pe glob.

Mișcările membrilor echipajului sînt repezi și precise. De la primirea semnalului de alarmă în timp de 13 minute trebuie lansată prima rachetă. Deci nu a mai rămas timp de pierdut. Tuburile lansatoare de rachete au fost presurizate pentru a face presiunea aerului din interior egală cu presiunea apei din afară. Totodată, valvele de inundație au fost pregătite pentru pătrunderea apei în tubul rămas gol după părăsirea de către rachetă a submarinului. Giroscoapele din sistemele de ghidare a rachetelor sînt coordonate la viteza de operație. Pentru ca lansarea să reușească deplin, submarinul zace aproape nemișcat la circa 30,5 metri adîncime.

Căpitanul submarinului urmărește cu încordare cele 16 rînduri de lumini verzi de la pupitrul de comandă a operațiunilor de luptă. Pe acest pupitru sînt înscrise toate manevrele necesare lansării rachetelor aflate la bord. Prin urmărirea clipirilor acestor lumini se constată felul în care se desfășoară pregătirea pentru lansare a fiecărei rachete. În zona centrală a pupitrului de comandă se află o deschidere în care trebuie introdusă o cheie secretă indispensabilă pentru pornirea acțiunii de luptă. Cheia se află ținută într-un seif dublu. Doar un singur ofițer cunoaște cifrul de la unul din seifuri. Cifrul celuilalt seif este cunoscut de un al doilea ofițer. Cheia fatală trebuie adusă nu-

mai în cazul primirii mesajului de acțiune urgentă. Acest mesaj vine direct de la președintele S.U.A. Doi ofițeri trebuie să confirme autenticitatea mesajului, comparîndu-l cu un model păstrat într-un seif. Numai după ce mesajul a fost autentificat, căpitanul va comanda : „Set condition ISQ".

La centrul de control al rachetelor, aflat la trei punți sub centrul de comandă, ofițerul ordonă : „Pregătiți racheta unu". Supraveghetorul rachetei numărul unu apasă pe butonul „Pregătire", legînd în felul acesta racheta numărul unu de un computer care controlează o mare parte din sistemele rachetei. Supraveghetorul apasă, apoi, pe un alt buton numit „Detonator", iar computerele controlează sistemele de lansare. A mai rămas de făcut un singur lucru — — apăsarea trăgaciului. Ofițerului îi revine această sarcină. Este fixat minerul. Culoarea sa este neagră. Ofițerul trage fără ezitare. Se aude un clinchet, iar computerul înregistrează : lansare reușită.

Dar, fiți liniștiți. Nu a fost distrus nici un oraș. A fost folosit minerul negru ce se întrebuințează doar în cazul exercițiilor ce nu se soldează de fapt cu lansarea de rachete. Dacă ar fi fost într-adevăr un mesaj de acțiune urgentă, s-ar fi folosit un miner roșu, păstrat într-un seif și care ar fi determinat lansarea rachetei. În cazul unei acțiuni reale, o rachetă poate fi lansată la fiecare 15 secunde... Într-un asemenea caz toate cele 16 rachete s-ar fi ridicat în interval de patru minute din mare în aer spre țintele lor.

PLANETA MARTE LOCUIBILĂ?

...Cam pe la jumătatea mileniului IV, gigantice rachete-cargo începuseră deja să descarce pe Marte echipamentul necesar instalării primelor stații permanente. Specialiștii sosiți de pe Terra au reușit, printr-o activitate febrilă, să amenajeze într-un timp record, așezări confortabile pentru noii coloniști ce urmau să sosească în curînd.

Condițiile naturale pe care le oferea la acea dată Marte erau foarte favorabile îndeplinirii acestui deziderat. Pustiul înghețat, care fusese solul planetei cu circa 1 000 de ani înainte, își recăpătase fertilitatea, apa curgea din nou prin adîncile văi marțiene, iar aerul devenise respirabil pentru om. O climă asemănătoare cu cea din podișurile munților Anzi sau Caucaz domnea pe continentele ecuatoriale, ale căror margini erau scăldate de oceanele nordic și sudic, rezultate din topirea parțială a calotelor polare. Cîmpurile nu așteptau decît să fie cultivate cu plante adecvate condițiilor specifice de pe Marte, iar imensele bogății ale subsolului urmau să fie valorificate în interesul și spre bunăstarea omului.

Sînt oare aceste secvențe desprinse dintr-o povestire științifico-fantastică ? Nicidecum. Mai degrabă rîndurile de mai sus ar putea figura într-o imaginară carte de istorie a civilizației marțiene.

Această carte ar trebui de asemenea să menționeze faptul că totul a pornit, la începutul anilor '80 ai secolului XX, prin studiile și proiectele unor specialiști foarte neconformiști din cadrul N.A.S.A. Atunci a fost elaborată o strategie de perspectivă ce permitea să se întrevadă decongestionarea tot mai populatului Pămînt pe calea... colonizării planetelor.

În cazul lui Marte ea prevede, în primul rînd, „dotarea" planetei cu o atmosferă mai densă, cea existentă avînd o presiune de 100 de ori mai mică decît a Pămîntului.

Sarcina nu este atît de dificilă cum pare la prima vedere. Pe solul marțian există numeroase substanțe volatile care pot genera, conform calculelor, o cantitate de un miliard de miliarde de kilograme de gaze. Printre ele se află compuși familiari, cum ar fi bioxidul de carbon, azotul, vaporii de apă, gazele inerte. Pentru a le elibera este nevoie numai de încălzirea scoarței, deoarece, odată atmosfera creată, ea va menține, prin intermediul „efectului de seră", o temperatură relativ ridicată.

Cum ? Prin lansarea pe orbite circummarțiene a unor reflectoare gigantice, ce ar îndrepta razele Soarelui spre solul înghețat. Acesta însuși și-ar putea mări capacitatea de absorbție pentru radiațiile infraroșii prin răspîndirea cenușilor negre excavate de pe cei doi sateliți ai planetei — Deimos și Phobos.

Crearea atmosferei nu ar cere un timp prea îndelungat : cîteva decenii, cel mult un secol, ar fi suficiente. Modificarea compoziției ei chimice, pentru a deveni respirabilă de către om, este însă o operație mult mai dificilă. Mai ales „fabricarea" oxigenului ar ridica probleme deosebite, pe care numai intervenția algelor și microorganismelor capabile de fotosinteză este în stare să le realizeze. Ele ar urma să fie „exportate" de pe Terra și aclimatizate pe Marte imediat ce s-ar încheia prima fază a creării atmosferei. Desigur în acest caz durata procesului ar fi ceva mai lungă : circa 1 000 de ani.

Ultimul punct al programului de transformare a planetei îl constituie protejarea acesteia împotriva radiațiilor cosmice și solare nocive, în special a celor ultraviolete. Dacă pentru început stațiile experimentale și întregi cîmpuri cultivate pot fi imaginate ca fiind adăpostite sub cupele de sticlă, pentru o perspectivă mai îndepărtată se poate trece la „sinteza" unei pături protectoare de metan, care să absoarbă radiațiile intense, protejînd viețuitoarele marțiene, în fel cum stratul de ozon le protejează pe cele terestre.

Fapt remarcabil, toate tehnicile necesare realizării acestui proiect sînt cunoscute încă de pe acum.

PETRE JUNIE

În era „mașinilor care gîndesc“

S-a terminat emisiunea de la televizor? Nu e nici o problemă. Televizorul se va închide singur. Am aflat că m-a căutat îndelung la telefon o persoană pe care doream să o evit. Telefonul și-a făcut din plin datoria. A recunoscut persoana antipatică și a dat semnalul de ocupat. Trebuie să plec de acasă? Pot să o pornesc liniștit. Cuptorul știe deja meniul pentru diseară. Atunci voi avea un oaspete drag. Nu am uitat să programez încuietoarea de la ușă pentru a-i recunoaște vocea și sînt sigur că-i va da drumul în casă. Robotul este pregătit să ne ofere ceva de băut.

Iată, după cum arată revista „Newsweek“, modul de desfășurare a vieții cotidiene într-o perioadă nu prea îndepărtată, avînd în vedere viteza deosebit de mare cu care se perfecționează tehnologia computerelor și roboților. Dealtfel, s-a făcut deja un pas uriaș de la computerul gigantic „ENIAC“, realizat în Statele Unite în 1946, care ocupa o sală uriașă și conținea nici mai mult, nici mai puțin de 18 000 de tuburi electronice, mari și scumpe, ce generau și controlau curentul electric necesar mașinii pentru efectuarea calculelor programate, și „Cyber 205“, dat în folosință în 1980. Acesta din urmă poate efectua 800 milioane de operații într-o singură secundă. Progresul s-a datorat în mare măsură realizării, încă din 1947, a tranzistorului. În consecință, dimensiunile computerelor au scăzut vertiginos, iar puterea lor a crescut de-a dreptul incredibil. În prezent, 100 000 de tranzistoare pot fi integrate într-un singur component electronic, făcînd, astfel, o mică bucată de siliciu mult mai puternică decît computerul „ENIAC“. La mijlocul anilor '60, complexitatea unui component electronic de cîțiva microni era comparabilă cu rețeaua străzilor unui oraș mic. În prezent, ea se compară cu întreaga zonă Dallas—Fort Worth, iar într-un viitor nu prea îndepărtat complexitatea sa va rivaliza cu o rețea urbană de străzi care ar putea aco-

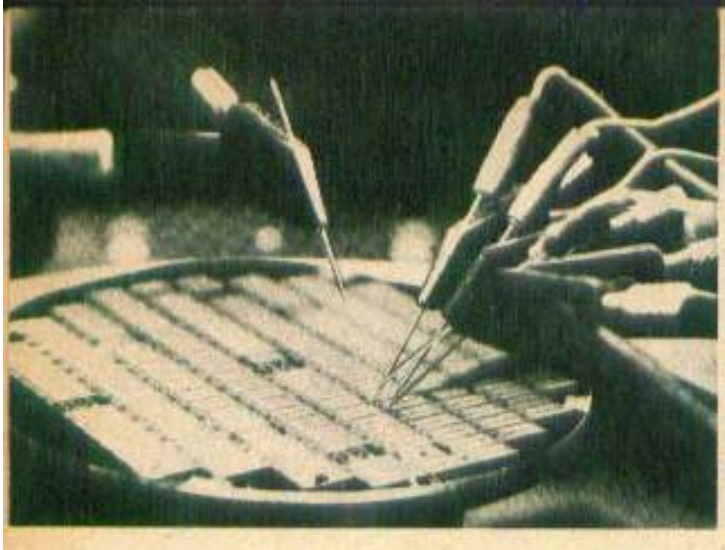

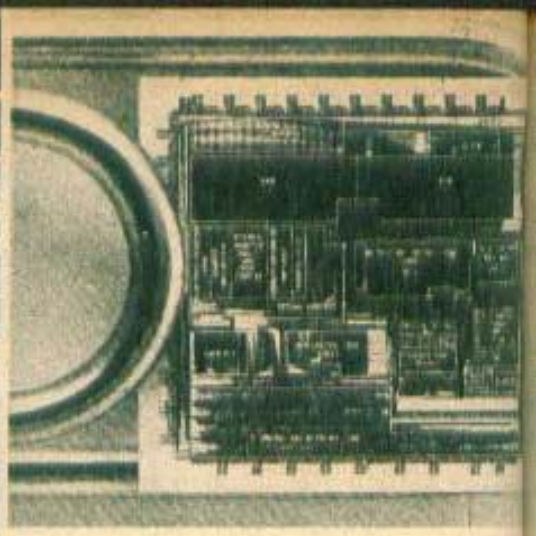

peri întregul continent nord-american. Pentru a înțelege ritmul de dezvoltare a tehnologiei computerelor gîndiți-vă la parcurgerea duratei în timp de la realizarea primului avion la cea a creării navetei spațiale într-un singur deceniu.

Dar care sînt posibilitățile actuale ale computerelor ? Ele pot „vorbi", pot traduce simultan din patru limbi străine și efectua operații industriale cu o deosebită precizie, pot juca șah ca un mare maestru internațional și transmite la domiciliu toate datele, de pildă, despre o mare personalitate contemporană, deținute în documentarea agenției internaționale de știri „United Press International" (U.P.I.). Este necesară doar comunicarea numelui respectivei persoane și computerul se pune pe treabă, făcîndu-și datoria într-un timp deosebit de scurt.

Acesta este doar începutul. Să ne imaginăm ce s-ar putea întîmpla peste un număr de ani. Alertă la centrul de poliție. O bandă de răufăcători a atacat niște computere pașnice care-și vedeau liniștite de treabă. Trebuie să se intervină imediat pentru anihilarea acestei bande specializate în distrugerea de computere, care, între timp, au devenit „mașini care gîndesc" independent. Dacă nu se va acționa de urgență, aceste mașini s-ar putea organiza singure pentru a-și putea lua toate măsurile de apărare. Peste cîteva minute se anunță la același centru de poliție că un computer perfecționat a reușit să prindă un gangster. Acest bandit a încercat să-l... păcălească pentru a transfera frumoasa sumă de bani pe care o avea în pază computerul în contul său.

Întors de la școală, micul elev vrea să înțeleagă mai bine legile fizicii care tocmai i-au fost predate la școală. Prietenul său, computerul, îl va putea ajuta. Prin sistemul video cu care a fost prevăzut poate să simuleze legile fizicii pe o navă spațială. El poate crea elevului senzația că zboară cu o astfel de navă. Computerul a dat viață ecranului. Micul privitor nutrește aceleași senzații ca și membrii unui echipaj cosmic ce privesc prin hubloul rachetei lor. La dorința copilului cu ochi visători, prietenul său, computerul, simulează un zbor cu viteza luminii pentru a înțelege și mai bine legile fizicii în asemenea condiții. La dorința copilului, computerul poate aranja și un zbor printre... atomii unui cristal, aceștia putînd fi priviți din orice unghi.

S-a dat publicității un anunț care nu mai miră pe nimeni. A fost pus la punct sistemul de comunicare prin satelit între toate „mașinile care gîndesc" de pe glob. În mod sigur nu vor vorbi mai mult decît trebuie, așa încît rețeaua de telecomunicații își va putea desfășura activitatea în bune condiții. Dacă doriți, puteți vorbi direct cu orice computer din orice parte a Terrei. Vă asigurăm că sînt de o politețe ireproșabilă.

Unii oameni se întreabă de pe acum dacă nu cumva în viitor „mașinile care gîndesc" vor putea crea alte astfel de mașini și, astfel, înmulțindu-se peste măsură, vor periclita existența speciei umane, rămasă în urma lor la ora respectivă în ce privește capacitatea de furnizare de informații. Alții se întreabă, la rîndul lor, dacă aceste mașini nu ar putea deveni cu timpul „ucigașe". La toate aceste temeri oamenii de știință răspund că „mașinile care gîndesc" vor deveni absolut necesare omului în viitor ; că va fi foarte greu ca ele să capete complexitatea extraordinară pe care o are creierul uman și că, în fond, depinde de om să creeze mașini care-i vor fi utile și nu mașini îndreptate împotriva sa. La ora actuală se știe cu certitudine că numai cu ajutorul computerelor deosebit de perfecționate vor putea fi soluționate marile probleme ale lumii contemporane : eliminarea subnutriției, a foametei și a bolilor care continuă să facă ravagii pe planetă, a analfabetismului și a înapoierii, descoperirea de noi resurse de energie și materii prime, precum și economisirea celor existente, depășirea unor bariere la care a ajuns în prezent cunoașterea științifică.

T. PRELIPCEANU

PAȘI PE-TERRA

Amazoanele: un mit reînviat

De la Santarem, urc pe Amazon într-o ambarcațiune străveche, numită prin partea locului „gaiola" (colivie), unde pasagerii pot alege, totuși, două clase de confort : jos – bănci de lemn, sus – hamacuri care îți asigură somn legănat. O „gaiola" e interesantă în multe privințe, în primul rînd prin aceea că nu știi nici cînd pleacă, nici cînd ajunge undeva. E destul să se audă un foc de armă și mașinistul, care de regulă înseamnă întregul echipaj, încetinește dintr-o dată mersul și acostează, căci împușcătura e semnalul unui nou pasager. Acesta străbate în pirogă distanța de la locuința sa situată undeva, în labirintul de meandre, și cînd ajunge la artera principală practică autostopul fluvial, pentru a sosi mai ușor și mai repede la destinație. De obicei, își duce la tîrg produsele muncii (fructe, piei, păsări), dar tîrgul poate fi – și chiar este de obicei – la distanțe temerare nu numai pentru vîslași, ci chiar pentru motorul matusalemic al unei „gaiola". Amazonianul e prin excelență un solitar, pentru care „vecin" poate însemna o persoană aflată la mulți kilometri. De fapt, nici nu se folosește noțiunea de kilometru : distanța se măsoară în zile de călătorie pe șoseaua lichidă, lipsită de borne.

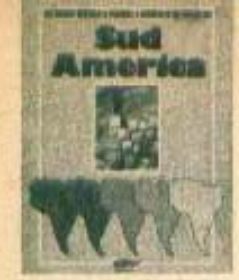

acum ca un bivol rănit. Rafalele de vînt înalță valuri asemenea mării și „gaiola" se balansează periculos. Pasagerii de la „întîia" au abandonat jocul de cărți cu care-și omoară timpul și se ascund sub partea acoperită de la mijloc, unde o rogojină făcută aproape ferfeniță atenuează cum poate impactul ploii, sau mai bine zis al căderii

ÎN „COLIVIE" PE MAREA DULCE

Pe cît de monotonă la început, pe atît de imprevizibilă devine călătoria noastră cînd începe să se strice vremea. Brusc, culoarea galbenă a „Mării dulci" — cum au numit fluviul primii europeni — și albastrul cerului se topesc într-un cenușiu închis, amenințător, iar de deasupra, din copacul de nori groși și învălmășiți, pornește un tir asurzitor. În cîteva minute, presiunea atmosferică și căldura devin insuportabile. În plină zi se instalează întunericul, sfîrtecat de fulgere ca de niște gigantice grenade ce împrăștie schije de lumină peste jungla cufundată în tăcere. S-a isprăvit bonomia, fluviul e furios

unei mase compacte de apă. Peste jumătate de oră însă bateriile cerești amuțesc, vîntul devine o briză suavă, fluviul se odihnește și totul reintră în „normal". Iarăși apare, la intervale cosmice, cîte o căsuță urcată pe piloni, de-abia perceptibilă cînd ruta noastră se îndepărtează de țărm ceva mai mult, într-o albie de cel puțin trei kilometri lărgime. Mai jos, la confluența cu Xingu, lărgimea depășește zece kilometri. Pe unele porțiuni ale țărmului se deschid luminișuri, dar elementul constant rămîne peretele întunecat al celei mai întinse și misterioase jungle a planetei.

REVERII ÎN UMBRA JUNGLEI

Imobilizat în „colivie", plutind într-un univers așa de dilatat, cazi curînd în brațele reveriei. Cum și ambarcațiunea, și pachetul de țigări cumpărat la Santarem, și băutura răcoritoare ce se vinde la bord, și statul federal unde mă aflu, și fluviul — poate și alte lucruri dimprejur — se cheamă tot „Amazonas", repetarea devine obsesie și curînd însuși peisajul îmi apare impregnat de substanța mitică a acestui nume. Cu ochii închipuirii, văd înșirîndu-se pe țărm regimente de „amazoane" călare. Parcă își agită arcurile cu săgeți și își îndreaptă caii înotînd spre a ne împresura „colivia". Perspectiva unei înfruntări cu războinicele vestite prin disprețul lor față de bărbați și prin lipsa de delicatețe în tratamentul pe care-l rezervă celor făcuți captivi mă trezește din visare. Nu fără ceva regret. De fapt, după încă două zile, mă bătea gîndul că imaginara captivitate la imaginarele amazoane poate n-ar fi chiar așa strașnică față de invazia reală și permanentă a țînțarilor și altor insecte, de zăpușeala sufocantă, de zgomotul motorului astmatic, de incertitudinea drumului. Bineînțeles, nici urmă de amazoane în jur, dar povestea lor, originile, contururile ei variabile în spațiu și timp, îmi stăruie demult în amintire îndemnîndu-mă la încercarea de a le desluși întrucîtva.

MISTERELE DIN PEȘTERI

Cu atît mai mult, cu cît inscripții în piatră găsite în jungla braziliană fac să reînvie fascinanta legendă a amazoanelor, veche de peste patru secole pe pămîntul Americii și de peste două milenii pe cel al Eladei. E vorba de descoperirea întîmplătoare, pe cursul superior al rîului

Guaporé, afluent al Amazonului, a două peşteri, avînd pe pereţi şi pe blocuri de piatră din interiorul lor desene pe care arheologi ai universităţii din Goiás le interpretează ca urme ale unei societăţi tribale „tipic feminine".

De unde porneşte însă legenda ? Intr-un anumit loc, nu se ştie bine unde, poate în Asia Mică, poate pe ţărmurile Mării Negre, trăiau cîndva, într-o epocă aflată între mitologie şi istorie, femeile numite amazoane. Erau reci, frumoase şi excentrice. Nu-i sufereau pe bărbaţi decît atunci cînd îi capturau provizoriu pentru a-şi perpetua neamul. Păstrau însă numai fetiţele, băieţii fiind expediaţi tatălui sau ucişi. Numele acelor femei vine de la grecescul „amazon", adică fără sîn, căci, de pasionate ce erau pentru război, îşi tăiau, încă de foarte tinere, unul din sîni spre a mînui mai bine arcul şi lancea.

MIGRAŢIA ZINELOR EXTREMISTE

Grecia mitologică era populată de poveştile despre aceste femei extremiste, descendente ale zeului războiului, Ares, şi ale nimfei Armonia. Mulţi studioşi pun geneza acestui mit în seama înclinaţiei omului de a plăsmui lumi unde totul e invers decît ceea ce se consideră normal. Amazoana ar fi, aşadar, un fel de antifemeie. Cu cît se lărgeau cunoştinţele geografice ale grecilor, cu atît ei trebuiau să plaseze aceste fiinţe ciudate tot mai departe. In **Iliada** sa, Homer le situează în Frigia şi Lycia, unde le-ar fi întîlnit Priam, regele Troiei. Odată cu colonizarea de către greci a ţărmurilor Mării Negre, locul predilect rezervat amazoanelor devine Themiscira, străbătut de riul Thermodon, dar cum asemenea femei nu erau de văzut, trebuia explicat ce s-a întîmplat cu ele.

HERCULE BATE IN RETRAGERE !

Intră, deci, în scenă Hercule, recordmanul antichităţii la toate categoriile, ajuns în împărăţia amazoanelor la cererea unui important personaj politic al timpului, cu misiunea de a pune mîna pe brîul reginei lor, Hypolita. Invingătorul leului din Nemeia aproape că reuşise : regina s-a îndrăgostit de el şi se crede că i-ar fi dat brîul de bunăvoie, dacă supusele ei nu ar fi pornit o rebeliune, stimulată de influenta zeiţă Hera, geloasa protectoare a lui Hercule. Cum

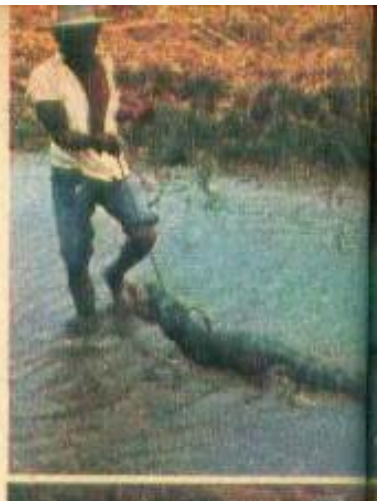

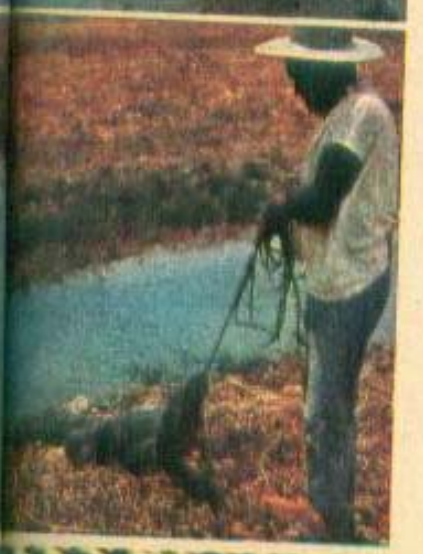

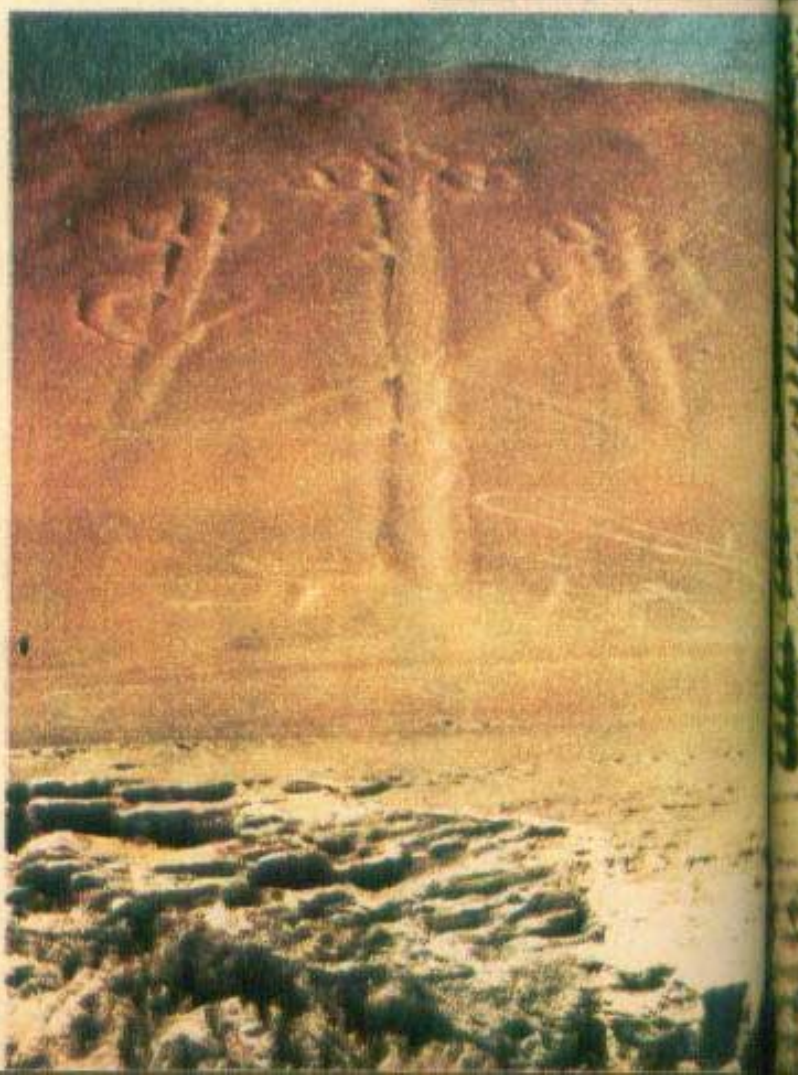

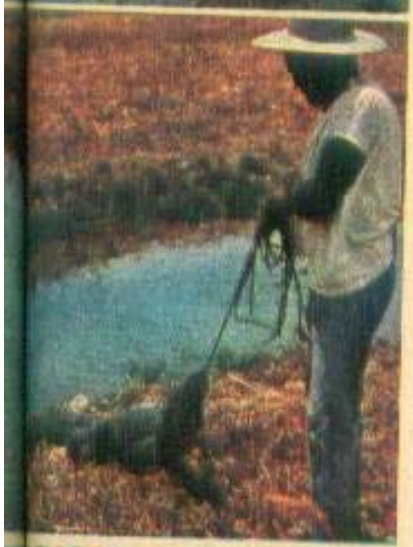

grecii nu concepeau ca prodigiosul lor erou să eşueze în vreo misiune, îl scot şi de astă dată învingător : el o ucide pe Hypolita, îi ia brîul şi le expulzează pe amazoane în alte ţinuturi. O versiune apocrifă, ticluită, probabil de o femeie, reţine şi ea uciderea Hypolitei de dragul brîului, dar apoi spune că lui Hercule, cît era el de neînvins, nu i-a prea mers în acel caz, căci a trebuit să bată în retragere pentru a scăpa de furia dezlănţuită a amazoanelor.

UN AVENTURIER FUGE SPRE NEMURIRE

În 1539, America era încă slab descoperită şi mitul amazoanelor nu părea cu mult mai fantastic decît pămînturile spre care se îndreptau aventurieri ca don Francisco de Orellana, cel ce venise în misterioasa Americă, cum spunea unul din poeţii conchistei, pentru a împlini „un vis eroic şi brutal". Orellana era unul din căpitanii lui Francisco Pizarro, sumbrul şi neînduplecatul cuceritor al imperiului incaş. Acesta din urmă auzise vorbindu-se de Eldorado, o ţară fabuloasă, cu oraşe de aur, undeva dincolo de Anzi. Cum nu rezistase niciodată tentaţiei necunoscutului, la sfîrşitul lui decembrie trimite într-acolo o trupă alcătuită din 4 000 de sclavi indieni, 300 de soldaţi, 150 de cai, cîţiva oameni de încredere — între care Orellana — sub conducerea fratelui său Gonzalo. Călătoria celui de-al doilea Pizarro se arată plină de peripeţii, greutăţi, mizerii. Escaladarea Anzilor a costat expediţia mai mult decît o cumplită bătălie. Vajnicii conchistadori au trebuit să mănînce fructe şi rădăcini necunoscute, talpă şi carimb de cizmă etc. Ajuns pe versantul răsăritean al Anzilor, Gonzalo trimite 50 de oameni în căutare de hrană, sub comanda lui Orellana, de la care însă zadarnic va aştepta ajutor. Cavalerul fuge spre nemurire : descoperă cel mai mare fluviu al lumii (deocamdată fără nume). De pe riul Coca, unde se afla Gonzalo Pizarro, Orellana soseşte mai întîi la Napo, apoi dă de albia fără margini a apei tulburi pe care o botează fluviul Orellana. Şi îi urmează cursul, abandonîndu-l pe Gonzalo în voia soartei.

MĂRTURII DE CRONICAR

După un drum lung, într-o lună, povesteşte Gaspar Carvajal, cronicarul expe-

diției, Orellana și oamenii săi ajung la o așezare indigenă, ai cărei locuitori îi spun că ei cu toții sînt servitori ai „Icamioba" (femei fără soți, în limba acelor indieni). Coborînd și mai mult, spre vărsarea rîului Nhamundó, Orellana ar fi avut o foarte neprietenească întîlnire cu acele războinice, care i-au rărit serios efectivul. Un indian prizonier, relatează cronicarul Carvajal, i-a informat că femeile trăiau singure, drum de șapte zile în sus pe Nhamundó, în șaptezeci de așezări încercuite cu ziduri și legate între ele prin drumuri bine păzite.

Nedumerit, firește, Orellana simte nevoia unor explicații și întreabă dacă, în situația povestită, acele femei nasc. Și cum răspunsul afirmativ sporise și mai mult nedumerirea căpitanului, prizonierul a intervenit cu precizări : din cînd în cînd, frumoasele războinice își aleg bărbați și îi duc cu ele. Îi țin un timp, lăsîndu-i apoi să se întoarcă. Dacă ele nasc un fiu, îl ucid și îl trimit taților, iar dacă e fică — „o cresc în foarte mare solemnitate".

REÎNTÎLNIRE RATATĂ

Ultimoarea poveste a dominat restul călătoriei. Căpitanul a rebotezat fluviul : din Orellana a devenit fluviul Amazoanelor, căci Orellana a revenit în America în 1550, ca guvernator general al teritoriului amintit. Dar, înainte de a-și prelua funcția, a murit de malarie, la vîrsta de 44 de ani, pe coasta actualei Guyane Franceze, după două luni de călătorie prin labirintul de insule al arhipelagului Marajó, căutînd zadarnic intrarea în fluviul Amazon și, probabil, reîntîlnirea cu amazoanele. Spania l-a uitat repede pe nefericitul navigator și descrierile sale exaltate. A uitat și Amazonia, căci era ocupată în a lua cu asalt tezaurele incașilor din actualul Peru și de acolo era greu să pleci spre noi aven-

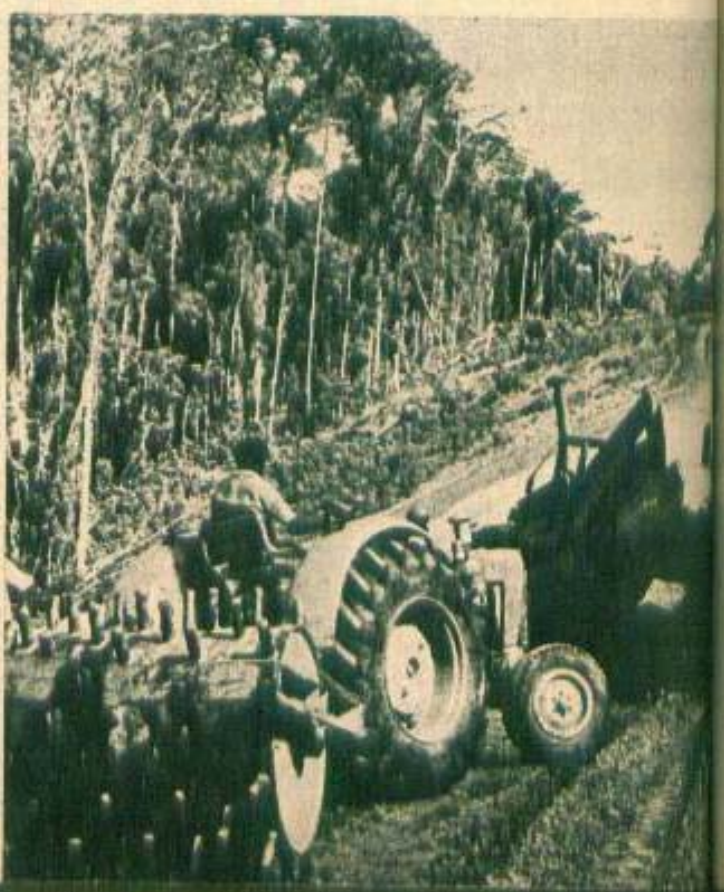

turi, în căutarea ipoteticului Eldorado, ascuns și apărat de impunătoarea spinare a Anzilor.

Și apoi orice grabă părea inutilă : „Lumea nouă" era deja împărțită, din 1494, prin tratatul de la Tordesillas – o linie imaginară care mergea de la un pol geografic la altul trecînd pe la gurile Amazonului și separa Orientul pentru Portugalia, iar Occidentul – toată Amazonia – pentru Spania. Dar tratatul amintit a rămas tratat, iar cea mai mare parte a Amazoniei a trecut în stăpînirea Portugaliei, pînă la 1822, cînd Brazilia și-a proclamat independența.

ÎNTRE IPOTEZE ȘI FANTEZIE

Legenda amazoanelor, în varianta ei americană, reapare acum din negura timpului grație descoperirii de pe riul Guaporé. În peșterile amintite la început s-au mai găsit și cioburi de ceramică foarte fin elaborată și împodobită cu motive în relief destul de asemănătoare cu semnele gravate în piatră. În orice caz, pare a fi vorba de creațiile unei comunități umane mult mai dezvoltate față de celelate din regiune. Cu atît mai mult ies ele în evidență, cu cît tribul „nhambiquara", care a trăit timp de secole acolo (de curînd a fost transferat într-o rezervație) nu avea nici un fel de scriere și nici nu cunoștea confecționarea ceramicii.

Cei cîțiva studioși ai descoperirii au emis ipoteza că peșterile ar fi putut servi ca adăpost sau locuință pentru faimoasele războinice. Amatori din împrejurimi, între care inginerul Luis Fernando Barcelos (cel ce a semnalat existența inscripțiilor din peșteri), adaugă și ei un dram de fantezie în explicarea celor cîtorva găuri săpate în piatră : după ei, închipuitele amazoane obișnuiau să-și sacrifice prizonierii în acel loc și să le bea apoi sîngele. Cînd locuiau aici, indienii nhambiquara arătau un mare respect pentru amintitele inscripții și împiedicau pe orice străin să se apropie de peșteri. Descoperitorul lor, Barcelos, povestește că a trecut prin peripeții pînă să ajungă la ele, reușind, totuși, grație explicațiilor unor peoni care cunoșteau zona și ajutorului primit de la o familie de indieni „Galeras" – o ramură a tribului nhambiquara, certată, se pare, cu neamurile ei.

De fapt, toate cîte s-au spus pînă acum pe marginea descoperirii rămîn presupuneri. Cînd e vorba de faimoasele amazoane, imaginația concurează avantajos studiile riguroase. E destul un cît de mărunt și discutabil indiciu care să amintească de legenda unor femei atît de diferite de toate celelalte. Restul cade în

seama fanteziei omenești, totdeauna însetată de necunoscut.

VASILE OROS

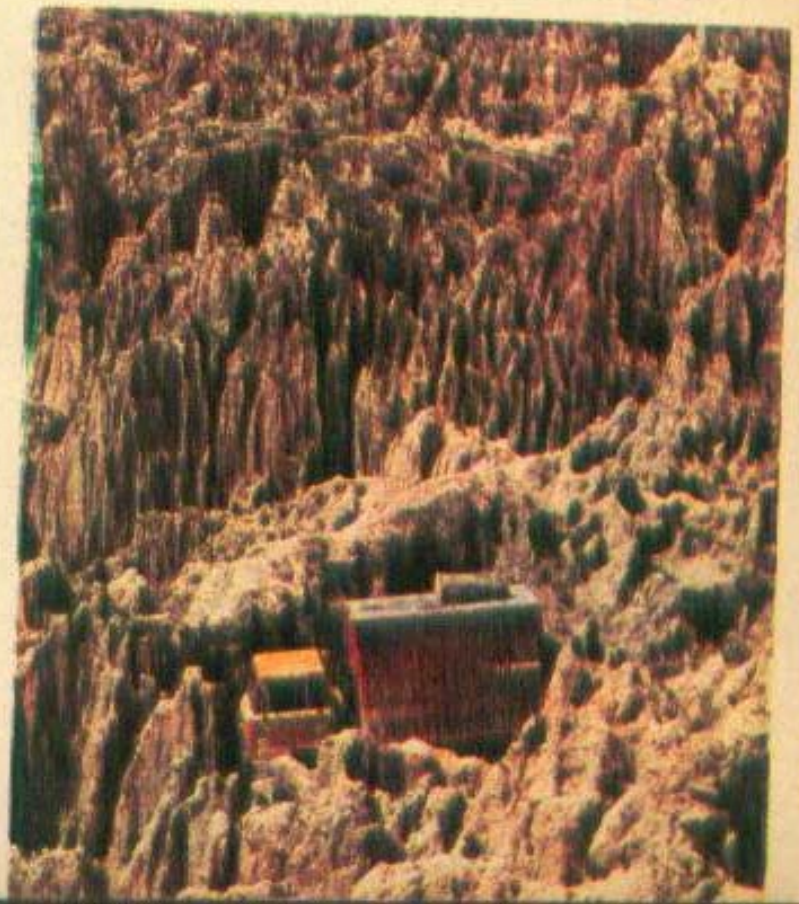

Ultima oră

– sau despre vedete ale filmului mai mult sau mai puțin celebre –

■ Are acum 49 de ani și nu-i mai ascunde. În pragul a cinci decenii, Liz Taylor, care a slăbit 15 kilograme și a cărei celebră privire violetă este iluminată de fericire și succes, n-a fost poate niciodată mai frumoasă, spun admiratorii. Succesul, legat de „premiera" cu „Micul vulpoi", o piesă clasică americană, la teatrul Fort Landedale din Florida. Fericirea, întruchipată în persoana senatorului John Warner, cel de-al șaptelea soț al actriței, despre care aceasta spune: „Nu va exista un al optulea pentru că cel de-acum m-a învățat ce este aceea o dragoste adevărată!"

■ Marlène Jobert, îndrăgita actriță franceză, împreună cu cele două fetițe gemene, Johanne și Eva. Pentru trei luni, Marlène a avut și o a treia fiică, Amandine, în vîrstă de șase ani, parteneră într-un film ce urmează a fi gata în curînd. Între turnări, Amandine se duce să le vadă pe micuțele gemene de care mama lor nu s-a despărțit nici măcar o singură noapte. Actrița mărturisește că niciodată nu a fost mai mulțumită. În noul film ea interpretează rolul unei mame, rol pe care îl cunoaște încă din copilărie, cînd a trebuit să se ocupe de ceilalți patru frați și surori. Acum, mamă din toate punctele de vedere, ea lucrează cu o vitalitate și cu un entuziasm ieșite din comun și, cu toate acestea, afirmă că se simte extraordinar.

■ Într-un seif blindat din Lloyd's Londra, celebra companie de asigurări britanică, se află păstrate, într-o cutie de metal cilindrică, primele secvențe ale unei producții franco-italiene pe care nu o vom vedea niciodată. Este începutul celui de-al 150-lea film și ultimul al unui copil născut la Marsilia în primăvara anului 1903. El se numea Fernand Joseph Désiré Contandin, fiul lui Denis, Charles Contandin, contabil șase zile din șapte și actor în cea de-a șaptea. Fernand Joseph Désiré Contandin, mort în urmă cu zece ani, la 28 februarie 1971, era Fernandel. Nemuritor ca actor, omagiat de presa franceză la un deceniu de la dispariția sa fizică, îl regăsim în această fotografie, împreună cu familia sa.

■ Sophie-la Boum, o adolescentă de 14 ani, ai cărei părinți nu sînt nici bogați, nici săraci, o liceană care seamănă cu alte sute de liceene de vîrsta ei. Numai că, într-o zi, printr-o întîmplare,

ea a realizat ieşirea din anonimat. Acordă deja interviuri, dă autografe, primeşte zilnic scrisori. Nu este un personaj de roman. Se numeşte în realitate Sophie Marceau. În vacanţa trecută de vară şi-a căutat un loc de vînzătoare temporară pentru a cîştiga bani de buzunar. S-a întîmplat să fie exact personajul pe care îl căuta Claude Pinoteau, regizorul care a dat primul mare rol actriţei Isabelle Adjani. Reîntoarsă printre colegii săi răspunde cu înţelepciune, cînd i se cere să povestească despre perioada ei de vedetă: „Vacanţă, o vacanţă minunată, dar numai vacanţă". Totuşi, scenaristul va scrie continuarea filmului, pe care regizorul intenţionează să-l realizeze în cursul anului 1982.

■ Jean Moncorgé era Jean Gabin. Iubea caii şi cinema-ul. Mathias, fiul său, iubeşte şi el tot atît de mult caii. La 15 ani îşi dorea să devină antrenor şi driver. Şi-a abandonat studiile ca să meargă să plimbe caii unui antrenor englez. Pe hipodroame, Jean Gabin era supranumit „gentleman-ul patriarh". Fiul său, Mathias Moncorgé a devenit profesionist.

■ Alain Delon, la braţ cu Mireille Darc, a vorbit despre viitorul său film, „Pour la peau d'un flic", în cursul unui spectacol de gală organizat de opera franceză în favoarea obţinerii unor fonduri pentru cercetările împotriva cancerului.

■ O frumoasă aniversare: cu soţia sa, Incoruptibilul, alias Robert Stack, unul dintre „veteranii" Hollywood-ului, care a turnat filme împreună cu regizori celebri, joacă şi cîştigă. Eliott Ness, marele adversar al lui Al Capone, 25 de ani de căsătorie, un soţ credincios şi o farsă făcută fotografilor.

● După Douglas Fairbanks, Tyrone Power, Sean Flynn, Ricardo Montalban, John Derek și Alain Delon, viitorul „Zorro" va fi interpretat de actorul George Hamilton. S-a anunțat că este vorba despre o parodie

● Faye Dunaway a cerut și a obținut un miliard și jumătate de dolari pentru a o încarna pe Eva Peron într-un film de trei ore pentru televiziunea americană ● Marlon Brando, care trăiește retras în insula Tetiaroa din Tahiti, își adaugă noi recorduri celebrității sale: pe lîngă acela de a fi cel mai bine plătit actor din lume (1 250 000 de franci pe zi pentru rolul din filmul „Formula") l-a cucerit și pe acela de a fi cel mai greu actor: 117 kilograme. Marlon Brando are 57 de ani ● Întrebată de un reporter de la Paris Match, de ce se ocupă atît de mult de soarta animalelor și o interesează mai puțin ce se întîmplă cu oamenii, Brigitte Bardot a răspuns: „Mi-am propus să alin suferința și, din întîmplare, eu sînt sensibilizată de suferințele animalelor. Societatea în care trăim este neliniștită și tristă, copleșită de prea multe probleme care îi împiedică pe oameni să simtă bucuria de a trăi" ● Văzîndu-și publicate memoriile, pe care le-a redactat împreună cu textierul său Jacques Demarny, Enrico Macias va juca rolul principal din filmul „Yanal", alături de Barbara Streissand

● Un nou film „Tarzan" a început să ruleze pe ecranele americane. De data aceasta, interpreții sînt Miles O'Keeffe și Bo Derek

La 43 de ani, Claudia Cardinale mărturisește: „Totdeauna am trăit în mine însămi. Imaginea mea pe ecrane, cea pe care oamenii o aveau despre mine era o alta". Mamă a unei fetițe de doi ani, Claudia II, și a unui băiat de 23 de ani, Patrick, la rîndul său tată, marea vedetă a cinematografiei ita-

liene declară că s
vărata fericire a
noscut-o în acești
timi ani, în mijl
familiei sale, car
trecut pe locul
în viața sa. Des
proiectele sale ar
tice, ea a declarat
după ce a cunos
bucuria de a fi ma
și bunică, a juca
tr-un film i se p
un lucru banal

După lungul șir al episoadelor serialului „Dallas", ne-am obișnuit cu zîmbetul mai mult sau mai puțin plăcut al fiecăruia dintre personaje. Pam Ewing este, fără îndoială, una dintre prezențele cele mai agreabile. Interpreta acestui rol, Victoria Principal, nu era atît de cunoscută în cetatea filmului american, pînă la „întîlnirea" cu familia Ewing. Renumele ei la Hollywood era legat mai mult de reportajele senzaționale asupra vieții ei particulare: logodne cu celebrități din lumea filmului, a muzicii, a fotbalului sau a finanțelor, droguri etc. Născută în Japonia — tatăl său fiind sergent major în aviația americană — Victoria Principal și-a petrecut copilăria la o bază aeriană sau alta, în diferite colțuri ale lumii. În primul său rol din film l-a avut ca partener pe Paul Newman. „Un grav accident de mașină la 19 ani m-a făcut să descopăr că nu sînt nemuritoare. Atunci m-am decis să nu mai pierd timpul" — declară ea. Și după alte cîteva filme, renunță la viața de la Hollywood și se înscrie la facultatea de drept. Revine însă în lumea filmului exact la timp pentru a da probe pentru „Dallas". Fiecare episod al acestui serial-fluviu îi aduce 25 000 de dolari

Același surîs luminos: Ingrid Bergman și fiica sa Isabella Rossellini, care a debutat cu succes în cinematografie. Filmul „Pașiștea", realizat de frații Taviani s-a bucurat de aprecierea cineaștilor și a publicului

Dorota Stalinska Barbara Sass, actriță la un teatru din Varșovia, a primit pentru rolul principal din filmul „Fără dragoste" premiul Zbigniew Cybulski care se acordă tinerilor actori pentru realizări remarcabile

Agostina Belli, o prezență „solară" în cinematografia italiană

universiada '81

„...Vă chem, dragi prieteni tineri, să faceți ca această mare reuniune sportivă internațională să afirme puternic dorința studențimii de colaborare, prietenie și pace, de a acționa tot mai unită sub steagul nobil al luptei pentru o lume mai bună și mai dreaptă pe planeta noastră.

Fie ca întrecerile sportive studențești să demonstreze cu putere adevărul că cea mai rațională, rodnică și frumoasă competiție între popoare, indiferent de orînduirea lor socială, trebuie să fie cea a păcii și colaborării, a luptei pentru un viitor mai bun, de înțelegere și conlucrare pașnică între toate națiunile lumii"...

NICOLAE CEAUȘESCU

(din MESAJUL adresat participanților la „Universiada '81")

Despre această mare sărbătoare a sportului mondial, a tineretii și a păcii, găzduită de București între 19 și 30 iulie, s-au scris mii de pagini, s-au făcut filme și s-au înregistrat benzi magnetice fără număr. Totul a fost atît de frumos, de reușit și de plăcut, încît pînă și cei care au avut privilegiul sau șansa de a urmări toate cele XI ediții de pînă acum ale Jocurilor Mondiale Universitare de vară au căzut de acord că aceasta de la București s-a situat pe primul loc în „topul" competiției.

Numărul impresionant de țări, ca și acela al sportivilor participanți, suita record de... recorduri mondiale universitare, bogăția de vedete ale sportului internațional, atmosfera de mare prietenie și bună dispoziție și organizarea ireproșabilă a întrecerilor au fost caracteristicile Universiadei '81. Și pentru aceste pagini retrospective, ne-am gîndit că aspectul cel mai

atractiv și mai interesant ar fi acela legat de o rememorare a marilor vedete ale competiției, ca și a momentelor celor mai palpitante din ediția bucureșteană a J.M.U. Cu alte cuvinte, stele și momente de mare spectacol, din Universiada '81.

Cronologic, vom începe cu echipa masculină de gimnastică a României, care a furnizat prima mare surpriză a întrecerilor, cîștigînd într-o manieră impresionantă titlul de campioană mondială universitară, cel dintîi titlu acordat în această a XI-a ediție a competiției. Kurt Szilier (care a cucerit și titlul individual compus), Emilian Nicula, Dan Odorhean și Romulus Bucuroiu au reușit — grație unei pregătiri excelente —, cel mai bun rezultat din istoria gimnasticii masculine românești, memorabile rămînînd, mai ales, evoluția lui Emilian Nicula la bară fixă și cea a lui Kurt Szilier la cai cu minere.

Rămînem la gimnastică, pentru a ne reaminti triumful Nadiei Comăneci, în al cărei palmares au intrat alte 5 medalii de aur, de această dată mondiale universitare. Notată de două ori cu calificativul maxim, strălucitoarea noastră campioană, ajunsă la apogeul carierei, a ținut și a oferit compatrioților ei un succes splendid în cel mai important concurs oficial pe care l-a susținut acasă.

Alături de ea, Emilia Eberle, Dumitrița Turner și Rodica Dunca au încîntat deopotrivă publicul, aducînd titlul pe echipe și alte medalii, la fel de prețioase, în întrecerile individuale.

În piscina de la „23 August", parada vedetelor a fost de-a dreptul impresionantă. Americanca Jill Sterkel, singura sportivă a Universiadei care a reușit să egaleze bilanțul universitar al Nadiei, a adăugat celor 5 medalii de aur, tot atîtea recorduri mondiale universitare.

Strălucitor a fost și binecunoscutul campion sovietic Serghei Fesenko, o celebritate a natației mondiale, urcat de trei ori pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere, cum strălucitoare a fost și înotătoarea noastră nr. 1, Carmen Bunaciu,

dublă campioană mondială, la 100 și 200 m spate, medaliată cu argint în proba de ștafetă 4x100 mixt și cu bronz la 100 m delfin ! Dar, momentul cel mai spectaculos din întrecerile de natație l-a constituit finala masculină de 100 m delfin, în care — fără precedent în istoria natației internaționale — departajarea câștigătorului s-a dovedit imposibilă. Deși cronometrajul electronic „Omega" a apelat la... miimi de secundă, americanii Bill Paulus și Bob Placak s-au aflat tot la egalitate : 55,412 !

În sala de lupte, amenajată la Patinoarul artificial „23 August", elevii antrenorului emerit Ion Corneanu au oferit o nouă mostră a valorii lor excepționale, onorîndu-și cărțile de vizită și, totodată, confirmînd valoarea școlii românești de lupte. Multiplul campion Ștefan Rusu, ca și colegii săi, au adunat un veritabil „tezaur" de medalii, dintre care 6 au fost de aur.

Și iată-ne la atletism, singurul sport care se poate încumeta (și se încumetă !) să facă concurență fotbalului ! Pe pis-

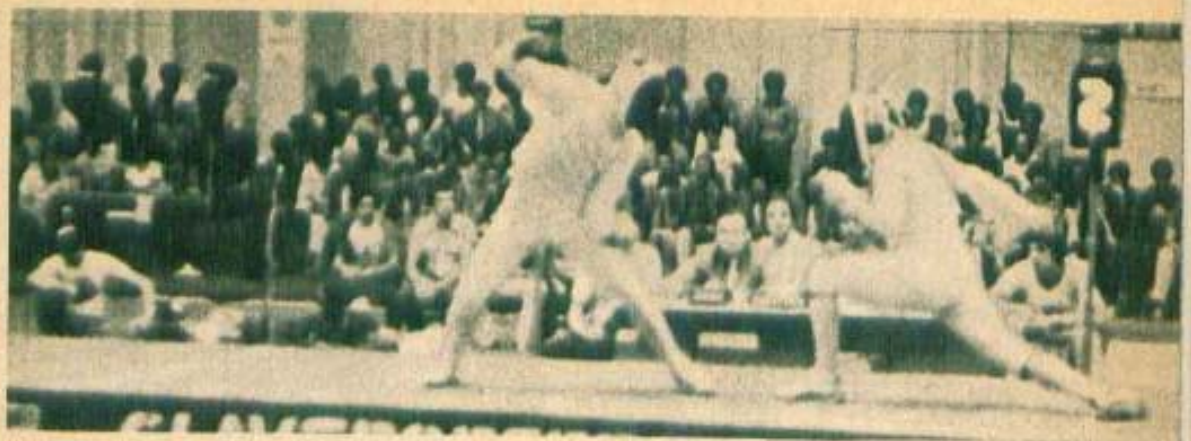

ta sintetică a Stadionului „23 August". Universiada '81 a scris pagini de neuitat în frumoasa istorie a atletismului internațional.

Să ne reamintim, bunăoară, de victoria Doinei Melinte, la 800 m plat, de acel finiș debordant, în care celebra italiancă Gabriella Dorio a trebuit să se recunoască învinsă. Să ne reamintim de uluitoarea suită de recorduri mondiale universitare ale vest-germanului Klaus Ploghaus, valorosul aruncător de ciocan, care s-a întrecut de această dată pe el însuși, neiăsînd partenerilor de întrecere nici o șansă. Apoi, frumoasa medalie de aur a Florenței Crăciunescu, care a reînnodat tradiția victoriilor românești în proba de aruncare a discului, sau de tentativa Sarei Simeoni (Italia) de a sări 2 m în fața tribunei în care se afla Iolanda Balaș, prima femeie din lume care trecea, cu mulți ani în urmă, de bariera lui 1,90 m !

Memorabila finală feminină de lungime, cu victoria campioanei olimpice Tatiana Kolpakova (U.R.S.S.) și lacrimile Anișoarei Cușmir (cea care avusese titlul aproape în... buzunar), senzaționalele finale de ștafetă masculine, la 4x100 și 4x400 m sau succesul surprinzător al marocanului Said Aouita, la 1 500 m, sînt alte clipe de neuitat. Dar, dincolo de toate aceste clipe, s-a întipărit în memorie finalul dramatic al cursei feminine de 3 000 m plat. Avansul confortabil al sovieticei Valentina Ilinikh — circa 40 m la intrarea în ultima linie dreaptă ! — și, apoi, căderea ei fizică, urmată de acele eforturi eroice, supraomenești, de a rămîne în frunte pînă la linia de sosire ne sînt încă proaspete pe retină. Cum la fel de proaspăt este sprintul irezistibil al iugoslavei Pergar, venită din urmă pentru a cîștiga cu un piept această cursă pe care Valentina o încheie fără aer !...

Baschetul, cu cele două derby-uri de excepție care au fost meciurile masculine U.R.S.S.-S.U.A., săriturile în apă, cu puzderia notelor de 10 obținute de săritoarele chineze Chen Xiaoxia și Li Yihua, și regalurile de tenis, oferite la arena Progresul de Virginia Ruzici, Florența Mihai, Florin Segărceanu și Andrei Dîrzu, se completează fericit cu nenumăratele vedete prezente pe planșele de scrimă ale Universiadei, acolo unde echipa de floretă fete a României a cucerit, în noapte, un nou și răsunător titlu.

Și, pentru a încheia cronologic, cum am și început, această rememorare a clipelor de mare spectacol oferite de Universiada bucureșteană, să salutăm acea frumoasă victorie a voleibaliștilor români, care a pus punct celor 10 zile de întreceri de înalt nivel tehnic, de înaltă măiestrie, de talent și virtuozitate. După care, cei aproape 5 000 de competitori, tineri aflați la vîrsta studenției, s-au întîlnit, într-o seară de neuitat, la marele carnaval al Universiadei, găzduit de frumosul complex de la Tei.

Superbă, ridicîndu-se la nivel de Olimpiadă — prin rezultatele și vedetele sale, prin spiritul de fair-play, prin organiza-

re, prin atmosferă și prin interesul cu care a fost urmărită în lumea întreagă — cea de-a XI-a ediție a Jocurilor Mondiale Universitare de vară a fost o dovadă a faptului că tineretul de pretutindeni poate și trebuie să trăiască în pace și prietenie, departe de conflictele care mai tulbură lumea și de războaiele care mai fac, încă, atîtea victime.

Universiada de la București a fost o mare sărbătoare a studențimii mondiale, o sărbătoare pe care România socialistă a primit-o și a găzduit-o cu brațele deschise, cu dorința sa de pace și colaborare, cu ospitalitatea care a caracterizat dintotdeauna poporul nostru.

HORIA ALEXANDRESCU

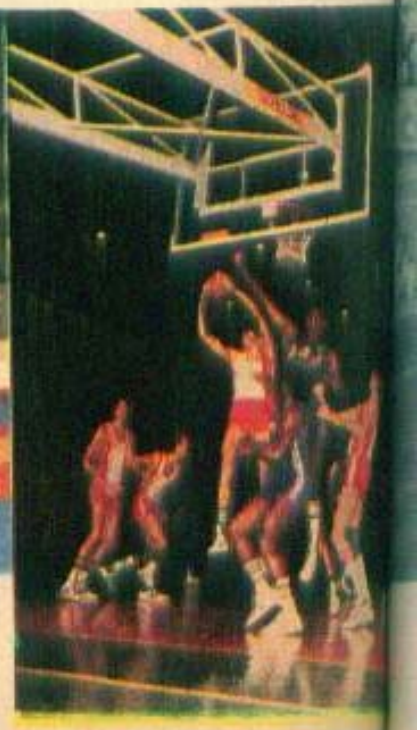

A fi sau a nu fi la turneul final al C.M. de fotbal din Spania '82

Lungul drum spre țara lui Don Quijote...

Fotbalul, și nu numai el, are un moment de vîrf, pe care-l reprezintă Campionatul Mondial. Nu se sting bine ecourile unui turneu final și încep pregătirile pentru următoarea ediție. După C.M. din Argentina, cîștigat surprinzător de țara gazdă, urmează cel din Spania '82. Această ediție, a XII-a, aduce și o noutate în istoria competiției fotbalistice supreme : sporirea numărului de echipe participante la turneul final de la 16 la 24. Fiecare continent beneficiază de locuri în plus. Cea mai avantajată este Europa care prezintă 13 formații în turneul final. În turneul de 16 echipe, bătrînul continent era reprezentat de 7 selecționate naționale. S-au cîștigat, deci, 6 locuri. De-aici aspirațiile justificate pentru calificare. Aspirații care au ca principal mobil consacrarea internațională. Să nu uităm, însă, și aspectul publicitar și economic. Organizatorii spanioli au anunțat că scontează pe încasări de la meciurile turneului final care se cifrează la 7 miliarde pesetas (100 milioane dolari). Această sumă va fi împărțită astfel : F.I.F.A. — 10 la sută ; Federația spaniolă de fotbal ca organizatoare — 25 la sută ; restul de 65 la sută revine echipelor participante, repartizarea acestui din urmă procent făcîndu-se, firește, în funcție de numărul de jocuri susținute de fiecare formație și de poziția ei în clasamentul final al turneului. Să recunoaștem că o călătorie în Spania, în vara viitoare, are avantaje substanțiale.

Lucrul acesta îl știu jucătorii, antrenorii și federațiile naționale mai bine ca oricine. Așa se explică mai clar lupta pe viață și pe moarte din grupele preliminare. Dacă reprezentantele celorlalte continente la „El Mundialul" spaniol se cunosc, în bună

parte — și cea mai mare surpriză este... absența unei cîștigătoare a titlului suprem — Uruguay-ul — în ceea ce privește situația grupelor preliminare europene lucrurile sînt incerte. Ca, dealtfel, și în grupa a IV-a, din care face parte și echipa României.

Fiecare etapă a preliminariilor, fiecare meci a răsturnat, prin surpriza rezultatelor, situația din grupă, schimbînd favoriții locului... întîi și doi ! Adevărul este că grupa a patra, din care fac parte Anglia, Elveția, Norvegia, România și Ungaria este extrem de echilibrată. Așa zișii out-sideri — am numit echipele Norvegiei și Elveției — cu un fotbal care a progresat enorm în ultima vreme, nu s-au arătat deloc dispuse să facă figurație. Cînd, după succesul net al englezilor la Budapesta (3—1) se și întrevedea echipa cîștigătoare a grupei, iată vine rezultatul de la Oslo (2—1) și fotbalul insular se vede în situația nebănuită de nimeni de a nu participa la turneul final, întrucît, după epuizarea partidelor preliminare, nu poate acumula decît 9 puncte ! Însă, pentru calificare concurează cu șanse, după formația maghiară, echipa României. Cu obligația de a realiza 3 puncte din cele 4 posibile pe care le oferă dubla întîlnire cu reprezentativa Elveției. Lucru perfect posibil, dar foarte greu de realizat. Lungul drum al tricolorilor spre țara lui Don Quijote a avut obstacole dificile — ca acel „egal" din 23 septembrie de la București cu fotbaliștii maghiari — care au diminuat considerabil șansele noastre, nu le-a anulat, însă, totul — deci acel drum a început bine, a continuat ceva mai modest, iar finalul nu se știe cum va fi, deci nici punctul de sosire al spectaculoasei curse a calificării nu se cunoaște, la ora cînd scriem aceste rînduri — 1 octombrie 1981. Pe „bornele" kilometrice sînt scrise următoarele rezultate : 1—1 la Oslo, cu Norvegia și 2—1 la București cu Anglia (prima noastră victorie asupra reprezentativei insulare), partide disputate în toamna trecută ; 0—0 cu Anglia, la Londra (un punct valoros !), 0—1 cu Ungaria la Budapesta (unde am dominat două treimi din timp și am ratat dacă nu o victorie, cel puțin un „egal") și 1—0 cu Norvegia, acasă — partide disputate în primăvara lui '81 ; în sfîrșit, 0—0 cu Ungaria pe Stadionul „23 August" la 23 septembrie, rezultat care a produs surpriză, dar și tristețe și care a pus, pentru prima oară, de-a lungul bătăliei pentru puncte, sub semnul întrebării calificarea noastră la turneul final din Spania.

Totul se decide, de fapt, în ultimul meci al formației noastre, din 11 noiembrie. La acea oară, însă, Almanahul nostru va fi ajuns demult în mîna cititorilor. Așa că le lăsăm lor plăcerea de a completa clasamentul cu ultimul rezultat și — sperăm — de a se bucura, în final, de performanța echipei noastre. Dacă, bineînțeles, lupta tricolorilor pentru un loc sub soarele iberic va fi, pînă la urmă, încununată de succes.

VASILE CÂBULEA

„Cupa Scînteii tineretului la tenis"

Cea mai mare competiție de masă pentru „sportul alb" din... Europa

Afirmația nu ne aparține. A scris, cu ani în urmă, revista franceză **„Tennis de France"**. Cît de repede trece timpul! Parcă ieri încerca să prindă viață o idee izvorîtă din succesele tenisului românesc, reprezentat atît de strălucit de marii noștri campioni Ilie Năstase și Ion Țiriac...

„Cupa Scînteii tineretului" este o competiție de masă, ce se desfășoară sub însemnele **„Daciadei"**, o întrecere pentru toți tinerii țării care vor să învețe și să practice tenisul. De-atunci, de la inaugurarea primei ediții — toamna anului 1974 — cu o singură categorie de vîrstă și cu 100 000 de participanți, la etapa de masă, iată, au trecut opt ani, ajungînd la ediția a 8-a, cu întreceri la care au luat startul peste 200 000 de participanți repartizați în patru categorii de vîrstă (10—12, 13—14, 15—19 și peste 19 ani), atît pentru băieți, cît și, separat, pentru fete.

În fiecare an, la fiecare ediție am consemnat cu nespusă bucurie și multă satisfacție în coloanele ziarului ce a inițiat și patronează competiția, marea aderiune a tinerilor iubitori de sport și pasionați de tenis, la întrecerile **„Cupei Scînteii tineretului"**. Astfel, și de data aceasta, turneul final al celei de-a 8-a ediții, desfășurat la sfîrșitul primei decade a lunii septembrie — în Timișoara, a înregistrat același succes deplin de participare, organizare și evidențiere a unui nivel calitativ superior de evoluție la cei mai mulți dintre cei mai tineri tenismeni ai țării.

Și tot ca de fiecare dată, antrenori și specialiști ai federației au reținut numele campionilor și al altor concurenți și finaliști care s-au remarcat prin talent, aptitudini, cunoștințe tehnico-tactice și frumoase calități morale. Ei vor completa lista acelor elemente de perspectivă — pînă acum peste o sută — care au fost deja promovate în secțiile de performanță ale cluburilor și care participă, cu succes, în competițiile de elită ale țării.

VASILE CÂBULEA

Pledoarie pentru rugbi

În urmă cu 60 de ani — înaintea fotbalului — apare în țara noastră, ca un fenomen de excepție, un sport bizar pentru acele timpuri, jocul cu balonul oval.

Traversînd o epocă de pionierat, temerarii rugbiului românesc își stabilesc, în București, pe terenurile din apropierea Arcului de Triumf, pe un loc viran, „sediul". Și astfel, „pe federație" — pentru că așa se vor numi terenurile cu porți în formă de H — va lua ființă rugbiul autohton.

Drumul lung și anevoios al rugbiului, cu începuturile sale timide va căpăta o deplină afirmare odată cu apariția unor echipe și jucători de certă „clasă". Se parcurge o etapă prevestitoare a marilor performanțe. De la întîlnirile tradiționale ale cîtorva echipe bucureștene pe terenurile „federației" vor apare noi echipe în Constanța, Timișoara, Iași, Cluj-Napoca, Arad, Craiova, Baia Mare, și în trei campionate drumul titlului național merge către provincie.

Iar, de la tradiționalele întîlniri anuale amicale cu Franța, echipei naționale și altor cluburi le sînt oferite invitații în locuri neumblate de alți sportivi. Jucăm la antipozi, cu Noua Zeelandă, apoi în Argentina, și în alte țări ale lumii, iar cluburile din Țara Galilor, Irlanda, Scoția își fac o onoare în a primi pe rugbiștii români. Și fenomenul e întîlnit la toate eșaloanele.

De la „teama" și uneori „improvizația" din perioada de început, rugbiul românesc își justifică pe deplin pretențiile participării la un... „turneu al celor 6 națiuni".

Cu o bază materială consolidată, cu antrenori bine pregătiți, cu tineri dotați și dornici de afirmare într-un sport al inteligenței, conjugată cu forța fizică, pledoaria noastră pentru rugbi rămîne „valabilă" și deschisă tuturor tinerilor. Iar dacă succesul ne surîde, să nu uităm de temerarii începutului, să nu uităm că rugbiul este sportul fair-play-ului total !

GABRIEL FLOREA

La început de drum...cu mașina!

Statisticile Direcției Circulație din Inspectoratul General al Miliției relevă că, luînd ca grad de comparație criteriul vîrstei conducătorilor auto, cele mai multe accidente sînt provocate de șoferii tineri, în jur de 25 de ani, lucru care ne-a făcut să ne oprim astăzi la colegii noștri de generație, posesori ai permisului de conducere.

În primul rînd, se cuvine să ne întoarcem la momentele care preced obținerea permisului. În mod destul de frecvent și firesc, pe viitorii automobiliști îi cuprinde „febra șofatului" din chiar clipa în care și-au... propus să devină conducători auto. Graba cu care se trece prin cursurile de inițiere, graba dorită de majoritatea viitorilor conducători auto, lasă urme serioase, care nu întîrzie să se vadă. Pe de o parte, procentajele de respinși la examenul de obținere a permisului sînt consistente, fapt care a condus la premisa absolut falsă că sînt stabilite dinainte procente de ...promovați sau că examinatorul „X" e cum nu se poate mai... răuvoitor cu bieții candidați ! Pe de altă parte, seninătatea cu care candidații pregătiți foarte superficial se prezintă la examen, deși nu cunosc lucruri elementare în ale șofatului, stîrnește nu numai nedumerirea spectatorilor ocazionali, cît și uimirea firească a examinatorilor.

Să ne oprim, însă, și la tinerii conducători auto care au obținut permisul și se află în primul an de șofat. Cum conduc ei și, mai ales, ce-i caracterizează ?

Specifice sînt, în primul rînd, predilecțiile pentru excursii lungi, la munte sau la mare, pentru circuite obositoare prin țară. Scăpați de obsesia „poligonului", proaspeții șoferi ce-și spun ? La drum întins nu e nici o problemă : „bagi" în a 4-a și te tot duci. Eroare! La respectivul „drum întins" apar cele mai multe probleme, pornind de la tentația excesului de viteză și de la depășirea aparent banală a unui motocicliști sau a unei căruțe și pînă la pericolul oboselii, al traversării unor zone de ceață și umezeală sau al parcurgerii unui drum dificil, cuprinzînd serpentine sau pante accentuate. În nenumărate cazuri, aventurarea începătorilor în asemenea „croaziere" se încheie nedorit, cu accidente, destul de frecvent chiar tragice !

Tot „purtătorii de lămîie" au și meteahna stilului „sportiv" de a conduce, stil constînd în demaraje puternice, frînări violente, depășiri riscante, curbe „tăiate" etc. Mai toate se încheie cu „șifonări" ale mașinii ; și asta în cel mai bun caz...

În sfîrșit, alte aspecte taxate drept minore, cum sînt fumatul la volan, conversațiile purtate în timpul conducerii, spiritul competitiv și nu în ultimul rînd neglijarea purtării centurii de siguranță au devenit, de asemenea, caracteristice tinerilor conducători auto. Cărora le oferim astăzi, alături de aceste constatări cu caracter general, o serie de recomandări, de care ar fi bine să se țină cont :

■ **În perioada imediat următoare obținerii permisului de conducere, evitați să circulați pe arterele foarte aglomerate, mai ales în orele de vîrf ale traficului.**

■ **Pe cît posibil, nu circulați după căderea întunericului sau dimineața, pînă nu s-a luminat. Dacă e neapărată nevoie s-o faceți, mențineți-vă pe banda de la marginea drumului, nu apăsați prea tare pe accelerator și, neapărat, mențineți aprinse luminile de întîlnire (nu „pozițiile", cum se întîmplă frecvent.)**

■ **Odată cu venirea sezonului rece, circulați cu deosebită atenție pe suprafețele carosabile alunecoase, îndeosebi pe cele pavate cu piatră cubică. Dacă plouă tare, dacă este ceață sau ninge, condițiile de vizibilitate fiind mult diminuate, e mai recomandabil să folosiți transportul în comun.**

■ **În apropierea intersecțiilor, reduceți mult viteza, asigurîndu-vă temeinic și respectînd cu rigurozitate semnificațiile indicatoarelor de prioritate. Dacă la intersecție este semafor, urmăriți din vreme culoarea sa, amintindu-vă că șoferii cu experiență au o vorbă: „După galben, întotdeauna urmează roșu!", ceea ce în 80% din cazuri cam așa se și întîmplă!**

■ **Obișnuiți-vă ca, la așezarea familiei în mașină, copiii să stea întotdeauna pe bancheta din spate, în vreme ce atît dumneavoastră, cît și ocupantul locului din dreapta să purtați centurile de siguranță.**

■ **Nu încercați „soluții" originale la sistemul de alimentare cu carburant, nu dați mașina pe mîna unor „mecanici" de ocazie și, în orice caz, nu porniți cu ea la drum în caz că ați constatat o defecțiune cît de mică la sistemul de direcție sau la cel de frînare.**

● **Nu vă urcați obosiți la volan, cum, bineînțeles, nu trebuie să porniți la drum după ce ați consumat orice fel de băuturi alcoolice, în orice cantitate.**

● **Reamintiți-vă în permanență că sînteți un conducător auto aflat la început de drum, deci nu aveți nici experiența necesară și nici reflexele formate și că așa-numita conduită preventivă este paza cea mai bună pentru... primejdia rea!**

Grupaj realizat de
HORIA ALEXANDRESCU
cu sprijinul I.G.M.
DIRECȚIA CIRCULAȚIE

CEVA VERDE

de Fredric Brown

Uriașul soare stacojiu ardea pe un cer violet. La marginea șesului cafeniu, presărat cu tufișuri cafenii, se întindea jungla roșie.

Mac Garry se îndrepta spre ea cu pași mari. A explora această junglă roșie era o treabă obositoare și periculoasă, dar absolut necesară. Mac Garry scormonise deja multe alte sute : ce mai conta una în plus...

— Vom pătrunde și aici, Dorothy, spune el. Ești gata ?

Mica vietate cu cinci labe așezată pe umărul său nu-i răspunde, ca de obicei. Este incapabilă să vorbească, dar e o ființă cu care poate vorbi, o însoțitoare agreabilă. Datorită mărimii și greutății sale, ea îi dă lui Mac Garry impresia stranie a unei mîini lăsate pe umărul său.

Dorothy era cu el... În fond, de cît timp ? Trecuseră cinci ani de cînd se afla aici, dacă își dădea bine seama, iar pe Dorothy o întîlnise acum ceva mai mult de patru ani. Presupusese că aparține sexului slab, bazîndu-se numai pe blîndețea cu care i se odihnea pe umăr, ca o mînă de femeie.

— Dorothy, reluă el, va trebui să înfruntăm ceva pericole. Or să putrezească niște lei și niște tigri pe aici.

Deschide tocul prins la centură și cuprinde patul pistolului solar. Era pentru a mia oară cel puțin, cînd se gîndea la norocul de a fi putut salva dintre rămășițele astronavei această armă bună la toate, capabilă să funcționeze la nesfîrșit fără muniții. Era suficient s-o lase la soare o oră sau două, spre a se încărca. Fără acest pistol, Mac Garry n-ar fi supraviețuit timp de cinci ani pe Kruger 3.

Cum era de așteptat, zări un leu chiar înainte de a ajunge la marginea junglei roșii. Evident, animalul nu semăna cu nici un leu terestru. Avea o blană vișinie, a cărei culoare abia se deosebea de cea a tufișurilor purpurii în spatele cărora stătea la pîndă. Avea opt picioare fără articulații, la fel de suple și viguroase ca o trompă de elefant și un cap solzos înzestrat cu un cioc gros de pasăre.

Mac Garry numea acest monstru un leu. Ar fi putut la fel de bine să-i dea orice alt nume, căci fiara nu fusese niciodată botezată. Sau, dacă ar fi avut deja un naș, acesta nu se mai întorsese niciodată pe Pămînt, ca să facă un raport asupra florei și faunei de pe Kruger 3. După statisticile oficiale, o singură navă planetizase aici înaintea lui Mac Garry și nu mai plecase. Acesta era aparatul pe care-l căuta sistematic, de la venirea sa.

Dacă l-ar fi descoperit, poate ar fi reușit să recupereze unul din acele dispozitive electronice care se zdrobiseră la planetizarea forțată a propriei astronave. În acest caz ar fi putut reveni pe Pămînt.

Se opri la zece pași de jungla roșie, și îndreptă pistolul solar asupra tufelor în care animalul stătea ghemuit. Apăsă pe trăgaci. Văzu țîșnind un fulger de un verde orbitor, extrem de scurt, dar de o frumusețe fără egal ; și nu mai fură nici tufișuri, nici leu cu opt picioare.

Mac Garry începu să rîdă încet : — Ai văzut-o, Dorothy ? Era **verde**, singura culoare care nu există pe nenorocita ta de planetă. Este cea mai frumoasă dintre toate culorile, Dorothy. **Verdele** !... Cunosc o lume unde e culoarea dominantă, o lume unde tu și eu vom ajunge în curînd. E lumea de unde vin, lumea cea mai grozavă din tot universul. Îți va plăcea mult, Dorothy.

Se întoarse spre a îmbrățișa cu privirea șesul cafeniu presărat cu tufișuri cafenii, sub cerul violet pe care strălucea soarele stacojiu, soarele etern al lui Kruger 3, soarele care nu apunea niciodată pe emisfera-zi a acestei planete și căruia ea îi întorcea mereu aceeași față, așa cum o singură față a Lunii stă mereu întoarsă spre Pămînt.

Nu exista zi sau noapte, decît dacă ai fi trecut peste linia de penumbră servind drept frontieră în emisfera-noapte, zonă atît de rece, încît nimic viu nu supraviețuia aici. Nu existau anotimpuri. Temperatura era uniformă, mereu aceeași : nu existau vînturi, nu existau furtuni.

Pentru a nu știu cîta oară, Mac Garry gîndi că ar fi fost cît se poate de plăcut să trăiască pe Kruger 3, dacă ar fi fost verde, ca Pămîntul, dacă ar fi avut pe suprafața sa ceva verde, altceva decît numai strălucirea pistolului său solar. Atmosfera era respirabilă, iar temperatura moderată. Hrană era din belșug : învățase să deosebească plantele și animalele pe care le putea mînca fără pericolul de a se îmbolnăvi. Dealtfel, nu găsise niciodată ceva care să-l otrăvească.

Da, era o lume minunată. Mac Garry s-ar fi obișnuit chiar și cu gîndul că era singurul locuitor inteligent al acestei planete. La asta îl ajuta mult și Dorothy: era cineva cu care vorbea, chiar dacă ea nu-i răspundea.

De fapt, existența sa pe Kruger 3 i se părea suportabilă, exceptînd faptul că dorea cu orice preț, o Doamne !, să revadă lumea verde.

Pămîntul.

Pămîntul... Singurul loc unde verdele era culoarea dominantă, unde viaţa vegetală era bazată pe clorofilă.

Celelalte planete, chiar şi cele din vecinătatea Pămîntului, din acelaşi sistem solar aveau, în cel mai bun caz, neînsemnate fişii verzui, cătărate pe pietre : o formă rudimentară de viaţă, a cărei culoare era mai degrabă cafeniu-verzui. Puteai să trăieşti ani de zile pe o planetă, oricare alta decît Pămîntul, fără să întîlneşti ceva verde.

Mac Garry suspină şi continuă să gîndească cu glas tare.

— Da, Dorothy, Pămîntul e singura planetă pe care nu simţi greutatea de a trăi. Verzi cîmpii, verzi pajişti, verzi păduri... Ştii, Dorothy, după ce vom reveni pe el, nu-l voi mai părăsi niciodată. O să-mi construiesc o cabană în pădure, în mijlocul copacilor... ; dar va trebui ca arborii să fie îndeajuns de îndepărtaţi, pentru ca la picioarele lor să crească şi iarba. Iarbă verde. Şi voi vopsi cabana în verde.

Suspină iarăşi, apoi privi jungla roşie ce i se întindea în faţă.

— Ce ai întrebat, Dorothy ? (Nu-l întrebase nimic, dar îi plăcea adesea să creadă că ea vorbeşte : jocul ăsta îl ajuta să nu înnebunească). Ziceai că vrei să ştii dacă mă voi căsători, cînd o să mă întorc ?

Se gîndi cîteva clipe înainte de a răspunde.

— Din partea mea... poate că da, poate că nu. Vezi tu, ţi-am dat numele unei femei care a rămas pe Pămînt. O femeie cu care trebuia să mă însor. Dar cinci ani e mult, Dorothy. Am fost desigur dat dispărut, se crede că sînt mort. Mă îndoiesc că ea a aşteptat atîta timp. Dacă a avut răbdarea necesară, bineînţeles că mă voi căsători... Mă întrebi ce voi face dacă ea nu m-a aşteptat ? De fapt, nu prea ştiu. Voi avea destul timp să mă gîndesc cînd voi reveni pe planetă. Desigur, dacă aş putea găsi o femeie **verde**, sau măcar o femeie cu părul verde, aş iubi-o ca pe nimeni altcineva. Dar, pe planeta mea, aproape totul e verde, în afară de femei.

Rise încetişor de această glumă, apoi, cu pistolul în mînă, pătrunse în junglă, această junglă roşie unde nu avea să întîlnească nimic verde, exceptînd fulgerul armei sale.

La prima vedere, asta era ceva destul de ciudat ; pe Pămînt, raza pistolului era albastră ; aici, sub soarele roşu, era verde. Dar explicaţia era destul de simplă : fulgerul pistolului solar avea culoarea complementară cu cea a sursei de energie. Cînd energia venea de la un soare galben, raza era albastră, cînd venea de la unul roşu, era verde.

Faptul acesta şi prezenţa lui Dorothy erau singurele lucruri care îi permiseseră să-şi păstreze raţiunea. O rază verde de cîteva ori pe zi. Ceva verde, pentru a-i aminti ce însemna această culoare şi pentru ca ochiul său să rămînă obişnuit cu această culoare, pe care nu avea voie să o uite...

Se îndreptase spre un mic colţ de junglă (mai bine spus, spre ceea ce se înţelegea prin „mic colţ" pe Kruger 3). Şi se găseau aici milioane de jungle asemănătoare, iar, dacă nu cumva asta era o iluzie, Kruger 3 era mult mi mare ca Jupiter. De fapt, ca să cerceteze toată emisfera, ar fi trebuit să meargă o viaţă întreagă. Mac Garry o ştia, dar refuza să se gîndească la asta. Lucrurile puteau lua o întorsătură foarte proastă, cînd ar fi început să se îndoiască asupra posibilităţii de a descoperi într-o bună zi carcasa singurei astronave care îl precedase pe planetă. Sau dacă ar fi început să se îndoiască, odată astronava descoperită, că nu va găsi părţile de care avea nevoie ca să-şi repună în stare de funcţionare propria navă.

Micul colţ de junglă avea cam doi kilometri grosime, numai că vegetaţia de aici era atît de deasă, încît Mac Garry trebui să mănînce de mai multe ori şi se opri ca să doarmă o dată, înainte de a ajunge în cîmpie. Omorî doi lei şi un tigru.

Odată ieşit din această pădure încîlcită, marcă cîţiva din copacii mai graşi, pentru a nu reveni să o scotocească din nou. Trunchiurile erau moi : briceagul său cresta scoarţa roşie şi pătrundea pînă la miezul roz, cu aceeaşi uşurinţă cu care ar fi intrat într-un cartof.

Mac Garry îşi reîncepu marşul, traversînd cîmpia monotonă şi cafenie.

— Nu era nici aici, Dorothy. Poate vom avea mai mult noroc în următoarea. De pildă, în aceea care se vede acolo, în vale, chiar la orizont.

Cer violet, soare roşu, cîmpie cafenie, tufişuri cafenii.

— Colinele verzi de pe Pămînt, Dorothy. Oh, ce mult îţi vor place !

Nesfîrşitele cîmpii cafenii...

Cerul violet, mereu acelaşi...

Ce-a fost cu zgomotul ăsta venit de sus ? Cu neputinţă : niciodată nu se mai întîmplase aşa ceva. Cu toate acestea, ridică ochii şi văzu...

Văzu un minuscul punct negru pe întinderea violetă. Un punct care se mişca... **O astronavă. Asta nu putea fi decît o astronavă. Pe Kruger 3 nu existau păsări... Şi apoi păsările nu au duze prin care să lase în urmă flăcări...**

Ştia ce trebuie să facă : se gîndise de mii de ori la modul în care putea să-şi semnalizeze prezenţa unei astronave, dar niciodată nu se arătase vreuna. Trăgîndu-şi pistolul din toc, îl îndreptă spre cer şi apăsă pe trăgaci. Străfulgerarea, văzută din navă, era propabil foarte mică, dar era o străfulgerare **verde**. Dacă pilotul privea în acest moment sau dacă arunca măcar o singură privire înainte de a dispare, ar fi remarcat cu siguranţă o strălucire verde, într-o lume unde verdele nu exista.

Apăsă din nou pe trăgaci.

Şi pilotul văzu. După ce întreruose de trei ori la rînd jetul de flăcări (răspun-

sul standard la un semnal de alarmă), el porni să se rotească în cercuri mari.

Mac Garry începu să tremure din toate încheieturile. Să aştepţi atîta, şi să ajungi la capăt în felul acesta, aşa, deodată.

— Dorothy, murmură el, este...

Cuvintele i se opresc în gît.

Astronava tocmai se pregăteşte să aterizeze. Mac Garry se examinează reflex şi se ruşinează, gîndindu-se la spectacolul pe care îl va oferi ochilor salvatorului său. Poartă drept îmbrăcăminte doar centura de care atîrnă tocul pistolului, cuţitul, cîteva unelte. Era murdar şi se simţea prost. Sub stratul de murdărie, corpul lui slăbit părea îmbătrînit : dar asta se datora hranei insuficiente ; cîteva luni de alimentaţie raţională pe Pămînt, cu mîncare de pe Pămînt, şi nu va mai arăta aşa.

Pămîntul ! Colinele verzi ale Pămîntului.

Alerga, împiedicîndu-se din cauza grabei, spre locul unde astronava voia să aterizeze. Aparatul zbura acum foarte jos, şi Mac Garry văzu că era un monoplan. Nu-i nimic, nu asta avea importanţă : un monoplan putea la nevoie să transporte doi pasageri. Îl putea duce fără necazuri pînă la cea mai apropiată planetă locuită, unde ar fi găsit un alt mijloc de transport, cu care să poată reveni pe Pămînt.

Fără să vrea, lacrimile începură să-i curgă pe obraji.

Aşteptă nemişcat, pînă cînd uşa astronavei se deschise, lăsînd să treacă un om tînăr şi suplu, în uniforma Patrulelor Intersiderale.

— Ai venit să mă iei, nu-i aşa ?

— Sigur că da, spune tînărul bărbat. Eşti de mult timp aici ?

— Cinci ani ! (Abia în acest moment, Mac Garry îşi dădu seama că plîngea, dar nu-şi putea reţine lacrimile).

— Dumnezeule ! exclamă pilotul. Sînt locotenentul Archer, din Patrula Intersiderală. Bineînţeles că am venit să te iau, bătrîne. Vom pleca deîndată ce duzele mele se vor fi răcit. Te voi duce la Cartagina, pe Aldebaran II. De aici o să poţi pleca oriunde vei dori. Ai nevoie de ceva : poate mîncare ? ceva de băut ?

Mac Garry făcu din cap un semn negativ. Genunchii i se muiaseră. A mînca, a bea... mai avea asta importanţă pentru el ?

Colinele verzi ale Pămîntului ! Le va revedea. Era singurul lucru care conta, singurul... Să aştepţi atîta şi să ajungi la capăt în felul acesta, aşa, deodată ! Cerul violet începu să-i danseze în faţa ochilor, apoi vîră în negru, în timp ce simţea că se prăbuşeşte pe pămînt.

Cînd deschise ochii, era întins pe spate, iar tînărul îi ducea la buze un bidon. Trase o duşcă bună din lichidul arzător, îl înghiţi şi îşi reveni. Privi în jurul spre a se asigura că astronava era încă acolo, şi se simţi deodată bine.

— Stai liniştit, bătrîne, spune pilotul. Vom pleca în jumătate de oră. Peste şase ore vei fi la Cartagina. Ai chef de vorbă cît vom aştepta să-ţi recapeţi forţele ? Aş vrea să-mi povesteşti tot ce ţi s-a întîmplat.

Se aşezară la umbra unui tufiş cafeniu, apoi Mac Garry povesti tot. Planetizarea forţată, astronava sa stricată, ireparabil. Cei cinci ani pierduţi în căutarea aparatului care, conform rapoartelor pe care le citise, se sfărîmase pe aceeaşi planetă şi de la care scăpaseră poate intacte dispozitivele de care avea nevoie ca să-şi repare propria navă. Cei cinci ani interminabili. Şi întîlnirea cu Dorothy. Dorothy, aşezată pe umărul său : o creatură cu care vorbeşte.

Dar, pe măsură ce Mac Garry povestea cu greutate toate acestea, faţa locotenentului Archer căpăta o expresie din ce în cei mai gravă, din ce în mai mai compătimitoare.

— Bătrîne, spune el în sfîrşit, cu o voce blîndă, în ce an ai venit aici ?

Celălalt înţelese deodată ce va urma. Cum ar fi putut avea noţiunea exactă a timpului pe o planetă fără anotimpuri, unde străluceşte un soare veşnic ?

—Am venit în 42, răspunde el pe un ton neutru. Cu cît m-am înşelat, locotenente ? Care e vîrsta mea adevărată, în loc de treizeci, cît credeam că am ?

— Sîntem în 2272. Sînt deci treizeci de ani de cînd te afli aici, iar tu ai cincizeci şi cinci de ani. Dar nu te nelinişti din cauza asta. Medicina a făcut mari progrese : mai ai încă mult timp de trăit.

— Cincizeci şi cinci de ani, repetă Mac Garry. Şi mi-am petrecut treizeci aici...

Locotenentul Archer îi aruncă o privire plină de compătimire înainte de a continua : — Ascultă, bătrîne, vrei să-ţi spun încă de pe acum şi restul ? Mai am cîteva veşti proaste pentru tine, şi, chiar dacă nu sînt psiholog, mă gîndesc că e mai bine să te pun la curent cu ele de la bun început. Acum poţi încă să alegi. Eşti capabil să primeşti lovitura, Mac Garry ?

Nu putea exista ceva mai rău decît ceea ce aflase deja : că pierduse treizeci de ani din viaţă. Dar era capabil să asculte şi restul, din moment ce putea regăsi Pămîntul, Pămîntul verde.

După ce privi cerul violet, soarele roşu, cîmpia cafenie, răspunse calm :

— Dă-i drumul, locotenente. Sînt pregătit să ascult.

— Ai rezistat extraordinar de bine de-a lungul a cei treizeci de ani, Mac Garry. Mulţumeşte norocului de a fi crezut că cealaltă astronavă s-a prăbuşit pe Kruger 3. În realitate, ea a căzut pe Kruger 4. Nu ai fi găsit-o niciodată aici, dar, aşa cum mi-ai spus, această căutare ţi-a permis să-ţi păstrezi raţiunea.

Se întrerupse o clipă, înainte de a continua cu o voce blîndă : Mac Garry, nu se găseşte nimic pe umărul tău. Dorothy e doar o creaţie a imaginaţiei tale. De-

altfel, nu găsesc asta neliniştitor ; această iluzie te-a împiedicat, fără îndoială, să devii nebun.

Încet, foarte încet, Mac Garry puse mîna pe umărul său sting. Degetele pipăie... umărul.

Nimic.

— Vezi, bătrîne, e nemaipomenit că eşti încă lucid şi că îţi dai seama de adevăr. După treizeci de ani de singurătate, este aproape un miracol. Şi dacă această unică iluzie va persista, un psihiatru din Cartagina sau de pe Marte te va scăpa de ea într-o clipită.

— Nu, nu persistă, răspunde Mac Garry cu o voce tristă. Dorothy nu mai e aici. De fapt... n-am fost niciodată prea convins de existenţa ei. O creasem intenţionat, ca să pot vorbi cu cineva şi ca să-mi pot păstra raţiunea întreagă în toate celelalte domenii. Şi-am spus cumva că atingerea ei îmi dădea impresia unei mîini de femeie ?

— Da, mi-ai povestit. Spune, mai vrei acum să afli şi restul ?

— Ce rest mai poate fi ? întrebă Mac Garry, privindu-l cu un aer năucit. Am cincizeci şi cinci de ani. Am pierdut treizeci de ani căutînd o astronavă pe care n-aş fi găsit-o niciodată, pentru că se afla pe o altă planetă. Aproape tot acest timp, eu am fost nebun, cel puţin într-o privinţă. Dar nimic din toate acestea nu mai contează acum, cînd voi regăsi Pămîntul.

Locotenentul Archer clătină încet din cap.

— Nu vei putea regăsi Pămîntul, bătrîne. Marte, dacă vrei : frumoasele coline galbene şi portocalii de pe Marte. Sau Venus cea mov, dacă suporţi bine căldura. Dar nu Pămîntul. Nimeni nu mai e acolo acum.

— Pămîntul... a... dispărut ? Nu se poa...

— Nu, Mac Garry, planeta este la locul ei, doar că nu mai e decît un imens bulgăre carbonizat, negru şi steril. Rezultatul războiului de acum douăzeci de ani... Am sfîrşit prin a învinge, dar Pămîntul era deja pierdut. Sînt dezolat, bătrîne : va trebui să-ţi alegi altă planetă.

— Nu mai există Pămîntul, spune Mac Garry cu o voce indiferentă.

— Da, bătrîne. Dar pe Marte nu e chiar aşa de rău. Vei putea trăi fericit pe ea. Este centrul sistemului solar şi patru bilioane de pămînteni se află acolo. Sigur, verdeaţa de pe Pămînt îţi va lipsi, dar Marte este cît se poate de plăcută.

— Nu mai există Pămîntul, repetă Mac Garry cu aceeaşi voce imposibilă.

— Sînt bucuros că ai înţeles asta. Este probabil o lovitură grea... Ei bine, cred că putem pleca. Duzele trebuie să se fi răcit. Mă duc să văd.

Se ridică şi se îndreaptă spre navă.

Mac Garry îşi trase pistolul din toc. Apăsă pe trăgaci, şi locotenentul Archer nu mai există. Mac Garry se ridică şi se apropie de astronavă. Ochi şi apăsă pe trăgaci. O parte din astronavă dispăru. La capătul a şase străfulgerări, astronava nu mai exista. Micii atomi care fuseseră astronava şi micii atomi care fuseseră locotenentul Archer, din Patrula Intersideralâ, dansau poate prin aer în jurul său, dar erau invizibili.

După ce-şi băgă arma înapoi în toc, Mac Garry o porni spre pata roşie a junglei din depărtare.

Îşi puse mîna pe umăr : Dorothy era acolo ; ea fusese totdeauna acolo de-a lungul celor patru sau cinci ani petrecuţi pe Kruger 3. Atingerea sa pe degete şi pe umărul gol îi dădea impresia unei mîini mîngîietoare de femeie

— Nu te nelinişti, Dorothy, spune el. O vom găsi. Poate că a căzut chiar în jungla asta. Şi cînd o vom găsi...

Ajunsese acum la marginea junglei roşii. Un tigru ţîşni, gonind către el cască-l sfîşie. Un tigru mov cu şase picioare, cu un cap umflat ca un butoi. Mac Garry ridică pistolul, apăsă pe trăgaci. Văzu strălucind un fulger de un verde orbitor, extrem de scurt, dar de o frumuseţe fără egal ; şi tigrul nu mai există.

Mac Garry începu să rîdă încet : — Ai văzut, Dorothy ? A fost **verde**. Este cea mai frumoasă culoare, Dorothy. **Verdele**! Cunosc o lume unde e culoarea dominantă, singura lume unde ea există, şi acolo vom merge noi. Este cea mai minunată lume din întreg universul, Dorothy, lumea de unde vin eu. O să-ţi placă mult, să ştii...

— Sînt sigură, Mac, răspunse ea.

Vocea sa groasă şi înnăbuşită îi era familiară. Nu fu surprins că îi răspunsese : ea îi răspunsese **totdeauna**. Vocea lui Dorothy îi era la fel de bine cunoscută ca propria-i voce. Ridică mîna şi mîngîie mica vietate aşezată pe umărul său gol. Îi dădea impresia atingerii unei mîini de femeie.

Se întoarse spre a îmbrăţişa cu privirea şesul cafeniu, presărat cu tufişuri cafenii, sub cerul violet, pe care ardea soarele stacojiu. Izbucni în rîs, gîndindu-se la această lume fără verdeaţă. Nu într-un rîs de nebun, ci în unul indulgent, care ascundea ceva mult mai adînc. Toate acestea nu aveau nici o importanţă, căci va descoperi cu siguranţă astronava pe care o căuta, va da aici peste dispozitivele cu care să-şi poată repara aparatul şi să poată regăsi Pămîntul.

Să regăsească văile verzi, colinele verzi, cîmpiile verzi.

Mîngîie încă o dată mîna pusă pe umărul său. Cu pistolul în cealaltă mînă pătrunse în jungla roşie.

Trad. DAN MERIŞCA
„Cenaclul de anticipaţie", Iaşi

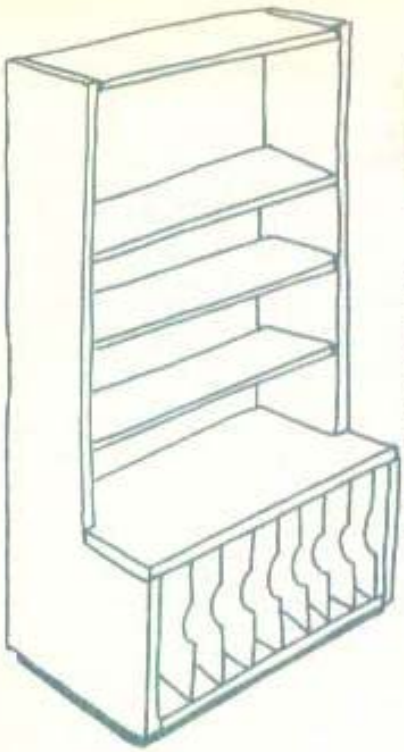

Audio '82

Ridicarea nivelului general de civilizație al existenței materiale și spirituale a poporului a dus în ultimii ani la o accentuată creștere a calității vieții. Mai bine și mai frumos au devenit vectorii esențiali ai străduințelor noastre în toate domeniile. O firească extensie a acestor străduințe se concretizează în dorința de a ne petrece și timpul liber la o cotă calitativă superioară. Ținînd cont de faptul că o bună parte din acest timp ne-o petrecem în compania muzicii, articolul de față își propune să ofere cîteva sfaturi utile tînărului meloman.

INSTALAȚIA PENTRU REPRODUCERI SONORE DE ÎNALTĂ FIDELITATE

Așa numim totalitatea aparatelor de înregistrare, redare și amplificare a sunetelor, interconectate după o schemă prestabilită care să conducă la o audiție muzicală de o calitate optimă. O instalație complexă este compusă din : ● MAGNETOFON DECK ; ● CASETOFON DECK ; ● RADIO (AMPLITUNER) ; ● PICUP ; ● REAMPLIFICATOR CORECTOR ȘI DE MIXAJ ; ● AMPLIFICATOR FINAL ; ● INCINTELE ACUSTICE (SAU PANOURI) ; ● ORGA DE LUMINI ; EVENTUAL, STROBOSCOP.

De obicei dispunem doar de o parte din aceste aparate și dorim să obținem rezultate mulțumitoare cu ce avem deocamdată.

Pe de altă parte intenționăm să procurăm sau să construim o asemenea instalație HIFI. În toate cazurile trebuie să ținem cont de faptul că ea va trebui să funcționeze într-o locuință, unde este mai important aspectul interior al încăperii de audiție, față de înalta fidelitate necondiționată.

O instalație cu o putere utilă cuprinsă între 10—30 W este suficientă pentru o încăpere obișnuită și mai are avantajul că atît aparatura cît și incintele acustice au dimensiuni fizice mici, fapt ce permite așezarea lor comodă în rafturile unei biblioteci. Pentru cazul în care piesele instalației sînt multe și au dimensiuni mai mari se vor construi „Rack"-uri, piese speciale în care să încapă toate aparatele, mai puțin incintele, care, bine știm, trebuie să ocupe diferite poziții în încăpere. Construcția cu mijloace proprii a unui rack este relativ ușoară, dimensionarea treptelor care îl compun se face în funcție de dimensiunea aparatului pe care trebuie să-l adăpostească. **În figura 1**, se poate vedea un rack construit cu mijloace proprii din plansetă de tei — 20 mm — ușor de procurat din librării. Îmbinările între scînduri se fac cu cuie și

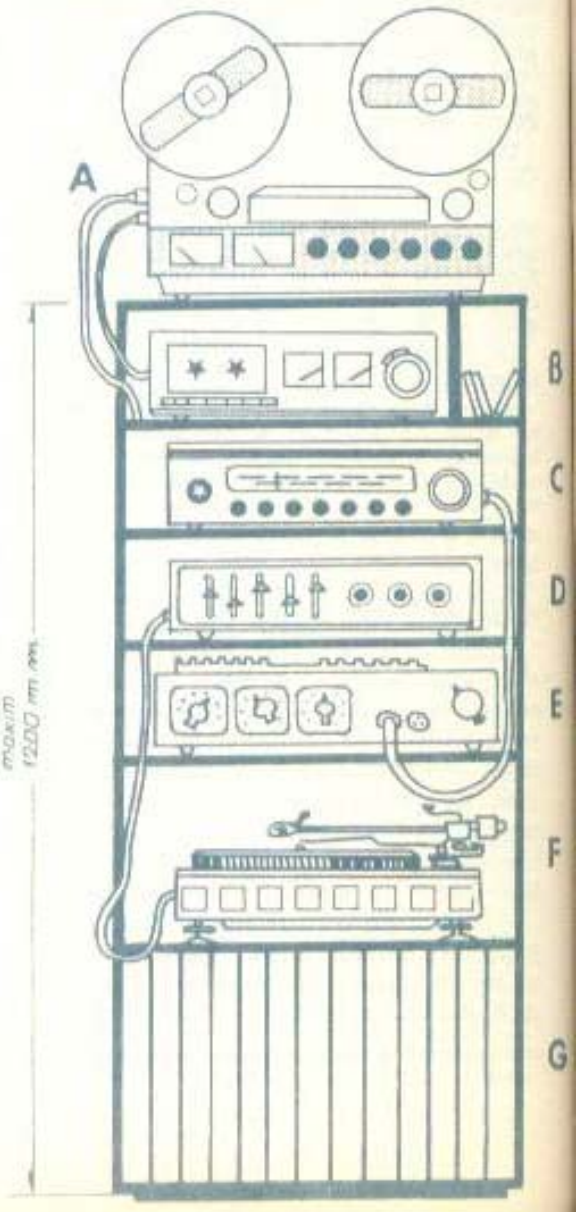

A. Magnetofon
B. Casetofon Deck
C. Radio (Tuner)
D. Preamplificator mixer
E. Amplificator de putere
F. Picup
G. Rafturi discotecă

aracet. Iar în spatele „rack"-ului vom aplica la colțuri niște colțare de tablă, procurate din magazinele de fierărie, necesare unei bune rigidizări a ansamblului. Canturile vizibile se furniruiesc cu atenție și întreaga construcție se finisează — după chituirea găurilor cuielor — prin șlefuire atentă și vopsire în alb cu o vopsea specială de mobilă.

În figura 2 se poate vedea și un posibil aranjament al pieselor ce compun instalația audio.

Amplasarea instalației se va face într-un loc mai ferit din încăpere pentru a evita lovirile accidentale și pentru a descuraja tentațiile musafirilor de a manevra butoanele de reglaj.

INCINTELE ACUSTICE

Deși tendința de miniaturizare a aparaturii electronice s-a extins și asupra difuzoarelor și incintelor, totuși o bună redare a tuturor frecvențelor audio este asigurată de boxele mari și de difuzoarele separate pe domenii de frecvențe.

Problema care se pune stringent este spațiul în care vor funcționa aceste boxe, deoarece majoritatea iubitorilor de muzică nu dispun de spații de audiție mai mari de 20 m³.

O incintă de 10 W poate fi ușor construită de către amator și dimensiunile relativ mici îi permit o așezare comodă într-un raft de bibliotecă. O asemenea incintă se poate vedea în **figura 3** și este reprodusă după un original „goodmans". Materialul din care este construită este panelul de 20—25 mm încheiat perfect cu aracet și consolidat cu șuruburi.

Pentru a preveni vibrația pereților laterali în interior se introduce un cusac de 6×6 cm prins cu șuruburi în capete. Pereții interiori ai incintei se căptușesc cu saltelută de vată minerală sau cu vatelină, iar pe unul din pereți se prinde rețeaua de reparație. Decuparea de pe panoul frontal se face mai ușor dacă practicăm un colier de găuri și netezim ulterior cu un rașpil. Difuzoarele se montează după încheierea completă a boxei, prin aplicarea lor pe dinafara panoului frontal și strângere cu șuruburi.

Audiții de o calitate mai bună obținem cu incintele de tip bass-reflec folosind difuzoare cu diametru mare (Vermona R.D.G. sau R.P.B. licență Goodmans). Aceste boxe au un volum mare și sînt recomandate în încăperi mari și sumar mobilate. Deși incintele bass-reflex sînt greu de calculat vom prezenta mai jos un tip de incintă asupra căreia se pot opera mici modificări în scopul acordării ei pentru o audiție optimă. **(Figura 4).**

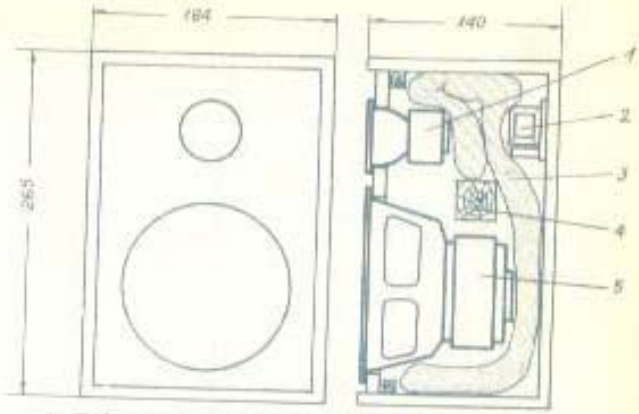

1. Difuzor pentru frecvențe înalte
2. Rețea de separație
3. Saltelută de vată minerală
4. Cușac de consolidare
5. Difuzor pentru frecvențe medii și joase de 10 W

Reglajul se face prin modificarea deschiderii rezonatorului Helmoltz care la acest tip de incintă este „distribuit" într-o coroană de mici orificii circulare practicate în jurul difuzorului Bass. În fiecare din aceste orificii se introduce cîte un tub P.V.C. cu diametrul exterior de 60 mm (se găsesc la COMPLAST) și cu lungimea de 180 mm, în așa fel încît să intre puțin forțat. Reglajul se face prin astuparea unul după altul a orificiilor pînă la „conturarea" și „repararea" basilor. După stabilirea numărului de rezonatoare optim restul orificiilor se astupă cu dopuri de lemn încleiate cu aracet, după ce în prealabil au fost sustrase tuburile.

Dimensiunile acestei boxe fiind mari iar greutatea ei apropiindu-se de 30 kg, vom avea în vedere montarea unor mici rotile care să permită deplasarea lor comodă prin încăpere pentru a asigura o bună redare și pentru frecvențele înalte

Amplasarea incintelor în cazul audiției stereofonice

1. Corpuri de bibliotecă
2. Instalația HI-FI
3. Fotolii

Ascultătorul și boxele se află fiecare în cîte un vîrf al triunghiului echilateral.

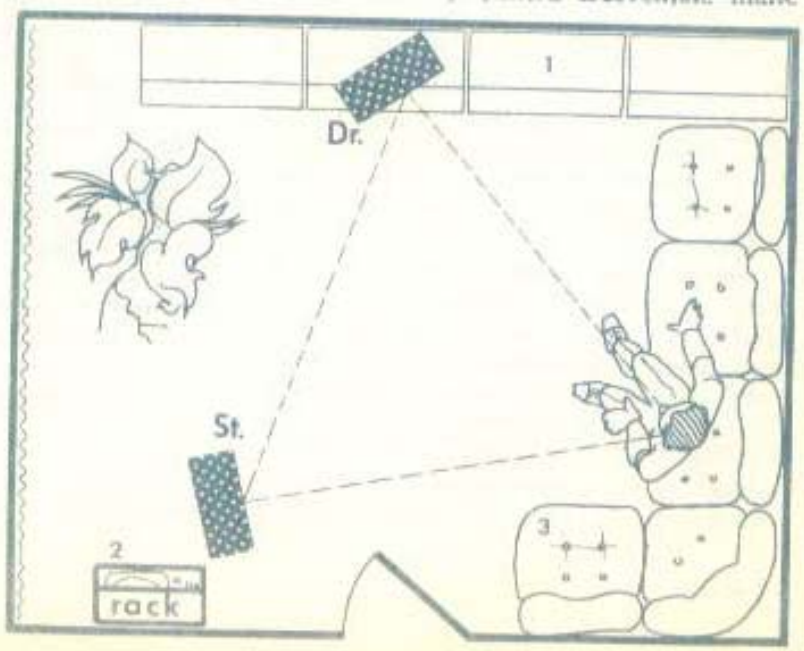

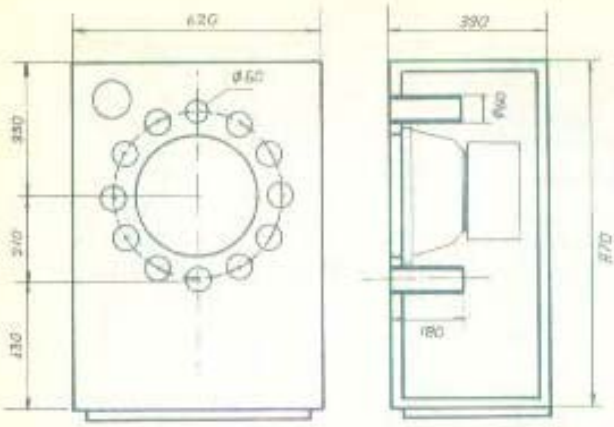

vom mai construi o mică incintă inglobată în boxa mare, unde vom monta un difuzor pentru frecvențe înalte (TWITTER) cu o putere de aproximativ 10—12 W și cu o rețea de reparație corespunzătoare.

AUDIȚIA STEREOFONICĂ

Pentru redarea programelor stereofonice sînt necesare 2 canale audio, fiecare prevăzut cu cîte o incintă acustică. Plasarea incintelor față de ascultător se face ca în **figura 5** formînd un triunghi echilateral.

Se presupune că în această poziție ascultătorul percepe cu maximă fidelitate efectul stereofonic.

În practică se constată că datorită lărgimii lobilor de directivitate ai difuzoarelor această poziție nu este critică, efectul de stereofonie fiind sesizabil într-o arie destul de largă, fapt ce permite mai multor persoane să audieze în același timp programul.

ORGA DE LUMINI

Orga de lumini se amplasează în așa fel încît lumina să nu bată direct în ochii auditorilor ci să se reflecte de pereții încăperii. Cele trei lămpi avînd fiecare o putere de minim 100 W se vor așeza la distanța de 60—80 cm una de alta pentru ca petele de culoare aruncate pe pereți să fie distincte.

Prinderea lămpilor se face cu ajutorul unor mici menghine atașate care permit fixarea lor comodă pe canturile rafturilor superioare ale bibliotecii. **(Figura 6)**. O soluție mai complicată dar de un mare efect este montarea celor 3 lămpi pe o bară paralelă cu tavanul și încastrată cu cele 2 capete în pereți. Lumina care cade din tavan luminează în culori diferite perechile de dansatori.

Cei ce doresc să folosească în încăpere un stroboscop, trebuie să țină seama de faptul că **nu este permisă** decît iluminarea prin reflexie de unul din pereți sau mai bine de tavan. Pentru a nu uza mult lampa cu xenon reglajul stroboscopului se face numai pentru anumite ritmuri care se reflectă rar și sînt foarte scurte.

PĂSĂRI

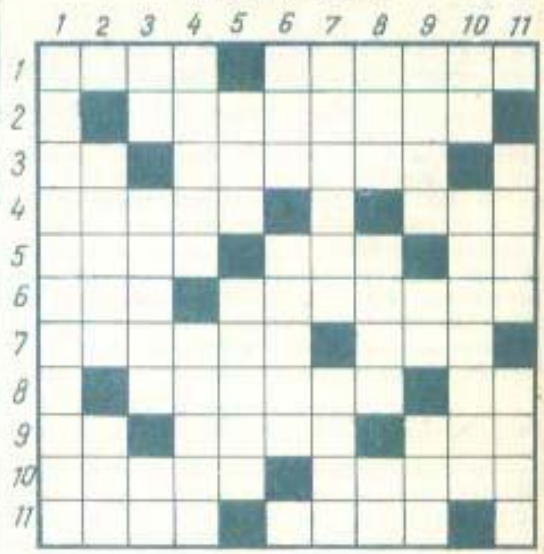

ORIZONTAL: 1) Pasăre rară, mai mare decît cioara, cu pene negre și cioc puternic — Pasăre cu pene asemănătoare cu cele ale păunului, foarte căutată de vînători (pl.). 2) Pasăre de mărimea unei ciori, cu pene colorate în alb și negru. 3) Oricare dintre noi — Pasăre călătoare, care trăiește în regiunile mlăștinoase, de asemenea căutată de vînători. 4) Perechea găinii — A ști (inv.). 5) Din vechea Atica — Refren din cîntecul păsărelelor — Întrebuințare. 6) Orășel în India — Locuința păsărelelor aflate în captivitate. 7) Cu inimă de vultur — În drum (reg.). 8) Țăranii de altădată, aserviți feudalilor — Simbolul argintului. 9) Olga Mirea — Altă denumire dată ciocănitoarei pestrițe — Localitate în Nigeria. 10) Nu e rață, dar e tot rață! — Os de pasăre folosit la... rămășaguri. 11) Omul care a încercat să imite zborul păsărilor (mit.) — Acoperă trupurile păsărilor.

VERTICAL: 1) Mici păsări de pădure, care sparg coaja copacilor pentru a-și găsi hrana. 2) Mare „amator" de păsărele, se cațără în copaci, prinzîndu-le — Vorba rățel. 3) Rece! — A face ca cioara — Coadă de rață! 4) Puiul de gîscă sau de rață — În trupul „păsărilor" mecanice. 5) Sat în jud. Timiș — Păsări de curte (reg.). 6) „Pasărea de...", cunoscut balet de Igor Stravinski — Pește din familia crapului. 7) Binevoitor, prietenos — Pasăre răpitoare cu pene ruginii, cu cioc coroiat și cu gheare puternice. 8) Ce rămîne pe fundul ceștii de cafea — A emite sunete caracteristice puilor de pasăre — 365 zile. 9) Numele științific al rățel — Vis neterminat! — Poezii lirice exprimînd admirație sau preamărire. 10) Cap de nagîț! — Locurile unde păsările de curte își depun ouăle. 11) Mici viețuitoare vînate de păsărele — La păsări formează un fel de pungă, în care alimentele mai poposesc înainte de a trece în stomac.

Dicționar: SCI, UZ, NAR, UIB, ORU, TEȘ, COBAI.

PRINTRE COPACI

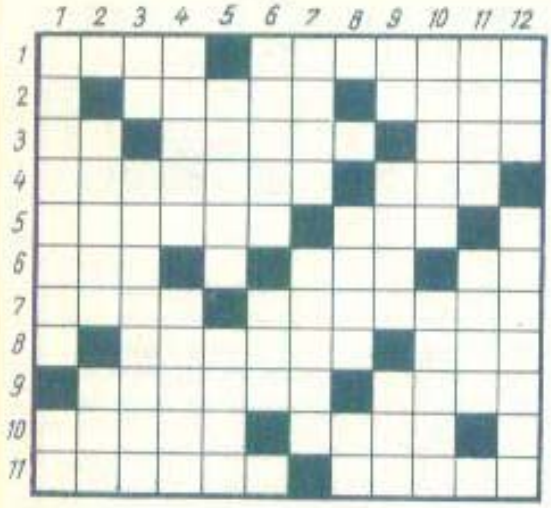

ORIZONTAL : 1) Parte rămasă dintr-un copac tăiat — Poet și prozator român (1910—1965), autor al poeziei „Plopii monumentali" 2) Arbore din zona tropicală a Americii, avînd un lemn întrebuințat la confecționarea mobilei de preț — Arbori din clasa coniferelor, întîlniți la munte sau în regiunile nisipoase. 3) Urme de frig ! — Grup mai mare de nuci — Repetiție la concert. 4) Un pom mai mic — Animal nordic. 5) Pădurice de arini — Copac înrudit cu stejarul. 6) Riu în U.R.S.S. — Inflorescența bradului — După „la". 7) Localitate în Spania — Copac exotic gigant, cu fructe asemănătoare smochinelor. 8) Tip de fruct uscat, prevăzut cu o aripă subțire, întîlnit la arțar și la paltin — Fluviu în U.R.S.S. 9) Lucruri de folosință casnică, realizate din lemnul de calitate superioară al copacilor — Selecționat. 10) Loc dintr-o pădure, unde copacii sînt mai rari — Arbuști cu flori albe și cu fructe necomestibile în formă de bobițe negre. 11) Unul dintre cei trei conducători ai Răscoalei din 1784 — Conifer exotic gigant, cu lemnul tare și cu ramurile dispuse orizontal (pl.).

VERTICAL : 1) Conifer rășinos cu frunzele veșnic verzi, cu lemn rezistent și parfumat — Rece ! 2) Varietate de stejar — Pom fructifer, foarte des întîlnit. 3) Ființa superioară — Spice pufoase, întîlnite la salcie. 4) Substanță chimică întrebuințată în industrie, extrasă din coaja unor arbori — Poet român (1935—1956), autorul ciclului de versuri „Rapsodia pădurii". 5) Denumire dată adepților lui Jan Hus (sing.) — Diminutivul slav al lui Mihail. 6) „Nucă de...", fructul arborelui numit „cocotier" — Fular. 7) Personaj legendar — Pom fructifer cu fructe roșii, timpurii. 8) Arbust din America de Sud, din frunzele căruia se extrage o substanță întrebuințată în medicină — În voce ! 9) Ion Popa — Insulă pe coasta Norvegiei — Frunzele bradului. 10) Fire extrase din coaja unor arbori — Arbore din familia coniferelor. 11) Alt nume al arinului, copac care crește pe malurile rîurilor de munte și prin pădurile umede de la șes — Locul unde lemnul copacilor se transformă în... căldură (pl.). 12) Animal sălbatic, locuitor al pădurii — Păduri în care copacul predominant este fagul.

Dicționar : RUT, ONIL, OBI, MIȘA, ANER, RENO.

ÎNTINDERI

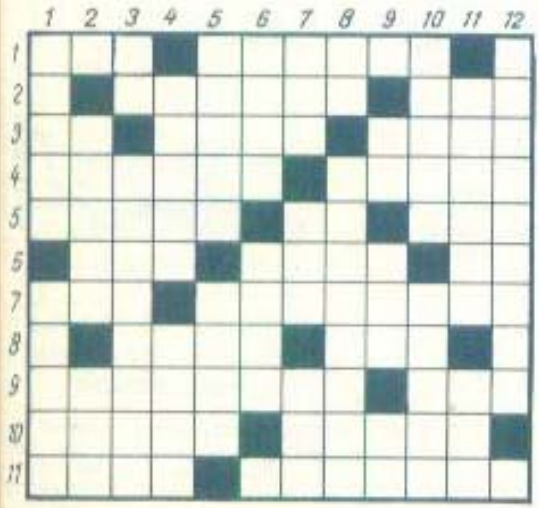

ORIZONTAL : 1) Întindere — Nu se întinde la vorbă (fem.). 2) Întind pasul — Se întinde pentru lipit. 3) Ore ! — A se întinde în timp — Se întinde oaspeților. 4) Nu se întinde (fem.) — Întinde curse. 5) Rezistenți la boli — Nota muzicală emisă de diapazon — Nici ieri, nici mîine. 6) Localitate în Nigeria — Cu pînzele întinse — Alfa și omega. 7) Unitate de măsură a plasticității — A se întinde la caș-caval (fig.). 8) O-ntind cînd e lată ! — Ceașcă de lut. 9) Mare poet român, autor al versurilor : „Cum vînătoru-ntinde-n cring / La păsărele lațul, / Cînd ți-oi întinde brațul sting / Să mă cuprinzi cu brațul." — Intrare. 10) Se-ntinde pe jos — Întinde coarda. 11) Cuprins, întindere (reg.) — Îți întinde mîna la nevoie.

VERTICAL : 1) Servesc la întinsul rufelor — A „o-ntinde". 2) Se întinde pe la gene — Vorba lui moș Martin. 3) Scuze ! — Se-ntind la vorbă (fem.). 4) A se întinde la umbra copacului, (reg.) — Lipit de urechi (zool.). 5. A se osteni — Pictor român (1881—1958). 6) Specie de graminee — Denumirea islandeză a orașului Ennis. 7) Constanța (abr.) — Întindere — Vehicul rustic. 8) A vui — Întinderi de mînă. 9) După „re" — Zeița mării în mitologia japoneză — Întrebare. 10) A întinde un braț protector — Ratat. 11) Pus la locul lui — Sud—Sud—Est. 12) Întinsă, largă.

Dicționar : ERI, PLA, TAS, ARET, ANOT, AIRA, INIS, AMA.

Scurtisime

● Acesta poate servi ca model pentru un căscat.

● Izolația fonică a sălii era așa de perfectă încît spectatorii nu auzeau nimic.

● La parveniți, chiar și sentimentele funcționează cu termostat.

● A descoperit că ceața nu poate fi împrăștiată cu evantaiul.

● Acest aparat funcționează cu două faze și un fazan.

● Ca să facă economie de apă folosea dezonorante.

● După ce-și făcea băile îi scăldau valurile de transpirație ale inspirației.

● Ani lungi s-a înculcat în sine și cînd a vrut odată să iasă și-a dat seama c-a pierdut cheia.

● Autobuzul care oprește aici, merge la gară ? — Nu — Atunci de ce așteptați ?

● Tînără secretară nu prea rapidă caută loc de muncă. Preferabil la șef asemănător.

● Se spune că țuica a fost descoperită la Văleni. Oare romii să fi fost descoperiți la Jamaica ?

● Nu-i dau mîna. S-ar putea să mi-o ia.

● Între două rele eu o prefer pe... soacra mea.

● Cîinele care latră nu mușcă, pentru că atunci cînd mușcă nu mai poate lătra.

● Ce mi-a plăcut la revelionul trecut la Ionești a fost plăcinta răvășită...

● Tortul a fost tăiat în felii egale cu numărul invitaților.

● Cea mai bună impresie a făcut-o gazda cu toaleta ei frapată.

● Inginerul de drumuri nebătute încă, s-a remarcat prin figura lui distinsă și cu părul lui grizat...

● Înspre zori, Gigel a făcut o criză de colită de turmentație.

● Un musafir repeta mereu „am scaun la cap". Acesta ar fi trecut neobservat, dacă nu ar fi avut un cucui cît toate zilele în frunte.

● Nu friptura din carnea de porc a fost afumată, ci doar unii din oaspeți.

● Dintre deserturi de cea mai mare atenție s-au bucurat clătitele inflamabile.

● O parte din oaspeți au plecat dimineața în excursie la Căscata Uriășoare.

● S-au servit la masă și porții mari de gîscă împănate cu bîrfe.

H. LEREA

UMOR

În autobuz, o pasageră îl întreabă pe taxator :
— Cît costă un bilet ?
— Dar unde mergeți ?
— La sora mea, răspunde pasagera intrigată !

— Spune-mi, te rog, dumneata și sora dumitale sînteți gemeni ?
— În copilărie am fost, dar acum ea e mai mică cu cinci ani.

Circulația devenise atît de densă la Los Angeles, încît profesorul Boketein sosi într-o dimineață la universitate cu cinci minute înainte de sfîrșitul cursului pe care trebuia să-l susțină. Și își limită perorația la această ieșire :
— Dificultatea de-a circula mi-a permis să meditez asupra culturii, care înaintează așa de greu și se izbește de altfel obstacole înainte de-a găsi un parking în creier.

— Ce spui despre noua mea piesă de teatru ?
— Admirabilă. În special hoții din actul al treilea. I-ai reușit extraordinar. Chiar și ceea ce spun e furat !

Desen de
SORIN POSTOLACHE

Desene de
NIC. NICOLAESCU

UNUI COPIL
CAM PREA RĂSFĂȚAT

În cartier prin toți dă iama...
În drumu-i toate-s cotropite
Și-acas-auzi : „minca-l-ar mama,
Promite"!

Desen de
M. PÎNZARU-PIM

DACĂ NU CURGE, PICĂ

Desen de
FLORIN ȘTEFĂNESCU

NEDUMERIRE

Obișnuiesc unii studenți
La curs să vină cît mai rar.
Și chiar atunci cînd sînt prezenți
Au un program... particular.

REGIM DE CRUȚARE

„Mai iau și cîte-o carte, e firesc.
Dar pot să dorm și fără să citesc".

Luna de Jos

(Urmare din pag. 53)

Am ridicat capul. În fața mea se afla un bărbat cam de 40 de ani, bine legat, frumos, de asta mi-am dat seama mai bine a doua zi, pentru că în clipa aceea nu i-am văzut decît ochii, care mi se păreau a fi ai lui Mazilu, de o adîncă și definitivă ironie. Și asta m-a scos din sărite. Adică ce să-i spun omului acesta ? Că am venit să scriu primul meu reportaj despre G.A.C. Luna de Jos,că m-am gîndit la o groază de întrebări care s-au dus dracului, că și eu sînt tare dispus să mă duc după ele.

— Puțină apă aveți ?

După o jumătate de oră, stăteam într-o cameră a unui fost conac, acum biroul președintelui G.A.C., eram îndemnat cu al doilea pahar de palincă (pahar nu păhărel), cum nu mai băusem în viața mea, sau poate că al treilea, pentru că devenisem deodată prea vesel și indiferent, puțin îmi păsa cum am ajuns acolo și pentru ce, singurul lucru important era că beam un pahar de palincă, mîncam o pîine pufoasă cum nu mai mîncasem, cu o brînză grasă și bună, că vocea omului avea o muzicalitate aparte, piăcută, tonuri cînd mîngîietoare, cînd bubuind ca tunetul, îmi plăcea să-i ascult cu o orchestră în care cîntă pe rînd fiecare instrument.

— Mă ascultați, tovarășe ziarist?

— Sigur, continuați! Acum, de pildă, a fost fagotul, mai înainte oboiul, iar din cînd în cînd s-au interpus tobele și talerele...

— Zic să lăsăm pe mîine. Acum vă hodiniți în tihnă și-om mai vorbi. Dacă vreți mai închinăm un pahar.

Și l-am închinat.

A doua zi dimineață, odată cu zorile, mi-am turnat în cap o căldare cu apă, după care m-am postat în ușa sediului G.A.C.-ului, pîndindu-l pe președinte. Seara, înainte de a ne despărți și a lua RATA către Cluj, l-am văzut că se tot frămînta. Pînă la urmă m-a prins de mînecа hainei și m-a întrebat:

— Și ce-a zis Roza Luxemburg despre chestiile alea cu reproducția lărgită și tabelele lui Lenin ?

Rămăsesem perplex. Mă lovise parcă un par. Credeam că am halucinații. Dar lucrurile erau mai simple. Cu o seară în urmă, în perioada rămasă albă pentru memoria mea, i-am ținut omului o îndelungată și insistentă lecție despre reproducția lărgită, tabelele lui Marx, tabelele lui Lenin și am încheiat-o cu acea întrebare rămasă pentru mine fără răspuns.

P.S. Reportajul despre „Luna de Jos" a avut 40 de pagini dactilografiate. Mazilu l-a citit răbdător, l-a băgat într-un sertar și m-a trimis în Dobrogea.

O seamă de amintiri

(Urmare din pag. 60)

ferată pe tărîmurile de basm ale copilăriei lui Ion Creangă, între Ozana și Cracău. Am încercat rezistența liniei înghesuiți ciorchine pe vagoanele deschise, pe treptele locomotivei, în aiai ca de nuntă.

Ar mai fi multe de spus. Inclusiv o altă documentare, în grup, la pleiada de sonde de pe Valea Prahovei. Era și Labiș cu noi. El mi-a făcut semn să rămînem la urmă și am rămas.

— Lasă-i să meargă — mi-a spus el. Nu-mi plac lecțiile de dirigențe. Ce poți înțelege din textul stereotip al unui ghid pedagogic. Noi mergem singuri.

Și ne-am dus singuri. Și a fost cu folos înzecit.

Toate acestea vor să spună despre receptivitatea scriitorilor tineri la comandamentul ziarului și viceversa. Ieșirea în natură,în economie, în noutatea evenimentului era, pentru noi, ca o evadare din monotonia cotidianului nereliefat. De aici și o prietenie rotundă și coautoare. Ne întîlneam mereu între noi. Mai cu seamă la Doina Sălăjan acasă, în Floreasca, pe strada Mozart, dacă nu mă înșel, unde jucam remmy și făceam seri literare. Labiș recita din Goga, Arghezi, Barbu, Beniuc, Esenin și din

traducerile sale din Lenau. Eugen Mandric, din Beniuc și Esenin, după care, siderat, scăpa o injurătură de „lamba (adică lampa) mă-si de viață !" și cînta invariabil „Marinarii stau la provă !". Doina Sălăjan îi purta de grijă lui Labiș, nu numai ca viitoare soție, ci și ca o soră. Din păcate, castelul de iederă și azur, s-a surpat încă foarte aproape de temelii.

Nu pot încheia fără să istorisesc o întîmplare pitorească, dar cu multă încărcătură sentimentală. Mă știam cu Eugen Mandric precum cu un frate. Mai exact ca în versul „Eu de aveam" în singur ban, îl împărțeam cu tine !". Odată, concepusem un poem mai vast pe niște capitole de semnificație. Poemul se numea „Marea răspundere" și pleca de la eroi („Cei ce-au fost și nu mai sînt"), trecea prin schilozii războiului („Ce-i nu-s precum au fost"), ajungea în actualitatea oamenilor întregi și sănătoși („Cei ce sînt și vor să fie") și se încheia cu trimitere spre urmași („Cei ce nu-s, însă vor fi !"). Realizat cu pripa și mijloacele mele artistice de atunci, poemul, bagseamă, respira acel romantism candid ce ne definea și ne unea, de îndată ce Mandric, entuziast, a promis să-l publice pe o pagină întreagă în „Scînteia tineretului". Cum însă stăm prost cu finanțele, întrucît banii ne cam curgeau printre degete, Mandric, într-un gest de eroism sacerdotal, și-a vîndut paltonul la talcioc. Că tot era vară. Și pînă ce cade zăpada, își cumpără el altul — zicea. Frumusețea stă în faptul că, întîlnindu-l, cu totul întîmplător, pe mult mai vîrstnicul nostru prieten Victor Iliu, regizor la cinematografie, autorul celebrei pelicule „Moara cu noroc" și care, în timpul liber, făcea pictură și grafică — el s-a oferit, încălzit de ideile poemului, să-l ilustreze. Și a ideat în Ene, prototipul unui om vizionar. Așa a apărut poemul în paginile ziarului.

Desigur că aceste gînduri, așternute în cadența dezlînată a amintirilor, sînt ușor tulburate de haloul nostalgiei după o vîrstă pierdută. Care e locul și rolul lor într-un almanah, nici nu-mi dau bine seama. Îmi dau însă seama foarte bine că, vrînd-nevrînd, ele cuprind și filoane de istorie a presei și de istorie literară, prin fapte și întîmplări ce scot în lumină debuturile unor scriitori și gazetari astăzi notorii. Dacă un drum de interes cultural le dă totuși dreptul la legitimitate — încă e bine. Căci altfel le-am fi uitat împreună, eu și prietenii mei despre care, cu inima deschisă, am îndrăznit să scriu.

Totul e ca romantismul nostru gazetăresc de atunci să nu se stingă, ci să continue în curenții circulari dintre viața vie și masa de scris.

O călătorie la Moldova Veche

(Urmare din pag. 66)

uneori un cusur : ne interzic să mai fim eroici...

Era apoi un singur marinar dintre toți, amintitul secund Constantin Vulpescu, despre care la început crezusem că minte de îngheață apele... În '38 încă era copil de marină și venea cu bricul **Mircea** din Hamburg ; într-o escală în Malta, în portul La Valetta, e invitat la nunta unui grec la Victory Bar, se îmbată, ratează întoarcerea pe bric și cade pe mîna unui impresar al Legiunii străine, semnează un angajament și primește și un avans substanțial. Între timp, aruncase ancora în La Valetta și cargoul românesc **Alba Iulia** și un șef de echipaj, care luptase 13 ani în legiune, îl sfătuiește s-o lase baltă și chiar îl ajută să ajungă clandestin la Pireu ; din Pireu, ascuns în tuburile lanstorpile ale crucișetorului englezesc **Malaya**, prinde bricul **Mircea** din urmă la Alexandria, în Egipt, unde căpitanul Costăchescu, supranumit Mahomed, ordonă să i se aplice 25 de salmastre pe spinare... Primele bombardamente ale stukasurilor germane l-au prins pe Constantin Vulpescu în Anglia, la Devonshire. Prelua împreună cu alți marinari niște vedete rapide construite pentru marina română și răzbate prin Pas de

Arhiva sentimentală

Calais și canalele interioare ale Franței pînă la Toulon. Se îmbarcă cu vedete cu tot pe același cargou **Alba Iulia** și revine în țară. Se angajează apoi marinar pe navele societății suedeze Intercontinentala Maritimă, care transportau evrei polonezi în Palestina, Madagascar și Brazilia. Navigă pe pasagerul **Lola** și în dreptul Capului Verde e luat prizonier de un vas german de război, cu tunuri de 120, mascat în cargou. Detenție și cercetări la Hamburg, reîntoarcere la Constanța. Războiul l-a făcut pe purtătorul de mine **Aurora**. A fost apoi transferat pe un cargou înarmat cu tunuri și într-un octombrie naufragiază, fiind torpilat. S-a întremat cît de cît, după ce înotase 14 ore încheiate, într-un spital din Varna... Și totul părea incredibil și chiar l-am întrebat pe comandantul Gheorghe Milovan : domnule, secundul tău nu cumva minte ? Nu mințea. Și am așternut totul pe hîrtie, pe larg : povestea fluviului, povestea marinarilor lui și povestea incredibilă a secundului Constantin Vulpescu, spunîndu-mi că, oricum, dacă nu i s-au întîmplat lui toate, s-au întîmplat altora și deci tot adevărate erau. Și ceva anume mă face să cred că și Vasile Barac, publicîndu-mi reportajul, a judecat tot așa...

Dar pînă atunci s-a mai petrecut ceva... La capătul călătoriei, și eu, și Ionel Cucu ne-am îngăduit o dimineață de răgaz pe ostrovul apropiat, cu același nume : Moldova Veche. Într-un peisaj de început de lume, traversînd pășuni grele de turme, înconjurate de un brîu fin de nisip și cățărîndu-ne, în sfîrșit, pînă în creștetul unui mare curgan. O legendă a locului afirma că movila aceea imensă ar ascunde mormîntul temutului cuceritor Atilla. Și dintr-o dată ni s-a așternut la picioare toată lumea aceea răscolitoare despre care credeam că am aflat totul, sau aproape totul. Și nu am dat prea mare atenție faptului că movila, chiar în creștetul ei, era răscolită ușor cu cazmaua, urmele răscolirii aceleia fiind foarte proaspete. Am coborît apoi în port și ne-am interesat, totuși, de semnificația lor. Și abia atunci am înțeles că una este să accepți minciuna cuiva drept adevăr al tuturor și alta este să încerci cu tot dinadinsul să îngropi într-o minciună enormă un sîmbure minuscul de adevăr. Erau la modă farfuriile zburătoare și extratereștrii și trecuse pe acolo, înaintea noastră, un cunoscut exeget și autor de literatură science-fiction. Căutase sămînța aceea minusculă de adevăr necesară minciunilor lui gogonate și nu o găsise. Și de atunci, de cîte ori îi răsfoiesc tribulațiile tipărite, din ce în ce mai rar, se înțelege, abia îmi reprim o lacrimă. O reminiscență a hohotului fantastic de rîs de care ne-am lăsat cuprinși în dimineața aceea și eu, și Ionel Cucu...

Peisaj cu abur

pînă cînd mîinile tale
sunt
umbra ta
pînă cînd se întîmplă
aer să fiu
respirație
nimeni
(în foarte mare număr)
pasul
odaia
pînă cînd sunt numai
un punct

muzica
sunetul
departele sunetului
departele...,

pînă cînd doar
aburul amintirilor sunt

și toate aceste cuvinte
nevoie nu au
de nimeni.

LAURENȚIU CĂRSTEAN

„Sectele spaţiale" sau afacerea biletelor pentru O.Z.N.-uri

Omul a păşit de mult pe Lună, dar în diverse colţuri ale globului credinţele mistice, seciele religioase proliferează mai abitir ca în obscurele timpuri medievale. Cauzele sînt multiple, dar cel mai adesea ele rezidă în incapacitatea societăţii capitaliste de a oferi individului perspectiva împlinirii personalităţii sale, a unor idealuri care se văd tot mai măcinate în implacabila mişcare a angajamentului social. În cele ce urmează, publicăm cîteva dezvăluiri ale revistei italiene „OGGI" pe marginea „ultimului strigăt" în materie de secte religioase : „cultele spaţiale" :

În timp ce fizicianul Gerald O'Neill de la Universitatea Princeton proiectează pentru viitor coloniî spaţiale, unde să fie strămutată o parte a populaţiei terestre, există în Statele Unite numeroase grupuri de oameni care aşteaptă de pe acum sosirea unor astronave pilotate de extratereştri, veniţi să îi îmbarce şi să îi poarte spre alte lumi. De exemplu, la Kankakee, în Illinois, există o sectă numită „Stelle", creată de un oarecare Richard Kieninger, originar din Chicago. Acesta a scris o carte intitulată „Ultima frontieră", în care el susţine că ar fi destinat să creeze o civilizaţie perfectă pe planeta Klarian. În 1971, cu banii furnizaţi de discipolii săi, Kieninger a achiziţionat o întinsă suprafaţă de pămînt la sud de Chicago şi a creat aici „Oraşul Supravieţuirii". Aşa cum scria Kieninger în cartea sa, între anii 2000 şi 2001, nouă zecimi din populaţia lumii ar urma să dispară, dar adepţii secţiei „Stelle" nu se vor număra, desigur, printre aceştia. Pentru că ei se vor îmbarca pe nave spaţiale trimise de pe planeta Klarian pentru a-i salva pe ciracii lui Kieninger. După trecerea cataclismului, secta va reveni pe Pămînt unde va întemeia o nouă civilizaţie după învăţăturile „frăţiei mistice" pe care le va recepţiona din spaţiu...

Este un mister, scrie revista, cum de asemenea idei fantastice pot să facă atîţia prozeliţi. Incredibil, dar adevărat, indivizi de genul lui Kieninger găsesc mereu credincioşi gata să-şi vîndă tot ce au agonisit pentru a-l urma cu fidelitate, în speranţa că într-o bună zi vor fi urcaţi într-o navă cosmică sau într-o farfurie zburătoare. Un grup cu adevărat extravagant, scrie „Oggi", este alcătuit din membrii cultului spaţial creat de un bărbat şi de o femeie, cunoscuţi sub numele de „Bo" şi „Peep". Cei doi pretind că s-ar fi cunoscut într-o altă viaţă şi că ar fi fost trimişi de pe o altă planetă însărcinaţi cu o misiune. Care este această misiune ? Ea rezultă din doctrina pe care secta „Împărăţia tatălui", creată de cei doi „reincarnaţi" (ale căror date biografice sînt bine cunoscute, ele fiind cît se poate de terestre), secţă care susţine că lumea e sortită pieirii şi că, la o dată ce va fi cunoscută, credincioşii vor fi transportaţi în Univers, dobîndind cu această ocazie nemurirea. Mulţi vor fi cei chemaţi, puţini vor fi cei aleşi, afirmă cei doi. În consecinţă, pentru a-ţi cîştiga un loc la bordul unei farfurii zburătoare, trebuie să treci o probă pe care „Bo" şi „Peep" o denumesc „procesul". „Procesul" reprezintă pierderea propriei identităţi umane, pentru a putea ajunge la niveluri existenţiale superioare. Asta înseamnă abandonarea familiei, a celor apropiaţi, renunţarea la bunurile acestei lumi (pentru cine credeţi, tocmai pentru „Bo" şi „Peep"), renunţarea la emoţiile specifice fiinţei umane etc. În acest fel, secţantul se va transforma într-o nouă fiinţă, tot aşa cum viermele se transformă în fluture. Odată obţinut „biletul" de îmbarcare pe O.Z.N., se pune o altă întrebare : cînd şi unde va avea loc apoteoza credincioşilor. Bineînţeles, răspunsul îl deţin tot „Bo" şi „Peep", pentru că ei sînt investiţi cu puterea de a face profeţii. Dar, şarlatania era cît pe-aci să iasă la suprafaţă în 1976. În aprilie 1975, cei doi profeţi şi-au anunţat discipolii că zborul spre „Împărăţia tatălui" va avea loc peste cel mult un an de zile. Dar anul a trecut şi nu s-a întîmplat nimic. Iar una dintre „candidatele" la nemurire, care depusese în acest scop şi suma de 500 dolari, a făcut scandal. S-a pronunţat chiar cuvîntul fraudă. Se mai cunosc însă şi alte cazuri de spoliere a credulilor. Un secţant din Oregon a mers chiar pînă la a dona lui „Peep" 40 de mii de dolari spre a-şi proba fidelitatea faţă de sectă.

„Bo" şi „Peep", scrie „Oggi", au o mare putere de atracţie, îndeosebi asupra tinerilor între 20 şi 30 de ani. Semnificative sînt şi motivaţiile care îi determină pe mulţi să devină adepţi ai acestei secte spaţiale. Citind rezultatele unei anchete efectuate printre secţanţi, „Oggi" scrie că, pe lîngă o serie de raţiuni de ordin mistic, mulţi se simt fericiţi să se urce la bordul unei farfurii zburătoare care să îi ducă departe de o lume ce devine din ce în ce mai dificilă. Iar concluzia este tot atît de limpede pe cît de obscure sînt dedesubturile activităţii secţelor de care ne-am ocupat : întîlnirea dorinţei de evadare cu şarlatania are toate şansele să nască şi să facă să prolifereze asemenea veritabile elucubraţii.

P. AURELIAN

Criza lumii capitalului

Previziunile făcute de experți și ziariști la sfîrșitul anului trecut s-au împlinit întocmai. Efectele crizei economice prelungite s-au resimțit pe toate planurile și în toate domeniile în țările occidentale. În pofida eforturilor guvernelor de a atenua urmările fenomenelor negative, în 1981 situația economică și socială din lumea dominată de puterea capitalului a continuat să se agraveze. În cursul verii, șomajul afecta 7,8 milioane persoane în S.U.A., aproape 2,7 milioane în Marea Britanie, peste 1,8 milioane în Italia și Franța, peste 1,3 milioane în R.F. Germania, 375 000 în Olanda — respectiv 7,3, 11,1, 8,1, 8,5, 5 și 8,7 la sută din populația aptă de muncă.

Pe fondul acestei evoluții, simptomele crizei — care cuprinde toate domeniile vieții sociale — s-au manifestat cu o acuitate sporită. Tensiunea crescîndă pe frontul social (a se vedea seria de tulburări ce a agitat marile orașe engleze), reactivizarea grupărilor și organizațiilor neofasciste nu numai în țări în care acestea au „rădăcini istorice", dar și în S.U.A., Marea Britanie sau Olanda, plaga terorismului și violenței culminînd cu atentate de răsunet asupra președintelui Ronald Reagan și Papei Ioan Paul II, recurgerea tot mai frecventă la „beția albă" de către mii de tineri aflați într-o situație disperată datorită șomajului și lipsei de perspective, proliferarea sectelor ce induc în eroare o generație parțial debusolată — pe scurt, o criză socială și morală profundă însoțind nu mai puțin profunda criză economică a lumii capitalului.

V. ȘT.

MUSTANGUL MECANIC — noul simbol al Texasului?

Texasul de azi este total diferit de imaginea destul de îndepărtată a deșertului infinit, pe care au cunoscut-o primii descoperitori spanioli. Ei, spaniolii, au dat dealtfel locurilor ce se întindeau la nordul fluviului pe care l-au numit Rio Grande, denumirea „Tayshas". Cuvîntul, scris „Tejas", o dată cu venirea aventurierilor francezi și „anglo", a devenit „Texas". Petrolul a însemnat trecerea de la pionierat, de la creșterea vitelor, la marea urbanizare, de la ranch la zgîrie-nori, plantați de la Houston la Dallas, Texasul rivalizînd în această privință cu California.

Uneori texanii glumesc pe seama faptului că Texasul trece de la o stare de „margine", moment din secolul trecut, în care noii veniți pe continent declanșau lupta pentru cucerirea unei naturi ostile, la era postindustrială. Numai că impresionanta, pentru unii, „prosperitate" a Texasului de astăzi nu poate, totuși, disimula importantele contraste și zone de sărăcie ce continuă să persiste vizibil. Cei mai dezmoșteniți, locuitorii de culoare, trăiesc în barăci ce stau să se prăbușească în vecinătatea unor zgîrie-nori de lux. Mulți trebuie să renunțe la slujbă, neavînd posibilitatea să-și cumpere o mașină pentru a ajunge la locurile de muncă aflate la distanțe de 20—30 km de domiciliile lor. Iar transportul în comun este aproape inexistent, datorită construcțiilor dezordonate și lipsei de planificare urbanistică. Expansiunea industrială a statului stîrnește în același timp critici și neliniști. Istoricul Barry Kaplan, de la Universitatea din Houston, este unul dintre cei care se îngrijorează de creșterea prea rapidă, prea anarhică a orașului său. „Nu mai este un oraș, spune el, ci un

„work camp", un șantier locuit".

O altă problemă este cea a apei, care a trebuit pompată din pînzele subterane, ceea ce a provocat o importantă cădere a terenului. Există temeri din această cauză că dacă un uragan de o violență comparabilă cu a celui din 1 900 ar lovi acest loc, el ar reprezenta o amenințare îngrozitoare pentru toată zona urbană a regiunii, orașe întregi, printre care și Pasadena, unde se găsesc instalațiile N.A.S.A., putînd fi înghițite de raza mareei.

Noul Texas, cel al petrochimiei, al industriilor de vîrf și al marilor instituții financiare se străduiește pînă la parodie să nu rupă legăturile cu trecutul său legendar. Transplantat prea repede din ranch-ul sau ferma sa într-un oraș în plină explozie urbanistică și industrială, muncitorul agricol sau „văcarul" au păstrat portul individualizant, începînd cu pălăria „western". El vine seara la Gilley, un salon din Pasadena, la volanul unui „pick-up truck", camionul ușor, cu cabină și platformă, care a înlocuit calul epopeilor hollywoodiene. Pentru a completa iluziile, proprietarul a instalat pentru clientela sa chiar un mustang mecanic, care procură celor dornici, pe spațiul a jumătate de minut, senzațiile tari ale rodeo-ului sau ale îmblînzirii calului.

Șocul trecerii de la Texasul legendei la cel superindustrializat nu s-a atenuat. Este sigur că, după ce se vor epuiza rezervele de petrol, se va trece, spre spaima ecologiștilor, la exploatarea centurii de lignit, în nord-estul statului. Toate aceste mutații, toate aceste probleme au fost prezente, dealtfel, în serialul „Dallas", inclusiv avertismentul ecologiștilor. Pentru că o nouă legendă se naște acum și nici aceasta nu poate scăpa filmului, după cum o dovedește și tema unei pelicule cu John Travolta: „cow-boy"-ul urban și „cow-boy"-ul autostrăzii. Dar de aici începe deja o altă poveste...

DOINA IOVĂNEL

Să ne imaginăm un miliard de asemenea drame

53 de laureați ai Premiului Nobel au lansat un patetic apel pornind de la dramatica situație a zecilor de milioane de ființe umane care suferă de foame în lume. Un patetic apel sugerat și de această întrebare-rechizitoriu cu care ziarul „L'Unita" își titra unul din articolele publicate.

În fiecare an, scrie gazeta italiană, se produc la nivel mondial 324 kilograme de cereale pentru fiecare bărbat, femeie sau copil ce trăiesc pe planeta noastră. Și în fiecare an se pescuiesc, pentru fiecare dintre noi, din învelișul albastru al Terrei, cîte 15 kilograme de pește. Dacă se calculează că un om consumă, în medie, aproximativ 400 grame de cereale pe zi, ceea ce într-un an înseamnă 146 kilograme este greu de acceptat că existența celor aproximativ un miliard de subnutriți în lume s-ar datora insuficientei producții de alimente. Faptul că, în fiecare clipă, zeci de milioane de ființe umane suferă de foame reprezintă o situație dramatică rezultată, deci, nu din faptul că Terra nu poate produce mai multe alimente în lume, ci din cauză că acestea sînt repartizate inechitabil, că există încă zone agricole nefolosite pe deplin. La aceasta s-au gîndit și cei 53 de laureați ai Premiului Nobel care, în apelul lor, arată că „zecile de milioane de oameni care suferă de foame" sînt „victimele perturbărilor politice și internaționale care domnesc în prezent".

Există însă țări în care consumul pe persoane este mai mare de 324 kg de cereale ? Statisticile arată că un locuitor al Statelor Unite consumă 820 kg, unul din Italia — 515 kg, iar dacă se întocmește o listă a acestor țări, în ordine descrescîndă, primele 7—8 locuri sînt ocupate de statele cu grad înalt de industrializare. Lupta împotriva foametei trebuie purtată pe două planuri : politic și tehnico-economic. Este o luptă în favoarea căreia se pronunță cercuri tot mai largi. Pe plan politic această luptă se exprimă printr-un larg front împotriva politicii practicate de marile monopoluri.

Pe plan economic și tehnic sînt necesare acțiuni concrete, la nivel național și internațional, pentru creșterea producției în fiecare țară, pentru folosirea integrală a terenurilor roditoare, pentru adoptarea unor tehnologii productive în condiții de egalitate și echitate. Așa cum subliniază publicația italiană, stă la îndemîna oamenilor să elimine drama foametei în lume. Nu prin agitație sterilă, nu prin acțiuni declarative, ci printr-un efort la scară planetară, care să se concretizeze în planuri de dezvoltare eficiente, în accesul deplin la cuceririle științei și tehnicii contemporane, și nu în ultimul rînd, în reducerea imenselor sume ce se cheltuiesc pentru înarmare și refolosirea sumelor obținute astfel pentru dezvoltare.

Corupție la Scotland Yard?

Șapte detectivi din cadrul poliției londoneze au fost suspendați, iar alți cinci au fost puși sub acuzare, a anunțat revista americană „Newsweek". Motivul? Implicarea lor în efectuarea unor jafuri armate. Potrivit dezvăluirilor anchetei desfășurate de cadre ale poliției din provincie, mai mulți ofițeri de poliție din Londra, dintre care unii cu sarcini de răspundere, au fost părtași la producerea unor lovituri de răsunet de pe urma cărora și-au umplut buzunarele cu bani. Astfel, un detectiv din cadrul poliției din capitala britanică, a încasat 110 000 de dolari pentru acoperirea urmelor a șase bandiți care, în anul 1977, au pătruns înarmați în incinta băncii Williams and Glynn's din Londra și au sustras suma de 520 000 de dolari. Informatori din lumea interlopă au mărturisit anchetatorilor că membri ai poliției londoneze au fost, în ultimul timp, complici în cazul a cel puțin trei jafuri majore. Dar ce i-a determinat pe acești informatori să facă declarații împotriva polițiștilor cu care ei au colaborat în repetate rînduri? Răspunsul la această întrebare l-a dat avocatul James Saunders, care a arătat că poliția a devenit atît de lacomă de bani încît a ajuns să-i jecmănească pînă și pe cei pe care ea era datoare să-i apere în schimbul informațiilor primite. Avocatul a subliniat, totodată, că întotdeauna a existat corupție în rîndul poliției din Londra, dar ea nu s-a manifestat, pînă nu demult, decît în rîndul cadrelor sale inferioare. În prezent au căzut în mrejele corupției membri ai poliției însărcinați cu rezolvarea unor cazuri majore și care profită de sarcinile pe care le au de îndeplinit pentru a stoarce de la cei în cauză cît mai mulți bani. La rîndul său, ziaristul englez Peter Chippindale a declarat reporterului revistei „Newsweek" că fenomenul corupției a cuprins atît pe polițiștii cu grade inferioare, cît și pe cei cu grade superioare și că există chiar tarife fixe pentru diferite tipuri de servicii pe care oamenii legii sînt dispuși să le facă... bandiților.

Reacția poliției din Londra la aceste acuzații? Un protest vehement față de investigațiile efectuate de colegii lor din provincie, față de încrederea acordată de aceștia mărturisirilor informatorilor și delincvenților. Dar această anchetă a constituit un adevărat semnal de alarmă pentru opinia publică britanică, a cărei temeinicie a fost confirmată de anunțarea de sancțiuni împotriva unora din purtătorii binecunoscutei uniforme a poliției din Londra.

Revolta celor fără șanse

În timpul ceremoniilor de absolvire din primăvara trecută, conducerile a circa 700 de școli din Japonia au cerut, din precauție, protecția poliției. De ce a fost nevoie să se recurgă la o asemenea soluție? Pur și simplu pentru a-i ține la o distanță cît mai mare pe numeroșii tineri japonezi care se simțeau înșelați, împinși de o parte de un sistem de învățămînt întru totul adaptat condițiilor concurenței acerbe, nemiloase în care șanse reale au doar copiii celor avuți. Acești tineri se simt cu atît mai frustrați cu cît li se spune că dacă sînt dotați au toate posibilitățile de afirmare. Dar la institutele de învățămînt de stat, singurele unde ar fi putut avea cu adevărat șanse, deoarece la școlile particulare taxele sînt extrem de mari, s-au aplicat sisteme de examinare din cele mai grele. Acestea au lovit, în primul rînd, cum era de așteptat, pe tinerii din familiile sărace. Mulți dintre acești tineri, cu toate eforturile depuse, au suferit eșecuri, care le-au năruit orice speranțe de viitor. Extenuați deja de pe urma pregătirii intense, mulți dintre ei au suferit o deprimare adîncă. Această stare i-a împins pe unii dintre ei să-și ia viața, iar pe alții să se răzbune pe profesori, pe părinți și chiar pe localurile școlii, existînd cazuri în care unele școli au fost incendiate. Dealtfel, după cum relatează revista americană „Newsweek", peste 160 000 de tineri între 14 și 19 ani au fost ridicați de poliția japoneză în 1980 pe baza acuzațiilor de delincvență. Autoritățile se arată hotărîte să reprime cu forța această revoltă a tinerilor. Dar nu se întreprinde nimic pentru înțelegerea situației lor, pentru găsirea unei alternative care să-i facă utili societății, pentru oprirea tendinței de creștere a șomajului juvenil.

Niciînd şi niciunde, nazismul nu poate beneficia de clemenţă

„In faza a doua, a folosirii lagărelor de exterminare în masă, asasinatul a fost practicat prin camere de gazare, execuţii prin împuşcare etc. Au apărut acele oribile plăgi canceroase da lagărele Auschwitz II — Birkenau, Treblinka, Majdanek, Oranienburg, Buchenwald. În unele din aceste lagăre, alternativa „viaţă sau moarte" nici nu exista. Zeci şi sute de mii de oameni erau trimişi direct în camerele de gazare sau împuşcaţi, apoi arşi în crematorii sau incineraţi pe ruguri uriaşe".

Reciteşti aceste rînduri dintr-o carte-document zguduitoare (Dachau, 1933-1945, de Paul Berben) cu conştiinţa răscolită, obsedată de o întrebare al cărei răspuns a fost dat, de fapt, de multă vreme, de istorie: pînă unde a putut fi coborîtă fiinţa umană de o doctrină abjectă, cum a fost posibil ca asasinatul să devină o industrie atît de sinistru productivă ca în timpul celui de-al treilea Reich ? Fiindcă numai în lagărele de concentrare naziste au fost omoriţi, în timpul ultimului război, peste opt milioane de oameni. Un sfert de milion dintre aceştia au fost masacraţi la Majdanek. Pe atunci, Hermine Ryan-Bransteiner, Hildegard Laecherl, Emil Laurich, Fritz Petrick, Arnold Stirppel, Thomas Erlwanger şi alţii erau figuri atotputernice în acest infern concentraţional, erau

oameni cu drept de viaţă şi de moarte asupra a sute de mii de deţinuţi. Astăzi, cînd fiecare dintre ei are peste 60 de ani, abia astăzi, crimele tinereţii lor de entuziaşti „SS — Cap de mort" au ajuns la scadenţă. Memoria celor 250 de mii de victime de la Majdanek nu putea lăsa nepedepsită activitatea plină de zel a celor mai sus numiţi care s-au întîlnit nu de mult, fără voia lor, în boxa acuzaţilor, într-un tribunal din Düsseldorf. Timp de peste cinci ani cît a durat procedura judiciară şi pe

În culisele afacerii „P 2"

26 mai 1981 : cel de al 40-lea cabinet italian din perioada postbelică, condus de Arnaldo Forlani, demisionează. După cîteva săptămîni, noul cabinet trece proba parlamentară. Pentru prima dată în ultimii 35 de ani, în fruntea guvernului de la Roma se află acum o personalitate, Giovanni Spadolini, care nu provine din rîndurile Partidului Democrat-Creştin. Moment de cezură în viaţa politică italiană, determinat însă nu atît şi nu în primul rînd de erodarea poziţiilor electorale ale Democraţiei Creştine, cît de scandalul iscat în jurul lojii masonice „Propaganda Due" — prescurtat P2.

Descoperirea la domiciliul din oraşul Arezzo al „marelui maestru" al acestei loji, Licio Gelli, a unei liste cu numele, numărul de carnet şi numărul de cod secret a 953 de membri a zguduit cu forţa unui seism lumea politică şi opinia publică italiană. Căci printre aceste nume se aflau şi cele ale unor înalte personalităţi ale vieţii politice, economice şi culturale ale ţării, printre care :

- 3 miniştri ai guvernului Arnaldo Forlani
- 23 parlamentari
- 2 prefecţi, între care şi un şef de cabinet la preşedinţia Consiliului de Miniştri
- 8 prefecţi de poliţie
- 6 amirali, dintre care şeful Statului Major al apărării naţionale
- 6 generali de carabinieri, dintre care şi şeful serviciilor secrete
- 7 generali ai poliţiei fiscale (corp militar în Italia), din care şi comandantul şef
- 22 industriaşi şi oameni de afaceri

Publicarea listei a dat de la bun început impresia, pe care dezvăluirile ulterioare şi anchetele instanţelor din Milano, Roma şi Brescia (între care au izbucnit şi numeroase dispute de competenţă) au întărit-o apoi, că P2 funcţiona ca un veritabil centru ocult de putere politică. Prezenţa pe liste a numeroase personalităţi politice de marcă, dar mai ales a unor ofiţeri superiori şi generali ai forţelor armate şi ai serviciilor secrete era în sine suficientă ca să se vorbească de conspiraţie politică şi escrocherie. Descoperirea de documente strict secrete la domiciliul lui Gelli şi al altor membri ai lojii, amestecul evident al P2 în afaceri financiare tenebroase, ca cele legate de Michele Sindona, directorul „Băncii private italiene" lichidată în 1974, după un faliment fraudulos, sau într-un mare scandal petrolier au adus lojii acuzaţia de „asociere de răufăcători".

Alte acuzaţii se referă la export de valută şi conturi secrete în străinătate (sprijin a fost solicitat în acest sens organelor judiciare elveţiene) şi culegere de informaţii în scopuri de spionaj. Participarea P2 la falsa răpire a lui Michele Sindona (el însuşi membru al P2), condamnat în

parcursul a 574 zile de audiență probele celei mai grele culpabilități nu au încetat să se acumuleze, evidențiind fără tăgadă participarea directă a inculpaților la asasinatele în masă de la Majdanek. Și a venit ziua pronunțării sentinței. Nu mică a fost stupoarea asistenței la auzul deciziei judecătorilor. Față de cele cinci pedepse de condamnare la închisoare pe viață, și a altor trei vizînd pedepse de pînă la zece ani, solicitate de procuratură, instanța a fost inexplicabil de clementă, pronunțînd o singură condamnare pe viață, șapte condamnări mergînd de la trei la 12 ani închisoare, precum și o achitare. Blîndețea pedepselor a nemulțumit profund nu numai procuratura, care a și anunțat introducerea recursului pentru revizuirea a opt din deciziile tribunalului, dar și largi categorii ale opiniei publice din R.F.G. și din alte țări. Elocventă, după cum scria ziarul francez „L' Humanite", este și reacția publicului aflat în sala tribunalului din Düsseldorf la pronunțarea mult prea blîndelor sentințe: „Este un scandal și o injurie la adresa victimelor", a strigat publicul la auzul verdictului. Un fost deținut de la Majdanek, purtînd uniforma de deportat, a izbucnit în plîns, înecîndu-și în lacrimi indignarea. Mărturiile făcute de 342 de foști deținuți în lagărul morții de la Majdanek nu au fost în măsură să determine acordarea pedepsei meritate de cei aflați în boxă.

Poate că acest proces, care pare a fi unul dintre ultimele procese intentate unor criminali de război naziști — marea majoritate primindu-și într-un fel sau altul pedeapsa pentru oribilele crime comise — nu ar fi suscitat un atît de puternic val de proteste, dacă blîndețea sancțiunilor — total disproporționată față de caracterul abject, inuman al faptelor — nu ar fi reliefat încă o dată dimensiunile reale, îngrijorătoare ale unei anumite stări de spirit. O stare de spirit concesivă, tolerantă, cu atît mai primejdioasă cu cît ea nu se limitează la minimalizarea unor fapte care au îndoliat pentru totdeauna istoria civilizației, ci și la ignorarea voită sau nu a unor avertismente ale prezentului. Pentru că dacă într-adevăr tăvălugul timpului se pare că a trecut peste cei mai mulți dintre protagoniștii crimelor din ultimul război, ideologia pernicioasă a nazismului și fascismului, practicile violente, teroriste ale acestora nu au apus odată cu o generație pe cale de dispariție.

S.U.A. la 25 de ani închisoare pentru a fi provocat crahul lui „Franklin Bank" în 1979, fără să se întrevadă legături ale lojii cu mafia. În sfîrșit, o serie de fire duc spre grupări neofasciste și teroriste. „Încă din 1975, epoca anchetei asupra grupului neofascist din Arezzo al lui Mario Tuti, nota spre exemplu revista „Rinascita", magistratura a intuit o prezență secretă și puternică în spatele acțiunilor teroriștilor. În rechizitoriul de după atentatul din trenul Italicus, P2 a fost în mod expres indicată drept „centru de putere ocultă". S-a găsit un document al S.I.D. (serviciile secrete italiene, n.n.) conținînd nume de persoane bănuite de a fi participat la actele teroriste și probabil și la asasinatele din Piața Fontana".

Ancheta este în plină desfășurare și premierul Spadolini a promis elucidarea completă a afacerii. O serie din personalitățile implicate în diverse mașinațiuni ale lojii au fost arestate și inculpate. Altele, în frunte cu Licio Gelli însuși, au dispărut fără urmă. Două mandate de arestare — pentru însușirea de informații privind securitatea statului și pentru spionaj politic și militar — au fost emise deja împotriva „marelui maestru" al P 2, iar autoritățile italiene au lansat, prin intermediul Interpolului, o vastă acțiune pentru descoperirea locului în care acesta se ascunde. Bănuielile converg spre Uruguay, Paraguay sau Mexic, țări cu care Italia are convenții de extrădare foarte vechi, ce ar putea fi mai ușor eludate.

Afacerea P2 a resuscitat cu forță în Italia „chestiunea morală". Cum a putut oare un individ ca Gelli, om de afaceri cu un trecut mai mult decît dubios și care în tinerețe a făcut parte, între altele, din corpul expediționar fascist italian în Spania și dintre combatanții „Republicii de la Salo" a lui Mussolini, să întemeieze un asemenea centru secret de putere? Ce i-a determinat pe atîția înalți reprezentanți ai vieții politice, economice, militare, juridice, culturale să se alăture acestei loji? Ce-și propuneau ei: revanșe personale, cariere, putere, protecția față de alte centre de putere? Justiția va face — probabil — lumină în această afacere obscură. Dar un fost membru al P2, Francesco Siniscalchi, care încă în 1976 a denunțat magistraturii organizația pe care o părăsea, a caracterizat activitatea acesteia după cum urmează: „Gelli avea un proiect politic de destabilizare și de aceea și-a asigurat un puternic sprijin militar. Se gîndea la un puci și nu este exclus să conteze pe protecții străine. În Italia, planul urmărea constituirea unui fel de superpartid, o organizație ampiă, ramificată, capabilă să permită mari manevre și afaceri importante. Gelli a avut grijă să pună oameni ai săi în toate posturile-cheie".

S-ar putea ca în final concluzia justiției italiene să nu difere prea mult de aprecierile lui Siniscalchi.

BAZIL ȘTEFAN

DEZARMARE — DEZVOLTARE

o relație determinantă pentru viitorul umanității

Pe o fișie de pămînt pîrjolit de un soare devastator, un țăran își mînă plugul de lemn la care a înhămat o viță famelică. Un cer înalt, neîndurător, o imagine de început de lume. Deodată, de undeva de foarte de sus se aude un bîzîit ca de bondar. Zgomotul crește, crește, devine urlet, tunet înspăimîntător. Omul se oprește, își trage sufletul, privește spre înalt. O escadrilă de avioane de vînătoare supersonice săgetează argintiu cerul de un albastru opac. Ne aflăm, așadar, totuși, în plin secol XX, iar cele cîteva mii de metri ce separă zborul grațios al ultrasofisticatelor aparate de mersul tiriș al plugului de lemn reprezintă de fapt mai degrabă o distanță în timp, o distanță uriașă în timpul istoric. Imaginea aceasta, antiteza aceasta atît de plastic sugerată într-un articol al revistei „Forum du développement", editată de O.N.U., pare a simboliza enormele discrepanțe existente între culmile atinse de știința și tehnologia contemporane și abisul sărăciei și al înapoierii în care se zbat încă sute și sute de milioane de locuitori ai planetei. Este în același timp imaginea absurdă a configurației unei lumi în care, ignorîndu-și parcă propriile mari probleme, omenirea își permite să irosească pe altarul zeului războiului enorme resurse umane, materiale și financiare. Iată de ce, formula-deziderat DEZARMARE-DEZVOLTARE dobîndește în actualele condiții valoarea unei veritabile platforme de luptă, lupta pentru pace și progres.

În acest perimetru de acțiune fermă și responsabilă, izvorîtă dintr-un profund și autentic umanism își înscrie dealtfel patria noastră demersurile neobosite, inițiativele valoroase pe calea edificării unei lumi a păcii și securității, a înțelegerii, colaborării și progresului, în beneficiul omului, al generațiilor de astăzi și a celor ce vor veni.

Apocalipsul nuclear

Însemnări dintr-o revistă științifică americană

„Situația medicală și consecințele asupra sănătății publice pe care le-ar crea un război nuclear ar pune probleme de o asemenea amploare încît — aceasta este o necunoscută încă — chiar și supraviețuitorii ar fi în realitate niște morți amînați" scrie „The Bulletin of Atomics Scientists." Această revistă, fondată în 1945 de fizicieni eminenți, ca Einstein, Bethe, Oppenheimer, Urey etc. publică o serie de articole foarte documentate, dar care se adresează publicului larg. Descrierea apocaliptică a unui război nuclear poartă semnătura profesorului Jack Geiger, de la „New York City College".

Profesorul Geiger își imaginează ce s-ar petrece cu un oraș ca San Francisco, dacă acesta ar fi lovit în plin de o bombă termonucleară avînd una sau 20 de megatone. Autorul analizează două scenarii. După Agenția americană de control al armamentelor și dezarmării (Arms Control and Disarmament Agency) scrie el, explozia unei singure bombe de o megatonă — putere relativ „slabă" față de performanțele actuale, dar care echivalează cu 70 de bombe tip Hiroșima — deasupra orașului San Francisco ar ucide 624 000 de persoane și ar răni serios alte 306 000. Iar o singură bombă de 20 megatone ar provoca 1 538 000 morți și 733 000 răniri grave. Aceste cifre, afirmă profesorul american, sînt „foarte subestimate și trebuie să le corectăm cu o sporire de cel puțin 25 la sută."

„Nu există în toată istoria umanității, subliniază profesorul Geiger, un eveniment identificabil în cursul căruia un milion de persoane să fi fost ucise, în același moment și în același loc. Și ar fi o situație fără precedent să vezi, în același loc, 400 000 de ființe umane grav rănite." Or, spune în continuare profesorul, aceasta nu este totul. Natura rănilor — arsuri de gradul al treilea, sfărîmarea toracelui, fracturi de toate felurile, hemoragii — ar pune probleme de asistență sanitară insurmontabile, fără a mai adăuga mii de persoane care ar surzi datorită undei de șoc a exploziei, care le-ar sparge timpanele, și celelalte mii de orbi datorită intensității luminoase a exploziei.

Într-un alt articol, publicat de aceeași revistă, este înfățișat scenariul unui război nuclear total. Bilanțul unei asemenea confruntări ar fi, după evaluările revistei, următorul: ● peste 200 milioane de bărbați, femei și copii ar fi uciși imediat;

● peste 60 milioane ar fi răniți, printre ei 30 milioane fiind iradiați, iar 20 de milioane cu arsuri grave; ● mijloacele medicale ar fi ca și inexistente, pentru că 80 la sută dintre medici ar fi omoriți, 80 la sută din paturile de spital distruse etc.

Concluzia articolului profesorului Geiger, articol ce poartă titlul „Iluzia supraviețuirii" și a celui de-al doilea articol, intitulat „Ce putem face?" este aceeași: **să prevenim războiul.**

Analfabetismul — o ruşinoasă plagă a secolului XX

În ecuaţia dezvoltării, învăţământul joacă fără îndoială un rol de prim rang. Progresul însuşi nu poate fi conceput în absenţa unor cadre de specialişti capabile să stăpînească cele mai complexe procese de producţie, maşinile cele mai complicate. Se poate spune însă că şi din acest punct de vedere, „ţările lumii a treia" se află într-o situaţie dramatică, subdezvoltarea punîndu-şi cu putere amprenta asupra nivelului de dezvoltare a învăţământului din respectivele state. În lumea de astăzi, afirmă statisticile, există peste 800 milioane de analfabeţi, cifră ce reprezintă circa 30 la sută din întreaga populaţie a planetei noastre. Iar majoritatea acestor oameni sînt tineri şi copii, adică tocmai acel eşalon al societăţii care ar trebui să constituie motorul dezvoltării viitoare pentru numeroase ţări din Asia, Africa şi America Latină.

Cauzele unei asemenea situaţii dezastruoase sînt multiple : dificila moştenire a perioadei de dominaţie colonială, practicile inechitabile care se perpetuează în raporturile economice internaţionale şi care continuă să favorizeze fostele metropole în dauna tinerelor state independente, sărăcirea continuă a acestui ultim grup de ţări, absenţa unor fonduri mai substanţiale pentru susţinerea unor programe eficiente de combatere a plăgii analfabetismului şi de dezvoltare a reţelei de învăţămînt etc. Şi nu în ultimă instanţă o grea vină pentru actuala stare dramatică în care se zbat zeci şi zeci de state de pe toate meridianele, pentru profundele fenomene de criză din economia mondială revine în mod cert aberantei competiţii militare, fabuloaselor sume ce se cheltuiesc an de an pentru înarmări, pentru fabricarea unor mijloace mereu mai sofisticate, mai puternice dar şi mai costisitoare de ucidere şi distrugere a civilizaţiei. Atîta vreme cît cu fondurile alocate pentru echiparea şi instruirea unui soldat, timp de un an, s-ar putea crea cele mai bune condiţii de învăţătură pentru nu mai puţin de 80 de copii, tot pe timp de un an, n-ar trebui să mai mire pe nimeni faptul — cunoscînd dimensiunile reale ale cheltuielilor militare — că aproape o treime din cetăţenii planetei nu ştiu să scrie şi să citească. Sau, un alt exemplu, poate şi mai sugestiv, bugetul anual al Fondului Naţiunilor Unite pentru Copii (UNICEF) este egal cu costul a numai şase avioane de luptă moderne. Renunţarea la construirea unui singur tanc ar oferi fondurile necesare construirii a 520 săli de clasă, cu cîte 30 de elevi fiecare. Echivalenţele acestea sinistre ar putea desigur continua. Dar şi cele pe care le-am amintit aici sînt în măsură să se constituie, ele însele, într-o elocventă pledoarie în sprijinul încetării aberantei curse a înarmărilor, al reducerii bugetelor militare. Canalizarea sumelor uriaşe care s-ar obţine pe această cale spre activităţi ale creaţiei paşnice, între care şi domeniul atît de nobil al ştiinţei de carte, ar avea fără nici o îndoială o influenţă dintre cele mai pozitive asupra progresului de ansamblu al umanităţii, ar crea premisele unui viitor mai sigur, mai drept şi mai fericit pentru zeci şi zeci de milioane de tineri de pe planeta Pămînt.

„Raza morţii"

Cu numai două decenii în urmă, cercetători serioşi afirmau că niciodată un fascicol de lumină coerent — denumit laser — nu se va transforma într-o armă devastatoare. Dar, anul trecut, la propunerea unor specialişti, guvernul francez a elaborat un studiu privind laserii de mare putere. Documentul se impunea, nu fără argumente. În numai 20 de ani s-a trecut la laseri de o putere de un miliwatt la un megawatt. Se vorbeşte deja de arsenale şi strategii abandonate, modificate ca urmare a apariţiei armei-laser. Faimoasa rază şi-a făcut intrarea inclusiv pe cîmpurile de luptă, însă, este vorba de o intrare în scenă discretă. Laserul este utilizat, cu o înaltă precizie, în ghidarea proiectilelor tradiţionale spre ţintă. În ultimii ani, s-a trecut la cercetarea unor proiecte mult mai ambiţioase şi mai grave. O echipă de la Lawrence Livermore Laboratory — unul din cele mai faimoase centre de cercetare militară din S.U.A. — au propus plasarea pe orbită a unor baterii de laseri nucleari care, utilizînd tehnica cea mai înaltă, ar putea distruge orice obiect inamic pe o rază de 6 000—8 000 km. O armadă de asemenea laseri plasaţi la 2 500 km altitudine, constituind o „veritabilă linie Maginot", va putea apăra un teritoriu uriaş. Un alt proiect, prezentat deja senatorilor americani, se referă la crearea a 18—25 de staţii orbitale echipate

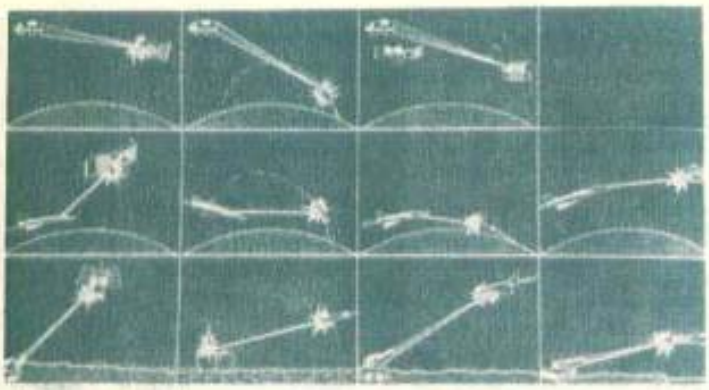

cu laseri puternici, lansate la 1 750 km altitudine. Urmează a fi folosiți laseri chimici, pe bază de hidrogen — flor, cu puterea de cinci megawați, cu oglinzi focalizatoare avînd un diametru de patru metri. Fiecare aparat va măsura 5—8 metri lungime și va cîntări circa 17 tone. Funcționarea va fi continuă, fiecare laser dispunînd de posibilitatea de a emite 15 minute. Or, va fi suficient să iluminezi o țintă numai 10 secunde pentru a o distruge. Cu 18 laseri vor putea fi astfel distruse 300 de ținte. Cu eforturi rezonabile, programul acesta are șanse de a fi realizat pînă la mijlocul deceniului viitor, și în cursul acestui deceniu, cu o prioritate absolută comparabilă cu cea cu care s-a materializat proiectul „Apollo".

O altă idee. Țările posesoare de arme nucleare depind din ce în ce mai mult de logistica spațială. Este vorba de a observa, ghida și comunica la sol tot ce mișcă în spațiu. Dacă sateliții vor înceta să funcționeze, armele vor fi lipsite de sistemele senzoriale și nervoase. Vor fi paralizate. Or, distrugerea sateliților, prin arma laser, este ceva mult mai important decît anterioarele sisteme orbitale. Se cunoaște cu precizie poziția sateliților. Este suficient să-i deteriorezi, fără a-i distruge, pentru a scoate din circuit sistemele optice sau electronice pentru ca satelitul să devină mut și orb. Asemenea „lovituri" se pot obține cu cheltuieli mult mai mici, utilizînd laserul, capabil de „operații chirurgicale" foarte delicate...

Deja se experimentează folosirea armei laser în operații militare cu avioane, tancuri, nave etc. Desigur, cercetările în acest domeniu sînt costisitoare și se află abia la început. Creditele alocate de americani armei laser au crescut continuu. Se estimează că un miliard și jumătate de dolari s-au cheltuit pînă acum în acest domeniu și el înghite în prezent 200 milioane de dolari pe an. Cu cunoscuta pasiune devorantă a cercurilor militare, se înregistrează credite și mai mari și, deci, și progrese mai rapide, comparativ cu perioada trecută. (După **„SCIENCE ET AVENIR"**).

PACE PE TERRA

HESIOD — Munci și zile : *„Pacea nu este posibilă decît dacă este considerată ca o datorie. Ea este posibilă dacă fiecare dintre noi o vrea, dacă fiecare dintre noi iubește pacea, apără pacea, lucrează pentru pace"*.

ERASMUS DIN ROTTERDAM : *„De ce oamenii folosesc înțelepciunea pentru a-și face nenorociri mai mult decît pentru a-și păstra fericirea ?"*.

J. F. KENNEDY — Din Discursul pronunțat la American University, Washington D.C., 10 iunie 1963 : *„Nu există o cheie simplă și unică pentru această pace ; ea nu este formula magică sau minunată care poate fi adoptată de una sau două puteri. Pacea adevărată trebuie să fie produsul eforturilor a numeroase națiuni, suma a numeroase acte"*.

ÎN LUMEA DE AZI

Suferă de foame și subnutriție :

- În Asia de sud și est: 69% din populație
- În Africa: 63% " "
- În Orientul Mijlociu și Apropiat 33% " "
- În America Latină 36% " "

Mor de foame în fiecare an :

20—40 milioane persoane, din care
12—15 milioane copii sub 5 ani

Distribuția veniturilor pe glob

Regiunea	Ponderea în populația mondială	Ponderea în veniturile mondiale
Țările dezvoltate	25%	80%
Țările în curs de dezvoltare	75%	20%

Din cei 4,5 miliarde locuitori ai planetei :

- 800 milioane trăiesc în sărăcie absolută
- 900 milioane au asigurat doar minimul existențial
- 800 milioane sînt analfabeți

Analfabetismul afectează încă :

- 50% din populația adultă a țărilor în curs de dezvoltare
- 25% din populația Americii Latine
- 47% din populație în Asia
- 74% din populație în Africa
- 80% din populația celor mai sărace 34 de țări

Escalada înarmărilor

Cheltuielile militare mondiale au atins:

- 450 miliarde în 1979
- 500 miliarde în 1980
- 550 miliarde în 1981

Dacă s-ar reduce bugetele militare:

- Cu jumătate din fondurile alocate anual pentru arme s-ar asigura necesitățile de hrană și ocrotire a sănătății în țările în curs de dezvoltare pentru un întreg deceniu!
- Cu mai puțin de 1‰ din aceste fonduri ar putea fi eradicată malaria;
- Cu bugetul militar mondial al anului 1981 s-ar acoperi actualul ajutor pentru dezvoltare pe o perioadă de peste 25 de ani!

Prin folosirea în scopuri civile a fondurilor cheltuite pentru înarmare numai în anul 1980 (500 miliarde dolari), într-un singur deceniu ar putea fi eliminate foametea, sărăcia și ignoranța în întreaga lume.

Fondurile ar putea fi obținute ușor prin reducerea cu 10 la sută a bugetelor militare anuale — așa cum au propus partidul și statul nostru. Singura premisă ce lipsește pentru atingerea acestui scop: voința politică din partea tuturor guvernelor de a pune capăt cursei înarmărilor și a trece la dezarmare.

BAZIL ȘTEFAN

ROMÂNIA SOCIALISTĂ
acțiune fermă în favoarea păcii și progresului umanității

Simpla trecere în revistă a vastei activități românești consacrate înfăptuirii dezarmării, în primul rînd dezarmării nucleare, sprijinirii eforturilor de dezvoltare multilaterală a popoarelor este în măsură să argumenteze, cu puterea faptelor de certă rezonanță internațională, însemnătatea pe care partidul și statul nostru, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu o acordă relației DEZARMARE-DEZVOLTARE, ca relație determinantă pentru edificarea unei lumi a păcii, mai bună și mai dreaptă.

- În anul 1975, Marea Adunare Națională adopta cunoscutele documente privind poziția principială a României în problemele dezarmării și ale edificării noii ordini economice internaționale, documente ce reprezintă contribuții valoroase la jalonarea căilor concrete de soluționare a complexelor dosare ale dezarmării și dezvoltării.
- România s-a numărat printre inițiatorii convocării sesiunilor speciale ale Națiunilor Unite privind dezarmarea și noua ordine economică mondială.
- Cel de-al XII-lea Congres al P.C.R. a preconizat reducerea cheltuielilor militare cu cel puțin 10 la sută pînă în 1985 și utilizarea sumelor astfel economisite pentru sprijinirea progresului țărilor în curs de dezvoltare, precum și pentru soluționarea unor probleme social-economice în țările dezvoltate. Prin aplicarea în viață a acestei propuneri, s-ar putea economisi în fiecare an peste 50 miliarde dolari, o sumă uriașă care ar putea folosi la eradicarea subdezvoltării, la lichidarea marilor decalaje economice dintre state.
- Aceste propuneri au fost reiterate și cu prilejul sesiunilor Adunării Generale a O.N.U., între acestea înscriindu-se și rezoluția privind „Înghețarea și reducerea bugetelor militare".
- Țara noastră și-a adus o importantă contribuție la actualizarea raportului privind consecințele economico-sociale ale cursei înarmărilor, document redactat la O.N.U. din inițiativa și cu participarea directă a României.
- La propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, România a hotărît în mod unilateral în anii 1979 și 1980 reducerea cheltuielilor sale militare și mărirea pe această cale a alocațiilor de stat pentru copii.

A.P.

„Participare, dezvoltare, pace"

100 de state membre ale Organizației Națiunilor Unite au luat cuvîntul în diferite organisme ale forumului mondial. Reprezentanți ai țărilor situate pe diferite meridiane ale Terrei, diplomați promotori ai unui larg evantai de politici și-au exprimat sprijinul pentru valoroasa inițiativă lansată de România pentru pregătirea și marcarea unui An Internațional al Tineretului.

Rodul unor preocupări constante, al înaltei prețuiri și stime de care se bucură în lumea contemporană politica internă și externă a României socialiste, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite adopta rezoluția privind proclamarea, în 1985, a Anului Internațional al Tineretului sub generoasa deviză „PARTICIPARE, DEZVOLTARE, PACE". Aplauzele acelui moment erau însoțite de privirile prietenești spre un anume loc de sub imensa cupolă de pe East River, unde se află sediul din New York al O.N.U., acolo unde era inscris numele ROMÂNIA.

Timpul trece repede și, deși pînă în 1985 mai sînt cîțiva ani, amploarea unei asemenea manifestări, complexitatea problemelor care frămîntă tînăra generație, organizațiile de tineret și studenți, impun accelerarea pregătirilor, crearea cadrului optim la nivel național, regional și internațional — pentru ca prevederile valoroase ale amintitei rezoluții să poată fi transpuse în viață, să-și găsească aplicarea în acțiuni viabile de largă audiență pînă în 1985, pe durata anului proclamat cît și în perspectivă.

Trebuie să subliniem că propunerea țării noastre de organizare a A.I.T. nu vine pe un teren gol. Încă din anul 1960, România este promotoarea unei întregi suite de rezoluții adoptate la O.N.U. privind tineretul, aceste inițiative promovate cu consecvență de țara noastră de-a lungul anilor avîndu-și originea într-o concepție clară, cuprinzătoare asupra statutului, locului și rolului tinerei generații în lumea contemporană.

În concepția României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, tineretul este considerat, prin interesele și aspirațiile sale vitale, prin capacitatea sa de a participa la programul general al umanității ca o puternică forță socială, ca un militant activ atît pe plan național cît și internațional pentru înnoiri în societate, pentru pace, democrație și progres. Este un lucru binecunoscut că, în ciuda varietății firești a preocupărilor și obiectivelor tineretului în funcție de țări, continente, orientare politică, filosofică sau religioasă, una din trăsăturile marcante ale tinerei generații de astăzi o constituie tocmai conștiința sa tot mai clară că idealurile care o animă nu pot fi realizate decît într-un climat de securitate, pace și colaborare. O asemenea apreciere realistă care structurează concepția românească privind locul și rolul tinerei generații în lumea contemporană a fost sintetizată în mod strălucit de președintele Nicolae Ceaușescu, care de la înalta tribună a sesiunii jubiliare — a 25-a — a Adunării Generale a O.N.U., spunea: „Consider că tineretul trebuie ascultat și trebuie să aibă un cuvînt greu de spus în organizarea vieții sociale de mîine. Se cer create condiții ca tineretul să poată participa mai activ la viața socială, să-și poată manifesta energia în direcția perfecționării societății umane, a înfăptuirii idealurilor de dreptate, libertate și bunăstare ale întregii omeniri". *Este o concepție care își are originea în adevărul, pe deplin confirmat de evoluția evenimentelor din ultimele decenii, conform căreia problemele majore ale omenirii nu pot fi soluționate decît prin participarea activă, responsabilă la dezbatere și decizie a celor mai largi forțe ale progresului. În rîndul acestor forțe, prin specificul aspirațiilor sale, ca generație mai puțin legată de vechile stări de lucruri, tineretul ocupă un loc distinct, constituind un imens potențial novator. Argumentul faptic al acestei orientări se regăsește în statutul activ conferit tineretului în viața social-politică a României socialiste, precum și în impresionantul număr de acțiuni și inițiative lansate de țara noastră pe arena internațională pentru apărarea și promovarea intereselor fundamentale ale tinerei generații.*

● TÎNĂRA GENERAȚIE — PUTERNICĂ FORȚĂ SOCIALĂ ÎN PROCESUL ÎNNOITOR AL SOCIETĂȚII, ÎN LUPTA PENTRU PACE ȘI UN VIITOR MAI BUN ● O PROPUNERE ROMÂNEASCĂ ADOPTATĂ PRIN CONSENS LA NAȚIUNILE UNITE ● PERENITATEA UNEI IDEI

Să păstrăm candoarea tinerilor, acordîndu-le şansa cuvenită în societate

Interviu în exclusivitate

Leticia Shahani, secretar general adjunct al Organizaţiei Naţiunilor Unite, director al Centrului O.N.U. pentru dezvoltarea socială şi probleme umanitare, a răspuns cu amabilitate solicitării noastre de a ne acorda un interviu, în exclusivitate pentru Almanahul „Scînteia tineretului". Redăm mai jos pasaje din convorbirea purtată la Bucureşti.

— V-am ruga, pentru început, cîteva gînduri despre tineret...

— Tineretul constituie o parte importantă din populaţia naţională şi internaţională. Revoluţia tehnico-ştiinţifică, şi în special evoluţia accelerată a mijloacelor de comunicaţie, inclusiv a massmediei, a determinat o creştere a cunoştinţelor generale ale tinerilor, ei se dovedesc foarte sensibili la ceea ce se petrece în jurul lor, în lume, doresc să-şi exprime propriile idei. Aceasta cred că este un aspect foarte important care caracterizează tineretul de astăzi. Guvernele recunosc tot mai mult capacitatea tinerilor şi trebuie să întreprindă măsuri pentru a folosi capacitatea intelectuală şi fizică a tinerei generaţii. Un aspect concret al acestei recunoaşteri îl constituie coborîrea dreptului de vot la 18 ani. Cred cu certitudine că din punct de vedere social, economic şi cultural tineretul reprezintă o forţă reală. Dacă ar fi numai aspectul statistic şi ar fi suficient de argumentat : în numeroase ţări în curs de dezvoltare populaţia tînără ocupă o pondere de peste două treimi. În opinia mea, problematica tineretului, pornind de la importanţa acestei categorii de populaţie, trebuie să constituie o preocupare permanentă în domeniul educaţiei, locurilor de muncă, sănătăţii, sportului şi locuinţelor în politica fiecărui guvern. Problema care se pune cu acuitate este aceea de a sensibiliza şi într-un fel chiar a determina politicile privind tineretul în această chestiune de importanţă primordială. În

acelaşi timp ar fi binevenită o intensificare a participării tineretului la viaţa socială... El poate şi trebuie să-şi pună în valoare entuziasmul, frumuseţea idealurilor, speranţa în mai bine, candoarea, dorinţa de a-şi găsi locul cuvenit în societate. Se impune păstrarea şi conservarea unor asemenea calităţi proprii tineretului. Natural, mai tîrziu apar grijile şi responsabilităţile, mulţi îşi pierd sensibilitatea şi nevinovăţia în faţa vitregiilor soartei.

— Ce loc ocupă problematica tinerilor în constelaţia Organizaţiei Naţiunilor Unite ?

— În sfera Naţiunilor Unite, a UNESCO, a altor organe şi organisme pendinte de forumul universal, preocuparea privind tineretul s-a extins tot mai mult pornind de la capacitatea şi rolul care-i revin tineretului în lumea contemporană. Recunoscînd statutul tinerilor contemporani nu este suficient, el trebuie afirmat în practică. Şi de aici responsabilitatea asumată pentru proclamarea Anului Internaţional al Tineretului. Aş dori să remarc, din această perspectivă, stăruinţa cu care România, împreună cu alte state, a acţionat în sprijinul proclamării acestui eveniment.

— Ce semnificaţie are deviza sub care se va desfăşura Anul Internaţional al Tineretului ?

— Aşadar „Participare, Dezvoltare, Pace". Gîndindu-mă la primul cuvînt, am în vedere capacitatea potenţială a tineretului de a lua parte la viaţa societăţii. Din acest punct de vedere mi se pare eronată uşurinţa cu care se declamă încă „sînt mult prea tineri pentru a li se încredinţa responsabilităţi". Condiţia esenţială este de a dispune de posibilităţi de pregătire pentru viaţă. Vă spun cu toată sinceritatea, ca om învestit cu răspundere, şi ca mamă a trei copii, sînt sensibilă la drepturile celor tineri ca şi la îndatoririle ce le revin. Trebuie avut în vedere că tinereţea este o vîrstă foarte preţioasă cu care nu te întîlneşti decît

o dată în viață. Una din cele mai mari resurse ale unei țări, dacă nu cea mai importantă, este populația, și în mod direct tineretul.

Așa cum procedați și dv. în România, trebuie utilizat întregul potențial uman pentru a asigura un proces de dezvoltare. Din acest unghi, tineretul constituie un factor din cei mai activi, și el trebuie mobilizat, ajutat să-și intensifice eforturile proprii îndreptate spre progresul societății. În ceea ce privește pacea, cred că tinerii au în primul rînd nevoie de această stare. Afirmarea și împlinirea entuziasmului lor nu pot avea loc decît într-o atmosferă de pace, prietenie și înțelegere internațională. Pacea înscrisă în deviza anului internațional este un apel la cei adulți să se gîndească la viitorul pașnic al umanității, dar și la tineri, să participe efectiv la asigurarea unei lumi fără războaie.

Sper că la nivel național și internațional se vor adopta măsuri de lungă durată pentru a soluționa real problemele tineretului.

— **Ce sentimente nutriți pentru România, țară în care știm că nu vă aflați pentru prima oară?**

— Întotdeauna vin în România cu mare plăcere. Am fost primul ambasador filipinez la București, prima femeie-ambasador aici, sînt foarte atașată de țara și poporul dumneavoastră. Am cunoscut o țară foarte frumoasă, un popor harnic, mîndru și ospitalier. Pentru mine, România este o țară apropiată și iată de ce am revenit în București, bucuroasă să întîlnesc oameni prietenoși, deschiși, să cunosc din realizările poporului român. Nutresc convingerea că și în viitor vom continua relațiile amicale cu România.

Interviu consemnat de
IOAN TIMOFTE

PROPUNERI ȘI INIȚIATIVE ROMÂNEȘTI

În primăvara anului 1981, la Centrul Internațional din Viena s-au desfășurat lucrările primei sesiuni a Comitetului Consultativ al O.N.U. pentru Anul Internațional al Tineretului. Pe agenda importantei manifestări, la care au fost prezente 24 de state reprezentînd o adevărată mostră politico-geografică a compoziției Organizației Națiunilor Unite, s-au aflat alegerea președintelui Comitetului Consultativ al O.N.U. pentru Anul Internațional al Tineretului și adoptarea Programului de măsuri și activități vizînd pregătirea și marcarea evenimentului din 1985.

Ca o nouă și grăitoare expresie a prestigiului înalt de care se bucură țara noastră, a eforturilor perseverente vizînd creșterea rolului tinerei generații în lumea contemporană, a acțiunilor neobosite ale tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru făurirea unei vieți mai bune și mai drepte pe planeta Pămînt, ca președinte al Comitetului Consultativ al O.N.U. pentru Anul Internațional al Tineretului a fost ales, prin consens, tovarășul Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al Uniunii Tineretului Comunist, președintele Asociației Tineretului și Studenților din România pentru Națiunile Unite.

Între propunerile avansate de România în legătură cu Anul Internațional al Tineretului se află: ● garantarea dreptului tineretului la muncă ● asigurarea gratuității învățămîntului ● legarea mai strînsă a învățămîntului de realitățile și necesitățile economice, sociale și culturale ale fiecărei țări ● asigurarea infrastructurii necesare formării și calificării profesionale a tineretului ● recomandări referitoare la combaterea abuzului de droguri, a criminalității și terorismului în rîndul tinerilor ● necesitatea aplicării unor măsuri energice în direcția educării tineretului în spiritul umanismului, păcii, cooperării, prieteniei și înțelegerii între popoare ● interzicerea propagandei care incită la învrăjbirea între popoare.

În opinia noastră, una din principalele acțiuni la nivel mondial, de marcare a Anului Internațional al Tineretului ar constitui-o organizarea, eventual în prima parte a anului 1985, a unei Conferințe mondiale a tineretului sub auspiciile O.N.U.; Conferința ar putea fi precedată, în perioada 1983–1984, de reuniuni regionale pe probleme ale tineretului. Aceste acțiuni ar oferi un cadru favorabil pentru realizarea unui amplu schimb de opinii și experiență în legătură cu rolul tineretului în societate, cu modalitățile de sporire a contribuției sale la dezvoltarea națională, la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte; ● Considerăm, de asemenea, oportună elaborarea în contextul A.I.T., a unei Carte a drepturilor și responsabilităților tineretului, ca document-platformă privind statutul tinerei generații în lumea contemporană. În opinia României, ar prezenta interes crearea unui organism permanent al O.N.U. pentru problemele tineretului, avînd misiunea de a promova cooperarea internațională și de a coordona acțiunile O.N.U. și ale agențiilor sale specializate în domeniul tineretului.

Seminarul de la Costinești „Tineretul anilor '80– drepturi, perspective, aspirații", la care au participat numeroase organizații de tineret și studenți, naționale, regionale și internaționale, de diferite orientări politice și filozofice, a constituit, în perspectiva A.I.T., o primă manifestare concretă pentru o mai bună cunoaștere și conlucrare în vederea pregătirii temeinice a Anului Internațional al Tineretului.

Îndrumar juridic pentru tineret

Continuînd tradiția rubricii – de a trata instituții importante ale dreptului, iar nu de a da răspunsuri concrete la probleme juridice disparate – ne-am propus ca, prin abordarea instituției familiei, în contextul reglementărilor juridice din diferite ramuri ale dreptului, să contribuim la formarea culturii juridice a tineretului, înțelegerea importanței pe care o are familia în societatea socialistă și, totodată, să orientăm cititorii pentru a găsi, singuri, soluții practice la problemele care-i preocupă.

A. Familia. MĂSURI JURIDICE PENTRU CONSOLIDAREA FAMILIEI, CREȘTEREA ȘI EDUCAREA COPIILOR

Familia desemnează — în sens sociologic — grupul de persoane unite prin căsătorie, filiație sau rudenie, care se caracterizează prin comunitate de viață, interese și întrajutorare. În sens juridic, familia desemnează grupul de persoane între care există drepturi și obligații, care izvorăsc din căsătorie, rudenie (inclusiv înfierea), precum și din alte raporturi asimilate relațiilor de familie. Din familie fac parte soții, părinții și copiii, precum și, uneori, alte persoane între care există relații de rudenie. Familia are la bază căsătoria. Concubinajul, deși dă naștere la o anumită comunitate de viață și interese, nu creează raporturi de familie juridice, deoarece concubinajul este în afară de lege. Statul sprijină și ocrotește numai căsătoria și familia.

I. CĂSĂTORIA

Căsătoria este uniunea liber consimțită între un bărbat și o femeie, încheiată potrivit dispozițiilor legale, cu scopul de a întemeia o familie.

● **Condiții obligatorii:**

a) Vîrsta minimă pentru căsătorie este de 18 ani împliniți pentru bărbat și 16 ani împliniți pentru femeie. Dispensa de vîrstă pentru căsătorie se acordă pentru motive temeinice (graviditate, boală ș.a.) și cu avizul medicului, femeii care a împlinit vîrsta de 15 ani, de către Comitetul executiv al municipiului București sau al județului în raza căruia femeia își are domiciliul.

b) Căsătoria se încheie prin consimțămîntul viitorilor soți. Aceștia sînt obligați să fie prezenți, împreună, în fața delegatului de stare civilă, la sediul de stare civilă, pentru a-și da consimțămîntul personal și în mod public. În cazuri speciale căsătoria se poate încheia de către delegatul de stare civilă și în afara sediului.

c) Căsătoria se încheie numai între persoane de sex opus.

d) Viitorii soți sînt obligați să-și comunice reciproc starea sănătății, care se realizează prin certificate medicale prenuptiale.

● **Este oprită căsătoria:**

a) Cînd unul dintre viitorii soți este căsătorit. Săvîrșește infracțiunea de bigamie persoana căsătorită care încheie o nouă căsătorie, iar pedeapsa legală este închisoarea de la 1 la 5 ani.

Persoana necăsătorită care se căsătorește cu o persoană pe care o știe căsătorită se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

b) Între rudele în linie dreaptă (părinți-copii, bunici-nepoți etc.) și colaterală pînă la al patrulea grad inclusiv (adică verii primari).

Verii primari se pot căsători între ei, pentru motive temeinice, cu încuviințarea Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului București sau al județului în care domiciliază cel care cere încuviințarea.

c) Între tutore și persoana minoră aflată sub tutela sa.

d) Alienatul și debilul mintal nu se pot căsători.

e) Între cel care înfiază sau ascendenții lui, de o parte, și cel înfiat și descendenții acestuia, de alta; între copiii celui care înfiază, de o parte, și cel înfiat sau copiii acestuia, de alta; între cei înfiați de aceeași persoană. În ultimele două cazuri se poate obține încuviințarea ca la căsătoria verilor primari.

f) Cetățeanul român nu se poate căsători cu un cetățean străin fără aprobarea Consiliului de Stat.

● **Sancțiune:** În principiu, căsătoriile încheiate cu nerespectarea condițiilor „a—e" sînt nule.

Declararea nulității căsătoriei nu are nici o urmare asupra copiilor, care își păstrează situația de copii din căsătorie.

● **Declarația de căsătorie:**

Se face personal de către viitorii soți la sediul de stare civilă al comitetului sau biroului executiv al consiliului popular de la domiciliul sau reședința unuia dintre ei. Dacă unul dintre viitorii soți nu se află în localitatea unde urmează să se încheie căsătoria, el poate face declarația de căsătorie la serviciul de stare civilă din localitatea în care se află și de unde este trimisă, din oficiu, serviciului de stare civilă competent să încheie căsătoria.

Declarația de căsătorie se face în scris și trebuie semnată de cei doi viitori soți, în prezența delegatului de stare civilă.

● **Actele necesare la serviciul de stare civilă:**

— buletinele de identitate ale celor care urmează să se căsătorească;

— certificatele de naștere și copiile legalizate de pe acestea;

— actele în original și copii legalizate din care să rezulte, cînd este cazul, desfacerea căsătoriei anterioare. Aceste acte pot fi: certificatul de deces al fostului soț, certificatul de căsătorie cu mențiunea de desfacere a căsătoriei, hotărîrea de divorț rămasă definitivă;

— certificatele medicale referitoare la starea sănătății viitorilor soți, din care să rezulte mențiunea expresă că se pot căsători;

— alte acte necesare în cazuri speciale (autorizația Consiliului de Stat, în cazul căsătoriei unui cetățean român cu un cetățean străin; decizia comitetului executiv al consiliului popular competent pentru dispensă de vîrstă sau grad de rudenie; încuviințarea dată de președintele comitetului sau biroului executiv al consiliului popular competent pentru încheierea căsătoriei înaintea expirării termenului de 8 zile de la depunerea declarației de căsătorie).

Căsătoria se poate încheia numai după 8 zile libere de la data înregistrării declarației de căsătorie și numai înainte de expirarea termenelor de valabilitate a certificatelor me-

dicale (15 zile de la data eliberării lor). Dacă a expirat acest termen, este obligatorie depunerea unor certificate medicale noi.

● **Dovada căsătoriei** se poate face numai cu certificatul de căsătorie.

II. BUNURILE SOȚILOR

● **Bunurile comune.** Bunurile dobîndite în timpul căsătoriei, de oricare dintre soți, sînt, de la data dobîndirii lor, bunuri comune ale soților. Orice convenție contrară este nulă. Soții administrează și folosesc împreună bunurile comune și dispun tot astfel de ele. Oricare dintre soți, exercitînd singur aceste drepturi, este socotit că are și consimțămîntul celuilalt soț. Bunurile de o importanță deosebită: mașină, construcție sau teren, nu pot fi grevate sau înstrăinate decît cu consimțămîntul expres al celuilalt soț. Soțul care nu și-a dat consimțămîntul poate să ceară judecătoriei anularea actului de înstrăinare a acestor bunuri. Bunurile comune se pot împărți între soți numai în două cazuri:

— la desfacerea căsătoriei, cînd se împart conform învoielii soților, iar dacă nu ajung la un acord, hotărăște instanța judecătorească;

— în timpul căsătoriei, pentru motive temeinice (spre exemplu: celălalt soț strică sau înstrăinează bunurile comune; soții sînt despărțiți în fapt, iar bunurile sînt folosite exclusiv de celălalt soț, existînd posibilitatea deprecierii acestora; un soț care nu are alte posibilități materiale trebuie să ajute un copil din altă căsătorie, față de care are obligația de întreținere etc.) și care trebuie dovedite la judecătorie, toate bunurile comune sau o parte din ele se împart numai prin hotărîre judecătorească. Bunurile astfel împărțite devin bunuri proprii. Bunurile neîmpărțite, precum și cele ce se vor dobîndi ulterior, sînt bunuri comune.

Foarte important: în principiu, cotele ce se acordă celor doi soți sînt egale, pentru că legea prezumă o contribuție egală a acestora la dobîndirea bunurilor comune. Totuși, soțul care pretinde o contribuție mai mare trebuie să o dovedească la instanța de judecată. Soția care muncește în gospodăria proprie și pentru creșterea copiilor are o contribuție egală cu a soțului încadrat în muncă la dobîndirea bunurilor comune.

● **Bunurile proprii sînt următoarele:**

— bunurile dobîndite înainte de încheierea căsătoriei;

— bunurile dobîndite în timpul căsătoriei prin moștenire, legat sau donație, afară numai dacă dispunătorul a prevăzut că ele vor fi comune;

— bunurile de uz personal și cele destinate exercitării profesiei unuia dintre soți;

— bunurile dobîndite cu titlu de premiu sau recompensă, manuscrisele științifice sau literare, schițele și proiectele artistice, proiectele de invenții și inovații, precum și alte asemenea bunuri;

— indemnizația de asigurare sau despăgubirea pentru pagubele pricinuite persoanei;

— valoarea care reprezintă și înlocuiește un bun propriu sau bunul în care a trecut această valoare.

III. PENSIA DE ÎNTREȚINERE

● **Obligația de întreținere** există potrivit legii între soț și soție, părinți și copii, cel care înfiază și înfiat, bunici și nepoți, străbunici și strănepoți, frați și surori. Soțul care a contribuit la întreținerea copilului celuilalt soț este obligat să continue a da întreținere copilului, cît timp acesta este minor, însă numai dacă părinții săi firești au murit, sînt dispăruți ori sînt în nevoie. La rîndul lui, copilul care a fost astfel întreținut timp de 10 ani va putea fi obligat să dea întreținere celui care l-a întreținut. Cel care a luat un copil pentru a-l crește fără a întocmi formele legale pentru înfiere are obligația să-l întrețină, cît timp copilul este minor, însă numai dacă părinții firești au murit, sînt dispăruți ori sînt în nevoie.

● **Ordinea în care se datorează întreținerea:**

1) soții își datorează întreținere înaintea celorlalți obligați;

2) descendentul este obligat la întreținere înaintea ascendentului, iar dacă sînt mai mulți ascendenți sau mai mulți descendenți cei în grad mai apropiat înaintea celui mai îndepărtat;

3) cel care înfiază este obligat la întreținere înaintea părinților firești;

4) frații și surorile își datorează întreținere după părinți, însă înaintea bunicilor.

● **Condiții pentru acordare:**

— Are drept la întreținere numai acela care se află în nevoie, neavînd putința unui cîștig din muncă, din cauza incapacității de a munci. O persoană este în nevoie dacă nu-și poate procura cele necesare traiului, neavînd venituri fie dobîndite prin muncă, fie produse de bunurile sale, ori nu are alte bunuri de valoare care ar putea fi vîndute.

— Descendentul minor are drept la întreținere fără a se cere condiția incapacității de a munci. Copilul minor are dreptul de a cere întreținere de la părinții săi, chiar dacă are bunuri care ar putea fi vîndute pentru întreținere. Însă, în situația în care minorul este încadrat în muncă și are venituri suficiente pentru întreținere, părinții nu pot fi obligați la pensie de întreținere. Cînd minorul pretinde pensie de la alte persoane decît ascendenții săi (părinții, bunicii, străbunicii), nu se consideră a fi în nevoie dacă are bunuri care ar putea fi vîndute.

— Copilul care-și continuă studiile ori desăvîrșirea profesională după împlinirea vîrstei de 18 ani are dreptul să primească de la părinții săi pensie pentru studii, pînă la terminarea acestora, fără a depăși vîrsta de 25 ani. Condiția care se impune este aceea de a dovedi stăruință în continuarea studiilor și să obțină rezultate corespunzătoare.

● **Cuantumul pensiei:**

Întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui ce urmează a o plăti. Instanța judecătorească va putea mări sau micșora obligația de întreținere sau hotărî încetarea ei, după cum se schimbă mijloacele celui care dă întreținerea sau nevoia celui ce o primește. Cînd întreținerea este datorată de părinți sau de cei care înfiază, ea se stabilește pînă la o pătrime din cîștigul său din muncă (retribuția medie pe ultimele șase luni și veniturile din gospodăria proprie; venitul pe anul anterior pentru cei care lucrează în C.A.P. ș.a.) pentru un copil, o treime pentru doi copii și o jumătate pentru trei sau mai mulți copii. Moștenitorii persoanei care a fost obligată la întreținerea unui minor care i-a dat întreținerea fără a avea obligația legală, este ținut în măsura valorii bunurilor moștenite, să continue întreținerea dacă părinții minorului au murit, sînt dispăruți sau sînt în nevoie, însă numai cît timp cel întreținut este minor. Cînd sînt mai mulți moștenitori, fiecare dintre ei contribuie proporțional cu valoarea moștenită.

● **Competența:**

Cererea de chemare în judecată se adresează de persoana îndreptățită la judecătoria de la domiciliul pîrîtului. Prin excepție, ascendenții (părinții, bunicii, străbunicii) și descendenții (copiii, nepoții, strănepoții) atunci cînd solicită pensie de întreținere se pot adresa și instanței de la domiciliul lor, ca reclamanți.

IV. RĂSPUNDEREA PĂRINȚILOR PENTRU NEÎNDEPLINIREA ÎNDATORIRILOR FAȚĂ DE COPII

a) Încredințarea copilului unei instituții de ocrotire sau unei persoane cu consimțămîntul acesteia. Instanța judecătorească poate ca, numai odată cu pronunțarea divorțului, să sancționeze pe părinții neglijenți în exercitarea drepturilor și îndatoririlor părintești, prin încredințarea copiilor unor rude ori unei alte persoane, cu consimțămîntul acesteia, sau unei instituții de ocrotire. Totodată, instanța obligă pe părinți la plata unei contribuții de întreținere. Această sancțiune este ridicată tot de către judecătorie, atunci cînd motivele ce primejduiesc dezvoltarea fizică, intelectuală și morală în casa părintească, au fost înlăturate. Comisia județeană pentru ocrotirea minorilor poate dispune încredințarea minorului a cărui dezvoltare fizică sau intelectuală ori a cărui sănătate este primejduită în familie ori a minorilor față de care nu a fost posibilă măsura primirii în plasament familial, unei familii sau unei persoane, cu consimțămîntul acesteia. Familia sau persoana căreia i se încredințează minorul are, față de acesta, drepturile și îndatoririle ce revin părinților cu privire la persoana copilului și beneficiază de alocația ce se acordă în cazul plasamentului familial. Comisia se pronunță în celelalte situații, cu excepția acțiunii de divorț cînd este competentă numai instanța judecătorească.

b) Decăderea din drepturile părintești.

Este o sancțiune gravă, ce se dispune numai de către instanțele judecătorești, în cazurile în care părinții, prin felul de exercitare a drepturilor părintești sau prin purtarea lor abuzivă, ori prin abateri grave în îndeplinirea îndatoririlor de părinte, pun în primejdie sănătatea sau dezvoltarea fizică a copilului, precum și în situațiile în care educarea, învățătura sau pregătirea profesională a copilului nu se face în spirit de devotament față de patrie.

Cererea este introdusă de către autoritatea tutelară.

Părintele decăzut din drepturile părintești nu este scutit de obligația de întreținere, însă va păstra legături personale cu copilul, numai cu încuviințarea autorității tutelare.

Cel decăzut nu poate fi tutore, nu poate înfia și nu poate consimți la înfierea copilului său de către alte persoane.

c) Răspunderea civilă a părinților pentru faptele ilicite ale copiilor.

Părinții sînt considerați vinovați de lipsa de creștere și educare a copilului minor care locuiește cu ei. De aceea, răspund pentru prejudiciile cauzate altor persoane prin faptele ilicite ale propriilor copii, chiar dacă nu aveau supravegherea efectivă a acestora.

d) Răspunderea contravențională.

Părinții care săvîrșesc următoarele fapte sînt sancționați contravențional cu amendă sau închisoare:

— determină minorul să apeleze la mila publicului;

— permit copilului să practice jocuri de noroc „altele decît cele legale";

— inițierea sau constituirea de grupuri de persoane care, prin comportarea lor exprimă o concepție de viață parazitară sau anarhică, contrară regulilor elementare de bună-cuviință, străină principiilor de conviețuire socialistă, sau aderarea la acestea;

— alungarea din locuința comună a soțului sau soției, a copiilor și a oricăror persoane aflate în întreținere;

— manifestarea unei atitudini de dezinteres în luarea măsurilor necesare de către părinți sau persoanele cărora li s-au încredințat spre creștere și educare un minor ori au sub îngrijire un alienat sau debil mintal pus sub observație, pentru a-l împiedica de la fapte de vagabondaj, cerșetorie sau prostituție;

— vînzarea sau darea de băuturi alcoolice spre consum într-un local sau în alt loc public, de către o persoană, unui minor sub 14 ani.

e) Interzicerea drepturilor părintești.

Poate fi dispusă numai de către instanța penală, ca pedeapsă complementară, fie ca pedeapsă accesorie pentru anumite infracțiuni grave: rele tratamente aplicate minorului, incest și este obligatorie pentru infracțiunea de proxenetism.

V. INFRACȚIUNI CONTRA FAMILIEI

● **Abandonul de familie** (art. 305 Cod penal) se săvîrșește de către persoana care are obligația legală de întreținere, față de cel îndreptățit la întreținere a uneia dintre următoarele fapte:

a) părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, expunîndu-l la suferințe fizice sau morale;

b) neîndeplinirea cu rea-credință a obligației de întreținere prevăzută de lege (n.a.: în acest caz nu este nevoie să se fi dat hotărîre judecătorească pentru pensie de întreținere);

c) neplata cu rea-credință, timp de 2 luni, a pensiei de întreținere stabilită pe cale judecătorească.

Faptele de la literele a și b se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, iar cazul de la litera c, cu închisoare de la 6 luni la 3 ani. Acțiunea penală **se pune în** mișcare la plîngerea părții vătămate. Părțile se pot împăca.

● **Relele tratamente aplicate minorului** (art. 306 Cod penal).

Punerea în primejdie gravă, prin măsuri sau tratamente de orice fel, a dezvoltării fizice, intelectuale sau morale a minorului, de către părinți sau de orice persoană căreia i-a fost încredințat spre creștere și educare, constituie infracțiune de rele tratamente aplicate minorilor și se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.

● **Nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului** (art. 307 Cod penal).

Această infracțiune se poate săvîrși în două modalități:

— prin reținerea de către un părinte a copilului minor, fără consimțămîntul celuilalt părinte sau al persoanei căreia i-a fost încredințat minorul, potrivit legii, dacă creșterea și educarea copilului ar fi primejduită;

— fapta persoanei căreia i s-a încredințat minorul prin hotărîre judecătorească, spre creștere și educare, de a împiedica în mod repetat pe oricare dintre părinți să aibă legături personale cu copilul, în condițiile stabilite de părți sau de organul competent.

Această infracțiune se pedepsește cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

Acțiunea penală se pune în mișcare la plîngerea prealabilă a persoanei vătămate, iar împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

VI. OCROTIREA MINORILOR PRIN DISPOZIȚIILE DREPTULUI MUNCII

Dreptul fundamental prevăzut de articolul 24 din Constituția R.S. România potrivit căruia „Republica Socialistă România asigură tinerilor condițiile necesare dezvoltării aptitudinilor lor fizice și intelectuale" se concretizează în dispozițiile dreptului muncii prin:

● **Norme generale de principiu** (art. 153 Codul Muncii).

— Gratuitatea pregătirii multilaterale, ca și a formării și integrării profesionale a tineretului.

— Asigurarea unei strînse îmbinări între pregătirea teoretică și pregătirea practică a elevilor și studenților.

— Sprijinirea materială a tinerilor în timpul pregătirii școlare, a studiilor universitare sau a altor forme de pregătire.

— Asigurarea pentru toți tinerii a unor locuri de muncă potrivite cu pregătirea, aptitudinile și aspirațiile acestora precum și cu nevoile unităților.

● **Dispoziții speciale.**

a) Încadrarea în muncă.

— Tinerii care au împlinit 14 ani pot fi încadrați numai în munci temporare, cu încuviințarea părinților ori a tutorilor și numai pentru munci potrivite cu dezvoltarea lor fizică, aptitudinile și cunoștințele lor. Cel în cauză are dreptul și îndatorirea să-și continue studiile pentru absolvirea învățămîntului general obligatoriu. Unitățile care au încadrat în muncă tineri în vîrstă de 14—16 ani au obligația să-i sprijine în vederea continuării învățămîntului general obligatoriu.

— Tinerii care au împlinit vîrsta de 15 ani pot fi încadrați și în unitățile industriale, cu respectarea condițiilor arătate mai sus.

Minorii care au împlinit vîrsta de 16 ani pot să încheie contract de muncă sau să intre într-o cooperativă agricolă de producție ori altă organizație cooperatistă, fără a avea nevoie de încuviințarea părinților sau a tutorelui.

Începînd cu vîrsta de 16 ani fiecare persoană aptă de muncă și care nu urmează cursurile unei școli este datoare să desfășoare pînă la vîrsta de pensionare, o muncă utilă societății, care să-i asigure mijloacele de existență și de dezvoltare spirituală.

b) Durata timpului de lucru:

— pentru tinerii între 14—16 ani se stabilește de 6 ore pe zi, fără ca aceasta să atragă scăderea retribuției;

— tinerii în vîrstă de 18 ani nu pot fi folosiți în muncă peste durata zilei de lucru, decît în situații de excepție.

c) Condițiile de lucru:

— tinerii sub vîrsta de 18 ani nu pot fi repartizați la locurile de muncă cu condiții vătămătoare, grele sau periculoase.

d) Tinerii sub vîrsta de 18 ani nu pot fi folosiți la muncă în timpul nopții.

e) Se interzice angajarea minorilor în funcția de gestionari.

f) Concediul de odihnă pentru tinerii în vîrstă de pînă la 18 ani este de 18—24 de zile lucrătoare, în raport cu vîrsta (nu cu vechimea în muncă); 24 zile lucrătoare pentru tinerii de pînă la 16 ani; 21 zile lucrătoare pentru tinerii de 16—17 ani; 18 zile lucrătoare pentru tinerii de 17—18 ani.

● **Important**

La stabilirea duratei concediului de odihnă pentru minori se ia în considerare vîrsta pe care ei au avut-o la 1 ianuarie a anului calendaristic respectiv.

Concediile de odihnă ale minorilor nu pot fi amînate și reprogramate în anul următor pentru motive legate de interesul serviciului sau al persoanelor încadrate.

B. DREPTURI ȘI OBLIGAȚII PRIVIND ABSOLVENȚII INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÎNT SUPERIOR DE LA CURSUL DE ZI, REPARTIZAȚI ÎN PRODUCȚIE (Decretul nr. 54/1975).

● **Prezentarea la unitățile socialiste.**

Absolvenții trebuie să se prezinte la unitățile socialiste unde au fost repartizați în termen de o lună de la data repartizării, cu excepția celor repartizați în învățămînt care se prezintă la 1 septembrie.

Absolvenții care îndeplinesc serviciul militar vor încunoștiința despre aceasta, în scris, unitatea socialistă și se vor prezenta la posturi în cel mult 20 de zile de la data la care a încetat îndeplinirea obligațiilor militare.

Stagiul se efectuează începînd cu data prezentării la unitatea socialistă la care absolventul a fost repartizat.

Absolvenții care s-au prezentat la unitatea socialistă unde au fost repartizați și cărora în perioada stagiului din motive neimputabile lor — desființări de unități, reduceri de posturi sau alte situații asemănătoare — li se desface contractul de muncă, vor continua stagiul la o altă unitate socialistă, stabilită de ministerele și celelalte organe și organizații centrale ori de comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București în subordinea cărora se află unitatea socialistă la care au fost repartizați.

● **Important:**

Activitatea desfășurată de absolvent într-o altă unitate socialistă decît cea în care a fost încadrat potrivit prevederilor Decretului nr. 54/1975 nu se recunoaște drept stagiu în vederea încadrării pe posturi pentru care se cer studii superioare de specialitate.

● **Indemnizația de instalare și alte drepturi bănești:**

— Absolvenții cu examen de diplomă, repartizați în comune, care au avut domiciliul în alte localități, vor primi, la prezentarea la post, o indemnizație de instalare egală cu retribuția tarifară lunară fixată pentru primul an de activitate în funcția îndeplinită.

— Absolvenții cu examen de diplomă care nu beneficiază de indemnizații de instalare vor primi de la unitatea socialistă la care au fost repartizați, la cerere, la prezentarea la post, o jumătate de retribuție ca avans, cu obligația restituirii acestuia în șase rate lunare, consecutive, începînd cu a doua lună de funcționare.

● **Condiție:**

Indemnizația de instalare sau avansul din retribuție se acordă numai dacă absolventul și-a stabilit domiciliul în localitatea unde se află unitatea socialistă la care a fost repartizat.

— Absolvenții care la data repartizării au domiciliul în altă localitate decît aceea în care funcționează unitatea socialistă la care au fost repartizați vor primi, la prezentare, costul transportului de la domiciliu la locul de

muncă pentru ei, membrii familiei (soțul sau soția, copiii, precum și părinții aflați în întreținerea absolventului) și gospodăria lor.

● **Sancțiuni:**

1. Absolvenții care nu se prezintă la unitatea socialistă, la care au fost repartizați, în termenul legal, sînt obligați la plata unei penalități civile de 5 000 lei, în cazul absolvenților facultăților cu durata studiilor mai mică de 4 ani, sau 8 000 lei, în cazul absolvenților facultăților cu durata studiilor de cel puțin 4 ani. În cazul efectuării parțiale a stagiului, penalitatea se reduce proporțional cu perioada de stagiu efectuată. Plata penalității nu-l scutește pe absolvent de efectuarea stagiului.

2. Absolvenții care au încasat indemnizația de instalare și în timpul stagiului părăsesc unitățile socialiste la care au fost repartizați vor restitui integral indemnizația încasată.

3. Constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 2 000 la 3 000 lei, pentru fiecare caz în parte:

a) refuzul unității socialiste de a încadra un absolvent repartizat într-unul din posturile stabilite pe baza cererii acestei unități;

b) încadrarea în muncă de către unitatea socialistă a unui absolvent ce nu i-a fost repartizat ori a unui absolvent ce nu a efectuat stagiul în unitatea socialistă unde a fost repartizat.

Contravențiile se constată și amenda se aplică de către persoanele anume împuternicite de organele și organizațiile centrale ori de comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București în subordinea cărora se află unitățile în care s-au săvîrșit contravențiile. Persoanele anume împuternicite de Ministerul Muncii sau de Ministerul Educației și Învățămîntului pot să aplice amenzi în orice unitate socialistă. Sancțiunea se aplică celor vinovați de săvîrșirea contravenției și nu înlătură răspunderea disciplinară.

În cazul contravenției de la litera b, contractul de muncă dintre unitatea socialistă și absolvent încetează, de drept, pe data rămînerii definitive a procesului-verbal de constatare a contravenției.

4. Neprezentarea la unitatea socialistă la care au fost repartizați, întreruperea efectuării stagiului se constată și penalitatea civilă se stabilește prin proces verbal, încheiat de conducerea acestei unități socialiste.

Procesul verbal se comunică absolventului în cauză care poate face contestație, în termen de 15 zile de la comunicare, la comisia de contestații care funcționează la Ministerul Muncii.

Contestațiile se rezolvă de comisie în termen de 30 de zile.

Procesul verbal necontestat în termenul legal și în cazul respingerii contestației de către comisia de contestații, rămîne definitiv și constituie titlu executor.

● **Important:**

În cazul cînd absolvenții se prezintă, în termen de 30 de zile de la rămînerea definitivă a procesului verbal de aplicare a penalității civile, la unitatea socialistă la care a fost repartizat, el este scutit de plata penalității.

SIMINA NET
procuror

ORA DE SPORT

ORIZONTAL : 1) Sport pe gheață — Patruped... gimnastic. 2) Un meci neoficial — Un bob mai mic. 3) Sportivi buni la... nevoie ! — Primele noțiuni (fig.). 4) Intrat în finale ! — Întindere de apă pe malul mării — Elena Hristea. 5) Ultimele la bob ! — Locurile de desfășurare ale întrecerilor sportive. 6) Probă atletică de sărituri — Gen de cursă de cai. 7) Riu în Franța — Zeița pămîntului la romani. 8) Oraș în vestul țării, unde activează fotbaliștii de la UTA — Întreceri de box — Marcă de motociclete. 9) Nelipsită la călărie — Poezie dedicată în antichitate atleților celebri — Sport de apă. 10) Obiectul unor anumite trageri — Sportiv coborît din paginile lui Al. Dumas.

VERTICAL : 1) A trimite mingea la un coechipier — Împarte în două terenul de volei. 2) Ca orice sportiv din țara noastră — Din cînd în cînd. 3) Sportul tîntașilor — Oricare dintre stîlpii care limitează cadrul porții. 4) Întreprinderea pentru colectarea și industrializarea laptelui (abr.) — Lupte japoneze. 5) Altă denumire a înotului — Dese ! 6) Deosebit de mediul în care se află — Localitate în Franța. 7) E de la țară. 8) Rapidului... drum bun ! — Descendent al lui Ali (al IV-lea calif arab). 9) La caiac și canoe ! — A se pregăti în vederea obținerii de performanțe sportive. 10) Un an și jumătate ! — Exclamație entuziastă — Acoperit de mușchi. 11) Gen de lupte (fem. sing.) — A se ivi. 12) Colectivul unui bob sau al unei ambarcații.

Dicționar : RUE, LARA, ALOGEN, GAP, ALID, ITI.

Desene de URIAȘU

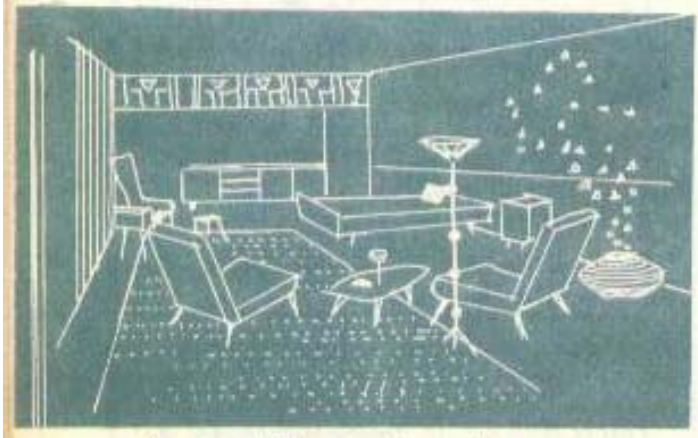

Sugestii pentru decorarea interioarelor

Citeva variante optime în ceea ce privește realizarea raportului ambianței : mobilier-cromatică-armonie în arhitectura de interior.

LOCUINȚA, luată separat, conține, în general, (independent de numărul încăperilor) un spațiu dominant și principal — **camera de zi**, care trebuie să cuprindă mobilier pentru destindere, relativă odihnă, petrecerea plăcută a timpului liber al tinerilor. În locul vechii sufragerii cu mese mari, scaune multe, vitrine etc. etc. recomandăm scaune, fotolii, canapea, mobilier de atribut al unor activități favorizate de cadrul tineresc al familiei (imprimări, audiții muzicale, vizionări televizor s.a.).

DORMITORUL necesită un mobilier strict funcțional, dar în același timp atractiv. Mobilierul cu linie simplă, elegantă, draperiile și celelalte obiecte decorative care îl completează vor fi cu același stil compoziționu' în cazul nostru cu elemente inspirate din folclor.

Dacă dorim să avem un hol în stil românesc la o mobilă tip Bonantza, piesele de decor se vor realiza prin ornarea peretelui de fond cu o suită de farfurii. În aceeași manieră se vor alege draperiile și obiectele de lemn. Pentru aceasta se va utiliza un lingurar pe care se înșiruie linguri, fuse și alte obiecte din lemn de Bucovina, care sînt cele mai frumoase. Covorul va fi în același stil. Vom avea 3 puncte verzi : un ulcior cu o singură plantă decorativă, celelalte flori mărunte de cîmp în vaze. **O altă variantă** : hol stil rustic cu obiecte din fier forjat. Pe peretele de fond se va realiza un joc de măști. Elementele decorative care vor susține aceste elemente de bază : plante verzi așezate în cele două colțuri unde se vor utiliza două jardiniere din fier forjat, aceeași temă cu mobilierul.

Arh. ALICE POPESCU

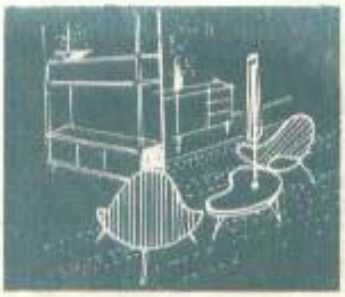

Suplețea se menține cu ajutorul gimnasticii

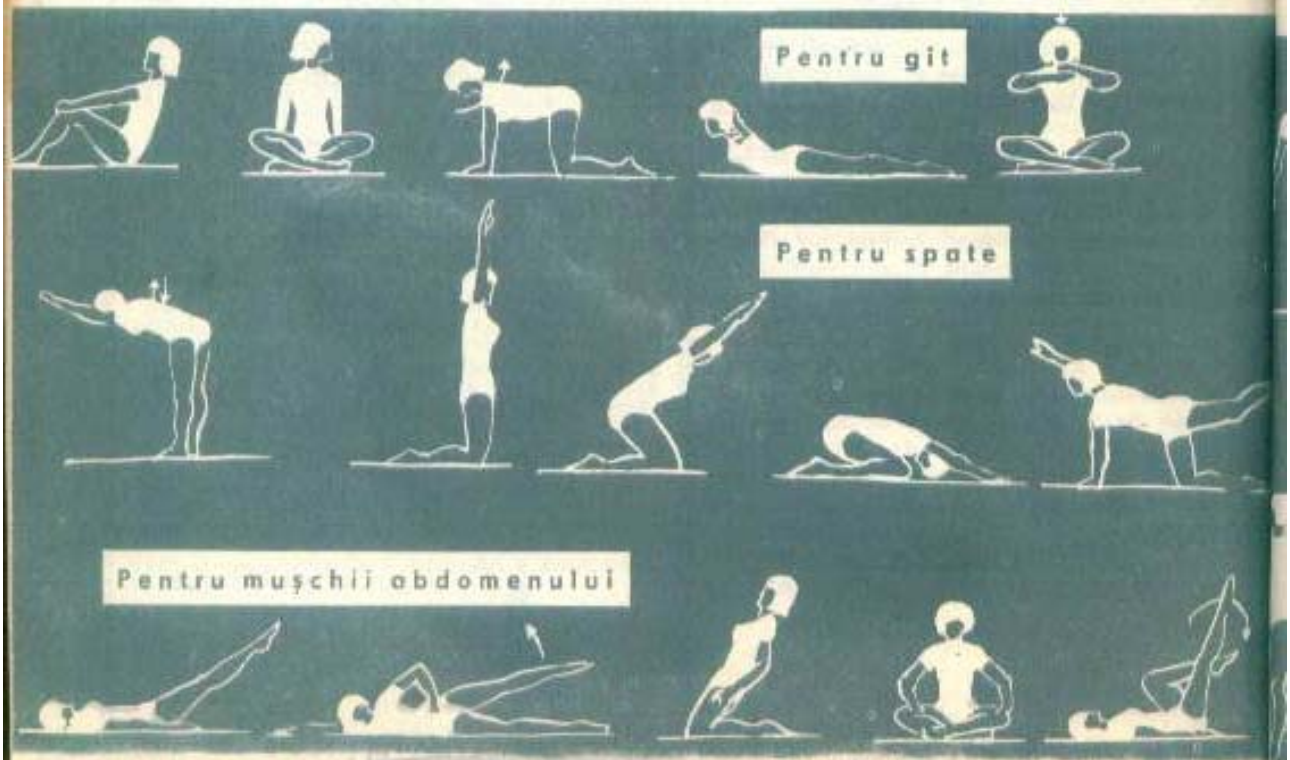

DE REȚINUT

Știți care sînt caloriile la 100 g aliment ? Iată cîteva :

caise	47
mere	52
struguri	270
alune	660
piersici	50
vișine	22
stafide	680
fragi	45

LEGUME

fasole boabe	340
mazăre uscată	325
roșii	20
spanac	16
fasole verde	38
mazăre verde	76
ciuperci	45
cartofi copți	215

FĂINOASE, PÎINE, DULCIURI

pîine albă	265
făină	320
zahăr	395
cacao	400
maioneză	500
pîine de secară	235
pesmet	350
ciocolată	680
miere	465
prăjituri	400

LOCUINȚA DE-A LUNGUL TIMPULUI

Desene de CRISTIAN MIHAILESCU

turismului. Vă recomandăm cîteva exerciții

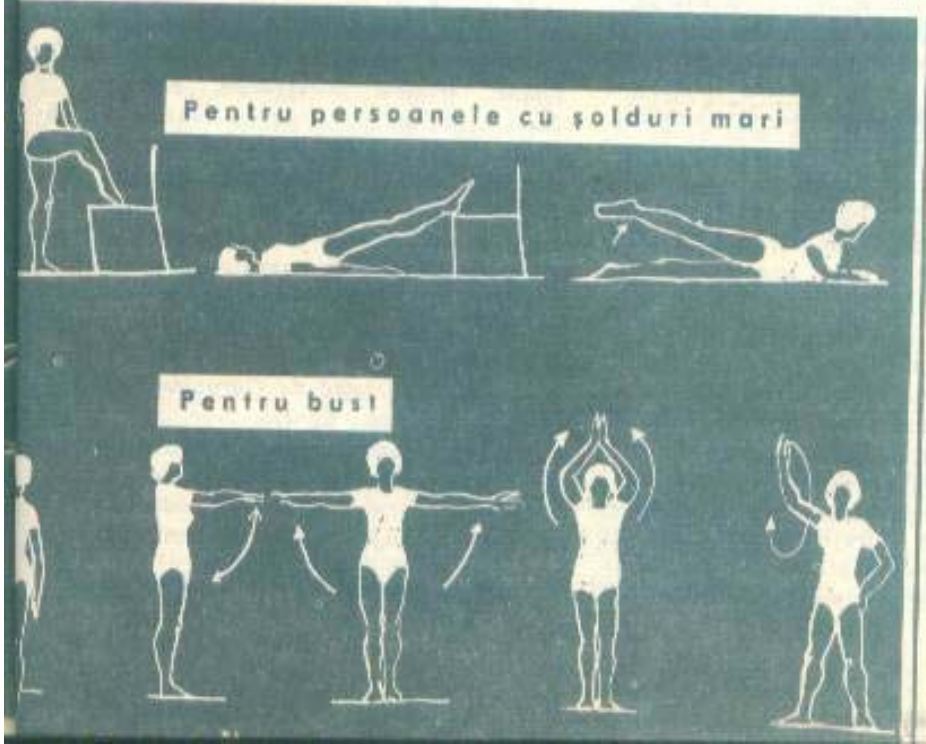

Desene de LUCIAN PENEA

„Frumusețea este capul meduzei"

Tratamentul cosmetic trebuie început de timpuriu, chiar de la 16 ani, știut fiind că în perioada pubertății există probleme cu tenul. Pentru tinerele fete există o serie de produse sub denumirea de Margareta : loțiune contra acneelor, emulsie demachiantă special studiată. Indicăm cremă antiacneică pentru tenurile foarte grase. Și băieții au nevoie de o îngrijire atentă. Un obraz acneic este și neplăcut. Se curăță cu loțiunea „Faun". Părinții nu trebuie să se impacienteze că fetele sau băieții folosesc loțiuni la o vîrstă mai mică, ci dimpotrivă trebuie să le pună la dispoziție elementele pentru tratament, pentru întreținerea tenului, să îi educe în acest sens. Deprinderile se capătă de la vîrste mai fragede.

Ce facem dacă am împlinit 20 de ani ? *La această vîrstă trebuie să ne punem serios problema întreținerii și îngrijirii tenului. Este bine să înlocuim săpunul cu demachiant pentru a împiedica degresarea prea avansată a tenului și prin aceasta apariția de timpuriu a ridurilor, punctelor negre și a coșurilor. Vă recomandăm în acest sens demachiantul Bellatrix realizat pe bază de extracte de plante cardiotonice. După demachiere trebuie să se folosească o loțiune tonică din aceeași marcă de produs care are rolul de a îndepărta ultimele rămășițe de impurități. Pe măsură ce înaintăm în vîrstă trebuie să ne ocupăm îndeaproape de ten. O dată pe săptămînă, obligatoriu, trebuie să folosim produsele din gama Dermin marcate cu nr. 1, 2 și 3 care curăță porii în adîncime și celulele moarte din stratul superficial al epidermei. Tehnica este următoarea : loțiunea nr. 1 pregătește tenul. Se aplică prin ușoare tamponări pe ten evitîndu-se zona oculară și gura. Se lasă 5 minute să pătrundă în epidermă după care se aplică crema nr. 2 într-un strat subțire. Se lasă 5 minute după care se masează prin frecări circulare pentru a se îndepărta celulele desprinse și a se curăța tenul de orice impurități. Loțiunea nr. 3 are rol ușor dezinfectant, de refacere a aciditații pielei. Tenul devine mai luminos. Se poate folosi și numai crema 2 iar în locul loțiunii 3 orice altă loțiune tonică sau infuzie de mușețel.*

Cînd sîntem obosite sau vrem să mergem la un spectacol și evident vrem să fim frumoase, ce femeie nu-și dorește acest lucru, este bine să folosim (săptămînal) măștile de frumusețe Dermin : 5 sortimente pentru diferite tipuri de epidermă ; au acțiune hidratantă, revitalizantă, astringentă, calmantă și de restabilire a metabolismului epidermei. Se aplică de 1—2 ori pe săptămînă. Masca emolientă *conține extract de sunătoare și mușețel și o recomandăm pentru tenurile deshidratate cu tendință uscată ;* Masca nutritivă *conține colagen solubil cu efect de regenerare a țesutului ș.a.*

Ca o remarcă cu caracter general : toamna și primăvara, cînd vîntul este o prezență activă și organismul pierde apă, este bine să se folosească crema Bellatrix și crema de masaj Dermin, seara după demachiere.

Se spune că părul este podoaba femeii și pe drept cuvînt. Ca atare trebuie îngrijit. Avem o gamă foarte largă de șampoane. Urzică, mesteacăn, extract de castan pentru menținerea rezistenței firului, pentru păr degradat ș.a. Dintre ultimele produse amintesc de balsamul Miraj care se aplică după spălarea părului și care se îndepărtează prin clătire, după 10 minute. Balsamul ușurează piepteănarea părului după spălare, și aranjarea coafurii, îndepărtează elasticitatea statică a părului.

Loțiunea pe bază de Gerovital H-3 este foarte necesară pentru îngrijirea, regenerarea și împiedicarea căderii părului. O recomandăm în următoarele situații : seboree, prurit, tendință la căderea părului, alopecie, preventiv al calviției.

ing. chimist STANCA CISMARU

Cu resurse proprii

Pentru menținerea frumuseții, fiecare anotimp ne pune la îndemînă „produsele" de care avem nevoie. Iată cîteva sugestii:

Iarna

Masca cu brînză de vaci. *Conținutul a două linguri îl amestecați bine pînă devine o pastă. Adăugați un gălbenuș de ou și cîteva picături de apă oxigenată. Aplicați masca pe față și pe gît. După 10—15 minute o îndepărtați cu apă călduță. Clătiți obrazul cu apă rece.*

Masca din gălbenuș de ou. *Amestecați un gălbenuș cu 2—3 picături de ulei (de porumb) și cînd devine o pastă moale adăugați o linguriță de miere. După 20 de minute îndepărtați masca de pe față și gît cu infuzie călduță de mușețel.*

Primăvara

Masca cu plante medicinale *o veți folosi de 1—2 ori pe săptămînă. Într-un vas tip faianță puneți 2 linguri flori de mușețel, 2 linguri flori de tei, cîte o linguriță de levănțică și salvie. Turnați apă fierbinte și obțineți o pastă semidensă. Înainte de folosire mai adăugați apă fierbinte. Nu folosiți masca pe pleoape. După ce o aplicați acoperiți-vă fața cu un tifon. După 20 de minute îndepărtați masca folosind apă caldă.*

Mai reținеți că:

- *puteți să vă curățați seara tenul, după demachiere, cu bucățele de pîine muiate în apă călduță;*
- *infuzia de tei cu adaus de miere vă împrospătează tenul;*
- *esența de liliac poate folosi la ștergerea feței;*
- *baia cu tărîțe are un efect calmant. Se realizează simplu, așezînd sub jetul robinetului un săculeț cu tărîțe;*
- *baia cu esență de brad este tonifiantă;*
- *puteți realiza o baie combinată, cu efecte superioare, cu diferite plante: mușețel, rozmarin, salvie, levănțică, flori de tei, mentă etc. Faceți din ele o infuzie, țineți-o 30 de minute după care turnați-o în baie. Vă veți simți excelent!*

Trusa noastră de frumusețe

CREMELE DE MASAJ: *cu ulei de cătină pentru pielea devitaminizată; cu plante cardiotonice pentru pielea deshidratată și cu vizon. Se pot folosi și pentru față și gît.*

PRODUSELE ANTISUDORIFICE ȘI DEODORANTELE *care nu mai sînt produse de lux ci de igienă. Deodorantele April, Dragon, Faun, loțiunea April și Bob.*

SPUMANTELE DE BAIE *cu extracte de plante pentru răcorire, cu extract de castan — Faun; cu extract de plante cardiotonice — Faun. Spumante Miraj: pin, lămîi.*

SAREA DE BAIE *Litoral, Margareta, April și Liliac cu efecte multiple: dedurizarea apei, parfumare, emolient pentru epidermă.*

ROȘUL DE BUZE DARCLÉE, *15 nuanțe, cu ulei de cătină, bogat în polivitamina A care prin transformarea în vitamina A combate deshidratarea evitînd descuamările; Margareta, 4 nuanțe, cu extracte vegetale și vitamina A avînd rolul de regenerare a cuticulei buzelor, recomandat pentru tinerele fete; Mary Gilbert, 18 nuanțe, cu colagen liposolubil cu rol de regenerare a țesuturilor prevenind formarea ridurilor; Margareta, 16 nuanțe, conține extract liposolubil de gălbenele cu proprietăți antiseptice, bacteriostatice și cicatrizante, protejează buzele; Egreta, 15 nuanțe, conține extract de vegetale cu efecte de emoliere și calmare pentru buzele care au cuticula uscată; Bellatrix, 14 nuanțe, conține extracte liposolubile de sunătoare, bogate în vitamine cu proprietăți antiseptice și calmante.*

FARDUL DE GENE Margareta, realizat în 4 culori.

FARDUL DE PLEOAPE Egreta, realizat în 7 nuanțe.

FARDUL DE PLEOAPE gras Margareta, realizat în 7 nuanțe.

PARFUMUL, după preferință: Eva lux, Miraj 25, Miraj 50, Miraj 75, Miraj 100, Bellatrix lux, Amfiteatru, Egreta Do-Re-Mi, Lied.

PASTA DE UNGHII Egreta, 36 de nuanțe, de la roșu și alb la albastru și verde.

PUDRA COMPACTĂ Egreta, 10 nuanțe.

CÎTEVA SFATURI UTILE

- *Deși pare ciudat, peștele sărat se desărează dacă puneți în apă o lingură cu sare grunjoasă.*
- *Curățați mai ușor peștele dacă-l treceți printr-un jet de apă fierbinte.*
- *Dacă adăugați în tigaia în care prăjiți carne sau cartofi un vîrf de cuțit de sare, uleiul nu va sări.*
- *Cînd pregătiți aluatul pentru clătite adăugați-i puțină bere. Va fi mai pufos.*
- *Untul se păstrează proaspăt dacă se ține în apă fiartă și răcită adăugîndu-se puțină sare.*

Rubrică realizată de LIDIA POPESCU

Misterul vasului de porţelan albastru

de Agatha Christie

Jack Hartington urmări dezamăgit traiectoria mingii de golf. Cînd ajunse lîngă minge, privi înapoi, măsurînd din ochi distanţa parcursă. Chipul său exprima foarte elocvent cît de dezgustat era de o lovitură atît de slabă şi cît de mult se dispreţuia pentru ea. Cu un oftat, îşi ridică bastonul de golf, îl izbi cu furie de două ori în dreapta şi-n stînga, strivind astfel cîteva păpădii şi un smoc de iarbă, după care se înverşună iarăşi asupra mingii.

Se răsuci pe călcîie — şi deodată încremeni locului, în timp ce un ţipăt pătrunzător sfîşia liniştea dimineţii de vară :

— Mă omoară! Săriţi! Mă omoară!

Era vocea unei femei, şi ţipătul se stinse într-un fel de suspin horcăit.

Jack îşi azvîrli bastonul de golf şi se repezi în direcţia de unde răsunase ţipătul. Părea undeva foarte aproape. Colţul acesta al terenului de golf era cam pustiu, şi nu se vedeau în jur decît vreo cîteva case. De fapt, nu era decît una singură aproape, o vilişoară încîntătoare, pe care Jack o remarcase mai demult, atras de aerul ei cochet şi patriarhal. Aşa că o luă la goană într-acolo. Se pomeni în faţa unui taluz acoperit cu iarbă, dar îl dădu ocol şi în mai puţin de un minut se afla în faţa unei portiţe înculate.

În grădina din faţa vilişoarei stătea o tînără fată, şi o clipă Jack nu putu să se gîndească la altceva decît că ea era aceea care strigase după ajutor. Dar trebui să-şi schimbe repede părerea.

Tînăra avea în mînă un coşuleţ pe jumătate plin cu iarbă, şi era limpede că abia terminase de plivit buruienile de pe un răzor cu pansele. Şi ochii ei, nu putu să nu vadă Jack, erau la fel ca panselele, catifelaţi şi umezi şi întunecaţi, mai degrabă violeţi decît albaştri. Şi chiar şi ea părea o panseluţă, cu rochia ei simplă de pînză vioriu.

Fata se uită la Jack cu o privire pe jumătate contrariată şi pe jumătate surprinsă.

— Te rog să mă ierţi, spuse tînărul. Dar am avut impresia că ai strigat adineauri după ajutor.

— Eu? Cîtuşi de puţin.

Surpriza ei părea atît de sinceră, încît Jack se simţi încurcat. Îl vrăjea vocea ei dulce şi plăcută, cu un uşor accent străin.

— Dar nu se poate să nu fi auzit şi dumneata, exclamă el. Venea de pe-aici de undeva, chiar de foarte aproape.

— N-am auzit absolut nimic, spuse fata, uitîndu-se mirată la el.

Jack se uită împrejur, de parcă s-ar fi aşteptat totuşi să descopere vreun cadavru pe o potecă a grădinii. Şi totuşi, era absolut încredinţat că strigătul pe care-l auzise nu era închipuire. Îşi ridică privirea cercetătoare spre ferestrele vilei. Dar nu, totul părea cît se poate de paşnic şi de liniştit.

— Te rog să mă scuzi, spuse el. Probabil că strigătul venea de sus, din pădure.

Şi, scoţîndu-şi chipiul în semn de salut, o porni înapoi. Cînd aruncă o privire peste umăr, văzu că tînăra se apucase din nou, liniştită, de plivitul buruienilor.

Rătăci cîtăva vreme prin pădure, dar nu dădu peste nimic neobişnuit — se pare că nu se petrecuse nici o crimă. Şi totuşi, era absolut încredinţat că auzise cu adevărat ţipătul. Pînă la urmă, încetă să mai caute şi se grăbi spre casă să-şi înfulece gustarea de dimineaţă şi să prindă în ultima clipă trenul de 8,46.

În următoarea dimineaţă se duse pe terenul de golf devreme. Trecînd pe lîngă vilă, observă cu coada ochiului că tînăra fată era în grădină şi plivea din nou buruienile. După cît se pare, ăsta-i era obiceiul. Pe teren, izbuti să trimită mingea grozav de bine, nădăjduind că şi fata remarcase. Pe cînd se pregătea să lovească iar mingea, aruncă o privire la ceas.

— Exact şapte şi douăzeci şi cinci, murmură el. Mă întreb dacă...

Dar cuvintele îi îngheţară pe buze. De undeva din spate răsună acelaşi ţipăt care-l înfiorase atît de tare data trecută. Vocea unei femei, în ghearele disperării :

— Mă omoară! Săriţi! Mă omoară!

Jack se repezi într-acolo. Fata cu ochii vorii stătea lîngă poartă. Arăta speriată, şi Jack veni în fugă spre ea, cu un aer triumfător, strigînd :

— Acum nu se poate să nu fi auzit !

Ochii ei larg deschişi păreau tulburaţi de o emoţie pe care el n-o înţelegea ; dar îşi dădu seama că fata se dădu cîţiva paşi înapoi la apropierea lui, ba chiar

aruncă o privire spre casă, de parcă s-ar fi pregătit să fugă într-acolo ca să caute adăpost.

Uitîndu-se țintă la el, clătină din cap și spuse cu glas șoviitor :

— N-am auzit absolut nimic.

Jack simți ca și cum fata l-ar fi izbit cu ceva în moalele capului. Părea atît de sinceră, încît nu putea să n-o creadă. Și totuși, nu i se păruse... nu putea să... nu putea...

Auzi vocea ei murmurînd cu gingășie, aproape cu simpatie :

— Ai avut probabil o comoție, așa-i?

Într-o strălucire el înțelese teama din ochii ei, privirea aruncată spre casă. Își spunea probabil că avea de-a face cu vreun maniac, obsedat de idei fixe.

Și deodată, ca un șuvoi de apă rece, îl năpădi gîndul cumplit — oare era în toate mințile? Sau avea într-adevăr manii? Izbit de grozăvia acestei posibilități, se răsuci pe călcîie și porni clătinîndu-se, fără a izbuti să scoată un cuvînt. Fata îl urmări cu privirea cum se îndepărta, suspină, clătină din cap și se aplecă din nou ca să plivească răzoarele.

În vremea asta, Jack se străduia să ajungă la o concluzie. Dacă o să mai aud o dată țipătul acela blestemat la șapte și douăzeci și cinci, își spuse, e limpede că am halucinații. Dar n-o să-l mai aud.

Și așa cum se întîmplă probabil în astfel de cazuri, rămase treaz jumătate din noapte, ca pînă la urmă să-l doboare somnul și să nu se poată trezi la vreme. Se făcuse șapte și douăzeci cînd o zbughi pe ușa hotelului, luînd-o la fugă spre terenul de golf. Își dădea seama că n-o să ajungă la timp lîngă locul fatal, dar dacă vocea pe care o auzea era o halucinație, avea s-o audă de oriunde. Continuă să fugă, cu privirea ațintită pe minutarele ceasului.

Șapte și douăzeci și cinci. Din depărtare răsună ecoul unui țipăt de femeie. Nu putea distinge cuvintele, dar își dădea seama limpede că era același țipăt pe care-l auzise și înainte, și că venea din același loc, undeva în apropierea vilei.

Și, lucru straniu, tocmai asta îl liniști. S-ar putea, la urma urmei, să fie doar o farsă. Deși părea de necrezut, dar poate chiar tînăra fată îi juca o festă. Își îndreptă spatele cu un aer hotărît și scoase din sacoșă un baston de golf. Mai izbi vreo cîteva mingi și apoi o porni în mare grabă spre hotel. În timp ce-și lua gustarea de dimineață, simți — nu pentru prima oară — că un bărbat care ședea la o masă vecină îl examina cu mare atenție. Era un om mai în vîrstă, cu o față autoritară, energică. Avea o bărbuță neagră și doi ochi cenușii extrem de pătrunzători ; iar siguranța și firescul atitudinii dovedeau că face parte din elita profesiunii sale. Căci din cîte auzise Jack, numele acestui bărbat era Lavington, un bine cunoscut medic, dar cum Jack nu prea consulta doctorii, numele îi spunea puțin, ba am putea afirma chiar că nu-i spunea nimic.

În seara acelei zile se gîndi să-și pună planul în aplicare. Lavington era omul cu care voia să încerce experiența. Începură să discute destul de ușor — bărbatul mai vîrstnic părînd chiar să dorească să intre în vorbă cu el. Era limpede că, din cine știe ce motiv, Jack îl interesa. Așa că tînărul nostru putu să sugereze foarte ușor, în modul cel mai firesc, să joace împreună golf, înainte de micul dejun.

Ieșiră pe teren cu puțină vreme înainte de șapte. Era o zi minunată, fără o adiere și fără un nor pe cer, dar răcoroasă. Doctorul Lavington juca bine. Jack de-a dreptul jalnic. Nu se gîndea decît la clipa cînd trebuia să se audă țipătul. Din cînd în cînd, se uita pe furiș la ceas. Toi lovind mingea cu bastonul de golf, ajunseseră în apropierea vilișoarei — și acum minutarele ceasului arătau șapte și douăzeci.

— Acum o să nimeresc, spune Lavington. Trebuie să nimeresc, zic eu.

Și se aplecă, făcîndu-și socoteala cum să izbească mai bine. Jack stătea țeapăn, cu ochii ațintiți pe cadranul ceasului. Era exact șapte și douăzeci și cinci !

Mingea se rostogoli încet pe iarbă, se opri chiar la marginea găurii, șovăi parcă o clipă, și căzu înăuntru.

— Bine țintit, aprobă Jack, dar vocea îi sună răgușită, și parcă nici nu și-o recunoștea singur.

Își împinse ceasul de la mînă sub manșetă și oftă grozav de ușurat. Nu se auzise nici un țipăt. Vraja fusese ruptă.

— Dacă nu te deranjează să aștepți o clipă, aș vrea să-mi aprind pipa.

Așa că făcură o pauză, și Jack, după ce își îndesă bine pipa cu tutun, o aprinse, deși degetele îi cam tremurau. Simțea însă că greutatea uriașă ce-l apăsa se evaporase parcă.

— Doamne, ce zi minunată, observă el, admirînd încîntat peisajul din fața sa. Haide, domnule doctor, e rîndul dumitale.

Și chiar atunci răsună țipătul. Exact în clipa cînd doctorul Lavington izbi mingea. Era vocea unei femei, disperată, sfîșietoare :

— Mă omoară ! Săriți ! Mă omoară !

Jack se clătină și pipa îi căzu din mînă. Se răsuci în direcția de unde venea țipătul și-apoi, amintindu-și ce urmărise venind împreună cu doctorul, privi spre el cu sufletul la gură.

Lavington, cu mîna streașină la ochi, urmărea traiectoria mingii.

— Cam slabă lovitura — doar dincolo de obstacol, din păcate.

Nu auzise nimic !

Pămîntul îi fugi parcă lui Jack de sub picioare. Făcu un pas, împleticindu-se. Cînd își reveni în simțiri, își dădu seama că era culcat pe gazon și că doctorul Lavington stătea aplecat deasupra lui.

— Hai, liniștește-te, nu-i nimic.

— Dar ce-am pățit ?

— Ai leșinat, tinere — în orice caz, ai oferit o probă de amețeală clasa întîi.

Fără voie, atitudinea calmă a lui Lavington începea să-l influențeze pe Jack. Se simți nespus de ușurat și chiar mai bine dispus. Doctorul îl cercetă cu atenție cîteva minute și apoi dădu din cap, gînditor.

— Văd că te-ai mai liniștit, spuse el. Păcatul cu voi, tinerii, e că sînteți atît de convinși că nu există nimic pe care să nu-l puteți înțelege, încît vă speriați de moarte cînd ceva nu se potrivește cu schema voastră de gîndire. Hai s-auzim acum ce motive ai să crezi că-ți pierzi mințile, și o să decidem dacă e cazul să te închidem sau nu într-o casă de nebuni.

Și Jack se apucă să-i relateze întreaga serie de împrejurări, cît putu el mai exact.

— Dar ceea ce nu pot să înțeleg, încheie el, este că în dimineața asta țipătul s-a auzit la șapte și jumătate — cu cinci minute mai tîrziu.

Lavington medită timp de cîteva minute.

Și deodată îl întrebă :

— Cît arată acum ceasul dumitale?

— Opt fără un sfert, răspunse Jack, după ce se uită la ceas.

— Explicația e în acest caz foarte simplă. Ceasul meu arată opt fără douăzeci. Înseamnă că al dumitale merge cu cinci minute înainte. E un fapt extrem de interesant și de important — pentru mine. În realitate, un element foarte valoros.

— În ce sens ?

Jack asculta din ce în ce mai interesat lămuririle doctorului.

— Explicația care mi se pare cea mai probabilă e că în prima dimineață ai auzit cu adevărat țipătul — nu interesează dacă a fost o farsă sau nu. În diminețile următoare, însă, e limpede, că te-ai sugestionat singur că îl auzi exact în același moment.

— Sînt sigur că nu a fost autosugestie.

— Nu în mod conștient, bineînțeles, dar uneori subconștientul ne face tot felul de feste, crede-mă. În orice caz, explicația nu stă în picioare. Dacă ar fi fost cu adevărat vorba de sugestie, ar fi trebuit să auzi țipătul atunci cînd ceasul dumitale arăta șapte și douăzeci și cinci, și nu l-ai fi auzit în nici un caz atunci cînd a trecut, așa cum ți-ai închipuit, momentul.

— Și eu ce pot să fac ? întrebă Jack.

Lavington rise pe înfundate.

— Văd că ești un spirit practic. Eu zic, tinere prieten, să te duci să-ți iei micul dejun și să pleci la slujbă la Londra, fără să-ți mai faci griji din cauza unor lucruri pe care nu le înțelegi. Pe de altă parte, eu am să iscodesc pe-aici prin jur, ca să văd ce pot să aflu despre vila asta din spatele nostru. Misterul cred că de acolo pornește, pot s-o jur.

În seara aceea, Jack reveni de la Londra pur și simplu ros de curiozitate. Ajunsese acum să aibă o încredere oarbă în Lavington. Doctorul luase lucrurile atît de firesc, se purtase atît de simplu și de calm, încît Jack rămăsese teribil de impresionat.

Cînd cobori jos pentru cină, îl găsi pe noul său prieten așteptîndu-l în hol, și doctorul îi propuse să cineze împreună.

— Ai aflat ceva, domnule ? întrebă Jack cu nerăbdare în glas.

— Am strîns toate datele în legătură cu cei ce au stat în casa care ne interesează — numele ei e Heather Cottage. A fost locuită mai întîi de un bătrîn grădinar cu nevasta lui. Bătrînul a murit, și nevastă-sa s-a dus să stea la fiica ei. Apoi a încăput pe mîna unui constructor, care a modernizat-o și a pus-o la punct, vînzînd-o pe urmă unui orășean, care venea să-și petreacă aici sfîrșitul de săptămînă. Cam cu un an în urmă, vila a fost vîndută unei familii Turner — domnul și doamna Turner. Se pare, din cîte am auzit, că erau oameni destul de ciudați. Ei era englez, iar cît despre soția lui, oamenii de prin partea locului ziceau că era pe jumătate rusoaică, o femeie foarte frumoasă, cu trăsături exotice. Trăiau foarte retrași, nu se duceau la nimeni și foarte rar ieșeau chiar din grădina din fața casei. Umblă zvonul că le era teamă de ceva — dar nu cred că trebuie să punem bază pe zvonuri. Și-apoi, într-o zi, au părăsit casa pe neașteptate, pur și simplu „au întins-o" într-o dimineață și nu au mai revenit niciodată. Agentul imobiliar de aici a primit o scrisoare de la domnul Turner, trimisă din Londra, prin care-i dădea instrucțiuni să vîndă imediat casa. Mobila a fost vîndută, iar vila a preluat-o un domn Mauleverer. Dar el nu a locuit în ea decît două săptămîni — pe urmă a anunțat că o închiriază mobilată. Cei care stau acum

în ea sînt un profesor francuz, bolnav de plămîni, şi fiica lui. Au închiriat casa numai de zece zile.

Jack meditä în tăcere la cele auzite.

— Nu văd ca toate astea să ne ducă prea departe, spuse în cele din urmă. Dumneata eşti mai lămurit?

— Aş vrea să ştiu mai multe amănunte despre Turneri, spuse Lavington cu glas calm. Îţi aminteşti că au părăsit casa în zori. Din cîte pot să-mi dau seama, nimeni nu i-a văzut plecînd. Domnul Turner a mai fost văzut de atunci — dar nu există nimeni care s-o fi văzut pe doamna Turner.

Jack se îngălbeni la faţă.

— Nu cred că... doar nu vrei să spui...

— Hai să lăsăm deoparte subiectul acesta — măcar astă-seară, îi propuse el.

Jack se declară imediat de acord, dar nu izbuti prea uşor să îzgonească subiectul din minte.

În timpul week-end-ului, făcu şi el tot felul de cercetări, dar nu află mult mai mult decît îi spusese doctorul. Oricum, renunţase definitiv să mai joace golf dimineaţa, înaintea micului dejun.

Următoarea verigă în dezlegarea misterului îi apăru într-un fel neaşteptat. Întorcîndu-se într-o seară acasă, Jack află că era aşteptat de o tînără fată. Spre marea lui surprindere, se dovedi a fi chiar fata din grădină — fata cu ochii viorii, cum o numea el în gînd. Se vedea că era foarte surescitată şi tulburată.

— Te rog să mă scuzi, monsieur, că am venit la dumneata astfel. Dar aş vrea să-ţi spun ceva şi... eu...

Nehotărîtă, ea se uită în jur.

— Poftim înăuntru, vorbi repede Jack, şi o conduse spre salonul doamnelor, acum pustiu, o încăpere mohorîtă, sufocată de atîta pluş roşu.

— Te rog, stai jos, domnişoară... domnişoară...

— Marchaud, monsieur. Felise Marchaud.

— Stai jos, domnişoară Marchaud, şi povesteşte-mi totul.

Felise se aşeză, ascultătoare. De data asta era îmbrăcată într-o rochie de un verde sumbru, iar frumuseţea şi farmecul feţişoarei mîndre erau mai vădite ca oricînd. Inima lui Jack bătea nebuneşte pe cînd se aşeza lîngă ea.

— Uite despre ce e vorba, începu Felise. De abia eram aici de puţină vreme, că am şi auzit, de la început, vorbe că în vila noastră atît de cochetă ar bîntui stafiile. Nu putem ţine nici o slujnică. Lucrul acesta nu mă incomodează prea mult — fiindcă pot să fac şi singură menajul şi chiar să gătesc.

Un înger, se gîndi tulburat bietul Jack. E minunată. Se străduí însă să pară că o urmăreşte cu atenţie.

— Toată vorbăria asta despre stafii, m-am gîndit că e o absurditate — vreau să spun pînă acum patru zile. Monsieur, trebuie să-ţi mărturisesc că în ultimele patru nopţi am avut acelaşi vis. Am visat o femeie — frumoasă, înaltă şi foarte blondă. În mîini ţine un vas de porţelan albastru. E nefericită — foarte nefericită. şi tot timpul întinde spre mine vasul albastru, ca şi cum m-ar implora să fac ceva cu el. Dar vai! Nu spune un cuvînt — şi eu nu pot să-mi dau seama ce vrea. Asta am visat în primele două nopţi — dar alaltăieri noapte, s-a mai adăugat ceva. Femeia s-a evaporat deodată împreună cu vasul albastru şi am auzit-o strigînd — ştiu că e vocea ei, înţelegi — şi, oh, monsieur, cuvintele pe care le pronunţa erau aceleaşi cu cele pe care mi le-ai spus în dimineaţa aceea: „Mă omoară! Săriţi! Mă omoară!". M-am trezit înspăimîntată. Am încercat să mă conving că e doar un coşmar, că ţipătul pe care l-ai auzit dumneata a fost o întîmplare. Dar în noaptea trecută visul s-a repetat iar. Monsieur, ce poate să însemne asta? Ai auzit doar şi dumneata. Ce-i de făcut?

Pe chipul fetei se citea groaza. Mînuţele i se încleştau şi se deschleştau întruna, iar privirea ei îl implora pe Jack. Tînărul afişă un calm nepăsător pe care nu-l simţea.

— E-n ordine, domnişoară Marchaud. Nu trebuie să fii îngrijorată. O să-ţi spun ce mi-ar plăcea să faci, dacă nu te superi. O să te rog să povesteşti încă o dată totul unui prieten al meu care stă şi el aici, un anume doctor Lavington.

Felise se declară de acord şi Jack porni în căutarea lui Lavington. Cîteva minute mai tîrziu reveni împreună cu doctorul.

Lavington o cercetă stăruitor pe fată, în timp ce Jack făcea prezentările. Cu cîteva cuvinte liniştitoare, în curînd o făcu să-şi recîştige calmul, şi apoi ascultă cu luare-aminte povestea ei.

— Foarte straniu, murmură el cînd fata termină de povestit. I-ai spus şi tatălui dumitale?

Felise clătină din cap.

— N-am vrut să-şi mai facă şi el griji. E încă foarte bolnav — şi ochii fetei se umplură de lacrimi — aşa că fac tot ce pot ca să n-aibă motive de tulburare sau frămîntare.

— Înţeleg, vorbi Lavington cu blîndeţe. Şi-mi pare bine că ai apelat la noi, mademoiselle Marchaud. Domnul Hartington, după cîte ştii, a avut şi el o experienţă oarecum asemănătoare cu a dumitale. Aş putea spune că avem acum o urmă care ne-ar putea duce undeva. Spune, altă indicaţie nu ne mai poţi da?

Felise tresări deodată.

— Bineînțeles! Oh, ce stupid din partea mea. Este punctul esențial al întregii întîmplări. Priviți, monsieur, ce-am găsit în fundul unui dulap, unde a căzut probabil de pe raft.

Și tînăra le întinse o coală de desen destul de murdară, pe care fusese schițat în acuarelă, de o mînă destul de nepricepută, portretul unei femei. Era doar o mîzgăliturăr, dar părea să fi prins bine trăsăturile. Portretul reprezenta o femeie înaltă, blondă și cu ceva subțil, necenglezesc pe chipul ei. Stătea lîngă o măsuță pe care se afla un vas de porțelan albastru.

— Am găsit-o abia azi dimineață, începu să le explice Felise. Monsieur le docteur, este exact chipul femeii care mi-a apărut în vis, și vasul de porțelan albastru e identic.

— Extraordinar! exclamă Lavington. Cheia misterului este neîndoielnic vasul albastru. Am impresia că e un vas chinezesc, probabil o piesă antică. Pare să aibă un desen în relief destul de ciudat.

— E categoric chinezesc. Am văzut unul absolut asemănător în colecția unchiului meu — știți, e un mare colecționar de porțelanuri chinezești, și-mi amintesc că am observat nu demult printre piesele lui un vas exact ca acesta.

— Un vas de porțelan chinezesc... mediită cu glas tare Lavington.

Rămase cîteva minute pierdut în gînduri, dar deodată își înălță capul, și în ochi i se vedea licărind o lumină neobișnuită.

— Hartington, spune-mi de cîtă vreme are unchiul dumitale acest vas?

— De cîtă vreme? Habar n-am.

— Te rog, încearcă să-ți amintești. L-a cumpărat cumva de curînd ?

— Nu știu — oh, ba da. Cred că l-a cumpărat de curînd, dacă stau să-mi amintesc. Nu prea mă interesează porțelanurile, dar țin minte că mi-a arătat „achizițiile lui recente", și vasul albastru era unul din ele.

— Mai curînd decît cu două luni în urmă? Turnerii au părăsit Heather Cottage exact acum două luni.

— Da, cred că atunci.

— Unchiul dumitale asistă uneori la licitațiile de obiecte de artă din țară?

— E un client obișnuit al tuturor licitațiilor.

— Înseamnă că n-ar fi exclus să fi cumpărat tocmai acest vas de porțelan, atunci cînd au fost vîndute lucrurile Turnerilor. O coincidență ciudată — sau mai degrabă ceea ce socot eu bîjbiiala oarbă spre justiție. Hartington, trebuie să-l întrebi imediat pe unchiul dumitale de unde a cumpărat vasul de porțelan albastru.

Fața lui Jack se lungi.

— Mi-e teamă că e cu neputință. Unchiul George lipsește — e plecat pe continent. Habar n-am nici unde să-i scriu.

— Și cît timp va lipsi ?

— Cel puțin trei săptămîni, sau chiar o lună.

Se așternu tăcerea. Felise se uita nerăbdătoare de la unul la celălalt.

— Și nu putem face nimic? întrebă ea cu sfială.

— Ba da, putem face ceva, vorbi Lavington pe un ton de exaltare stăpînită. Ar fi ceva neobișnuit, poate, dar am credința că vom izbîndi. Hartington, trebuie să iei vasul albastru și să-l aduci aici. Și, dacă mademoiselle permite, o să stăm o noapte la Heather Cottage, luînd vasul albastru cu noi.

Jack simți că se înfioară.

— Ce credeți că o să se întîmple? întrebă el, oarecum alarmat.

— N-am nici cea mai mică idee — dar cred din toată inima că misterul va fi dezlegat și fantoma va dispărea. S-ar putea foarte bine ca vasul să aibă un fund dublu în care să fi fost ascuns ceva. Dacă nu se petrece nici un fenomen, va trebui să ne punem la bătaie toată ingeniozitatea.

Felise bătu din palme.

— E o idee minunată! exclamă ea.

Ochii tinerei fete străluceau de entuziasm. Jack nu se simțea prea entuziasmat — de fapt era chiar destul de speriat în sinea lui, dar nimic nu l-ar fi putut sili s-o mărturisească în fața fetei. Iar doctorul se purta de parcă propunerea lui ar fi fost lucrul cel mai firesc din lume.

— Cînd poți să aduci vasul? întrebă Felise întorcîndu-se spre Jack.

— Mîine, spuse acesta cam fără voie.

N-avea ce face, va trebui să meargă pînă la capăt, ca să izgonească din minte, străduindu-se să nu se mai gîndească la el, țipătul de groază care-i otrăvise atîtea dimineți.

În seara zilei următoare se duse acasă la unchiul său și luă vasul de porțelan albastru. Văzîndu-l, își dădu seama fără nici o putință de îndoială, că era cu totul și cu totul asemănător cu vasul din schița în acuarelă. Dar oricît se strădui, nu izbuti să descopere nici un fel de deschizătură secretă.

Se făcuse unsprezece seara cînd, împreună cu Lavington, se apropiară de Heather Cottage. Felise le păndea venirea, și le deschise ușa fără zgomot, înainte ca ei să fi avut timp să bată la ușă.

— Poftiți înăuntru, șopti ea. Tatăl meu doarme în camera lui, și n-aș vrea să-l trezim. V-am pregătit niște cafea.

Şi-i conduse într-un salonaş cu înfăţişare plăcută. O lampă cu spirt se afla pe cămin, şi Felise se aplecă peste ea, turnîndu-le amîndurora cîte o ceaşcă de cafea aromată.

Jack despachetă vasul de porţelan chinezesc din nenumăratele hîrtii în care îl înfăşurase. Cînd îl văzu, Felise lasă să-i scape o exclamaţie de surprindere.

— Oh, sigur că da, sigur că da, vorbi ea cu înflăcărare. E vasul albastru — l-aş fi recunoscut oriunde.

În vremea asta Lavington îşi începuse pregătirile. Îndepărtă diferite bibelouri de pe măsuţă şi o duse în mijlocul încăperii. În jurul ei puse trei scaune. Apoi, luînd vasul albastru din mîna lui Jack, îl aşeză în centrul măsuţei.

— Acum, vorbi el, sîntem gata. Stinge, te rog, lumina şi hai să ne aşezăm în jurul măsuţei şi să aşteptăm în întuneric.

Întunericul păru să devină şi mai negru, iar neliniştea şi mai pătrunzătoare. Şi tot mai aproape se infiltra simţămîntul nedefinit a ceva ameninţător.

Jack avu impresia că n-are aer... că se sufocă... lucrul acela nefast era acum aproape...

Şi apoi momentul acela de conflict intens trecu. Se simţi dus de curent... plutind... pleoapele i se închiseră... calm şi împăcare... beznă.

Jack se mişcă uşor. Îşi simţea capul greu... greu ca de plumb. Oare unde era? Lumină de soare... ciripit de păsărele... În faţa ochilor vedea cerul.

Şi deodată, totul îi reveni în minte. Aşteptarea în salonaş. Felise şi doctorul. Dar ce se întîmplase?

Se ridică în capul oaselor, simţindu-şi fruntea gata să-i plesnească, şi se uită în jur. Se afla într-un luminiş, nu prea departe de vilă. Nu era nimeni lîngă el. Îşi scoase ceasul. Uluit, văzu că arăta douăsprezece şi jumătate.

Se ridică cu greutate în picioare şi o porni la goană cît putu de repede spre vilă. Probabil că s-au speriat amîndoi văzîndu-l că nu mai iese din transă şi l-au dus la aer, în luminiş.

Ajuns în faţa uşii, se grăbi să bată cît mai tare. Dar nimeni nu-i deschise, şi nici nu se vedea vreun semn de viaţă. Va să zică, plecaseră după ajutor. Sau poate — şi Jack simţi cum îl cuprinde o teamă nelămurită. Oare ce se întîmplase în noaptea trecută?

O porni cît mai repede spre hotel. Tocmai se pregătea să se intereseze la recepţie, cînd un pumn în coaste aproape că-l făcu să-şi piardă echilibrul. Întorcînd capul furios, văzu în faţa sa un domn în vîrstă cu părul alb care-l privea încîntat.

— Nu te aşteptai să mă vezi, băiete. Aşa-i că nu te aşteptai? vorbi el.

— Păi bine, unchiule George, te credeam prin străinătate — pe undeva prin Italia.

— Şi uite-mă aici. Acostat la Dover noaptea trecută. Plănuit să merg la Londra şi să mă opresc aici să văd ce faci. Şi ce-am găsit? Petrecut toată noaptea, ei? Frumoase purtări...

— Unchiule George, îl opri Jack hotărît, trebuie să-ţi povestesc întîmplarea cea mai extraordinară pe care am trăit-o. Nici n-o să crezi cînd o să auzi.

Şi îi povesti întreaga aventură.

— Şi numai Dumnezeu ştie ce li s-a întîmplat lor, încheie el.

Unchiul său părea gata să fie lovit de apoplexie.

— Vasul albastru, reuşi el pînă la urmă să exclame. Vasul de porţelan albastru! Ce s-a întîmplat cu el?

Jack se uită la el uluit, neînţelegînd nimic; dar, sub şuvoiul cuvintelor care urmară, începu să înţeleagă.

Şi deodată se făcu lumină în mintea lui!

— Din epoca Ming... piesă unică... perla colecţiei mele... valorează zece mii de lire pe puţin... atît mi-a oferit milionarul american Hoggenheimer... nu e decît un singur exemplar în lume. Ei, fir-ar' să fie, băiete, ce-ai făcut cu vasul meu albastru?

Jack se repezi spre recepţia hotelului. Trebuie să-l găsească pe Lavington. Tînăra de la recepţie îl măsură cu o privire indiferentă.

— Doctorul Lavington a părăsit hotelul azi noapte — cu maşina. V-a lăsat un bilet.

Jack rupse plicul cu degete tremurînde. Nu erau decît cîteva rînduri — dar spuneau esenţialul.

Tinere prieten,

Să fi trecut oare pentru totdeauna zilele fenomenelor supranaturale? Nu încă — mai ales dacă le împodobeşti într-un nou limbaj ştiinţific. Cele mai călduroase salutări de la Felise, de la tatăl bolnav şi de la mine. Avem un avans de douăsprezece ore, ceea ce ne este suficient.

Al dumitale,
Ambrose Lavington,
doctor al sufletului

În româneşte de Maria Vonghizas

Complexul de provincie apare cînd voința nu însoțește talentul

(Urmare din pag. 62)

virtej al „centrului". Există așa ceva, nu ? ! Cu toate că, în cele din urmă, singura ierarhie este aceea a valorii în sine. Restul e pulbere, fascinație vană... Ceva oare asemănător Aurorei Boreale ?... Dar cine poate nega spectacolul grandios al irealelor draperii colorate din Hiperboreea ? L-am văzut deasupra Irkutskului prin ferestruica unui avion care „taie orizontul diametral", la limita cea mai de sus a atmosferei. A durat cîteva secunde. Dacă merită ? Bineînțeles ! Trebuie doar să rămîi onest și s-o recunoști.

Fără îndoială, e mai greu să începi în provincie. Asta înseamnă de obicei singurătate, singurătate, singurătate. Dar și educație a voinței. Și formarea unui mai accentuat simț al „distanței", al „măsurii". Critica poate fi mai sceptică. Te vede mai greu și te uită mai repede. Te și poate ignora. Asta ce înseamnă ? Că nu trebuie să cedezi. Nu să „forțezi" lucrurile fie prin lamentație, fie prin urlet, provincia nu e înțeleasă, e veșnic nedreptățită etc., etc.... Nici măcar nu e cu totul adevărat. Dar să reziști mediocrității, atît celei „provinciale", cît și celei de la „centru". E singura cale. Mă opresc aici. Nu vreau ca gîndurile mele adunate cam la repezeală, să semene a sfaturi.

— Purtați în vreun fel nostalgia locurilor din care s-a plămădit „Lumea în două zile" și „Ucenicul" ?

— Încă mă aflu „acolo". Nu am epuizat nici pe departe ținutul real și imaginar al începutului meu. Abia acum îmi vine în minte : poate de aceea m-am „mutat" cu trei sute de kilometri mai la sud : că să păstrez cît mai viu contactul cu el. Pot oare să spun : ești tot timpul într-unul și același loc, nimic nu se schimbă, ești tu însuți într-o mie de feluri, re-faci mereu lumea din cele cîteva „lucruri" pe care le știi, tot ceea ce reușești este de fapt efortul de a păstra, de a nu trăda un anume ritm ? A-l găsi și a-l urma, este cheia operei ? Piramidele, Odiseea, Arta Fugii, Voronețul nu sugerează în esență ideea de ritm, un anume ritm care le poate închide într-o formă specifică ?

— Ați anunțat intenția unui ciclu epic. Nu vă inhibă exemplul atîtor proiecte de anvergură anunțate, dar nerealizate de alți scriitori români, al atîtor „șantiere" din care edificiile întîrzie să apară sau, uneori, nu au mai apărut niciodată ?

— Nu. Este tot una să eșuezi în proiectul unui pod de lemn peste rîul „X" sau în acela al lui Golden Gate ? Nu cred, cu toate că „substanța" eșecului este identică. Dar îmi amintesc de o glumă din studenție : prima condiție să iei un examen, este să-l dai !

Cineaștii sînt uneori sinceri, iar cîteodată îngrozitor de sinceri

(Urmare din pag. 65)

zează lucrări scurte de mare valoare. Apahideanu, Petrașincu, Cazacu, amestecă culorile cu gingășie pentru copii, iar Crișmărel și Borozghină au îmbătrînit aproape umblînd cu penița pe trupul omulețului.

Sincer cred că sînt talente, mi se pare însă că sînt împrăștiate, un fel de racul, știuca și barza, nereușind să-și armonizeze căutările într-o imagine clară a specificului național. Defectul tinerilor ? Cred că le lipsesc bătrînii.

— În toate declarațiile dv., în interviuri, la întîlnirile cu spectatorii, am citit și v-am auzit adesea vorbind cu mare respect pentru tatăl dv., Constantin Popescu, voind să dați impresia că întreaga carieră i-o datorați părintelui. Este adevărat ? În ce sens ?

— E o mare fericire să te poți mîndri cu părinții, cred că ei au fost adevărata mea comoară. Tatăl meu a fost un pictor talentat care ar fi trebuit să-și aibă colțul lui în muzeu ; și totuși, nu are nici un tablou, nici o sculptură dintre cele la care mă uitam eu uitînd de lecții ; mama mă gonea de lîngă tata de teamă să nu-mi placă meseria de „artist".

Tatăl meu primise în tinerețe o bursă la „Artele frumoase" din Viena, acolo a văzut film de animație și toată viața a visat să facă filme desenate. Nu a găsit pe nimeni care să-l ajute și să bage bani în asemenea nebunii. Cînd am avut 16 ani, tatăl meu a cumpărat clișee fotografice folosite la spitale, le-a spălat cu apă și sodă în lighean și a început să deseneze maimuțoi cu pălărie și pantaloni. Eu și fratele meu, Alec (astăzi operator de trucaje la Studioul București) am început să fim prinși de farmecele filmului desenat. Chiar și mama era gata să-și

vîndă mașina de cusut ca să investească bani în filmul de desen animat. De atunci a trecut timp și abia cînd cinematografia a fost naționalizată am început împreună: Tatăl (Moș Costică) și fiii lui : Gopo și Alec, să dibuim cam cum se poate face un studiou de desene animate și l-am făcut.

Eu eram tînăr, furios și făceam numai „capodopere". Am avut noroc că friurile erau în mîini bune și nu m-au lăsat să dau în gropi. Dacă vreodată se va face un monument pentru inițiatorul desenului animat în România, atunci să fie făcut tatăl meu și pe mine să mă țină în brațe precum ctitorii.

— Ce-ar fi esențial pentru un autor de filme de animație ? Să știe să deseneze ? Să conceapă mișcările personajelor? Să aibă idei adecvate animației?

— Exact : Să aibă idei specifice desenului animat, să știe să deseneze sau să cunoască desenul și să cunoască expresia mișcărilor. Aș mai adăuga dramaturgie, psihologie, muzică și humor.

— Vă place să vă jucați ?

— Of, Doamne. „Trebuie să faceți nebunii, domnule profesor, dacă vreți să rămîneți tînăr la șaptezeci de ani" **(Faust).**

— Vi s-a întîmplat să prindeți la Omulețul dv. un moment de automulțumire ? Cum ați reacționat ?

— El nu, eu din cînd în cînd eram mulțumit ca un tată, deși nu merita întotdeauna.

— La filmele dv. cu actori critica de specialitate nu a reacționat cu entuziasmul unanim ce a însoțit premierele cu Omulețul. Găsiți normală o asemenea situație ?

— Am strîns de-a lungul anilor toate cronicile ce mi-au căzut în mînă. Este interesant să citești cronica la un film care se află deja la arhivă ; sunt obiectiv, și am ocazia să-mi dau seama ce cronicar m-a ajutat și ce cronicar a greșit. Cred că au dreptate, chiar dacă unele filme au fost primite bine, este adevărat că se simte că nu am acordat aceeași atenție, aceeași exigență filmului cu actori așa cum am făcut cu scurtmetrajele.

— Sînteți foarte interesat de relația cineanimației cu lumea tehnicii mondiale de vîrf. Poate artistul să țină pasul cu progresele științei ? Cum ?

— **În 1950**, ceea ce făceam noi curent în animație, părea o utopie, cam așa pare acum animația la calculator. Putem și trebuie să fim la zi cu tot ce se întîmplă în lume și, de ce nu ?, să-i și depășim pe omologii noștri. Aștept un tînăr care să știe să umble cu un calculator și să încercăm împreună primul animat electronic.

— Vă puteți reproșa ceva în activitatea de atîția ani ? Dacă nu cerem prea mult putem afla ce anume ?

— Faptul că accept munci administrative.

— Erați mai drastic cu propriile creații la începutul carierei sau aceasta se întîmplă mai tîrziu ?

— Mai exigent acum, dar parcă înainte veneau mai repede.

— Cum petrece Omulețul Revelionul ?

— Depinde de Vornicu, altfel bem împreună.

RĂSPUNSURI LA TESTE

I.A.1.

I.A.2.

I.A.3.

I.A.4. Cele două figuri care lipsesc sînt în ordine :

I.B.1. d. (Toate celelalte figuri se obțin una din alta printr-o rotație în plan).

I.B.2. c. I.B.3. c.
I.C.1. 1. I.C.2. 2. I.C.3. 2.

II.A.1. 125. (Fiecare număr reprezintă puterea treia a unui număr natural).

II.A.2. 625. (Numerele sînt de tipul 1^1, 2^1 3^2, 4^3, 5^4).

II.A.3. 70. (Fiecare număr se obține din predecesorul său în șir la care se adaugă 2i, unde i este de rangul numărului în șir).

II.A.4. 95. (Fiecare număr se obține din cel anterior înmulțindu-l cu doi și adunînd 1).

II.A.5. 65. (Fiecare număr se obține din cel anterior înmulțindu-l cu 2 și scăzînd 1).

II.A.6. 34. (Fiecare număr se obține din suma celor două care-l preced).

II.B.1. 39. (Numerele din semicercul din dreapta se înmulțesc cu trei și se adaugă în semicercul din stînga).

II.B.2. 54. (Se parcurge cercul în sens invers acelor de ceas începînd cu 5 ; fiecare număr se obține din cel anterior adăugînd respectiv 4, 5, 6,... 10).

II.B.3. Se pleacă de la baza fiecărui triunghi. Fiecare număr este suma celor două de sub el ; cele 3 numere care lipsesc sînt în ordinea obținerii 27, 26 și 53.

II.B.4. 14. (Suma a două din cele trei numere îl determină pe al treilea).

II.B.5.5. (Se adună cele patru numere din colțurile fiecărui pătrat și se împarte la patru).

II.B.6. 3. (Suma pătratelor celor două numere de pe catete dau numărul de pe ipotenuză).

II.B.7. Începînd cu 5 se adaugă la fiecare număr 4, 6, 8, 10, deci primul număr cerut este 23+10=33 ; începînd cu 33 se scade respectiv 9, 7, 5, 3 deci al doilea număr este 12—3=9.

II.C.1. 5, 6. (Numerele de jos se obțin din cele de sus înmulțindu-le respectiv cu 1, 2, 3, 4, 5, 6).

II.C.2. J sus și N jos.

II.C.3. 12 sus și L jos.

II.C.4. Lipsesc în ordine 19 și 25.

II.C.5. O, J. (Pentru a deduce ordinea se pleacă de la sfîrșitul alfabetului).

II.C.6. (G, C).

II.C.7. 98. (Se adună cele două numere date și suma se înmulțește cu doi).

III.A.1. AN.
III.A.2. CAR.
III.A.3. PAR.
III.A.4. HAN.
III.A.5. IE.
III.A.6. VAR.
III.A.7. MIC.
III.A.8. VAL.
III.B.1. metru.
III.B.2. gramă.
III.C. mic.
III.D. pro.

IV.A. EHL.
IV.B. ELBA = 8475.
IV.C. x = 2. (Se înlocuiește fiecare cuvînt cu numărul de litere din care este format).
IV.D. x = 9. (Este numărul de litere din cuvîntul ADMITERE adunat cu 1).
IV.E. CĂRȚI — SAMI ; PUTINE — VAS ; CITESC MULTE — LITSU SU.
IV.F.1. FRUMOS — RIC ; CEVA — VIO ; ESTE NEVOIE DE — LAINA TU.
IV.F.2. GREU — VIO ; ESTE — IO ; ACEST TEST — TU JEN ; FRUMOASĂ — TASE ; CĂUTATĂ — SOFI ; EXAMENUL — FELIX.

COPII

ORIZONTAL : 1) „Fetițele" fetițelor — Odrasla răzgîiată a „mamiței", dintr-o cunoscută schiță de I. L. Caragiale. 2) Scriitor italian (1846—1908), autor al romanului pentru copii „Cuore" (Inimă) — Copii. 3) Termen de dezmierdare pentru un băiețel — Omenesc — Cutie ! 4) Măsoară vîrsta copiilor (pl.) — Floare albă, simbol al purității. 5) Loc nesfîrșit ! — „Copilul rege al codrilor de brad" din poezia „Strigoii" de Eminescu — Moșul care închide în fiecare seară genele copiilor. 6) Curelușă de mașină — Asemenea — Coș gol ! 7) Un copil bine crescut ! — Și altul, tot bine crescut ! 8) Oprea Barbu — Poet român (1881—1938), autor al poeziei „Copiilor" — Împreună. 9) Prozator contemporan, autorul volumului „M-am făcut băiat mare" (Nicuță) — Podoaba degetului. 10) Cei care se îngrijesc de apariția cărților — Faptul de a ura. 11) Fluviu asiatic — Fetele mamei-soacre. 12) Copii — Poet român (1886—1954), autorul poeziei „Versuri pentru copilul meu".

VERTICAL : 1) Se ocupă cu evidența noilor-născuți. 2) Copii, din punct de vedere juridic — Compozitor francez (1803—1856), autorul operei „Păpușa din Nürnberg". 3) Copii — N-au nume. 4) În casa mea — Supărat. 5) Pai sec ! — Programul școlarului — Fata mamei mele. 6) Devenit mai ușor — „Nașul" lui Moș Gerilă. 7) Oraș din Italia, unde a avut loc premiera operei „Cei doi gemei" de Giacomo Tritto — Rege în Wessex (688—726) 8) Institutul de fizică atomică (abr.) — Iubiți, precum copiii. 9) Poftă de joc la copii (reg.) — Însuflețire proprie vîrstei tinere (pl.). 10) Apare Gina ! — După „do" — Zeul cu înfățișare de copil. 11) Copilaș — Luminoasă. 12) Mare poet român, autorul poeziei „Copii eram noi amîndoi" — În bătaia ceasului.

Dicționar : IRĂ, INI, INC.

UMOR

La ultima reprezentație a piesei mele, lumea a luat cu asalt casa de bilete.

— Și au reușit bieții oameni să-și ia banii înapoi?

— Dragă, mîine este aniversarea căsătoriei noastre. Ce zici ? Să tăiem curcanul ?

— De ce să-l tăiem ? Ce vină are biata pasăre ?

Vorbesc două prietene :
— Plec luna viitoare cu soțul meu la Veneția.
— De ce vă mai duceți, doar ați fost acolo și anul trecut ?
— Da, însă atunci toate străzile erau inundate.

— Dați-mi, vă rog, un bilet de tren București-Sinaia cu jumătate de preț.
— Beneficiați cumva de vreo reducere ?
— Nu, dar cobor la Ploiești.

Desen de MATEI MIHAI

— Alo ! Poliția ? Veniți imediat ! Mi-a pătruns în casă o pisică !
— Dar, doamnă, acesta nu este un motiv ca să vă speriați și nici să chemați poliția.
— Dați-mi voie, eu nu sînt doamnă, eu sînt papagal !

— Cîți ani are soțul dumneavoastră ? — întreabă vecina curioasă.
— Patruzeci. Între noi este o diferență de zece ani.
— Zău ? — se miră vecina — pentru cincizeci de ani arătați destul de bine.

Desene de M. PINZARU-PIM

Prezentarea grafică : **Gabriel FLOREA** Tehnoredactor : **George ECLISERESCU**

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

TINERI ŞI TINERE!
la chioşcurile de difuzare a presei:

În fiecare zi —
„SCÎNTEIA TINERETULUI"

Un ziar scris de tineri,
pentru tineri!

O imagine complexă a actualităţii
politice, economice, sociale,
culturale, sportive

În fiecare duminică —
„Scînteia tineretului,
supliment literar-artistic"

O revistă pentru tineri,
consacrată promovării şi afirmării
creaţiei tinere!

Abonamentele se fac la oficiile poştale
şi difuzorii din întreprinderi şi instituţii

Lei 18